

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

ЛАКАС ВЕРОНІКА ВЛАДИСЛАВІВНА

УДК 332.12. (477)

**ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Спеціальність – 051 Економіка

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Подається на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____Лакас В.В.

**Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Вахович Ірина Михайлівна**

Луцьк – 2025

АНОТАЦІЯ

Лакас В.В. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка. Луцький національний технічний університет Міністерства освіти і науки України, Луцьк, 2025.

Дослідження базуються на розумінні сталого розвитку як збалансованої системи співіснування та пропорційного відтворення економічної, екологічної та соціальної складових розвитку суспільства, еквівалентного ресурсоспоживання та примноження людського, асиміляційно-екологічного, природно-ресурсного, ресурсно-виробничого та фінансового потенціалу.

Виявлено, що сталий розвиток в останні 50 років визначається світовим співтовариством як оптимальна модель соціально-економічного розвитку з огляду на загострення мальтузіанської дилеми та накопичення природно-ресурсних, екологічних та продовольчих обмежень. Встановлено, що темпи соціально-економічного піднесення і стійкість базових інститутів державотворення та ринкової економіки визначають світоглядні та ресурсні можливості переведення господарських комплексів на модель сталого розвитку у розрізі економічної, соціальної та екологічної складових.

Доведено, що імперативною базою переведення національного господарства та регіональних господарських комплексів на модель сталого розвитку є формування набору принципів, виходячи з наявного ресурсно-виробничого потенціалу та впливу комплексу екзогенних та ендогенних чинників. Обґрунтовано, що ключовим принципом забезпечення сталого розвитку регіонів України виступає принцип випереджального сталого розвитку, який детермінує базові принципи (обороздатності, соціальної та екологічної відповідальності), що у свою чергу визначають принципи системного спрямування (емерджентності, адаптивності, конвергенції, інституційної поступальності, партнерства та ризельєнтності) і відповідно принципи виробничо-інвестиційного спрямування

(диверсифікації енергетичного забезпечення, максимізації замкнених циклів, еквівалентності, інвестиційного сприяння).

Визначено, що імплементація пріоритетів сталого розвитку в регіональну соціально-економічну політику однозначно має супроводжуватися формуванням сучасного теоретико-методологічного та інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення переведення регіональних господарських комплексів на принципи сталості. Встановлено, що інвестиційне забезпечення сталого розвитку є сукупністю інституційно-правових та фінансово-економічних умов, заходів та відносин, пов'язаних з формуванням публічних, благодійних та приватних фондів фінансування проєктів досягнення цілей сталого розвитку, залученням коштів іноземних держав, міжнародних фінансово-кредитних організацій, глобальних екологічних фондів, підприємницьких структур-нерезидентів та іноземних благодійних організацій, а також із застосуванням методів та інструментів стимулювання інвестиційної діяльності у публічному і корпоративному секторах та в секторі домогосподарств. Доведено, що необхідною умовою формування дорожньої карти інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України є максимальне врахування наслідків російської агресії, яка призвела до численних людських втрат, руйнації об'єктів житлової та виробничої інфраструктури, забруднення навколишнього природного середовища та деградації природних біогеоценозів.

Дослідження показали, що в основі формування інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону в умовах поглиблення децентралізації має лежати комплекс базових передумов (механізм фінансового вирівнювання, бюджетно-фіскальна децентралізація, укрупнення адміністративних районів, створення мережі укрупнених територіальних громад, розширення специфікації угод публічно-приватного партнерства, інституціоналізація спеціальних режимів інвестування). Обґрунтовано, що інституціоналізація спеціальних режимів інвестування забезпечить підвищення інвестиційної привабливості економіки регіону, що сприятиме диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення, поживавленню іноземного інвестування,

активізації інвестиційного процесу на основі угод публічно-приватного партнерства, пошуків внутрішньо-корпоративного інвестування та інвестування в секторі домогосподарств, інституціоналізації додаткових форм інвестування в межах транскордонного співробітництва.

У дисертаційній роботі здійснено критичний аналіз наявних методик до оцінки інвестиційної привабливості, інвестиційного потенціалу, інвестиційного забезпечення та ефективності інвестицій в регіонах, що дозволило виокремити їх позитивні та негативні аспекти, ключові напрями і показники, покладені в основу аналітичного дослідження інвестицій на регіональному рівні, що в сукупності дало змогу сформулювати набір індикаторів та критеріїв, а також певні вимоги до методики проведення оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

На основі критичного переосмислення існуючих методик аналітичного дослідження інвестицій на регіональному рівні розроблено авторський підхід до оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, який полягає в розрахунку інтегрального індексу на підставі показників, які систематизовані за трьома напрямками: 1) інвестиційне забезпечення економічної складової сталого розвитку; 2) інвестиційне забезпечення соціальної складової сталого розвитку; 3) інвестиційне забезпечення екологічної складової сталого розвитку.

Проведено інтегральну оцінку інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у 2017-2021 роках, що дозволило обчислити групові та загальний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку, які склали основу для розподілу регіонів України в межах певних груп за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку. Виокремлено три групи регіонів України за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку (регіони з високим рівнем; регіони із середнім рівнем, регіони із низьким рівнем), що дає можливість комплексно та з врахуванням певних регіональних особливостей формувати стратегії чи програми націлені на підвищення рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів країни.

Встановлено, що до групи регіонів-лідерів за рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку у 2017-2022 роках увійшли м. Київ та Київська область, що обумовлено найбільшими обсягами здійснених інвестицій та високими їх розмірами в розрахунку на основні показники складових сталого розвитку. Виявлено, що найбільша кількість регіонів входить до групи регіонів із низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку, що пов'язано з тим, що в даних регіонах у 2017-2022 роках порівняно низькою була величина капітальних та прямих іноземних інвестицій та їх незначна частка у в загальних обсягах ВРП, обсягах реалізації продукції, доходах населення, експорті продукції.

Виявлено, що до початку повномасштабної війни більшість регіонів України характеризувалися середніми рівнями інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Через значні прямі і непрямі економічні втрати, до яких призвела повномасштабна війна, відбулося різке зниження рівнів інвестиційного забезпечення сталого розвитку в усіх регіонах України як за окремими економічною, соціальною та екологічною складовими, так і загалом інтегального рівня. Результати комплексної оцінки підтвердили припущення, що в період повоєнного відновлення найбільшого інвестиційного забезпечення сталого розвитку потребуватимуть регіони, які наразі охоплені активними бойовими діями, а також прифронтові, прикордонні з країною-агресором та прибережні регіони України.

Обґрунтовано, що ключовою складовою національної моделі відбудови нашої країни у повоєнний період з врахуванням імплементації Глобальних цілей сталого розвитку має бути комплексний механізм інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів, який охоплюватиме доміанти інклюзивного економічного розвитку та базуватиметься на інноваційних засадах, що сприятиме зміцненню обороноздатності країни, господарської та фінансової самодостатності регіонів і територіальних громад базового рівня, підвищенню рівня конкурентоспроможності базових ланок регіональних господарських комплексів, нарощенню обсягів продукції з високою доданою вартістю, екологізації

відтворювальних процесів і раціональному використанню природних ресурсів та активізації розвитку альтернативної енергетики.

Сформовано авторський концепт стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, як сукупності заходів, що забезпечують формування концепції, здійснення діагностики, розробку, реалізацію та контроль стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону задля забезпечення його довгострокового зростання. Доведено, що в основу процесу інвестиційного стратегування має бути закладений диференційований підхід щодо вибору стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, що дасть змогу обрати одну з альтернативних стратегій: стратегія реінтеграції та формування інвестиційної привабливості сталого розвитку регіону, стратегія активізації розвитку інвестиційного середовища забезпечення сталого розвитку регіону, стратегія інвестиційного брендингу сталого розвитку регіону, стратегію ефективного використання внутрішніх інвестиційних ресурсів.

На основі використання інтегрованого підходу запропоновано інструментарій стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, що підвищує привабливість цих регіонів для потенційних інвесторів, зміцнює їхню спроможність адаптуватися до мінливих економічних умов та екологічних викликів, сприяє розширеному відтворенню ресурсно-виробничого потенціалу, а також допомагає фокусуванню ресурсів на реалізації пріоритетів зміцнення фінансової стійкості територіальних громад та соціальному благополуччі місцевого населення, створенню умов для забезпечення прискорених темпів соціально-економічного піднесення, врахування специфіки прикордонних регіонів і вимог Європейського Союзу щодо сталого розвитку.

Встановлено, що впровадження інструментів стимулювання процесів диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України дозволить вчасно реагувати на глобальні тренди, такі як зелене фінансування та цифрова трансформація, інтегруючи їх у національний, територіальний та локальний економічний простір, що сприятиме зростанню

інноваційної активності та підвищенню конкурентоспроможності, розвитку інвестиційної інфраструктури та зміцненню інституційної бази розвитку територіальних громад базового рівня.

Обґрунтовано, що система стимулювання диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України має базуватися на комплексному підході, який передбачає не тільки пряме фінансове стимулювання через податкові пільги та інвестиційні гранти, але й створення сприятливого інституційного середовища, що включає якісні адміністративні послуги, захист прав власності, підтримку інновацій та партнерство між публічним і приватним секторами. Основною метою запропонованої системи стимулювання є не лише залучення короткострокових інвестицій, але і створення умов для довгострокового інвестування проєктів сталого розвитку, які враховують економічні, соціальні та екологічні складові.

Ключові слова: сталий розвиток, регіон, інвестиційне забезпечення, фінансове забезпечення, інвестиційна привабливість, місцеві бюджети, інтегральна оцінка, повоєнне відновлення, бюджетна спроможність, бюджетна ефективність, регіональний розвиток, інноваційний розвиток, диверсифікація, стимулювання, децентралізація.

ANNOTATION

Lakas V.V. Investment Support for the Sustainable Development of the Regions of Ukraine in the Post-War Period. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 051 Economics. Lutsk National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Lutsk, 2025.

Studies have shown that sustainable development represents a balanced coexistence and proportional reproduction of the economic, ecological, and social components of the national economy based on equivalent resource consumption and the enhancement of human, assimilation-ecological, natural-resource, resource-production, and financial potential.

It has been revealed that over the last 50 years, sustainable development has been identified by the global community as the optimal model of socio-economic development, considering the exacerbation of the Malthusian dilemma and the accumulation of natural resource, ecological, and food constraints. It has been established that the rates of socio-economic development and the stability of the basic institutions of state formation and the market economy determine the worldview and resource capabilities of transitioning economic complexes to the model of sustainable development in terms of economic, social, and ecological components.

It has been proven that the imperative basis for the transition of the national economy and regional economic complexes to the model of sustainable development is the formation of a set of principles based on the available resource and production potential and the influence of a complex of exogenous and endogenous factors.

It has been substantiated that the key principle of ensuring the sustainable development of the regions of Ukraine is the principle of anticipatory sustainable development, which determines the basic principles (defensive capabilities, social and environmental responsibility), which in turn determine the principles of systemic direction (emergence, adaptability, convergence, institutional continuity, partnership,

and resilience) and, accordingly, the principles of production and investment direction (diversification of energy supply, maximisation of closed cycles, equivalence, investment assistance).

It has been determined that the implementation of sustainable development priorities in the regional socio-economic policy must be accompanied by the formation of a modern theoretical-methodological and institutional basis for investment support to transition regional economic complexes to the principles of sustainability.

It has been established that investment support for sustainable development is a set of institutional, legal, and financial-economic conditions, measures, and relations related to the formation of public, charitable, and private funds for financing projects to achieve the goals of sustainable development, attracting funds from foreign governments, international financial credit organisations, global environmental funds, non-resident business structures, and foreign charitable organisations, as well as using methods and tools to stimulate investment activity in the public and corporate sectors and in the household sector.

It has been proven that a necessary condition for the formation of a roadmap for investment support for the sustainable development of the regions of Ukraine is the maximum consideration of the consequences of Russian aggression, which led to numerous human losses, the destruction of residential and industrial infrastructure, pollution of the natural environment, and degradation of natural biogeocenoses.

Studies have shown that the formation of the institutional basis for investment support for the sustainable development of the region under conditions of deepening decentralisation should be based on a set of basic prerequisites (financial equalisation mechanism, budgetary and fiscal decentralisation, consolidation of administrative regions, creation of a network of consolidated territorial communities, expansion of the specification of public-private partnership agreements, institutionalisation of special investment regimes).

It has been substantiated that the institutionalisation of special investment regimes will enhance the investment attractiveness of the region's economy, promoting the diversification of investment support sources, revitalising foreign investment, activating

the investment process based on public-private partnership agreements, stimulating intra-corporate investment and investment in the household sector, and institutionalising additional forms of investment within cross-border cooperation.

The dissertation critically analyses existing methodologies for assessing investment attractiveness, investment potential, investment support, and investment efficiency in the regions, identifying their positive and negative aspects, key directions, and indicators, which formed the basis for analytical research on regional investments. This analysis allowed the development of a set of indicators and criteria, as well as specific requirements for the methodology of assessing the investment support for sustainable development in the regions of Ukraine.

Based on a critical rethinking of existing methodologies for analytical research on regional investments, the author has developed an approach to assessing the investment support for the sustainable development of the regions of Ukraine, which involves calculating an integral index based on indicators systematically grouped into three directions: 1) investment support for the economic component of sustainable development; 2) investment support for the social component of sustainable development; 3) investment support for the ecological component of sustainable development.

An integrated assessment of investment support for sustainable development of regions of Ukraine in 2017-2021 was carried out, which allowed calculating the group and general integrated index of investment support for sustainable development, which formed the basis for the distribution of regions of Ukraine within certain groups according to the level of investment support for their sustainable development. Three groups of regions of Ukraine were identified according to the level of investment support for their sustainable development (regions with a high level; regions with an average level, regions with a low level), which makes it possible to comprehensively and taking into account certain regional characteristics to form strategies or programs aimed at increasing the level of investment support for sustainable development of the country's regions.

It has been established that the leading regions in terms of investment support for

sustainable development in 2017-2022 included Kyiv and Kyiv region, due to the highest volumes of investments made and their high amounts in relation to the main indicators of sustainable development components. It has been revealed that the majority of regions belong to the group with a low level of investment support for sustainable development, linked to relatively low capital and foreign direct investment volumes in these regions during 2017-2022, as well as their small share in the gross regional product, product sales volumes, population income, and product export.

It was found that before the start of the full-scale war, most regions of Ukraine were characterized by average levels of investment support for sustainable development. Due to significant direct and indirect economic losses caused by the full-scale war, there was a sharp decrease in the levels of investment support for sustainable development in all regions of Ukraine, both in terms of individual economic, social and environmental components, and in general at the integrated level. The results of the comprehensive assessment confirmed the assumption that during the post-war recovery period, the regions currently covered by active hostilities, as well as the front-line, bordering the aggressor country and coastal regions of Ukraine will need the greatest investment support for sustainable development.

It has been substantiated that a key component of the national post-war reconstruction model, considering the implementation of the Global Sustainable Development Goals, should be a comprehensive mechanism for investment support for the sustainable development of regions. This mechanism should encompass the dominants of inclusive economic development and be based on innovative principles, contributing to the strengthening of the country's defence capabilities, the economic and financial self-sufficiency of regions and basic-level territorial communities, enhancing the competitiveness of the fundamental units of regional economic complexes, increasing the production of high added value products, ecological sustainability of reproductive processes, rational natural resource use, and the activation of alternative energy development.

The author has formulated a concept for strategic investment support for regional sustainable development, comprising a set of measures to develop the concept, conduct

diagnostics, develop, implement, and control the strategy of investment support for regional sustainable development to ensure long-term growth. It has been proven that a differentiated approach to choosing a strategy for investment support for regional sustainable development should be at the core of the investment strategy process. This approach will allow the selection of one of the alternative strategies: a strategy for forming the investment attractiveness of regional sustainable development; a strategy for activating the investment environment development for regional sustainable development; a strategy for investment branding of regional sustainable development; or a strategy for maintaining the existing state of investment support for the needs of the regional economic complex.

Using an integrated approach, the author proposes tools for stimulating the diversification of sources and methods of investment support for sustainable development in the EU border regions of Ukraine, enhancing the attractiveness of these regions for potential investors, strengthening their ability to adapt to changing economic conditions and environmental challenges, promoting the expanded reproduction of resource-production potential, and focusing resources on achieving priorities for strengthening the financial stability of territorial communities and the social well-being of the local population, creating conditions for accelerated socio-economic growth, considering the specifics of border regions, and meeting the EU's sustainable development requirements.

It has been established that the introduction of instruments to stimulate the processes of diversification of sources of investment support for sustainable development of regions of Ukraine will allow timely response to global trends, such as green financing and digital transformation, integrating them into the national, territorial and local economic space, which will contribute to the growth of innovative activity and increased competitiveness, the development of investment infrastructure and strengthening the institutional base for the development of territorial communities at the basic level.

It is substantiated that the system for stimulating the diversification of sources of investment support for sustainable development of regions of Ukraine should be based

on a comprehensive approach, which provides not only direct financial incentives through tax breaks and investment grants, but also the creation of a favorable institutional environment, including high-quality administrative services, protection of property rights, support for innovations and partnership between the public and private sectors. The main goal of the proposed incentive system is not only to attract short-term investments, but also to create conditions for long-term investment in sustainable development projects that take into account economic, social and environmental components.

Key words: sustainable development, region, investment support, financial support, investment attractiveness, local budgets, integral assessment, post-war reconstruction, budgetary capacity, budget efficiency, regional development, innovative development, diversification, stimulation, decentralisation.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Вахович І., **Лакас В.**, Серветник Р. Інвестиційна привабливість регіонів держави у довоєнний період через призму фінансової безпеки. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2022. Том 3(45). С. 29–40. (Здобувачкою розкрито базові характеристики інвестиційної привабливості економіки регіонів України).

2. Вахович І.М., Галушак О.І., **Лакас В.В.** Диверсифікація фінансово-інвестиційного забезпечення модернізації нафтогазової промисловості України: пріоритети, механізми, виклики воєнного часу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. №23. С. 47–52. (Здобувачкою виявлено інституційні передумови диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення модернізації структуроутворюючих ланок національного господарства).

3. Матрунчик Д.М., **Лакас В.В.** Регіональні особливості іноземного досвіду інвестиційного забезпечення інноваційних трансформацій: специфіка фінансування науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності. *Бізнес Інформ*. 2023. №12. С. 58–64. (Здобувачка виокремила прикметні риси інвестиційного забезпечення інноваційних трансформацій в іноземній практиці інвестиційної діяльності).

4. Лакас В.В. Методичні підходи до оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 61. [Електронний ресурс]. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3844/3764>.

5. Вахович І.М., Погуляйко Ю.М., **Лакас В.В.** Стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України: напрями, чинники та інструменти. *Ефективна економіка*. 2024. №8. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/4431/4466>. (Здобувачка сформувала авторський підхід до побудови сучасної моделі стимулювання

диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України).

6. **Лакас В.В.** Сталий розвиток в сучасних умовах: сутнісно-змістовна характеристика та теоретико-методологічні засади. *Агросвіт*. 2024. №16. С. 184–190.

7. **Лакас В.В.** Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіону: інституційний та децентралізаційний вимір. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №16. С. 226–231.

8. **Лакас В.** Вплив глобальних цілей сталого розвитку на формування інституційного забезпечення інвестиційної регіональної та національної політики. *Сталий розвиток економіки*. 2024. №2(49). С. 146-152.
<https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-23>

Опубліковані праці апробаційного характеру

9. Вахович І.М., **Лакас В.В.**, Серветник Р.В., Хойна А.О. Фінансова складова інвестиційної привабливості регіонів України у воєнний період. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*. Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 15 груд. 2022 р., Луцьк. ЛНТУ, 2022. С. 86–89. *(Здобувачка виокремила фінансову складову інвестиційної привабливості регіонів України у воєнний період).*

10. **Лакас В.В.**, Вахович І.М. Формування інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. *Актуальні питання розвитку галузей науки*. Матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Чернігів, 1 грудня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 27–29. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/01.12.2023/47>. *(Здобувачкою розкрито зміст інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіональних господарських комплексів).*

11. **Лакас В.В.**, Вахович І.М. Механізми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період. *Здобутки та досягнення*

прикладних та фундаментальних наук XXI століття. Матеріали VI Міжнародної наукової конференції, м. Черкаси, 8 грудня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 22–23. URL:<https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/08.12.2023/48>. (Здобувачка сформуvala механізми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у період повоєнного відновлення національної економіки).

12. **Лакас В.В.** Теоретичне підґрунтя сталого розвитку регіональних господарських комплексів. *Актуальні питання економіки, обліку та права в сучасних умовах*. Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Житомир, 30 грудня 2023 р. Житомир. ЦФЕНД, 2023. С. 18. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/12/30-2023.html>.

13. **Лакас В.В.,** Вахович І.М. Сталий розвиток регіонів України: ключові теоретико-методологічні підходи. *Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики*. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. м.Кривий Ріг. 19 січня, 2024 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 35–36. (Здобувачкою проаналізовано ключові теоретико-методологічні підходи до забезпечення сталого розвитку регіонів України).

14. **Лакас В.В.,** Тихонов О.В. Інвестиційне забезпечення переходу до «зеленої» економіки в контексті євроінтеграції. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., Частина 2*. Луцьк, 6 груд. 2024 р., Луцьк: Надстир'я, 2024. С. 401-402 (Здобувачкою розроблено інструменти інвестиційного забезпечення переходу до «зеленої» економіки).

ЗМІСТ

ВСТУП	19
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	28
1.1 Зміст, принципи, ретроспектива та сучасний вимір теорій сталого розвитку	28
1.2 Теоретико-методологічне та інституційне підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону у повоєнний період	48
1.3 Форми, методи та джерела інвестиційного забезпечення повоєнного відновлення економіки регіонів України в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку	65
Висновки до розділу 1	81
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ДОВОЄННИЙ ТА ВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	86
2.1 Методичні підходи до оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів	86
2.2 Аналіз показників, що характеризують інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України у довоєнний та воєнний періоди	107
2.3 Інтегральна оцінка інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України	135
Висновки до розділу 2	153
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	156
3.1 Інституційні засади імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику	156
3.2 Стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період	172

3.3 Інструментарій стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України	190
Висновки до розділу 3	217
ВИСНОВКИ	221
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	224
ДОДАТКИ	244

ВСТУП

Актуальність теми. Сталий розвиток визнаний світовою спільнотою оптимальною моделлю розвитку глобальної та національних економік, а також економіки окремих регіонів. Враховуючи світові тренди економічної децентралізації та дерегуляції, можна зробити припущення про особливу актуальність формування дорожньої карти переведення регіональних господарських комплексів на рейки сталого розвитку. Для України це є особливо актуальним з огляду на руйнівний вплив на економіку регіонів російської збройної агресії, що призвело до значних людських та матеріальних втрат, особливо на територіях, котрі були під тимчасовою окупацією ворога та які виступали ареалом безпосереднього проведення бойових дій.

Тому у повоєнний період одним з основних завдань державотворчого процесу є забезпечення прискорених темпів відновлення зруйнованих війною об'єктів житлової, соціальної, енергетичної, комунальної, природоохоронної та виробничої інфраструктури на новій технологічній основі. Необхідною умовою прискореного повоєнного відновлення економіки регіонів України є диверсифікація джерел інвестиційного забезпечення реалізації проєктів сталого розвитку та нарощення інвестиційних вливань у відбудову зруйнованих війною об'єктів і створення сучасних полюсів росту.

Першочергового значення в контексті формування інструментарію реалізації пріоритетів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період набуває інституційне забезпечення гармонізації цих пріоритетів з Глобальними цілями сталого розвитку, затвердженими ООН, що дасть можливість максимізувати залучення у національний економічний простір міжнародних фінансових потоків. Важливим інституційним підґрунтям імплементації Глобальних цілей сталого розвитку у практику регуляторного впливу на відтворювальні пропорції у національному господарстві став Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 року.

Вагомий внесок у розроблення інституційного забезпечення та теоретико-методологічних засад переведення національної економіки та регіональних господарських комплексів на модель сталого розвитку, а також імплементації базових положень міжнародних конвенцій зі сталого розвитку та кращих іноземних практик реформування економічних систем на принципах сталості зробили Р.Білокурський, І. Буднікевич, Б.Буркинський, М.Бутко, І.Вахович, В.Геєць, З.Герасимчук, В.Голян, Б.Данилишин, С.Дорогунцов, М.Згуровський, А.Коваленко, В.Кравців, В.Куценко, І.Лукінов, Б.Патон, В.Семиноженко, К.Ситник, І.Сторонянська, М.Хвесик та інші. Актуальні проблеми та методичні засади диверсифікації джерел і методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів та оцінки інвестиційної привабливості регіональної економіки розглядаються у працях Е.Забарної, С.Іщук, І.Камінської, Л.Ковальської, Н.Ковшун, О.Лютак, І.Олександренко, Я.Побурка, Ю.Погуляйка, Л.Федулової, Н.Чухрай, О.Шубалого та інших.

Водночас існуючі напрацювання вітчизняних вчених в царині розроблення теоретико-методологічних засад та прикладного інструментарію інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України не повною мірою враховують згубні наслідки російської збройної агресії, євроінтеграційний вектор розвитку національної економіки в цілому та окремих регіонів, в першу чергу прикордонних з ЄС, вигоди поглиблення децентралізації влади та завершення процесу укрупнення територіальних громад, фактор посилення глобальних трендів просування світової спільноти в напрямку досягнення Глобальних цілей сталого розвитку, що зумовило вибір теми, мети, об'єкту, предмету та завдань дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт ЛНТУ, зокрема в рамках реалізації теми «Детермінанти сталого інноваційно орієнтованого розвитку економіки регіону» (номер державної реєстрації 0121U108271) автором здійснено обґрунтування концептуальних засад переходу на модель сталого інноваційно орієнтованого розвитку регіону, а в рамках реалізації теми «Сталий розвиток та

екологізація економіки як концептуальні засади функціонування світової системи в умовах глобальних трансформацій» (номер державної реєстрації 0122U000923) автором удосконалено теоретико-методичні засади дослідження концепції сталого розвитку в сучасних умовах, розроблено систему стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України, що базується на основі інтегрованого підходу, містить елементи стратегічного управління, що спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату і є фундаментальною основою для формування стратегій та програм сталого розвитку.

Окремі положення роботи, зокрема, запропонована система стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України, що базується на інтегрованому підході, використані при реалізації міжнародного проекту EURIZON ID 829 «Structural transformation of the economy of the Polish-Ukrainian borderlands as a response to common challenges of security, green, digital and intellectual transition», який фінансується в рамках програми Європейського Союзу HORIZON 2020 (грантова угода № 871072).

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розроблення інституційних і теоретико-методологічних засад та прикладного інструментарію інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період з врахуванням євроінтеграційних, децентралізаційних та цифрових викликів, а також викликів воєнного часу.

Реалізація поставленої мети зумовила вирішення таких завдань:

- розкрити зміст, обґрунтувати принципи, виявити ретроспективу та сучасний вимір теорій і моделей сталого розвитку;
- сформулювати теоретико-методологічне та інституційне підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону у повоєнний період;
- ідентифікувати форми, методи та джерела інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку та з врахуванням умов повоєнного відновлення;

- розробити методичні підходи та провести інтегральну оцінку інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України;
- розробити інституційні засади імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику;
- сформувавати методичні підходи до стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України;
- розробити інструментарій стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

Об'єктом дослідження є процес інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та прикладні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період.

Методи дослідження. Теоретичною, методологічною та методичною платформою написання дисертаційної роботи є фундаментальні положення теорії і методології сталого розвитку, моделі макроекономічного регулювання, фундаментальні засади формування і реалізації регіональної економічної політики, методичні засади оцінки інвестиційної привабливості економіки регіонів України. У процесі проведеного дослідження використані такі методи наукового пізнання: *аксіоматичний метод* – для розкриття сутності економічної категорії «сталий розвиток»; *системний підхід* – для систематизації принципів забезпечення сталого розвитку регіонів України з врахуванням викликів воєнного часу та повоєнного відновлення; *економіко-статистичний метод* – для аналізу динаміки та виявлення основних тенденцій інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України; *індексний метод* – для проведення інтегральної оцінки та розрахунку групових індексів економічної, соціальної та екологічної складових інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України; *інституційний підхід* – для вибору інституцій імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику; *SWOT-аналіз* – для оцінки

можливостей, загроз, сильних та слабких сторін інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

Інформаційною базою дослідження є статистичні та довідкові матеріали Міністерства фінансів України, Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, Національного банку України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, обласних державних адміністрацій, публікації вітчизняних та закордонних науковців, власні напрацювання здобувача.

Наукова новизна одержаних результатів. Найважливіші наукові результати дисертаційного дослідження, що характеризуються новизною і виносяться на захист, полягають у такому:

вперше:

- розроблено систему стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, що базується на інтегрованому підході з набором методів та інструментів, спрямованих на диверсифікацію податкового стимулювання, розширення специфікації державного регулювання та удосконалення інституційного середовища інвестиційного забезпечення досліджуваних процесів, містить елементи стратегічного управління та заходи щодо забезпечення сприятливого інвестиційного клімату і підтримки ініціатив з забезпечення сталого розвитку, а також є фундаментальною основою для формування стратегій та програм сталого розвитку регіонів України, з врахуванням їх безпекових та економічних умов, що дасть змогу сформулювати стратегічний курс та перевести їх на траєкторію сталого зростання;

удосконалено:

- теоретичний підхід до систематизації принципів сталого розвитку регіонів України, який, на відміну від традиційних, передбачає виокремлення базових принципів та принципів системного і виробничо-інвестиційного спрямування, що дасть змогу при виборі стратегічних цілей інвестиційного забезпечення сталого розвитку територіальних утворень врахувати виклики воєнного часу та повоєнного відновлення;

- інституційне підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону в умовах поглиблення децентралізації, яке, на відміну від існуючого, враховує комплекс базових передумов (механізм фінансового вирівнювання, бюджетно-фіскальна децентралізація, укрупнення адміністративних районів, створення мережі укрупнених територіальних громад, розширення специфікації угод публічно-приватного партнерства, інституціоналізація спеціальних режимів інвестування), що у підсумку дасть змогу диверсифікувати джерела інвестиційного забезпечення, наростити іноземне інвестування, активізувати інвестиційний процес на основі публічно-приватного партнерства, поживити внутрішньо-корпоративне інвестування та інвестування в секторі домогосподарств, інституціоналізувати додаткові форми інвестування в межах реалізації проєктів міжнародного співробітництва;

- концепт вибору форм, методів та джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, який на відміну від існуючих, враховує особливості повоєнного періоду, системні, структурні та циклічні характеристики в розрізі Глобальних цілей сталого розвитку;

набули подальшого розвитку:

- методичний підхід до комплексної оцінки рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України до та після початку повномасштабної війни, який передбачає розрахунок групових індексів за ключовими складовими (економічною, соціальною та екологічною) та на їх основі інтегрального індексу, а також їх подальше коригування на коефіцієнт, який враховує прямі і непрямі втрати регіонів внаслідок війни, що дозволить диференціювати стратегічні цілі інвестиційного забезпечення сталого розвитку у повоєнний період для кожної виділеної групи регіонів залежно від ступеня впливу на їх діяльність воєнних дій;

- імплементація Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику, що враховує матрицю відповідностей компетенцій територіальних громад, громадських і міжрегіональних організацій, регіональних й державних органів влади, міжрегіональних дослідницьких та освітніх інституцій з відповідним рівнем повноважень та цільовим спрямуванням

щодо збалансованого розвитку регіональних господарських комплексів, реалізації програм та проєктів енергоефективності, стимулювання економічного зростання, збереженням природних ресурсів, розвитку та модернізації об'єктів критичної інфраструктури;

- стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, в основу якого покладено диференційований підхід до вибору відповідної умовам повоєнного періоду однієї із інвестиційних стратегій сталого розвитку регіону: стратегію реінтеграції та формування інвестиційної привабливості сталого розвитку регіону; стратегію активізації розвитку інвестиційного середовища забезпечення сталого розвитку регіону; стратегію інвестиційного брендингу сталого розвитку регіону; стратегію ефективного використання внутрішніх інвестиційних ресурсів регіону.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичні та прикладні результати дисертаційної роботи, які стосуються проведення SWOT-аналізу та розроблення етапів стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України та диференціації інвестиційних стратегій для окремих регіонів, виходячи з рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку, а також диверсифікації методів та інструментів стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України, використовуються у діяльності Волинської обласної ради при реалізації Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року (довідка №1120/51/2-24 від 30.07.2024 р.).

При виконанні наукових тем Інституту агроєкології та природокористування НААН України використовуються результати дисертаційної роботи, які полягають в обґрунтуванні принципів та ідентифікації інституційного і децентралізаційного виміру забезпечення сталого розвитку регіонів України з врахуванням викликів воєнного часу та повоєнного відновлення, специфікації пріоритетів інвестиційного забезпечення цілей сталого розвитку регіонів України у відповідності з Глобальними цілями сталого розвитку, диверсифікації методів та інструментів стимулювання нарощення

інвестиційних вливань у регіональні господарські комплекси (довідка №341 від 02.08.2024 р.).

У діяльності Волинської обласної військової адміністрації взято до уваги розробки автора щодо врахування інституційних засад імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в регіональній економічній політиці, зокрема, у частині моніторингу за допомогою інструментів та процедур, що використовуються для визначення ефективності та результативності виконання програм реалізації цілей сталого розвитку з відповідним корегуванням індикаторів (довідка №10637/53/2-24 від 27.12.2024 р.).

Розроблені у роботі: методика проведення інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів; інструментарій стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону; методичні підходи до здійснення SWOT-аналізу інвестиційних можливостей адміністративних областей України; методичне забезпечення диференціації стратегічних цілей сталого розвитку регіонів в розрізі економічної; соціальної та екологічної складових використовуються у навчальному процесі Луцького національного технічного університету при підготовці лекційного матеріалу та тематики практичних занять з дисциплін «Регіональна економіка» та «Економіка природокористування» для ОП «Економіка», «Економіка сталого розвитку» для ОП «Підприємництво та бізнес-адміністрування» (довідка №1251/01-14 від 23.07.2024 р.).

Особистий внесок здобувача. Сформовані в дисертаційній роботі теоретичні положення та практичні рекомендації належать особисто автору та є результатом його особистих наукових розробок. Дисертаційна робота є самостійно виконаною та завершеною науковою працею. У дисертаційній роботі розв'язано важливе науково-прикладне завдання – розроблено інституційні і теоретико-методологічні засади та прикладний інструментарій інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період. Наукові результати дисертаційного дослідження є внеском у розвиток теорії і методології інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. Із наукових

праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використані лише ті ідеї та положення, які одержані автором особисто.

Апробація результатів дослідження. Результати дисертаційної роботи апробовані на наукових та науково-практичних конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами» (м. Луцьк, 2022 р.); Міжнародній науковій конференції «Актуальні питання розвитку галузей науки» (м. Чернігів, 2023 р.); Міжнародній науковій конференції «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття» (м. Черкаси, 2023 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання, економіки, обліку та права в сучасних умовах» (м. Житомир, 2023 р.); Міжнародній науковій конференції «Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики» (м. Кривий Ріг, 2024 р.); X Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами» (м.Луцьк, 2024).

Публікації результатів дослідження. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 14 наукових праць, з яких 8 статей у наукових фахових виданнях України, 6 тез наукових доповідей.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 304 сторінки комп'ютерного тексту, що містить 25 таблиць і 26 рисунків. Список використаних джерел налічує 179 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

1.1 Зміст, принципи, ретроспектива та сучасний вимір сталого розвитку

Концепція сталого розвитку, незважаючи на її певний ідеалізм, на даний час розглядається основою для визначення цільових орієнтирів розвитку для більшості країн світу. Прикметно, що саме розуміння змісту даної концепції також модифіковувалося залежно від глобальних соціально-економічних процесів та екологічної ситуації. Протягом останніх десятиліть в рамках реалізації економічної складової концепції сталого розвитку активно виділяються окремі напрямки («зелена» економіка, цифрова економіка, циркулярна (або кругова) економіка, соціальна та солідарна економіка, інклюзивна економіка, регенеративна економіка тощо), які певною мірою конкретизують її положення, надаючи їй практично орієнтованих рис.

Ключове значення для становлення ідеології сталого розвитку у глобальному масштабі у 80-х роках минулого століття мало засідання Міжнародної комісії з навколишнього середовища і розвитку у 1987 році. Також урізноманітнілась кількість підходів до визначення сутності сталого розвитку, що відповідним чином також вплинуло на формування національних та регіональних пріоритетів переводу господарського комплексу на принципи сталості [30].

Ліквідація командно-адміністративної моделі централізованого управління національною економікою на пострадянському просторі та в Китаї на початку 90-х років минулого століття не вирішила проблему зниження темпів та диспропорцій залучення у відтворювальний процес природно-ресурсних благ, що створило додаткові перешкоди для переходу світової цивілізації на модель сталого розвитку. У зв'язку з цим у 1992 році була

проведена міжнародна конференція за участю більше 170 країн «Порядок денний на XXI століття» (м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія). Фактично на даному форумі було вперше визначено цілі сталого розвитку, які мали поступово імплементуватися у національні економічні політики окремих країн світу.

У подальші десятиліття соціально-економічне піднесення окремих країн світу, в першу чергу, Китаю призвело до значного збільшення масштабів ресурсоспоживання, що створило додаткові загрози збереженню стійкості екологічних систем та примноженню біорізноманіття. Світова спільнота прийшла до висновку, що одним з найбільш деструктивних чинників, який негативно впливає на стан навколишнього природного середовища, виступає високий рівень викидів парникових газів, що призводить до глобального потепління і негативно впливає на асиміляційний потенціал територій. З огляду на це, у 1997 році було укладена міжнародна природоохоронна конвенція, спрямована на обмеження викидів парникових газів, яка отримала назву Кіотський протокол (м. Кіото, Японія). Цілі, які були закладені при схваленні даної природоохоронної конвенції, фактично не були досягнуті через відмову Китаю та інших тоталітарних і авторитарних режимів приєднатися до зусиль світової спільноти щодо зниження викидів парникових газів. Відсутність скоординованості країн зумовила необхідність припинення дії Кіотського протоколу та укладання Паризької кліматичної угоди (2015 рік), де більш чітко були визначені економічні механізми переведення глобальної економіки на модель низьковуглецевого розвитку як основної передумови забезпечення сталого розвитку.

Водночас значні розриви в рівнях інформаційно-індустріального розвитку та темпах соціально-економічного піднесення окремих країн світу вимагають диференціації основних функціоналів переведення національних господарств на модель сталого розвитку. У даному контексті заслуговує на увагу підхід Б.Данилишина, М.Хвесика та В.Голяна щодо вибору цільових орієнтирів формування стратегії сталого розвитку окремих груп країн світу: 1) країн, що розвиваються, та країн-експортерів вуглеводневої сировини; 2) нових індустріальних країн; 3) високорозвинених країн. Зокрема, для країн, що

розвиваються, та країн-експортерів вуглеводневої сировини ключовим орієнтиром виступає зменшення ресурсомісткості відтворювальних пропорцій та прискорене впровадження найновіших досягнень НТП. Для нових індустріальних країн цільовим орієнтиром виступає формування національної ідеології бережливого ставлення до навколишнього середовища [42, с. 31]. Саме темпи соціально-економічного розвитку та стійкість базових інститутів державотворення та ринкової економіки і визначають світоглядні та ресурсні можливості переведення господарських комплексів на модель сталого розвитку у розрізі економічної, соціальної та екологічної сфер. Неоднорідність та структурні дисбаланси розвитку національних економік окремих груп країн вимагають пошуку консолідованої моделі переведення світової економіки на рейки сталості.

Прикметною рисою зусиль світової спільноти щодо переведення національних господарств на модель сталого розвитку є наявність інституційних розривів між високорозвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Високорозвинені країни вже декілька десятиліть умонтовують в спектр пріоритетів національних економічних політик домінанти сталого розвитку, які передбачають усесторонню екологізацію відтворювальних пропорцій, прискорений розвиток альтернативної енергетики, інформатизацію публічного та підприємницького сектора максимальне обмеження впливу «брудних» виробництв на навколишнє середовище. У групі цих країн інституціоналізовано максимальний набір регуляторних підойм, спрямованих на стимулювання процесів переведення окремих сегментів національних господарств на модель сталого розвитку.

Найбільш яскраво проривні досягнення високорозвинених країн щодо переведення національних господарств на модель сталого розвитку проявляються в частині боротьби з негативними кліматичними змінами, що супроводжується суттєвими структурними змінами як у сфері ресурсоспоживання, так і енергоспоживання. Фактично ці країни поступово переходять на модель низьковуглецевого розвитку і долають рецидиви вуглеводневої економіки. Це дало поштовх розвитку екологічно-чистих видів

виробництва, а також диверсифікувало джерела енергетичного забезпечення за рахунок збільшення обсягів виробництва енергії з відновних джерел.

Натомість країни що розвиваються, в першу чергу країни з прискореними темпами соціально-економічного розвитку (Китай, Індія) і надалі розширюють масштаби використання природно-ресурсних благ та посилюють техногенний вплив на довкілля, що значною мірою й призводить до негативних екстерналій в частині кліматичних змін. Саме країни з прискореними темпами соціально-економічного піднесення (Китай, Індія) та і не приєдналися до передових країн світу щодо стимулювання структурних змін в національних економіках, виходячи з пріоритетів Нової кліматичної угоди та інших міжнародних природоохоронних конвенцій. Саме ці країни надмірно повільно впроваджують регламенти та стандарти обмеженого впливу на довкілля, що не дозволяє забезпечити прийнятний рівень скорочення викидів парникових газів в атмосферне повітря.

Україна задекларувала своє прагнення впроваджувати принципи сталого розвитку, приєднавшись до міжнародних програмних документів у цій сфері на Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992 р.), XIX-й спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН («Ріо+5», 1997 р.) та конференціях ООН з питань сталого розвитку в Йоганнесбурзі («Ріо+10», 2002 р.) і Ріо-де-Жанейро («Ріо+20», 2012 р.) [10, с. 23], а також підтримала Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (2015 р.), де було визначено 17 Глобальних Цілей сталого розвитку до 2030 року, та Паризьку Угоду про зміну клімату (2015 р.). Активна робота щодо імплементації сучасних положень концепції сталого розвитку в національне інституціональне середовище продовжилася, незважаючи на фактичний початок збройної агресії проти України з боку росії у 2014 році та повномасштабну війну у 2022 році. За підсумками обговорень було окреслено національні пріоритети сталого розвитку, які викладено у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна - 2017 рік» [101], підготовлено Моніторингові звіти «Цілі сталого розвитку: Україна» за 2019, 2020, 2021 роки [94-96], видано Указ Президента

України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019 р.) [147], а також Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні» (2024 р.) [126].

В контексті обраного шляху на подальшу євроінтеграцію Україна повинна також гармонізувати вітчизняне законодавство до європейського, зокрема стосовно імплементації положень концепції сталого розвитку. Наразі ЄС розробив низку стратегій та планів дій щодо досягнення сталого розвитку, таких як:

- Європейський зелений курс (European Green Deal) [173] – спрямований на перетворення ЄС на кліматично нейтральну економіку до 2050 року;
- План дій з циркулярної економіки (Circular Economy Action Plan) – сприяє переходу на модель економіки замкнутого циклу;
- Стратегія біорізноманіття (Biodiversity Strategy) – спрямована на збереження та відновлення біорізноманіття в Європі.

З метою забезпечення сталого розвитку регіонів у нормативній базі ЄС сформовано ряд концепцій та норми сталого розвитку міст та територій, зокрема Хартія Конгресу місцевих і регіональних влад Європи, Європейська хартія місцевого самоврядування, Хартія європейських міст на шляху до сталого розвитку, A European Union Strategy for Sustainable Development, Leipzig Charter on Sustainable European Cities, Всесвітня конференція ООН на вищому рівні з населених пунктів, Хабітат II і III, ініціатива «Європа 2020: стратегія розумного, сталого та інклюзивного зростання» тощо.

Отже, концепція сталого розвитку є ключовою для ООН та ЄС. Обидві організації розглядають сталий розвиток як інтегрований підхід, що охоплює економічні, соціальні та екологічні аспекти. Вони також підкреслюють важливість міжнародного співробітництва, партнерства та участі громадськості у досягненні цілей сталого розвитку.

Якщо розглядати інституціональні засади формування змісту поняття «сталий розвиток», то в документах ООН воно вперше з'явилося у 1987 році в доповіді «Наше спільне майбутнє» (Our Common Future), підготовленій Міжнародною комісією з навколишнього середовища і розвитку під

головуванням Гру Харлем Брундтланд. Визначення сталого розвитку за Брундтланд: «сталий розвиток – це розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління, не завдаючи шкоди можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [168].

Вивчення ключових документів, які забезпечують конституційну основу функціонування ЄС (Договір про Європейський Союз та Договір про функціонування Європейського Союзу), показує, що у них не має спроби визначити сталий розвиток або нав'язати загальноєвропейське прийняття загального визначення. Однак вони дають певні вказівки на те, як слід запроваджувати сталий розвиток. За замовчуванням інституції ЄС, такі як Європейська комісія, зазвичай покладаються на деякі варіації визначення Брундтланд і концепції трьох стовпів (економічної, соціальної та екологічної), також відомої як потрійна кінцева лінія сталого розвитку [172].

З огляду на ретроспективу та суперечності формування глобальної архітектури переведення світової економіки на модель сталого розвитку, однією з найбільш резонансних проблем в національній економічній науці є знаходження спільного знаменника щодо визначення змістовно-сутнісних характеристик економічної категорії «сталий розвиток». Саме сталий розвиток в останні 50 років визначається світовим співтовариством як оптимальна модель соціально-економічного розвитку з огляду на загострення мальтузіанської дилеми та накопичення природно-ресурсних, екологічних та продовольчих обмежень. Особливо актуальною проблема формування моделі сталого розвитку є для України, оскільки збройна агресія російських загарбників призвела до значних людських втрат та масштабних руйнувань об'єктів житлової та виробничої інфраструктури.

Саме воєнний чинник виступає основним детермінантом вибору цілей сталого розвитку як країни в цілому, так і окремих регіонів зокрема. Визначаючи базові характеристики сталого розвитку нашої країни та її регіонів необхідно також враховувати наявні структурні перегини в національній економіці, які мали місце в останні десятиліття, а також позитивні трансформації, що відбулися в національному господарстві в останні роки,

зокрема цифрова трансформація сектору надання публічних послуг. У той же час, детермінація цілей сталого розвитку України та її регіонів має відштовхуватися від Глобальних цілей сталого розвитку, затверджених ООН, оскільки саме ці цілі виступають імперативною базою формування комплексу міжнародних економічних та природоохоронних конвенцій.

Схвалення у 2015 році 17 Глобальних цілей сталого розвитку поставило перед окремими країнами світу завдання стосовно формування національних моделей сталого розвитку, які мають враховувати наявні виробничо-технічні, науково-технічні, трудові, природно-ресурсні та екологічні передумови соціально-економічного піднесення, а також територіальну, ресурсну та інфраструктурну неоднорідність розвитку регіональних господарських комплексів. З огляду на це виникла гостра необхідність в розробленні теоретико-методологічних підходів стосовно переводу регіонів України на модель сталого розвитку з урахуванням ресурсного та виробничого потенціалу територіальних утворень [81].

Базовою теоретичною та методологічною передумовою системного розуміння сталого розвитку як моделі збалансованого співіснування економічної, екологічної та соціальної сфер суспільства слід розглядати здійснене І.Вахович поєднання еколого-центричного, соціо-центричного, економіко-центричного підходів, котре дозволяє повною мірою врахувати всі складові переведення національного господарства на рейки сталості і розробити комплекс регуляторів, котрі забезпечать необхідні стимули для просування цілей сталого розвитку на національному, регіональному, місцевому рівнях управління та врядування, а також в секторі нефінансових корпорацій та секторі домогосподарств [21, с. 47]. Саме авторський концепт І.Вахович доцільно розглядати як ключове теоретико-методологічне підґрунтя формування інструментально-регуляторного забезпечення рівноваги екологічних, економічних та соціальних пріоритетів сталого розвитку як національного господарства в цілому, так і окремих регіонів.

У працях В.Куценко, О.Гарашук, О.Топчія, Н.Холявко, О.Попело, А.Лелеченко, О.Лазаревої, Ю.Коваленко, А.Ковалевської, Ю.Самойлик,

О.Ляшевської, Л.Квятковської спостерігається багатоманіття авторських підходів щодо визначення сутності сталого розвитку та його конкретних проявів зокрема, щодо фундаментальних передумов переведення національних господарств на принципи сталості, необхідністю встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, узгодження і гармонізації соціальної, економічної та екологічної складових, забезпечення раціонального природокористування та збалансування економічних потреб з екологічними можливостями, перетворенням існуючих систем ресурсоспоживання з ресурсномісткого типу у ресурсощадний, подоланням бідності та нерівності.

У вітчизняній економічній літературі так і не досягнуто спільного знаменника щодо розкриття сутнісної характеристики економічної категорії «сталий розвиток» (табл. 1.1). Окремі вчені досягнення цілей сталого розвитку ув'язують із забезпеченням паритетного розвитку економічної, екологічної та соціальної сфер.

Таблиця 1.1 – Вітчизняні теоретичні підходи до визначення категорії «сталий розвиток»*

Автор	Підхід	Джерело
1	2	3
В. Куценко, О. Гаращук, О. Топчій	досягнення стабільності в суспільстві, динамічності економічного розвитку; створення передумов для гармонійного розвитку людини; розширення соціальних функцій підприємств до обсягів, які сприяють підвищенню ефективності бізнесу, запобіганню зростання непродуктивних витрат і зниження рентабельності; поширення соціального партнерства, тобто системи взаємодії роботодавців, державних органів і представників найманих працівників, що забезпечує пошук взаємоприйнятних рішень у сфері регулювання трудових та інших соціально-економічних відносин, відносин між працею і капіталом, сукупним роботодавцем і працівниками щодо оптимального розподілу валового внутрішнього продукту.	[80]

Продовження табл.1.1

1	2	3
Н. Холявко, А. Жаворонок, О. Попело, М. Колоток	стабільний позитивний розвиток країн у довгостроковій перспективі, докладання зусиль усіх секторів суспільства із їх орієнтацією на боротьбу з бідністю, несправедливістю та нерівністю, на забезпечення миру, а також на захист навколишнього середовища.	[152]
А. Лелеченко	процес якісних змін, що передбачає збалансування інтересів людини, суспільства і держави в поточному і майбутньому періодах на засадах досягнення в динаміці економічної ефективності, фінансової стійкості, економічного зростання та розвитку екологічної і соціальної підсистеми суспільства та, як наслідок, макросистем вищого рівня, з урахуванням раціональних обмежень, що накладаються національною безпекою, і впливу чинників зовнішнього середовища.	[84]
О. Лазарева	сталість економічної користі від використання природних благ та важливість збереження фізичних властивостей навколишнього природного середовища та цінність збереження екологічних функцій навколишнього середовища.	[102]
Ю. Коваленко	процес сукупних змін, який спрямований на перетворення нового якісно вищого рівня регіональної системи і визначається станом і потенційними соціальними, економічними та екологічними можливостями регіону.	[71]
А. Ковалевська, С. Зеленський, Р.Петрова.	розвиток, що задовольняє потреби сучасного покоління не ставлячи під загрозу можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби на кількісному та якісному рівні.	[69]
Ю. Самойлик	досягнення узгодженості між екологічною та економічною підсистемами, тобто забезпечення раціонального природокористування та збалансування економічних потреб з екологічними можливостями планети, зокрема відносно використання енергії.	[130]
О. Ляшевська	процес розбудови держави на основі узгодження і гармонізації соціальної, економічної та екологічної складових з метою задоволення потреб сучасних і майбутніх поколінь.	[87]
Т. Засєкіна, М. Тишковець	необхідність встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.	[56]
Л. Квятковська	функціонування народногосподарського комплексу, коли одночасно забезпечуються задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб населення, раціональне та екологічнобезпечне господарювання й високоефективне використання природних ресурсів, підтримання сприятливих для здоров'я людини природно-екологічних умов життєдіяльності, збереження, відтворення і примноження якості довкілля та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва.	[68]

*Сформовано автором

На їх думку, саме досягнення балансу в розвитку означених сфер суспільного відтворення і є необхідною передумовою переведення національного господарства на принципи сталості. Інші вчені, розкриваючи сутність категорії сталий розвиток акцентують увагу на секторальних детермінантах досягнення цілей сталого розвитку.

Третя група вчених основну увагу через призму досягнення цілей сталого розвитку зосереджує на необхідності врахування природно-ресурсних та екологічних обмежень, які не дають повною мірою забезпечити прийнятний рівень благополуччя населення та повноцінний розвиток національного господарства. Четверта група вчених розкриваючи сутність категорії «сталий розвиток» основний акцент робить на необхідності досягнення окремих його цілей, в першу чергу щодо боротьби з бідністю та захисту навколишнього природного середовища.

Виходячи з критичного переосмислення існуючих підходів до визначення сутності категорії «сталий розвиток» та аналізу глобальних трендів просування світової економіки в нові фази інформаційно-індустріального розвитку, можна стверджувати, що сталий розвиток являє собою збалансоване співіснування та пропорційне відтворення економічної, екологічної та соціальної сфер національного господарства на основі еквівалентного ресурсоспоживання та примноження людського, асиміляційно-екологічного, природно-ресурсного, ресурсно-виробничого та фінансового потенціалу.

Особливою резонансністю відзначаються авторські підходи щодо визначення сутності сталого розвитку регіону, оскільки регіони України відзначаються природно-ресурсною, виробничо-технічною та інфраструктурною неоднорідністю. Значний детермінуючий вплив на розкриття сутнісно-змістовних характеристик сталого розвитку регіону здійснює фактор поглиблення процесів децентралізації в останні десятиліття, оскільки децентралізація створила більш сприятливе підґрунтя для використання ендогенних чинників соціально-економічного розвитку територіальних утворень, підвищення рівня концентрації публічних місцевих фінансів, а також розширила територіальний базис розвитку громад базового рівня. Вагомим

чинником, що визначає спрямованість авторських підходів щодо формування моделей сталого розвитку регіону виступає пряма кореляція вітчизняних пріоритетів сталого розвитку з пріоритетами сталого розвитку, які визначені ООН.

Переведення регіонів України на модель сталого розвитку має також відштовхуватися від наявної структури їх господарських комплексів, зокрема співвідношення між їх базовими ланками. Особливо прискіпливо необхідно підходити до регуляторного впливу на структурні зрушення у господарських комплексах регіонів, де відбувалися активні бойові дії і була зруйнована мережа інфраструктурних та житлових об'єктів. В спектрі теоретико-методологічних підходів до забезпечення сталого розвитку регіонів України має зайняти чільне місце підхід, що визначає необхідність забезпечення циркулярності розвитку ключових сегментів регіональних господарських комплексів, щоб забезпечити комплексний характер ресурсокористування [81].

Формуючи набір цілей сталого розвитку України та її регіонів необхідно виходити з того, що навіть незважаючи на декілька фаз соціально-економічного піднесення в нашій країні не вдалося подолати сировинно-орієнтований тип розвитку національної економіки, прикметною рисою якого є розвиток експортно-орієнтованих галузей, в першу чергу сільськогосподарського виробництва та гірничо-металургійного комплексу. Зокрема у сільськогосподарському виробництві стався своєрідний галузевий перегин, котрий характеризувався гіпертрофованим розвитком рослинницької галузі (значне збільшення посівних площ зернових та олійних культур) та структурними перекосами в тваринництві (прискорені темпи розвитку птахівництва та перманентне скорочення поголів'я ВРХ). На цьому фоні відбувався системний занепад вітчизняної машинобудівної галузі, що негативним кумулятивним чином призвело до згортання потужностей у суміжних галузях та зруйнувало замкнені цикли у сфері матеріального виробництва в цілому.

Виходячи з генезису національної економіки та специфіки економіки окремих регіонів, впливу глобальної фінансової кризи та російської агресії на

розвиток продуктивних сил, регіональних особливостей комплексоутворення, слід розглядати такі типи сталого розвитку як випереджальний, наздоганяючий та відновлювальний. Наздоганяючий тип сталого розвитку передбачає масштабну імплементацію перевірених світовим досвідом позитивних практик досягнення цілей сталого розвитку у вітчизняну практику з врахуванням наявного ресурсно-виробничого забезпечення. Випереджальний сталий розвиток являє собою такий розвиток, який передбачає застосування найсучасніших методів та технологій розвитку матеріального виробництва та інформаційної сфери, що дозволяє долати проміжні фази досягнення цілей сталого розвитку і отримувати конкурентні переваги навіть над високорозвиненими країнами. Виходячи з практики останніх років можна стверджувати, що проявом випереджального типу сталого розвитку в Україні є масштабна цифровізація сектору надання публічних послуг, що у підсумку забезпечило значний кумулятивний ефект, зокрема щодо зниження рівня трансакційних витрат як в секторі державного управління, так і в корпоративному секторі і секторі домогосподарств.

Відновлювальний тип сталого розвитку характерний для економіки регіонів України, які зазнали значних руйнувань та втрат внаслідок війни, що значно вікинуло їх від шляху переходу на модель сталого розвитку. В таких умовах для цих регіонів потрібно найперше забезпечити відновлення матеріальних і людських втрат. При цьому, таке відновлення має відбуватися з дотриманням принципів сталого розвитку. Наприклад, відновлення енергетичної інфраструктури повинно відбуватися враховуючи необхідність переходу на екологічно безпечні види відновлюваної енергії, а також децентралізацію мережі енергопостачання.

Враховуючи негативні наслідки війни, застосовувати визначені типи сталого розвитку в Україні доцільно диференційовано для кожного регіону залежно від ступеня його охоплення активними бойовими діями, стратегічним значенням та масштабами руйнувань і втрат.

Зокрема для регіонів України, які перебувають наразі у зоні активних бойових дій (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська,

Херсонська) доцільно застосувати відновлюваний тип сталого розвитку. Тоді як для прифронтових, прикордонних до країни-агресора, прибережних та київського регіонів (Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, м. Київ), за можливості, доцільно зосередитися на застосуванні наздоганяючого типу сталого розвитку. Для решти регіонів України (Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька) потрібно переходити до реалізації випереджального типу сталого розвитку, щоб частково компенсувати втрати інших регіонів на шляху до сталого розвитку внаслідок війни. Щодо повністю окупованої агресором території Автономної Республіки Крим, то питання застосування типу сталого розвитку доцільно вирішувати після проведення повної деокупації даного регіону.

Імперативною базою переведення національної економіки та економіки окремих регіонів на модель сталого розвитку є формування набору принципів такого переведення, виходячи з наявного ресурсно-виробничого потенціалу та впливу комплексу екзогенних та ендогенних чинників. У вітчизняній економічній літературі вже тривалий період йде полеміка щодо формування такого набору принципів, дотримання котрих дасть можливість максимальною мірою використати потенціал сталого розвитку та забезпечити належну його соціально-економічну та екологічну ефективність.

Певною звуженістю щодо специфікації принципів переходу до сталого розвитку відзначається підхід В.Хаустової та Ш.Омарова, які до таких принципів відносять: збереження довкілля; покращення стану соціальної сфери; баланс технологічного й економічного розвитку [151]. Таке бачення базується виключно на секторальному підході, що не дає можливості враховувати вагомий вплив на забезпечення процесів переходу на модель сталого розвитку комплексу формальних та неформальних інституційних чинників, котрі визначають світоглядні та нормативно-правові імперативи господарювання і тим самим формують темпи, масштаби та пропорції ресурсоспоживання.

Базові принципи сталого розвитку були закладені на рівні ООН ще за підсумками Конференції Організації Об'єднаних Націй з питань навколишнього середовища та розвитку у Ріо-де-Жанейро, 3–14 червня 1992 року. Відповідна резолюція [170] визначала 27 принципів, які охоплювали різні важливі аспекти екологічної, соціальної та економічної компонент сталого розвитку.

Усі вказані принципи були підтримані на ключовій з позицій формування сучасних орієнтирів сталого розвитку Генеральній Асамблеї ООН 25 вересня 2015 року у загальновідомій Резолюції «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» [111], де було сформульовано 17 Цілей сталого розвитку до 2030 року.

Водночас у цих та інших ключових документах, які формують інституційне підґрунтя для сталого розвитку державам надається можливість уточнення цільових орієнтирів, зокрема принципів, сталого розвитку залежно від досягнутого рівня соціально-економічного розвитку, наявних екологічних проблем та можливостей їх вирішення. Тому, враховуючи негативні наслідки війни, для України та її регіонів доцільно також виділити специфічні принципи сталого розвитку.

Передова іноземна практика та позитивні вітчизняні прецеденти свідчать про те, що найбільшої позитивної синергії в частині досягнення цілей сталого розвитку на регіональному рівні можна досягнути на основі дотримання критично необхідного комплексу принципів. Такими принципами виступають (рис. 1.1):

- принцип емерджентності (забезпечення гармонізації загальнонаціональних та регіональних цілей сталого розвитку з врахуванням спеціалізації конкретного регіону в загальнонаціональному поділі праці та з врахуванням регіональних особливостей комплексоутворення);

- принцип конвергенції (формування і реалізація пакету цілей сталого розвитку регіону з орієнтацією на кращі іноземні та вітчизняні практики переведення регіональних господарських комплексів на засади сталості);

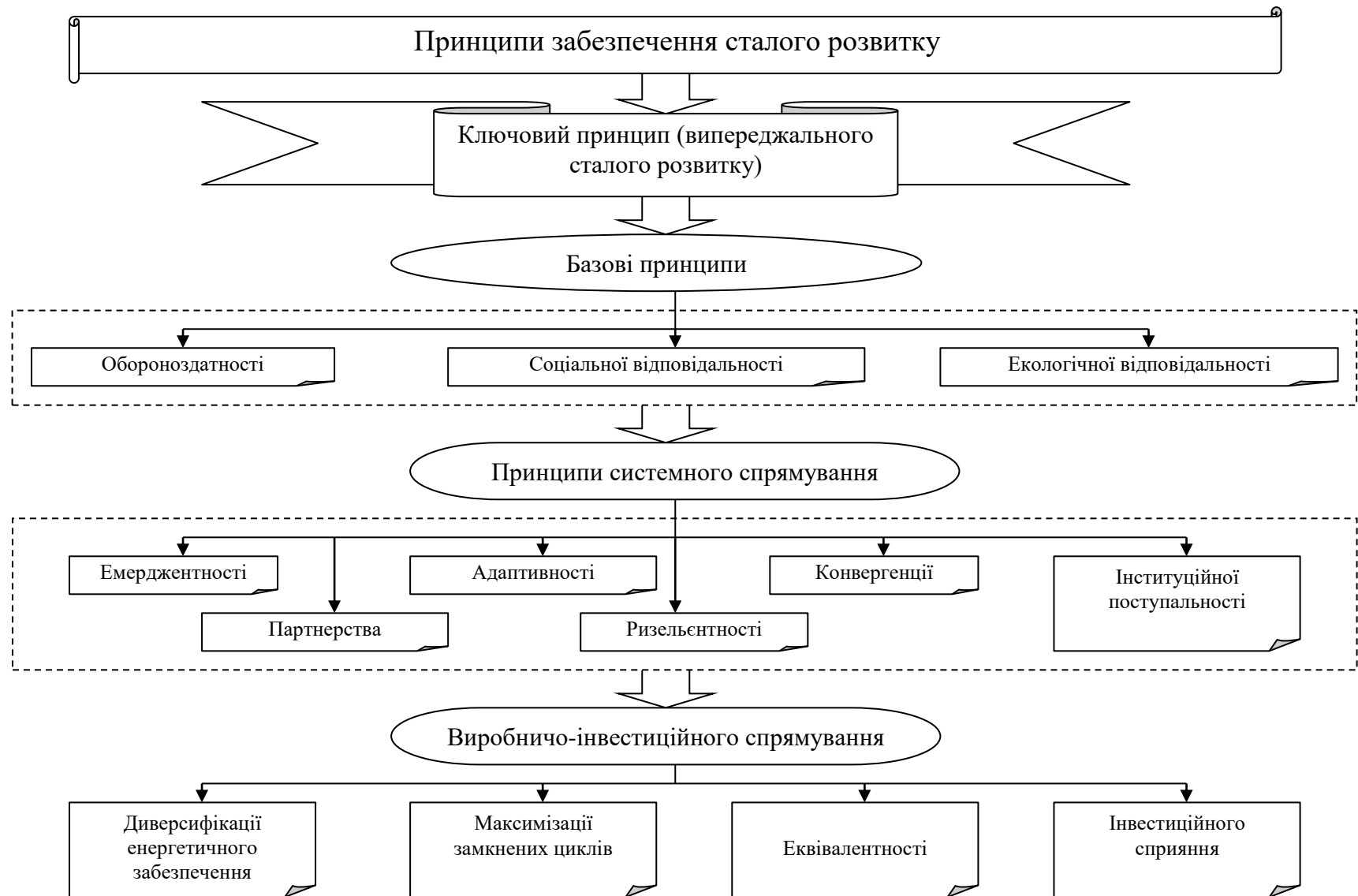

Рис. 1.1 – Специфікація принципів забезпечення сталого розвитку регіонів України з врахуванням викликів воєнного часу та повоєнного відновлення

Примітка. Розроблено автором

- принцип екологічної відповідальності (програмування, планування та проектування цілей сталого розвитку регіону на основі дотримання вимог вітчизняного природоохоронного законодавства та природоохоронних директив ЄС, гармонізація європейських та вітчизняних регламентів і стандартів щодо збереження та примноження біорізноманіття, функціонування об'єктів природно-заповідного фонду та досягнення пріоритетів низьковуглецевого розвитку та мінімізації негативних кліматичних змін);

- принцип соціальної відповідальності (реалізація цілей сталого розвитку регіону з врахуванням соціальної структури населення, можливостей формування пакету соціальних стандартів, використання інструментів стимулювання зайнятості та самозайнятості населення, дотримання вимог гендерної рівності);

- принцип випереджального розвитку (підбір методів, способів та форм досягнення цілей сталого розвитку, виходячи з необхідності скорочення тривалості проходження проміжних фаз соціально-економічного розвитку з метою скорочення розривів з передовою іноземною практикою);

- принцип максимізації замкнених циклів (запровадження циркулярних форм залучення матеріальних ресурсів у відтворювальний процес з метою підвищення результативності утилізації ресурсної цінності вживаної сировини та розширення масштабів вторинного ресурсокористування в цілому);

- принцип адаптивності (виходячи з практики переміщення релокованих виробництв у зв'язку з тимчасовою окупацією частини території на території інших регіонів виникає необхідність у прискоренні процесів їх входження в нові продуктові ланцюги з орієнтацією на створення сучасних полюсів росту та підвищення ефективності функціонування суміжних галузей);

- принцип зміцнення обороноздатності (програмування, планування та інвестиційне забезпечення цілей сталого розвитку має враховувати роль конкретного регіону в зміцненні оборони та безпеки країни, зокрема через виробництво військової техніки та озброєнь, зведення фортифікаційних споруд);

- принцип диверсифікації енергетичного забезпечення (досягнення цілей сталого розвитку, виходячи з руйнівних наслідків російської агресії щодо знищення об'єктів енергетичної інфраструктури, має передбачати деконцентрацію генеруючих енергопотужностей, збільшення виробництва енергії з відновних джерел, реалізацію проектів енергозбереження);

- принцип ризельєнтності (досягнення цілей сталого розвитку регіону має відштовхуватися від формування таких полюсів росту регіональної економіки, які будуть здатні максимальною мірою адаптуватися до коливань ринкової кон'юнктури, зміни макроекономічної ситуації та загострення екзогенних ризиків);

- принцип еквівалентності (програмування набору цілей сталого розвитку регіону має враховувати рівень ресурсного, асиміляційного, фіскального та інфраструктурного забезпечення продуктових ланцюгів);

- принцип інституційної поступальності (формування інституційного середовища реалізації політики досягнення цілей сталого розвитку має передбачати перманентне умонтування інститутів, котрі довели свою ефективність та життєздатність у передових світових практиках досягнення принципів сталості);

- принцип партнерства (інституційне та інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіону має передбачати урізноманітнення форм та моделей публічно-приватного партнерства, які дозволяють консолідувати кошти публічного сектора та інвестиції приватного бізнесу задля модернізації соціальної, виробничої, транспортної та природоохоронної інфраструктури);

- принцип інвестиційного сприяння (регіональні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, громадські та саморегулювні організації мають забезпечувати перманентне покращення та підвищувати привабливість території для інвесторів резидентів та інвесторів нерезидентів, а також забезпечувати диверсифікацію джерел, методів та форм інвестиційного забезпечення).

Формуючи набір принципів переведення регіонів України на модель сталого розвитку, необхідно виходити з припущення про першочерговість

дотримання ключового принципу – принципу випереджального розвитку. Дотримання даного принципу впливає з необхідності створення у повоєнний період умов для усестороннього застосування перевірених світовою практикою продуктивних та процесних інновацій, щоб забезпечити прискорені темпи подолання наслідків російського вторгнення, зокрема через застосування сучасних методів та технологій відбудови мережі об'єктів житлової, енергетичної та виробничої інфраструктури, екологічного реінжинірингу територій, де відбувалися активні бойові дії і мають місце прояви виснаження природно-ресурсного потенціалу, інноваційних методів утилізації ресурсної цінності вторинної природної сировини з метою диверсифікації енергетичного забезпечення за рахунок відновних джерел, застосування сучасних технологій виробництва промислової продукції та надання різноманітних видів послуг. Даний принцип має корелювати з групою базових принципів.

Виходячи з того, що у 2014 році мала місце часткова окупація території України російськими загарбниками, а у 2022 році відбулося повномасштабне вторгнення на територію нашої країни агресора глобального масштабу, дотримання принципу обороноздатності є критично необхідною складовою вибору пріоритетів соціально-економічного розвитку як на загальнонаціональному, так і на регіональному рівнях. Такий принцип має передбачати не лише зміцнення мережі фортифікаційних споруд та налагодження виробництва сучасних видів військової техніки та озброєнь, а також формування економіки мобілізаційного типу, здатної у будь-який час забезпечувати прийнятний рівень обороноздатності та безпеки як країни в цілому, так і окремих регіонів.

Для забезпечення повноцінного розвитку соціальної сфери національної економіки та економіки регіонів необхідним є перманентне дотримання принципу соціальної відповідальності як у публічному секторі, так і в корпоративному секторі, а також у секторі домогосподарств, що дасть змогу сформуванню комплекс вимог щодо підвищення рівня соціальних стандартів та покращення дієвості застосування пакету соціальної підтримки найбільш вразливих верств населення. Дотримання принципу екологічної

відповідальності сприятиме формуванню механізму превентивного, а не відшкодувального способу вирішення проблем природоохоронного характеру, а також упередить прояви виснажливого та розбалансованого господарського освоєння природно-ресурсного потенціалу.

Перераховані базові принципи забезпечення сталого розвитку регіонів України виступають імперативною базою формування набору принципів системного спрямування (емерджентності, адаптивності, конвергенції, інституційної поступальності, партнерства та ризельєнтності), які допоможуть прискорити переведення регіональних господарських комплексів на модель сталого розвитку та максимальною мірою забезпечити взаємодію публічного та корпоративного секторів в частині ресурсного забезпечення окремих цілей сталого розвитку. В нинішніх умовах бюджетного дефіциту та невисокої привабливості проєктів розвитку суспільного сектору вирішального значення набуває реалізація принципу партнерства, котрий передбачає інституціоналізацію та імплементацію різноманітних угод публічно-приватного (державно-приватного) партнерства у соціальній сфері, сфері виробничої інфраструктури та у сфері природокористування.

Саме партнерський характер взаємодії регіональних органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, з однієї сторони, та суб'єктів приватного підприємництва – з іншої, дасть змогу у повоєнний період прискореними темпами мобілізувати ресурси для реалізації проєктів відновлення зруйнованих російськими загарбниками об'єктів житлової, соціальної, енергетичної та виробничої інфраструктури, а також проєктів ощадливого використання природної сировини для задоволення потреб місцевої економіки.

Імплементація принципів системного спрямування дасть змогу сформувати інституційно-економічні передумови для задіяння принципів виробничо-інвестиційного спрямування. Особливого значення в спектрі таких принципів набуває дотримання принципу диверсифікації джерел енергетичного забезпечення з метою деконцентрації об'єктів енергетичної інфраструктури, щоб мінімізувати ризики враження таких об'єктів російськими загарбниками і унеможливити прояви руйнації джерел генерації енергії та енергопостачання. В

умовах загострення конкурентної боротьби вагомою конкурентною перевагою виступає застосування ресурсозберігаючих технологій, що максимальною мірою забезпечується шляхом використання методів та прийомів циркулярної економіки, а це уможливиться за умови дотримання принципу максимізації замкнених циклів у продуктових ланцюгах. Задля уникнення галузевих та ресурсних перегинів необхідним є дотримання принципів еквівалентності, щоб усунути синдром девальвації реальної вартості матеріальних та нематеріальних активів, а також подолати рецидиви нееквівалентного розподілу рентних доходів.

В спектрі принципів виробничо-інвестиційного спрямування забезпечення сталого розвитку особливої ваги набуває принцип інвестиційного сприяння, котрий передбачає інституціоналізацію набору податкових, кредитних, митних та майнових преференцій з метою підвищення рівня інвестиційної привабливості окремих сегментів регіонального господарського комплексу. Важливого значення набуває також узаконення спеціальних режимів інвестиційного сприяння шляхом інституціоналізації спеціальних економічних зон. Інвестиційне сприяння також може бути забезпеченим через активізацію проєктів транскордонного співробітництва.

Значний потенціал для інвестиційного забезпечення сталого розвитку мають прикордонні з ЄС регіони України, де високою є ймовірність залучення значних обсягів зовнішніх інвестицій в межах реалізації проєктів транскордонного співробітництва, а також імплементації передового іноземного досвіду відродження прикордонних територій. Проєкти транскордонного співробітництва дозволять диверсифікувати залучення інвестицій в розбудову транспортної, зокрема транспортних коридорів, та логістично-складської інфраструктури, а також у проєкти, пов'язані зі збереження історичної та природної спадщини [82].

Виходячи із передового іноземного досвіду, можна стверджувати, що реалізація цілей сталого розвитку напряду залежить від нарощення та диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення проєктів, котрі базуються на принципах сталості. З огляду на це у повоєнний період необхідно формувати

сприятливе інституційне підґрунтя для нарощення інвестиційних потоків у реалізацію проєктів, які створюють умови для переходу усіх регіонів України на модель сталого розвитку.

1.2 Теоретико-методологічне та інституційне підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону у повоєнний період

Одним з основних пріоритетів переведення регіонів на модель сталого розвитку у повоєнний період є розроблення механізмів інвестиційного забезпечення сталого розвитку тих видів діяльності, котрі виступають базовими ланками економіки територіальних утворень. Значною мірою розроблення таких механізмів має відштовхуватися від наслідків поглиблення децентралізації влади, зокрема, завершення процесу створення мережі укрупнених територіальних громад та визначення потреби в інвестиційних ресурсах, необхідних, в першу чергу, на відновлення зруйнованих та пошкоджених війною об'єктів житлової, комунальної та виробничої інфраструктури.

Імплементация пріоритетів сталого розвитку в регіональну соціально-економічну політику однозначно має супроводжуватися формуванням сучасного теоретико-методологічного та інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення переведення регіональних господарських комплексів на принципи сталості. З огляду на це в останні роки надзвичайно активізувалися дослідження вітчизняних вчених, які стосуються розгляду теоретичних засад, методологічного інструментарію та формування набору базових інститутів інвестування заходів, які передбачають наближення економіки регіонів до моделі сталого розвитку.

Розмаїття підходів щодо диверсифікації методів, джерел та форм інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону зумовлене прискоренням процесів формування нової глобальної архітектоніки стимулювання сталого розвитку, а також необхідністю врахування ендегенних та екзогенних чинників

соціально-економічного піднесення територіальних та локальних утворень (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Теоретичні підходи до визначення категорії «інвестиційне забезпечення сталого розвитку»*

Автор	Підхід	Джерело
О. Зоря, Т. Бардіна, С. Зоря	фінансове забезпечення сталого розвитку економіки територій із метою формування відтворювального потенціалу для подальшого економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності основних видів господарської діяльності на селі.	[62]
Л. Катан, Н. Васильєва, І. Вініченко	це сукупність соціально-економічних, організаційних і законодавчих заходів органів влади та суб'єктів господарювання (сукупності державних і недержавних інститутів) у сфері фінансових відносин, які формують необхідні правові, організаційні та економічні умови для ефективного залучення, накопичення та використання фінансових ресурсів для досягнення запланованого динамічного соціально-еколого-економічного ефекту.	[67]
Т. Кожухова	процес мобілізації, розподілу (в межах пріоритетних секторів, програм і проєктів) та використання фінансових ресурсів з метою досягнення сталого розвитку, який охоплює залучення національних, міжнародних та світових фінансів.	[72]
Л. Костирко, Р. Костирко, О. Серєда, Е. Черподубова	фінансове забезпечення сталого розвитку формується під впливом умов економіко-екологічних імперативів, що потребує використання ефективних фінансово-економічних важелів регулювання екологічно орієнтованої діяльності підприємств.	[76]
О. Маліновська, М. Корнієнко	залучення коштів іноземних інвесторів, що сприяє зростанню інвестиційного потенціалу держави, впровадженню нових технологій, розвитку малого і середнього бізнесу, активізації інвестиційного процесу.	[89]
В. Тропіна	провідну роль у фінансовому забезпеченні сталого розвитку повинні забезпечувати внутрішні фінансові ресурси та прямі іноземні інвестиції.	[146]

*Сформовано автором

Приведені підходи до дефініції категорії «інвестиційне забезпечення сталого розвитку» не враховують окремих перевірених світовою та вітчизняною практикою форм, методів та джерел інвестиційної діяльності, а також специфіки освоєння інвестиційного потенціалу для досягнення цілей сталого розвитку, а також викликів воєнного часу та вимог повоєнного відновлення національної економіки. З огляду на сказане категорія

«інвестиційне забезпечення сталого розвитку» потребує більш інноваційного трактування.

Авторський підхід до такого трактування полягає в наступному: інвестиційне забезпечення сталого розвитку являє собою сукупність інституційно-правових та фінансово-економічних умов, заходів та відносин, пов'язаних з формуванням публічних, благодійних та приватних фондів фінансування проєктів досягнення цілей сталого розвитку, залученням коштів урядів іноземних держав, міжнародних фінансово-кредитних організацій, глобальних екологічних фондів, підприємницьких структур-нерезидентів та іноземних благодійних організацій, а також із застосуванням методів та інструментів стимулювання інвестиційної діяльності у корпоративному секторі та в секторі домогосподарств. Значний детермінуючий вплив на дослідження теоретико-прикладних аспектів інвестиційного забезпечення переведення регіональних господарських комплексів на модель сталого розвитку справило поглиблення децентралізації влади і реформи місцевого самоврядування.

Прикметною рисою формування сучасних підходів стосовно підвищення дієвості інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України є максимальне врахування наслідків російської агресії, яка призвела до численних людських втрат, руйнації об'єктів житлової та виробничої інфраструктури, забруднення навколишнього природного середовища та руйнації природних біогеоценозів. Якраз врахування наслідків збройної агресії і має виступати основною детермінантою формування моделі інвестиційного забезпечення реалізації пріоритетів сталого розвитку регіонів України у повоєнний період.

У працях І.Дегтярової, О.Мельник, Е.Забарної, О.Зорі, О.Карінцевої, Л.Катан, Т.Кожухової, Л.Костирко, Т.Кришталь, Д.Леус, С.Нестеренко, І.Патоки, М.Стегней, Г.Східницької, В.Торкатюка, В.Тропіної, Ю.Шевченко та інших розглядаються теоретико-методологічні аспекти активізації інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, виходячи із глобальної системи фінансування пріоритетів сталого розвитку, специфіки освоєння інноваційних інвестицій як базової передумови технологічної модернізації

матеріального сегменту регіональних господарських комплексів, базових засад залучення іноземних інвестицій як інструменту забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку регіонів України. Значна увага приділяється формуванню прикладного інструментарію інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій як основного ареалу концентрації природно-ресурсних благ та просторового базису примноження національного багатства. Також урізноманітнилися підходи стосовно врахування галузевих аспектів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, в першу чергу аграрної сфери, яка в умовах руйнації виробничого потенціалу на окремих територіях Південно-східних областей стає базовою ланкою розвитку не лише регіональних господарських комплексів, а й національного господарства в цілому.

В окремих працях вітчизняних вчених спостерігається неоднозначне трактування сутнісно-змістовних характеристик інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Зокрема, окремі вчені сутність інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону зводять до діяльності органів влади та суб'єктів господарювання щодо залучення, накопичення та використання фінансових ресурсів з метою досягнення цілей сталого розвитку. У той же час поза їх увагою залишаються макроекономічні аспекти регулювання інвестиційного процесу, а також інституційне підґрунтя підвищення рівня привабливості окремих секторів регіональних господарських комплексів.

Недостатньо обґрунтованими є авторські підходи щодо забезпечення максимальної синергії поєднання коштів публічних бюджетів та коштів приватних підприємницьких структур через встановлення партнерських відносин між органами державної влади (органами місцевого самоврядування) та суб'єктами підприємницької діяльності. Більше того в латентному стані перебувають дослідження, які стосуються урізноманітнення форм такого роду партнерських відносин як важливої інституційної передумови залучення зовнішніх інвестицій в розвиток економіки регіонів.

У вітчизняній економічній літературі існують підходи, котрі перспективи нарощення обсягів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів

пов'язують зі стабілізацією макроекономічної ситуації. На переконання В.Торкатюка та Г.Стадник, позитивний ефект у сфері використання внутрішніх фінансових ресурсів пов'язаний із стабілізацією економіки, лібералізацією торгівлі, реформуванням податкової системи. Важливим чинником у зростанні інвестицій є визначення наявної кількості заощаджень, які можна ефективно надалі трансформувати в інвестиції [144]. У повоєнний період забезпечення макроекономічної стабілізації значною мірою залежить від раціонального використання міжнародної фінансової та технічної допомоги, а також активної позиції регіональної виконавчої влади та місцевого самоврядування в частині підвищення інвестиційної привабливості проєктів сталого розвитку місцевої економіки, в тому числі через застосування інструменту надання широкого спектра фінансових преференцій.

Обґрунтовується також доцільність гармонізації національних пріоритетів інвестиційного забезпечення цілей сталого розвитку з домінантами Порядку денного 2030. У даному контексті В.Тропіна наголошує на необхідності активізації Глобального партнерства з метою фінансового забезпечення масштабних цілей і завдань у сфері сталого розвитку. Таке партнерство дасть поштовх мобілізації та ефективному використанню внутрішніх фінансових ресурсів на основі застосування принципу національної відповідальності [141]. Водночас перераховані політики є взаємопов'язаними, зокрема результативна екологічна політика напряму залежить від гнучкої бюджетно-фінансової політики, зокрема в частині використання інструменту надання природоохоронних субвенцій та цільового бюджетного фінансування проєктів екологічного реінжинірингу деградованих земель внаслідок збройної агресії російських загарбників. Необхідною умовою переведення регіонів на модель сталого розвитку є також застосування сучасного набору методів та інструментів соціальної політики, особливо в частині підтримки постраждалих внаслідок воєнних дій громадян та малозабезпечених.

На думку Б.Данилишина, у воєнний та післявоєнний період відновлення ВВП України до докризового рівня потребуватиме залучення міжнародного фінансування фондів з відбудови економіки України та активізації фіскального

та монетарного інструментарію з метою відновлення інвестиційних процесів в Україні. За оцінками, сукупні потреби у фінансуванні відновлення економіки України становитимуть близько 1 трильйона доларів США [41].

Відсутність проривних результатів в частині досягнення цілей сталого розвитку у попередні десятиліття якраз і була зумовлена відсутністю координаційного центру, що не давало можливості узгоджувати дії центральних, регіональних та місцевих органів влади в частині забезпечення принципів сталості при реалізації пріоритетів соціально-економічного розвитку. Латентний стан системи моніторингу досягнення цілей сталого розвитку не створював інформаційної бази для корекції дій по реалізації пріоритетів сталого розвитку як національної так регіональної економіки.

При розробленні теоретико-методологічного та інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, на думку І.Дегтярьової, О.Мельник та Я.Романченка, необхідно виходити зі світової практики формування інструментарію фінансування сталого розвитку. Загальна світова практика оперує такими основними механізмами фінансування сталого розвитку: 1) мобілізація фінансових ресурсів (зовнішні потоки приватного капіталу, офіційна допомога донорів, зобов'язання розвинених країн, фінансування міжнародних фінансових установ, зокрема Глобального екологічного фонду); 2) вивільнення коштів; 3) податкові надходження (уведення нових невисоких податків) [44]. Для імплементації передової світової практики фінансово-інвестиційного забезпечення сталого розвитку необхідно інституціоналізувати додаткові джерела інвестування проєктів, які передбачають переведення окремих сегментів національного господарства на рейки сталості. В першу чергу це стосується диверсифікації джерел інвестування сталого розвитку екологічної сфери національної економіки, де спектр джерел фінансово-інвестиційного забезпечення є надмірно уніфікованим і має поточну, а не капітальну спрямованість.

Заслуговує на увагу підхід Е.Забарної, який базується на розумінні необхідності підтримки стартапів та цікавих бізнес-ідей, а також забезпечення заходів, які створюють привабливі та безпечні умови для інвестицій у інновації.

В умовах активної фази війни найбільш безпечними є інвестиції в ІТ-інновації. Адже саме цифрові інновації можуть швидше інтегруватися та розповсюдитися зокрема і у міжнародному вимірі, а тому є прибутковими у короткостроковій перспективі [51]. Такий підхід вимагає першочергової підтримки, адже забезпечення формування випереджального та відновлювального типів сталого розвитку регіонів потребує масового впровадження та масштабування стартапів та інноваційних бізнес-ідей, котрі забезпечать подолання високого довоєнного рівня ресурсомісткості та енергомісткості виробництва готової продукції, що виступає необхідною передумовою підвищення конкурентоспроможності діяльності у повоєнний період.

Т.Кожухова основний акцент в інвестиційному забезпеченні сталого розвитку регіонів України робить на доцільності врахування ключових аспектів реалізації глобальної фінансової політики у сфері сталого розвитку, яка передбачає здійснення цілеспрямованого комплексу дій та заходів щодо формування, розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів, що здійснюється міжнародними організаціями, глобальними фондами та урядами країн у межах їх повноважень та функцій в сфері забезпечення реалізації цілей сталого розвитку [72]. Для реалізації означених пріоритетів використання інструментів глобальної фінансової політики у сфері сталого розвитку необхідно гармонізувати національне законодавство реалізації пріоритетів сталого розвитку з базовими положеннями міжнародних конвенцій природоохоронного спрямування. Особливої ваги це набуває в межах реалізації пріоритетів Нової кліматичної угоди в частині забезпечення умов для низьковуглецевого розвитку, що уможливить залучення коштів глобальних екологічних фондів у вітчизняні природоохоронні та енергоощадні проекти.

У контексті розроблення інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України вартим уваги є авторський підхід Т.Кришталь, К.Легер та О.Підвальної, котрий розглядає запорукою додаткового залучення інвестицій у проекти, які реалізуються на принципах сталості, створення кластерів у технологічних ланцюгах створення доданої

вартості. На їх думку, нині найбільш готовими для отримання прямих інвестицій шляхом кластеризації виступають: будівництво бізнес-інфраструктури, переробка сільгосппродукції, виробництво будівельних матеріалів, машинобудування тощо [77]. Даний перелік видів діяльності виокремлюється з огляду на необхідність структурної перебудови національного господарства у повоєнний період та з врахуванням галузевої структури регіональних господарських комплексів, котрі сформувалися у довоєнний період. Також означені пріоритети сталого розвитку регіональних господарських комплексів зумовлені викликами повоєнного відновлення зруйнованих ворогом об'єктів житлової, соціальної, енергетичної та виробничої інфраструктури. Певний детермінуючий вплив на вибір пріоритетів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів здійснюють також глобальні виклики забезпечення продовольчої безпеки.

Підтверджує вище приведені припущення позиція М.Стегней, яка стверджує, що для забезпечення сталого розвитку економіки України необхідно чітко усвідомлювати і використовувати усі можливості інноваційних механізмів, зокрема кластерів і технологічних платформ. Їх застосування має ґрунтуватися на поєднанні засад загальнонаціонального та регіонального розвитку. Досвід багатьох розвинених країн свідчить, що для забезпечення інноваційного розвитку державі необхідно здійснювати кредитну підтримку, бюджетне фінансування, податкове стимулювання тощо [137]. Саме урізноманітнення методів та інструментів податкового стимулювання проєктів, котрі корелюють з Глобальними цілями сталого розвитку, затвердженими ООН. Дасть змогу підвищити зацікавленість суб'єктів господарської діяльності та домогосподарств у раціональнішому використанні людського, фінансового та природно-ресурсного потенціалу. Виходячи з того, що у більшості регіонів України тривалий період спостерігається певний інвестиційний дефіцит надзвичайно актуалізувалася проблема залучення прямих іноземних інвестицій, що у свою чергу вимагає становлення низки механізмів, які дадуть можливість сформувати інституційні та фіскальні передумови для залучення значного обсягу іноземних інвестицій, зокрема, коштів приватного бізнесу, міжнародних

фінансово-кредитних організацій, глобальних екологічних фондів, урядів іноземних держав та благодійних організацій.

В спектрі теоретико-методологічних підходів щодо створення інституційного підґрунтя трансформації системи інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону набуває підвищеної актуальності обґрунтування пріоритетів інституціоналізації форм міжнародного співробітництва, зокрема транскордонного співробітництва, а також створення спільних підприємств для підвищення дієвості трансферу в першу чергу інноваційної форми інвестицій.

Виходячи з приведених теоретико-методологічних підходів стосовно формування сучасного формату інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, а також враховуючи поглиблення адміністративно-територіальної реформи доцільним є виявлення інституційного та децентралізаційного виміру інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону.

В основі інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону в умовах поглиблення децентралізації лежить комплекс базових передумов (рис. 1.2), які визначаються фінансовою архітектонікою країни та системою міжбюджетних відносин, адміністративно територіальним устроєм країни, наслідками децентралізації влади, національною інвестиційною політикою.

В спектрі базових передумов виокремлюється механізм фінансового вирівнювання, який передбачає згладжування наявних фіскальних та бюджетних суперечностей, зумовлених природно-ресурсною, виробничо-технічною, трудовою та інфраструктурною неоднорідністю регіональних соціально-економічних систем. Результативність такого механізму визначається ефективністю застосування набору методів та інструментів бюджетно-податкової та грошово-кредитної політики, які забезпечують накопичення фінансових ресурсів у центральних та регіональних бюджетних та позабюджетних фондах.

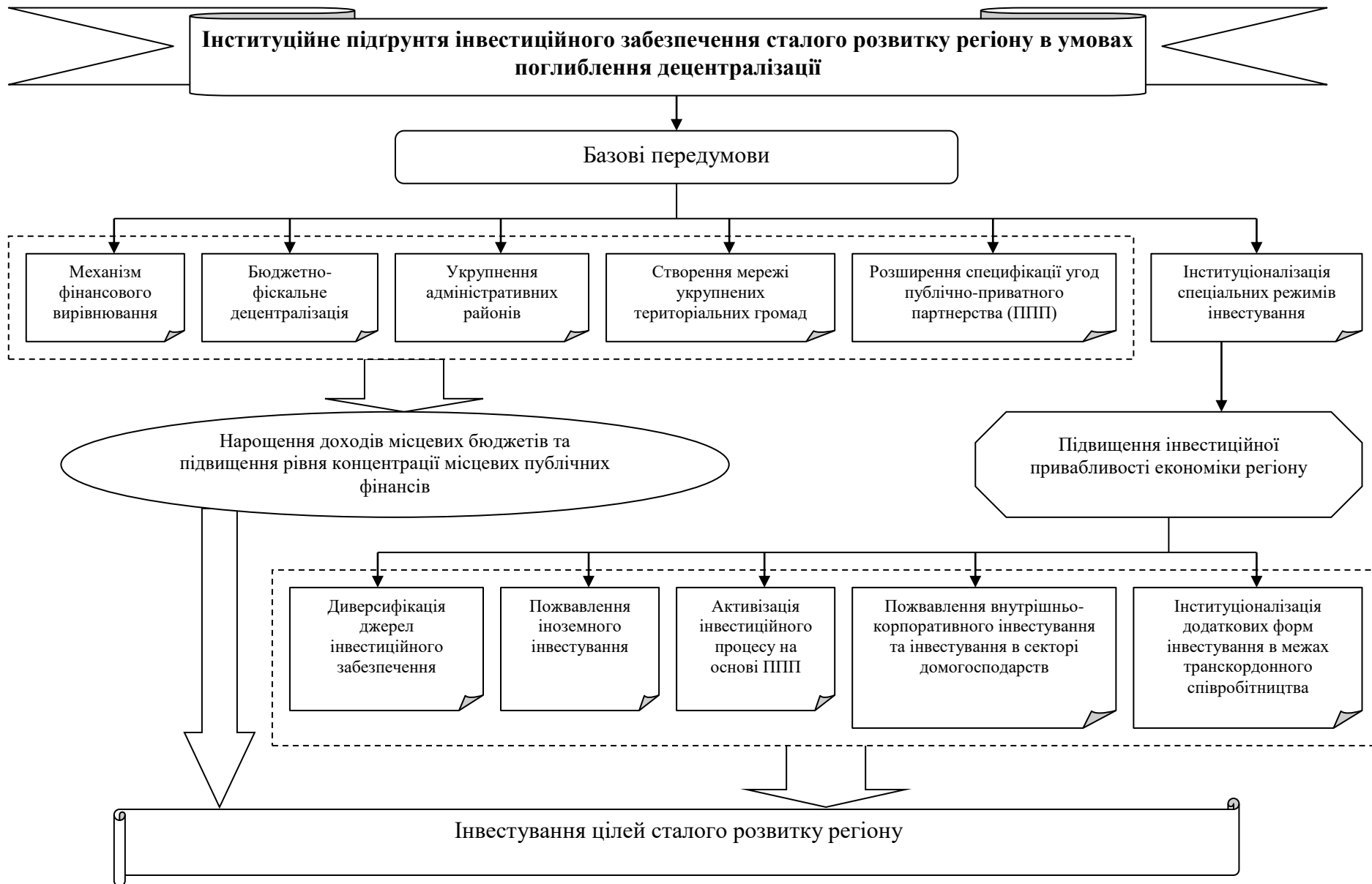

Рис. 1.2 – Інституційний та децентралізаційний вимір інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону

Примітка. Побудовано автором

Базовою передумовою формування сучасного інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону є бюджетно-фіскальна децентралізація, яка змінила принципи та пропорції вилучення частини доданої вартості та рентних доходів на користь бюджетів різного таксономічного рівня, а також їх акумуляції та розподілу на національному, регіональному та місцевому рівнях. Така децентралізація в останні роки передбачала розширення бази стягнення місцевих податків та зборів, а також збільшення питомої ваги загальнодержавних податків, які закріплюються за місцевими бюджетами.

Наслідки бюджетно-фіскальної децентралізації полягають у зміцненні фінансової самодостатності місцевого самоврядування, а також розширюють його можливості в частині здійснення операцій з капіталом та ведення підприємницької діяльності.

У спектрі базових передумов формування сучасної моделі інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати укрупнення адміністративних районів та створення мережі укрупнених територіальних громад. Мережа укрупнених територіальних громад є сукупністю міських, селищних та сільських територіальних громад, створених на базі декількох територіальних громад, котрі функціонували до початку процесів поглиблення децентралізації влади. Укрупнення територіальних громад дало можливість підвищити рівень концентрації не лише місцевих публічних фінансів, але і рівень концентрації реальних активів, котрі виступають потенційним джерелом зміцнення фінансової самодостатності місцевого самоврядування.

В першу чергу такими реальними активами виступають земельні активи, в першу чергу ті, які знаходяться у комунальній власності. Приріст комунальних земельних активів відбувся в наслідок здійснення земельної дерегуляції, яка передбачала передачу сільськогосподарських земель державної власності поза межами населених пунктів у комунальну власність. Це створило сприятливі передумови для збільшення можливостей місцевого самоврядування здійснювати операції з капіталом та вести підприємницьку діяльність. Створення мережі укрупнених територіальних громад в умовах суттєвого нарощення банку земель комунальної власності створює додаткові

умови для покращення рівня інфраструктурного облаштування територій та підвищення рівня їх урбанізованості.

З огляду на передову іноземну практику та позитивні наслідки використання комунальних активів в середині країни як базову передумову диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати розширення специфікації угод публічно-приватного партнерства, які передбачають встановлення партнерських відносин між державним (комунальним) та приватним партнером. Базові інституційні умови укладання угод публічно-приватного партнерства визначаються Законом України «Про державно-приватне партнерство» від 2010 року. Незважаючи на численні зміни та доповнення даного законодавчого акту, він не забезпечує належних інституційних передумов для повноцінного використання інструменту угод публічно-приватного партнерства для результативного використання комунальних активів. У даному законодавчому акті приведена неоднозначна класифікація форм та видів державно-приватного партнерства, що дуже часто призводить до виникнення інституційних пасток та інституційних розривів при укладанні партнерських угод між місцевим самоврядуванням та суб'єктами приватного підприємництва.

Місцева влада має виступати не простим спостерігачем процесів відтворення регіонального продукту, а безпосереднім його учасником, щоб узгоджувати пріоритети бізнесу з інтересами територіальних громад, тобто місцевого населення. Це буде можливим лише за умов встановлення відносин з бізнесом та фінансово-кредитною системою на основі укладання угод державно-приватного партнерства. Варто чітко ідентифікувати всі можливі форми державно-приватного партнерства з внесенням відповідних змін в Закон України «Про державно-приватне партнерство» [79].

Нинішня редакція Закону України «Про державно-приватне партнерство» визначає лише загальні контури співпраці громад та бізнесу без конкретизації форм і масштабів такої взаємодії, тому потенційний інвестор не поспішає вкладати значні інвестиції у розбудову комунальної інфраструктури та відтворення місцевого природно-ресурсного потенціалу. Доцільно в

найкоротші терміни внести необхідні зміни у названий законодавчий акт, інакше проголошена децентралізація не матиме конкретного наповнення та відповідного ресурсного забезпечення [33].

Наявна інституціоналізована специфікація угод державно-приватного партнерства не охоплює навіть критично необхідний набір форм такого партнерства. Вітчизняне нормативно-правове поле не передбачає виокремлення конкретних форм партнерських відносин з огляду на традиційні моделі державно-приватного партнерства. Перша модель передбачає передачу конкретних об'єктів комунального майна у довгострокове чи короткострокове тимчасове користування. Друга модель у створення статутних та нестатутних об'єднань органів публічної влади, суб'єктів приватного підприємництва, проєктних організацій, закладів освіти та науково-дослідних установ. У результаті місцеве самоврядування через наявні обмеження щодо встановлення партнерських відносин з приватним бізнесом не здатне забезпечити доповнення коштів публічних бюджетів коштами приватного бізнесу, що не дає можливості прискорювати процеси соціально-економічного піднесення територіальних громад базового рівня.

Базовою передумовою створення сучасного формату інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати наявне інституціональне підґрунтя встановлення спеціальних режимів інвестування через запровадження комплексу бюджетних, компенсаційних, податкових, митних, кредитних та майнових преференцій для суб'єктів інвестиційної діяльності з метою підвищення інвестиційної привабливості регіональних та локальних господарських комплексів.

Важливо, що в оновленій «Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» серед пріоритетів регіонального розвитку до 2027 року [45, 119] виділено «сприяння економічному розвитку регіонів шляхом залучення інвестицій для реалізації інноваційних проєктів», а також визначено ряд стратегічних, оперативних цілей та завдань, спрямованих на інвестиційне забезпечення економічного розвитку регіонів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Стратегічні, оперативні цілі та завдання Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, спрямовані на інвестиційне забезпечення економічного розвитку регіонів*

Стратегічна ціль	Оперативна ціль	Завдання за напрямом
Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь	“Стимулювання розвитку територій” 6. Сприяння залученню інвестиційних ресурсів, коштів міжнародної технічної допомоги та міжнародних фінансових організацій для реалізації проектів економічної реструктуризації.
Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	2. Сильна, спроможна та конкурентоспроможна регіональна економіка	“Нові робочі місця, інвестиції та розвиток бізнесу” 7. Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій, популяризація інвестиційних можливостей регіонів. 8. Сприяння використанню інструментів страхування інвестицій від ризиків, що можуть бути спричинені збройною агресією Російської Федерації, бойовими діями та/або тероризмом.
Розбудова ефективного багаторівневого врядування	1. Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування кращих практик ЄС	Завдання за напрямом “Розбудова потенціалу суб’єктів державної регіональної політики” 18. Сприяння удосконаленню професійних знань, умінь, навичок державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, зокрема у сфері стратегічного планування, надання публічних послуг, бюджетування, в тому числі гендерно орієнтованого, та залучення інвестицій.
	2. Розвиток різних форм співробітництва та ефективне управління публічними інвестиціями	Завдання за напрямом “Інвестиційні інструменти регіональної політики” 8. Запровадження нових підходів до управління публічними інвестиціями у документах стратегічного планування та реалізації державної регіональної політики. 9. Сприяння залученню коштів міжнародної технічної допомоги та міжнародних фінансових організацій для реалізації публічних інвестиційних проектів для відновлення та розвитку територіальних громад. 15. Впровадження системного підходу до підготовки, скринінгу, пріоритезації, відбору, виявлення ризиків, реалізації, моніторингу та оцінки ефективності публічних інвестиційних проектів на регіональному та місцевому рівні для подальшого фінансування з бюджету та з наданням державної підтримки. 16. Забезпечення співпраці Агентства відновлення з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у розробленні та реалізації публічних інвестиційних проектів на регіональному та місцевому рівні.

* Побудовано автором на основі джерела [45, 119].

Також Кабінет Міністрів України у кінці 2023 року схвалив «Дорожню карту реформування управління публічними інвестиціями», яка розроблена з урахуванням рекомендацій Світового банку та МВФ та має за мету формування контексту, бачення, основних принципів та напрямів побудови цілісної, стійкої та ефективної системи управління публічними інвестиціями, яка забезпечує планування інвестиційних проєктів на основі стратегічних пріоритетів та середньострокової бюджетної рамки, здійснення їх відбору відповідно до уніфікованих та прозорих процедур і чітких критеріїв та реалізацію в межах запланованих строків та фінансування [149]. Надалі у червні 2024 року Кабінет Міністрів України видав Розпорядження «Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки» [127].

З огляду на сказане саме підвищення інвестиційної привабливості економіки регіону виступає запорукою диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення реалізації інфраструктурних, природоохоронних та інших проєктів з метою забезпечення соціально-економічного піднесення регіональних утворень. Така диверсифікація означає урізноманітнення методів, форм та інструментів інвестування тих чи інших проєктів.

В спектрі методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати програмування (розроблення і реалізації регіональних програм), планування розробка і реалізація регіональних планів), проєктування (розробка і реалізація проєктів модернізації окремих сегментів економіки регіонів), цільове бюджетне фінансування, спрямоване на вирішення найбільш актуальних проблем розвитку соціальної та природоохоронної сфери регіону. В спектрі означених методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати конкретні інструменти їх застосування. Мова йде про прямі та не прямі інструменти. Серед прямих інструментів слід виділити безпосередньо бюджетну підтримку та різноманітні компенсаційні інструменти. До непрямих інструментів відноситься встановлення спеціальних режимів оподаткування та кредитування.

Підвищення інвестиційної привабливості економіки регіону є запорукою поживлення іноземного інвестування як через залучення прямих іноземних інвестицій, так і через портфельне інвестування. Якраз через неможливість залучення достатнього обсягу іноземних інвестицій так і не вдалося забезпечити оновлення комунальної інфраструктури у переважній більшості територіальних утворень України. Невдалі прецеденти іноземного інвестування регіональної інфраструктури призвели до зменшення потоку іноземних інвестицій в регіональні господарські комплекси. Певною мірою, а в деяких регіонах і головною мірою згорання іноземного інвестування відбулося внаслідок російської збройної агресії. Значний детермінуючий вплив на масштаби іноземного інвестування справили прояви намагання окремими представниками регіональної виконавчої влади та місцевого самоврядування отримати корупційну ренту. Деструктивний вплив також справили непрозорі механізми доступу іноземних партнерів до окремих комунальних активів, інфраструктурних об'єктів та комунікацій.

Поряд з іноземними інвесторами внаслідок низької інвестиційної привабливості економіки регіону не спостерігається поживлення інвестиційного процесу на основі угод публічно приватного партнерства через непрозорість механізмів взаємодії з регіональними та місцевими регуляторними органами, а також в наслідок високого рівня трансформаційних та трансакційних витрат. Високий рівень трансакційних витрат пов'язаний з недолугістю механізмів надання публічних послуг та необхідного консультативного забезпечення в частині участі в реалізації проєктів, пов'язаних з використанням комунальних активів. Завищені трансформаційні витрати визначаються недолугістю вітчизняного нормативно-правового поля регуляторного впливу на інвестиційний процес, а також відсутністю відповідного діалогу між органами публічної влади та підприємницьким середовищем.

Найбільшою мірою низька інвестиційна привабливість реалізації проєктів сталого розвитку регіону впливає на активність внутрішньо-корпоративного інвестування та інвестування в секторів домогосподарств. Враховуючи те, що

лева частка активів в територіальних утвореннях перебуває у корпоративному секторі, саме нарощення обсягів внутрішньо-корпоративного інвестування виступає запорукою прискорення темпів сталого розвитку регіонального господарського комплексу. Водночас інтенсивність інвестування залежить від створення відповідних інституційних та фінансово-кредитних умов. Високий рівень спрацювання основних засобів на більшості підприємств корпоративного сектора вимагає нарощення як внутрішнього інвестування, так і збільшення зовнішніх інвестиційних вливань. Зростання інвестицій у секторі домогосподарств значною мірою залежить від рівня доходів власників цих господарств, а також темпів накопичення фінансових ресурсів у домогосподарствах.

Враховуючи те, що Україна обрала євроінтеграційний вектор розвитку, перспективною формою залучення додаткових інвестицій виступає міжнародне та транскордонне співробітництво. З огляду на збройну агресію російських загарбників та їх білоруських союзників сьогодні мова йде про активізацію транскордонного співробітництва з країнами Євросоюзу та Молдовою. Транскордонне співробітництво сприяє створенню сучасних транспортних коридорів та логістично-складських хабів, що кумулятивним чином позитивно впливає на активізацію ділової активності на прикордонних територіях.

У підсумку базові передумови, що пов'язані з удосконаленням механізму фінансового вирівнювання, поглибленням бюджетно-фіскальної децентралізації, укрупненням адміністративних районів, створенням мережі укрупнених територіальних громад, розширенням специфікації угод публічно-приватного партнерства, забезпечують нарощення доходів місцевих бюджетів та підвищення рівня концентрації місцевих публічних фінансів. Вищий рівень концентрації коштів місцевих бюджетів створює додаткові можливості місцевому самоврядуванню в частині інвестиційного забезпечення реалізації пріоритетів сталого розвитку. Також вища фінансова спроможність місцевого самоврядування формує додаткові можливості для входження органів місцевої влади у партнерські відносини із суб'єктами приватного бізнесу. Саме покращення фінансової спроможності місцевого самоврядування та підвищення

інвестиційної привабливості територіальних утворень і визначає сукупний потенціал інвестування цілей сталого розвитку регіону.

У повоєнний період такими основними цілями є створення умов для формування відповідних передумов для систем відповідального споживання та виробництва, сталого розвитку міст і громад, забезпечення гідної праці та економічного зростання, модернізації промисловості, усестороннього застосування інновацій та оновлення різноманітних видів інфраструктури. Поряд з названими цілями має здійснюватися пошук додаткових джерел для подолання бідності, подолання голоду, нарощення обсягів продовольчого забезпечення, зміцнення здоров'я і благополуччя населення, створення умов для отримання якісної освіти та дотримання вимог гендерної рівності. У зв'язку з значними масштабами руйнувань об'єктів житлової та виробничої інфраструктури, а також систем енергетичного забезпечення в спектрі цілей інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону також необхідно виокремлювати пріоритети розбудови господарської інфраструктури та належних санітарних умов, а також реалізації пріоритетів введення додаткових потужностей у секторі чистої та доступної енергії.

1.3 Форми, методи та джерела інвестиційного забезпечення повоєнного відновлення економіки регіонів України в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку

Переведення економіки регіонів України на модель сталого розвитку потребує диверсифікації форм, методів та джерел інвестиційного забезпечення. Водночас вибір пріоритетів сталого розвитку регіональних господарських комплексів має відштовхуватися від Глобальних цілей сталого розвитку задля створення сприятливих умов для залучення коштів міжнародних фінансових фондів та організацій, а також урядів іноземних держав у реалізацію проєктів, котрі передбачають досягнення пріоритетів сталого розвитку окремих секторів національного господарства та територіальних утворень. Також необхідною є

інституціоналізація сучасних форм поєднання коштів публічних фінансових фондів та приватного капіталу для усунення рецидивів інвестиційного дефіциту щодо реалізації проєктів, котрі мають вирішальне значення для забезпечення імплементації Глобальних цілей сталого розвитку у спектр пріоритетів національної та регіональної економічної політики.

У працях Ю.Боковикової, Є.Буряка, С.Воронцова, В.Головка, І.Горбачової, Л.Громоздової, Т.Дерун, М.Згуровського, Н.Калашник, А.Коваленка, Н.Мединської, О.Резнікової, І.Яцишиної та інших розглядаються різноманітні підходи до забезпечення сталого розвитку України, аналізуються перспективи Глобальних цілей сталого розвитку в регіональній політиці України, пропонуються моделі реалізації цілей сталого розвитку в системі стратегічного планування розвитку територіальних громад, розкрито зміст співпраці України та ЄС у сфері досягнення Глобальних цілей сталого розвитку, пропонуються концептуальні підходи до формування системи координації та моніторингу імплементації цілей сталого розвитку України. Водночас не сформовано теоретико-методологічного підґрунтя гармонізації вітчизняної практики переведу регіонів на модель сталого розвитку та передових іноземних практик, що не забезпечує належний рівень диверсифікації форм, методів та джерел інвестиційного забезпечення проєктів сталого розвитку.

Формуючи набір форм, методів та джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку економіки регіонів необхідно виходити з того, що, за інформацією Н.Мединської, у високорозвинених країнах Глобальні цілі сталого розвитку, затверджені ООН, вже стали детермінантом корекції політики охорони навколишнього природного середовища і державної економічної та енергетичної політики, що дало можливість сформувати у цих країнах новий формат екологічної поведінки як суб'єктів підприємницької діяльності, так і домогосподарств [91, с. 47]. Виходячи з цього, вкрай необхідно прискореними темпами забезпечувати корекцію національного природоохоронного та природно-ресурсного законодавства відповідно до змістовного наповнення Глобальних цілей сталого розвитку, щоб унеможливити прояви інституційних

розривів між лекалами фінансування проєктів сталого розвитку у високорозвинених країнах та у вітчизняній практиці. Саме даний момент виступає критично необхідною умовою подолання багаторічного хронічного інвестиційного дефіциту в процесах імплементації цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику.

Повільні темпи нарощення інвестиційних вливань у проєкти сталого розвитку національної економіки та економіки окремих регіонів пов'язані з тим, на думку А.Коваленка, що Цілі сталого розвитку імplementовані лише в небагатьох державних стратегічних документах [70, с. 14]. Це свідчить про те, що інституційна архітектура імплементації Глобальних цілей сталого розвитку у вітчизняний регуляторний механізм знаходиться у зародковому стані, що не дає можливості забезпечити навіть критично необхідне підґрунтя для диверсифікації джерел та методів інвестиційних вливань у проєкти, котрі йдуть у одному фарватері з пріоритетами сталого розвитку України та її регіонів. Наразі в Україні на національному рівні цілі сталого розвитку визначено Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» 30 вересня 2019 року № 722/2019 [147]. Зі свого боку, Кабінет Міністрів України для забезпечення виконання національних цілей сталого розвитку видав Розпорядження «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні» від 29 листопада 2024 р. №1190-р., де уточнено індикатори досягнення цих цілей, а також визначено міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, які разом з місцевими органами виконавчої влади та за участю органів місцевого самоврядування покликані забезпечити виконання затверджених цим розпорядженням завдань за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів у межах видатків, передбачених на відповідний рік, та інших джерел, не заборонених законодавством [126]. Натомість, незважаючи на наявність кількох проєктів, наразі на національному рівні не затверджено такого документу як «Стратегія сталого розвитку України», де б також було також інституціоналізовано процес інвестиційного забезпечення сталого розвитку.

І.Горбачова песимістичний сценарій нарощення інвестиційних вливань у проєкти сталого розвитку пов'язує з глобальними кризовими явищами, зокрема наслідками пандемії коронавірусної хвороби. На її думку, криза поставила під загрозу зриву прогрес у досягненні базових цілей у сфері сталого розвитку, оскільки тепер країнам із низькими доходами потрібно шукати оптимальне співвідношення між невідкладними витратами на підтримання життя та засобів до існування та більш довгостроковими інвестиціями у охорону здоров'я, освіту, фізичну інфраструктуру та інші життєво важливі потреби [37, с. 29]. Дана проблема для України ще більше актуалізується у повоєнний період, коли виникне гостра необхідність у прискореному відновленні об'єктів житлової, соціальної, енергетичної та виробничої інфраструктури, а також в екологічному реінжинірингу територій, в першу чергу земель сільськогосподарського та лісогосподарського призначення, які найбільше постраждали від воєнних дій. Не менш актуальним буде також досягнення цілей, пов'язаних з подоланням бідності, а також з модернізацією системи охорони здоров'я. Важливого значення також набуде вирішення проблеми забезпечення населення чистою водою та створення належних санітарних умов, в першу чергу, в населених пунктах, де внаслідок ворожих обстрілів були зруйновані мережі водопостачання та водовідведення.

В умовах поглиблення децентралізації влади та завершення процесу створення мережі укрупнених територіальних громад виникла необхідність в створення інституційного підґрунтя імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в регіональній соціально-економічній політиці. Л.Громоздова та В.Громоздов переконані, що актуальність концепції сталості регіонального розвитку в Україні посилюється у зв'язку з початком реформи децентралізації влади, а слідом за нею – пенсійної, медичної, освітньої реформ [39, с. 175]. Виходячи з цих міркувань, важливого значення набуває формування світоглядних орієнтацій у представників місцевого самоврядування в частині розуміння важливості переведення регіонів на модель сталого розвитку та найефективнішого використання ендогенного ресурсно-виробничого потенціалу територіальних громад в контексті досягнення цілей сталості.

Квінтесенцією досягнення очікуваних результатів має передбачення у функціональних обов'язках посадових осіб виконкомів органів місцевого самоврядування напрямів діяльності, спрямованих на забезпечення реалізації певного набору цілей сталого розвитку відповідно до специфіки роботи відповідних підрозділів та цільових орієнтирів стратегій розвитку таких адміністративно-територіальних утворень.

Одним з ключових чинників низької результативності реалізації цілей сталого розвитку в Україні є асинхронність дій на загальнодержавному рівні та на регіональному і місцевому (або локальному) рівнях, що не дозволяє сформулювати дорожню карту досягнення цілей сталості. О.Резнікова та С.Ковалівська констатують факт того, що має місце відсутність системності та недостатня координація заходів щодо імплементації цілей сталого розвитку на всіх рівнях, а також неврегульованість питань стратегічного планування сталого розвитку як на національному, так і на регіональному й місцевому рівнях, що викликає неузгодженість регіональних і місцевих стратегій розвитку із національними цілями сталості розвитку соціально-економічних систем [124]. Така асинхронність зумовлена відсутністю конкретизації законодавчих засад реалізації цілей сталого розвитку в інструктивних та розпорядчих актах, що не забезпечує формування відповідного інструментально-методологічного забезпечення як на регіональному, так і на місцевому рівнях.

Перераховані вузькі місця інституційного середовища імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в спектр пріоритетів соціально-економічного розвитку регіонів України виступають основним гальмівним чинником в частині нарощення інвестиційних вливань в проєкти, спрямовані на досягнення пріоритетів сталості соціальної, економічної та екологічної сфер. Водночас сучасне інституційне підґрунтя інвестиційної діяльності щодо досягнення цілей сталого розвитку має враховувати ускладнення глобальної архітектоніки боротьби з негативними кліматичними змінами, а також міжнародні конвенції, котрі регулюють соціально-трудова відносини, міграційні процеси та глобальні потоки сировинних ресурсів та продукції з високою доданою вартістю.

Паралельно з трансформацією глобальної системи природоохоронної діяльності відбулася інституціоналізація Глобальних цілей сталого розвитку через затвердження ООН. Глобальні цілі сталого розвитку передбачають покращення ситуації в економічній, екологічній та соціальній сферах. В частині покращення ситуації в соціальній сфері ООН визначила Ціль, котра полягає в подоланні бідності, особливо в секторі країн, що розвиваються. Однією з основних цілей даного спрямування є також подолання голоду у зв'язку з природно-ресурсними та природно-кліматичними обмеженнями у виробництві достатніх обсягів продовольства. З огляду на це, розвиток сільського господарства та подолання голоду об'єднані в одну глобальну ціль сталого розвитку.

Виходячи з наявності значних розривів між рівнем розвитку системи охорони здоров'я в різних країнах світу глобальною ціллю визначено забезпечення міцного здоров'я і благополуччя населення. У зв'язку з посиленням впливу знаннєвих чинників на темпи соціально-економічного розвитку виникла необхідність в покращенні умов для отримання якісної освіти, що також було закладено в спектр цілей сталого розвитку у глобальному вимірі. Негативний вплив прискореного розвитку вуглеводневої економіки поставив на порядок денний таку ціль як доступна та чиста енергія, що вимагає зміни пріоритетів національних урядів в частині збільшення частки в енергетичному балансі енергії, виробленої з відновних джерел. Дана ціль покликана у найближчі десятиліття сформуванню нову модель розвитку енергетичного сектора національних господарств у відповідності з лекалами низьковуглецевого розвитку.

Внаслідок розвитку брудних виробництв та усестороннього використання мінеральних добрив та хімічних препаратів у сільському господарстві, а також у зв'язку з незадовільним станом систем водоспоживання та водовідведення, виникає необхідність в консолідації зусиль світового співтовариства щодо покращення якості питної води та підвищення рівня водозабезпеченості потреб національних економік. З огляду на це, як одна з глобальних цілей сталого розвитку визначено чисту воду та належні санітарні умови. Багаторічна

експлуатація найманої праці у багатьох країнах світу, в першу чергу в країнах з тоталітарними та авторитарними режимами, детермінувала обрання як глобальної цілі сталого розвитку створення умов для гідної праці та економічного зростання.

З метою підвищення рівня благополуччя населення та результативнішого використання ресурсно-виробничого потенціалу в країнах третього світу, які тривалий період були колоніями світових імперій, як глобальна ціль сталого розвитку визначено розвиток промисловості інновацій та інфраструктури. Саме ці три складові дадуть можливість наростити у групі відсталих країн виробництво продукції з високою доданою вартістю, сформувати ланцюги доданої вартості, а також розбудувати логістично-складську інфраструктуру. З метою формування соціально-орієнтованих економік та забезпечення стабільності в окремих частинах світу Ціллю 10 в спектрі Глобальних цілей сталого розвитку визначено скорочення нерівності через інституціоналізацію додаткового портфеля соціальних стандартів та запровадження комплексу стимулів та преференцій з метою усунення проявів нееквівалентного використання найманої праці та встановлення мінімальних рівнів її оплати. Виходячи з глобального тренду делегування повноважень з центру на місцевий рівень однією з глобальних цілей сталого розвитку визначено сталий розвиток міст і громад з точки зору їх перетворення в територіальні полюси росту з метою забезпечення їх позитивного синергетичного впливу на відтворювальні пропорції в цілому.

У зв'язку з перманентним характером дефіцитності окремих видів природної сировини та надмірними питомими обсягами її споживання виникає необхідність у розробленні моделей відповідального споживання та виробництва, що супроводжується усесторонньою утилізацією ресурсної цінності вживаної сировини. З огляду на це відповідальне споживання та виробництво визначено як глобальна ціль сталого розвитку. Прикметною рисою формування глобальної архітекτονіки з переведення національних господарств на модель сталого розвитку є пом'якшення наслідків зміни клімату, зокрема через відмову від викопних вуглеводнів, зменшення

використання традиційних видів енергоносіїв, а також запровадження ресурсоощадливих та природоохоронних територій. Виходячи з цих міркувань пом'якшення наслідків зміни клімату визначено як глобальна ціль сталого розвитку. Дана ціль корелює з іншими цілями, що безпосередньо пов'язані з охороною навколишнього природного середовища (Ціль 14 «Збереження морських ресурсів», Ціль 15 «Захист та відновлення екосистем суші»).

Зрозуміло, що реалізація визначених цільових орієнтирів сталого розвитку в Україні, враховуючи негативні наслідки війни, потребуватиме значно більше інвестицій, ніж може забезпечити наша країна з усіх внутрішніх джерел. Наприклад, в умовах війни усі власні надходження державного бюджету спрямовуються на обороноздатність країни, а інші статті у розмірі практично ще одного бюджету фінансуються за рахунок коштів зовнішньої фінансової допомоги. Навіть після завершення війни не варто розраховувати на значні додаткові інвестиції з бюджетів усіх рівнів, а також від вітчизняного бізнесу, адже наразі для відновлення втрат ВВП та відповідно зростання податкової бази потрібно буде понад 5-10 років. Тому очевидно, що основним джерелом інвестиційного забезпечення повоєнного відновлення економіки регіонів України в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку має залишатися міжнародна фінансова допомога, зокрема іноземні інвестиції.

Як один з найбільших фінансових донорів Європейський Союз запусив програму «Рамки інвестування в Україну» – інвестиційний напрям Механізму ЄС щодо підтримки України (Ukraine Facility) на суму близько 50 млрд. євро у формі грантів та кредитів на період 2024-2027 рр. Цей механізм підтримуватиме перехід до «зеленої», цифрової та інклюзивної економіки, поступово узгодженої з правилами та стандартами ЄС, тобто фактично буде спрямований на інвестиційне забезпечення реалізації цілей сталого розвитку на шляху відбудови та євронітеграції України [174].

Програма Ukraine Facility передбачає визначення цілей інвестування та групування програм інвестиційного забезпечення сталого розвитку за трьома напрямками (рис. 1.3).

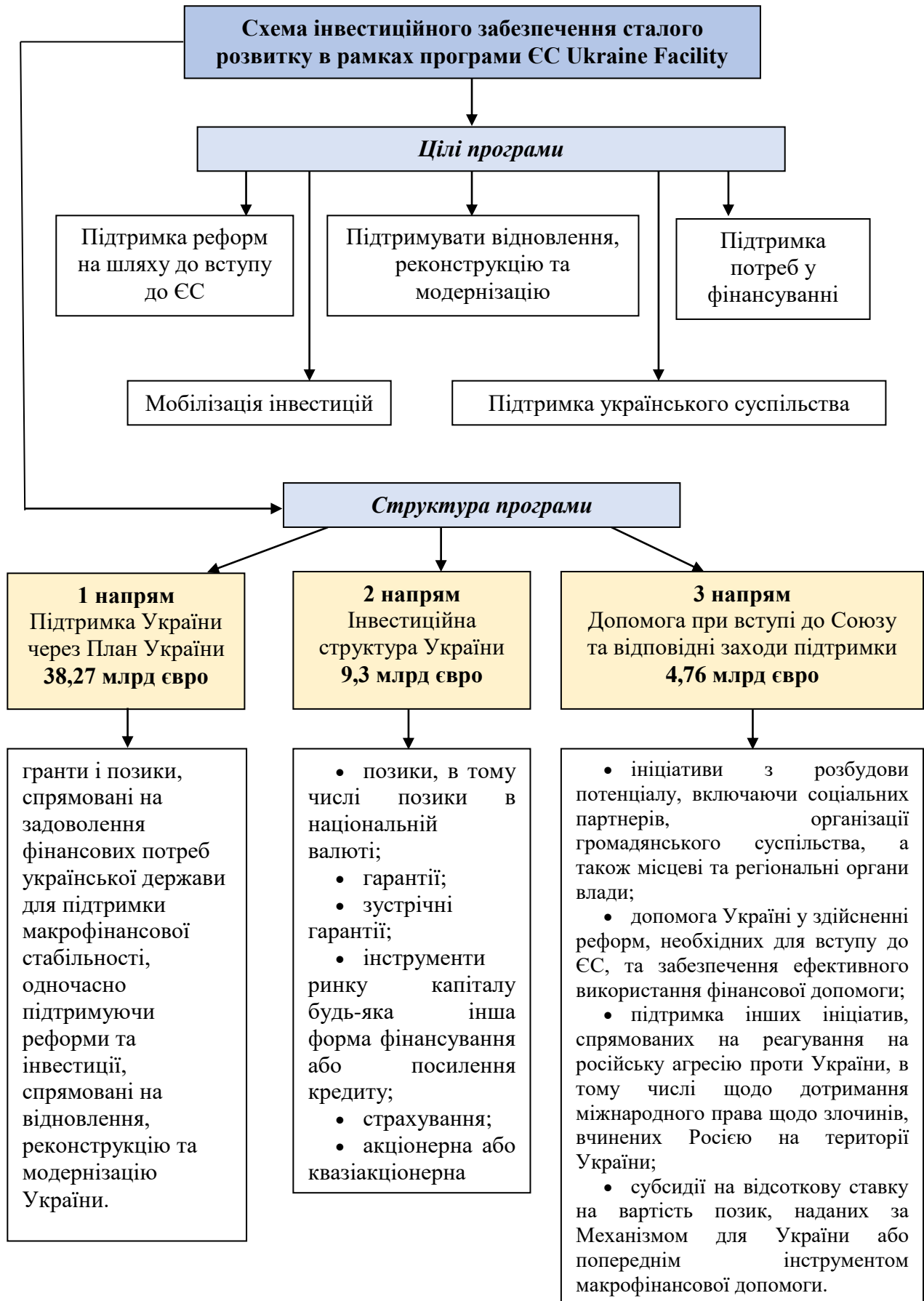

Рис. 1.3 – Схема інвестиційного забезпечення сталого розвитку в рамках програми ЄС Ukraine Facility*

* Побудовано автором на основі джерела [174].

Перший раунд програм у межах Рамок інвестування в Україну було запущено Європейським Союзом на Міжнародній конференції з питань відновлення України в Берліні у червні 2024 року. Ці програми підкріплені гарантіями на суму 1 млрд євро та грантами на суму 400 млн євро для залучення інвестицій для відновлення й відбудови України.

Виходячи з сучасних реалій розвитку економіки регіонів України та наслідків збройного вторгнення російських загарбників, необхідною є синхронізація Глобальних цілей сталого розвитку, затверджених ООН, та пріоритетів інвестиційного забезпечення Цілей сталого розвитку регіонів України у повоєнний період з врахуванням наслідків воєнного періоду (табл. 1.4).

Враховуючи багатокomпонентність та функціональну неоднорідність заходів щодо забезпечення сталого розвитку окремих регіонів, можна стверджувати, що однією з основних проблем досягнення цілей сталості є диверсифікація джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, яка передбачає застосування комплексу методів, форм, інструментів та важелів накопичення інвестиційних ресурсів як у реальній, так і у фіктивній формах, спрямуванням котрих виступає фінансове забезпечення модернізації, оновлення, реконструкції та технічного переоснащення основного капіталу, усестороннє запровадження процесних та продуктових інновацій, комплексна цифрова трансформація системи управління матеріальними та нематеріальними потоками.

На даний момент система інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону відзначається надмірною уніфікацією форм, методів та джерел, що зумовлено низьким рівнем інвестиційної привабливості економіки регіонів України, нерозвиненістю вітчизняного фондового ринку, повільною імплементацією регламентів інвестиційної діяльності ЄС, а також низькою результативністю застосування лекал антимонопольного законодавства та надмірною регуляторною зарегульованістю.

Таблиця 1.4 – Специфікація пріоритетів інвестиційного забезпечення Цілей сталого розвитку регіонів України у відповідності з Глобальними цілями сталого розвитку, затвердженими ООН, у повоєнний період з врахуванням наслідків воєнного періоду*

Ціль сталого розвитку	Форми, методи та джерела
1	2
Ціль 1. Подолання бідності	<ul style="list-style-type: none"> - пряме та непряме бюджетне стимулювання інвестування сучасних форм підвищення самозайнятості населення на територіях, що постраждали внаслідок збройної агресії російських загарбників, а також на територіях концентрації тимчасово переміщених осіб; - інвестиційне забезпечення розширеного відтворення релокованих виробництв на депресивних сільських територіях на основі застосування угод публічно-приватного партнерства, нарощення внутрішньо-корпоративного інвестування та залучення іноземних інвестицій; - інвестування проєктів подолання безробіття на сільських територіях, де проходили активні бойові дії, на основі фінансування виробничо-господарської діяльності в рамках міжнародних програм низьковуглецевого розвитку.
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	<ul style="list-style-type: none"> - розроблення державних, регіональних та місцевих програм нарощення інвестиційного забезпечення розвитку малих та середніх сільськогосподарських виробництв, зорієнтованих на насичення місцевих аграрних ринків; - бюджетне стимулювання інвестиційного забезпечення сектору сільських домогосподарств, які спеціалізуються на вирощуванні ранніх овочів, продукції органічного землеробства та органічного тваринництва; - розроблення регіональних програм інвестиційного забезпечення формування замкнених циклів переробки сільськогосподарської сировини у різних категоріях сільськогосподарських товаровиробників; - пряма та непряма бюджетна підтримка екологічного реінжинірингу сільськогосподарських угідь та захисних лісосмуг у зоні ведення бойових дій; - розроблення регіональних та місцевих цільових програм розмінування сільськогосподарських угідь; - бюджетне стимулювання впровадження методів та технологій ґрунтозахисного землеробства на порушених сільськогосподарських угіддях внаслідок бойових дій.

1	2
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	<ul style="list-style-type: none"> - формування регіональних медичних кластерів задля поєднання коштів публічних фінансових фондів та коштів приватного сектору задля модернізації мережі медичних закладів в межах адміністративної області; - цільове бюджетне фінансування та фінансування на основі угод публічно-приватного партнерства оновлення та реконструкції сільських амбулаторій; - залучення коштів іноземних фінансових фондів у реалізацію програм зниження материнської смертності та збереження репродуктивного здоров'я в межах реалізації пріоритетів міжнародних конвенцій збереження здоров'я та зниження смертності; - створення регіональних фондів освоєння місцевого рекреаційного потенціалу задля розбудови інфраструктури туристично-оздоровчого та санаторно-курортного господарства задля фізичної та психологічної реабілітації громадян, постраждалих внаслідок воєнних дій.
Ціль 4. Якісна освіта	<ul style="list-style-type: none"> - пряме бюджетне фінансування та непряме бюджетне стимулювання розбудови матеріально-технічної бази закладів професійно-технічної освіти, зорієнтованих на підготовку професійних робітничих кадрів, в першу чергу для наповнення кадрового потенціалу підприємств, які прийматимуть безпосередню участь у відбудови зруйнованих житлових приміщень та об'єктів інфраструктури; - створення інституційного підґрунтя для покращення фінансового забезпечення кадрового та інфраструктурного забезпечення закладів вищої освіти, зорієнтованих на підготовку фахівців з цифрової трансформації та технологій штучного інтелекту, а також фахівців будівельного профілю; - залучення коштів суб'єктів приватного бізнесу у розбудову матеріально-технічної бази закладів вищої освіти, зорієнтованих на підготовку фахівців з енергозбереження (виробництво альтернативних джерел енергії) та створення сучасних будівельних конструкцій та композиційних будівельних матеріалів задля прискореної відбудови зруйнованих війною об'єктів житлової та виробничої інфраструктури.
Ціль 5. Гендерна рівність	<ul style="list-style-type: none"> - бюджетне фінансування та непряме бюджетне стимулювання підвищення зайнятості сільських жінок з огляду на низький рівень інфраструктурної та індустріальної облаштованості сільської економіки; - фінансування проєктів створення додаткових робочих місць для жінок та дівчат у галузях сфери послуг та сервісної економіки на територіях, звільнених від російських загарбників.

1	2
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	<ul style="list-style-type: none"> - входження регіональних виконавчих органів та органів місцевого самоврядування до складу регіональних кластерів, призначенням котрих виступає модернізація, реконструкція, технічне переоснащення водопровідно-каналізаційних та колекторно-дренажних систем територій, постраждалих внаслідок воєнних дій та масованих ворожих ракетних ударів; - розроблення регіональних програм модернізації індустрії водопідготовки та водоочистки на територіях, забруднених внаслідок руйнації об'єктів житлової та виробничої нерухомості, а також внаслідок витоку мастил та олив знищеної військової техніки російських окупантів; - муніципальне фінансування та фінансування на основі угод публічно-приватного партнерства проєктів підвищення рівня охоплення централізованими водопроводами сільських територій, в першу чергу тих, які були під окупацією; - залучення іноземних інвестицій (коштів глобальних природоохоронних фондів, урядів іноземних держав, підприємницьких структур-нерезидентів, благодійних фондів) для імплементації водних та водоохоронних директив ЄС, які стосуються охорони поверхневих та підземних вод, розбудови індустрії очищення зворотних вод, упередження попадання азотовмісних сполук у природні водні джерела, збереження морського середовища.
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	<ul style="list-style-type: none"> - реалізація пілотних проєктів фінансово-інвестиційного забезпечення деконцентрації об'єктів енергетичної інфраструктури на регіональному та муніципальному рівнях з метою зниження ризиків знищення цих об'єктів внаслідок дій ворога; - інституціоналізація угод публічно-приватного партнерства задля налагодження переробки муніципальних побутових відходів, відходів сільськогосподарського виробництва та іншої вживаної сировини з метою виробництва твердого, рідкого та газоподібного біологічного палива і підвищення тим самим енергетичної самодостатності територіальних та локальних утворень; - розроблення регіональних та муніципальних програм розбудови потенціалу малої гідроенергетики та альтернативної енергетики (сонячна енергетика, вітроенергетика); - адаптація регіональних та муніципальних програм енергозбереження до пріоритетів глобальної архітектури стимулювання низьковуглецевого розвитку.
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	<ul style="list-style-type: none"> - розроблення регіональних та муніципальних програм фінансування підвищення зайнятості та самозайнятості населення, а також створення безпечних умов праці на звільнених від окупації територіях на основі поєднання коштів публічних бюджетів та коштів, акумульованих на основі залучення міжнародної фінансової та технічної допомоги в рамках угод між Україною та країнами антиросійської коаліції; - міжрегіональна та міжмуніципальна співпраця в частині створення фондів впровадження технологічних інновацій у регіональний господарський комплекс задля усунення галузевих диспропорцій в рівнях продуктивності праці; - розроблення муніципальних програм стимулювання впровадження трудомістких видів діяльності, особливо в секторі сільських територіальних громад, де спостерігається найнижчий рівень зайнятості та самозайнятості місцевого населення; - фінансування заходів з пропаганди пріоритетів усестороннього усунення проявів гендерної, расової, релігійної та іншої дискримінації найманих працівників.

Продовження табл. 1.4

1	2
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - розроблення пакету регіональних та муніципальних інвестиційних ініціатив стосовно розвитку промисловості, яка базується на основі використання місцевого ресурсно-виробничого потенціалу та передбачає замкнені цикли виробництва; - створення спеціальних інвестиційних режимів розвитку релокованих виробництв у регіонах неіндустріальної спеціалізації (прикордонні з ЄС західні регіони та центральні регіони), що створить додаткові полюси росту та сформує новий фокус регіонального комплексоутворення; - формування регіональних інноваційних кластерів на основі нестатутного об'єднання закладів вищої освіти, закладів профтехосвіти, науково-дослідних установ, проектних організацій, приватних підприємницьких структур; - розроблення регіональних програм формування логістично-складських хабів, в першу чергу на територіях, де відбувалися активні бойові дії та мала місце російська окупація.
Ціль 10. Скорочення нерівності	<ul style="list-style-type: none"> - фінансування проектів скорочення розривів між доходами в межах адміністративних областей та територіальних громад на основі реалізації муніципальних замовлень з гарантованим рівнем оплати праці найманих працівників; - інституційне, консалтингове та майнове стимулювання введення додаткових потужностей у трудомістких галузях з обов'язковою умовою дотримання вимог забезпечення середнього або вище середнього рівня оплати праці в межах адміністративної області; - формування на територіях, звільнених від окупації, спеціальних фондів надання пакету соціальної допомоги малозабезпеченим громадянам.
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	<ul style="list-style-type: none"> - фінансування проектів усунення інфраструктурних, логістичних та сервісних розривів, та також розривів в рівнях оплати праці між міськими та сільськими територіальними громадами, а також між містом (центром міської територіальної громади) та сільськими населеними пунктами, приєднаними до міських територіальних громад; - розроблення регіональних програм екологізації відтворювальних пропорцій на територіях підвищеної урбанізації, особливо у старопромислових регіонах, котрі найбільше постраждали від російської окупації; - формування пакету інвестиційних ініціатив створення сучасних технологічних хабів на територіях, де спостерігалось тотальне знищення ворогом об'єктів промислової та транспортно-логістичної інфраструктури, у відповідності з передовими світовими лекалами (німецький та південнокорейський досвід).
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	<ul style="list-style-type: none"> - муніципальне фінансування та непряме бюджетне стимулювання модернізації комунальних мереж теплопостачання, газопостачання та водопостачання; - фінансово-кредитне та бюджетно-податкове стимулювання впровадження ресурсозберігаючих та енергозберігаючих технологій у структуроутворюючих ланках регіональних господарських комплексів; - пряме бюджетне фінансування заходів формування систем нормування та лімітування ресурсоспоживання у державному та комунальному секторах, а також непряме стимулювання інвестування проектів зниження питомого споживання матеріальної сировини у корпоративному секторі та у секторі домогосподарств; - фінансування проектів модернізації та реконструкції полігонів розміщення промислових відходів та побутового сміття.

1	2
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	<ul style="list-style-type: none"> - формування регіональних фондів стимулювання впровадження низьковуглецевих технологій, зокрема технологій ґрунтозахисного землеробства та неуглеводневих технологій; - муніципальне фінансування проєктів нарощення лісоресурсного потенціалу задля підвищення рівня депонування вуглецю та продукування кисню; - використання інструментів муніципальних запозичень з метою оновлення комунальних систем теплопостачання.
Ціль 14. Збереження морських ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - реалізація проєктів відтворення морського і прибережного біорізноманіття на основі реалізації угод публічно-приватного партнерства, зокрема із залученням міжнародної технічної та фінансової допомоги в рамках реінжинірингу територій, котрі постраждали внаслідок російської агресії; - розроблення у південних та південно-східних регіонах дорожніх карт імплементації директив ЄС, котрі стосуються збереження та примноження морського середовища.
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	<ul style="list-style-type: none"> - диверсифікація джерел фінансово-інвестиційного забезпечення облаштування ренатуралізованих територій, зокрема в зоні осушувальних меліорацій та зрошеного землеробства; - фінансування заходів апроксимації принципів функціонування вітчизняного природно-заповідного фонду до кращих іноземних практик; - цільове бюджетне фінансування проєктів екологічного реінжинірингу агроценозів та лісових біогеоценозів, постраждалих внаслідок збройної агресії російських загарбників.
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	<ul style="list-style-type: none"> - фінансування проєктів розбудови мережі закладів забезпечення усесторонньої фізичної та психологічної реабілітації громадян, постраждалих внаслідок тортур російських загарбників; - фінансування пропаганди зміцнення інститутів соціальної та екологічної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності - фінансове забезпечення становлення формальних та неформальних інститутів зміцнення обороноздатності країни та реалізації безпекових пріоритетів
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - фінансування заходів з імплементації пріоритетів міжнародних конвенцій зі сталого розвитку у вітчизняну практику регулювання та програмування соціально-економічного розвитку із залучення бюджетних, позабюджетних та грантових коштів; - розробка пакету регіональних та муніципальних інвестиційних ініціатив щодо умонтування пріоритетів зміцнення обороноздатності країни та реалізації безпекових пріоритетів в національні стратегічні плани сталого розвитку, в першу чергу на східних рубежах нашої країни; - диверсифікація інститутів публічно-приватного партнерства, які передбачають різноманітні форми статутних та нестатутних об'єднань, а також форми передачі прав користування різноманітними активами в цілях реалізації проєктів сталого розвитку, в першу чергу в частині проєктів, які безпосередньо стосуються повоєнних відбудовчих процесів.

* Сформовано автором.

Відсутність діалогу між регіональними регуляторними органами, органами публічної влади та суб'єктами приватного підприємництва як резидентами, так і нерезидентами не забезпечують належної консолідації коштів публічного сектора та коштів корпоративного сектора в частині досягнення цілей сталого розвитку регіону.

Саме на регіональному рівні найбільш ускладненим є досягнення цілей сталого розвитку, оскільки структура регіональних господарських комплексів в загальнонаціональному масштабі є неоднорідною. Прискорений розвиток окремих секторів регіональної економіки не завжди означає досягнення цілей сталого розвитку, оскільки відзначається гіпертрофованим зростанням використання природно-ресурсних благ і негативним впливом на довкілля. Яскравим прикладом такої ситуації є прискорені темпи зростання обсягів сільськогосподарського виробництва в окремих регіонах, що не супроводжується введенням додаткових потужностей по переробці сільськогосподарської сировини та утилізації рослинних і тваринних відходів. Спостерігаються прояви виникнення певного набору інституційних пасток, які виникають в частині диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону.

Такі інституційні пастки пов'язані з відсутністю необхідних стимулів, щоб спрямувати накопичення громадян через сектор банківських та небанківських установ у фінансування проектів, котрі пов'язані з досягненням цілей сталого розвитку, зокрема в частині використання альтернативних джерел енергії та захисту навколишнього природного середовища. Незважаючи на створення мережі укрупнених територіальних громад та збільшення ресурсних можливостей місцевого самоврядування органи місцевої влади у переважній більшості не забезпечили якісного прориву в частині залучення грантових коштів, які безпосередньо пов'язані з проблемами подолання бідності, забезпеченням гендерної рівності, сталим розвитком міст і громад, пом'якшенням наслідків зміни клімату.

Характерною рисою переманеного дефіциту інвестицій у досягнення цілей сталого розвитку територіальних утворень є повільне формування у структурі

місцевих бюджетів спеціальних фондів, призначенням котрих є цільове фінансування окремих цілей сталого розвитку. Більше того позитивний досвід функціонування в структурі місцевих бюджетів фондів охорони навколишнього середовища не забезпечив необхідної мотивації щодо формування аналогічних фондів. Джерелами формування таких фондів з огляду на передовий іноземний досвід виступає рентна плата за спеціальне використання природних ресурсів, екологічний податок, штрафи за порушення природоохоронного законодавства, інші фіскальні платежі.

Виходячи з глобальних трендів забезпечення цілей сталого розвитку, особливо в частині збереження біорізноманіття та охорони навколишнього середовища перспективним джерелом інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати плату за екосистемні послуги, котрі споживаються суб'єктами підприємницької діяльності. Такими екосистемними послугами слід розглядати агролісомеліоративну, водорегулюючу та ґрунтозахисну функцію захисних лісосмуг для суб'єктів аграрного підприємництва, оскільки завдяки таким екосистемним послугам забезпечується приріст врожайності і відповідно збільшуються валові збори сільськогосподарської продукції.

З огляду на наявне інституційне середовище інвестиційної діяльності та наслідки адміністративно-територіальної реформи перспективною формою інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону слід розглядати угоди публічно-приватного партнерства. Саме такого роду угоди дають можливість консолідувати зусилля місцевої влади та приватного бізнесу задля досягнення окремих цілей сталого розвитку, особливо в частині розбудови інфраструктури та охорони навколишнього природного середовища.

Висновки до розділу 1

1. Встановлено, що у вітчизняній економічній літературі не існує спільного знаменника щодо трактування сталості розвитку соціально-

економічних систем різного таксономічного рівня, зокрема регіонального. Спостерігається аксіологічний перегин в сторону зведення сутності сталого розвитку до збалансованого та ощадливого освоєння і розширеного відтворення природно-ресурсного потенціалу та користування іншими ресурсами навколишнього природного середовища. Виходячи з особливостей процесу переходу економіки України та її регіонів на модель сталого розвитку в умовах викликів воєнного часу та повоєнного відновлення, варто запропонувати авторське трактування сталого розвитку як розвитку, що є збалансованим співіснуванням та гармонійним поєднанням інтересів економічної, екологічної та соціальної сфер життєдіяльності усіх регіонів та країни в цілому на основі еквівалентного ресурсоспоживання, відновлення та примноження людського, асиміляційно-екологічного, природно-ресурсного, ресурсно-виробничого та фінансового потенціалу в контексті сучасних концепцій «зеленого», цифрового, інтелектуального переходу та національної безпеки.

2. Виявлено, що протягом останніх 50-ти років у глобальному масштабі сформована та постійно оновлюється і удосконалюється інституційна архітектоніка просування світової цивілізації у фазу сталого розвитку. Базовими детермінантами переходу національних економік на модель сталого розвитку виступає загострення природно-ресурсних та екологічних обмежень соціально-економічного піднесення, а також необхідність подолання інституційних, інформаційно-індустріальних та інфраструктурних розривів між високорозвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Ключовим чинником недостатнього рівня ефективності функціонування глобальної інституційної архітектоніки переходу світової економіки на модель сталого розвитку виступає відмова великих країн, де панують тоталітарні та авторитарні режими, приєднуватися до численних конвенцій, котрі регламентують стандарти та регламенти забезпечення сталості розвитку економічної, екологічної та соціальної сфер. Внаслідок загострення екзогенних чинників соціально-економічного розвитку в Україні ще не сформувалася критично необхідна база для повноцінної

імплементатії Глобальних цілей сталого розвитку у спектр пріоритетів національної та регіональної економічної політики.

3. Обґрунтовано, що в умовах воєнних викликів та виходячи з вимог повоєнного відновлення національної економіки формування політики переведення національної та регіональної економіки на модель сталого розвитку має відштовхуватися від ієрархії комплексу принципів. Відправним пунктом в цій ієрархії виступає принцип випереджального типу сталого розвитку, який визначає базові принципи (обороздатності, соціальної та екологічної відповідальності), що детермінують принципи системного спрямування (емерджентності, адаптивності, конвергенції, інституційної поступальності, партнерства та ризельєнтності), котрі у свою чергу передбачають дію принципів виробничо-інвестиційного спрямування (диверсифікації енергетичного забезпечення, максимізації замкнених циклів, еквівалентності, інвестиційного сприяння).

4. Визначено, що ключовим чинником досягнення цілей сталого розвитку національної економіки та економіки окремих регіонів виступає диверсифікація форм, методів та джерел інвестиційного забезпечення. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку» потребує більш інноваційного трактування. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку являє собою сукупність інституційно-правових та фінансово-економічних умов, заходів та відносин, пов'язаних з формуванням публічних, благодійних та приватних фондів фінансування проєктів досягнення цілей сталого розвитку, залученням коштів урядів іноземних держав, міжнародних фінансово-кредитних організацій, глобальних екологічних фондів, підприємницьких структур-нерезидентів та іноземних благодійних організацій, а також із застосуванням методів та інструментів стимулювання інвестиційної діяльності у корпоративному секторі та в секторі домогосподарств.

5. Доведено, що в останні десятиліття спостерігається перманентний дефіцит інвестицій в проєкти сталого розвитку економіки регіонів України, що зумовлено низьким рівнем інвестиційної привабливості базових ланок регіональних господарських комплексів, надмірною уніфікацією форм, методів та

джерел інвестиційного забезпечення реалізації проєктів сталого розвитку, відсутністю інституціоналізованих форм поєднання публічних коштів та коштів приватного бізнесу, повільним використанням переваг поглиблення децентралізації влади та створення мережі укрупнених територіальних громад в частині формування фінансових фондів сталого розвитку економіки регіонів та громад базового рівня. Тому виникає необхідність у формуванні сучасного інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону з врахуванням переваг поглиблення децентралізації влади та викликів воєнного часу і повоєнного відновлення через умонтування комплексу сучасних інститутів-правил та інститутів-організацій в архітектоніку регулювання інвестиційних процесів на загальнонаціональному, регіональному та місцевому рівнях.

6. Встановлено, що в основі інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону має лежати комплекс базових передумов (наявність інструментарію фінансового вирівнювання, поглиблення бюджетно-фіскальної децентралізації, укрупнення адміністративних районів, завершення процесу створення мережі укрупнених територіальних громад, розширення специфікації угод публічно-приватного партнерства, інституціоналізація спеціальних режимів інвестування), котрі створюють додаткові можливості для підвищення інвестиційної привабливості регіональних господарських комплексів та нарощення доходів місцевих бюджетів та підвищення рівня концентрації місцевих публічних фінансів. Підвищення інвестиційної привабливості економіки регіону у свою чергу забезпечать диверсифікацію джерел інвестиційного забезпечення, поживлення іноземного інвестування, активізацію інвестиційного процесу на основі партнерських відносин, поживлення внутрішньо-корпоративного інвестування та інвестування в секторі домогосподарств, інституціоналізацію додаткових форм інвестування в межах транскордонного співробітництва.

7. Обґрунтовано, що дорожня карта імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в спектр пріоритетів регіональної економічної політики, а також їх інвестиційного забезпечення має відштовхуватися від вимог та потреб

повоєнного відновлення економіки регіонів України. Поглиблення бюджетно-фіскальної децентралізації та підвищення рівня концентрації місцевих публічних фінансів створили умови для диверсифікації джерел інвестиційного забезпечення реалізації проєктів сталого розвитку регіону на основі інституціоналізації додаткових інструментів прямого та непрямого бюджетного стимулювання інвестування сучасних форм підвищення самозайнятості населення, інвестиційного забезпечення розширеного відтворення релокованих виробництв на депресивних сільських територіях на основі застосування угод публічно-приватного партнерства, розроблення регіональних програм інвестиційного забезпечення формування замкнених циклів в регіональних продуктових ланцюгах.

8. Доведено, що прискорення темпів соціально-економічного піднесення регіонів у повоєнний період на основі дотримання принципів сталості залежить від прискореного подолання наслідків ворожих воєнних дій через реалізацію пілотних проєктів фінансово-інвестиційного забезпечення деконцентрації об'єктів енергетичної інфраструктури на регіональному та муніципальному рівнях з метою зниження ризиків знищення цих об'єктів внаслідок дій ворога, пряму та непряму бюджетну підтримку екологічного реінжинірингу сільськогосподарських угідь та захисних лісосмуг у зоні ведення бойових дій, розроблення регіональних та місцевих цільових програм розмінування сільськогосподарських угідь. Також перспективна модель інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону у повоєнний період має охоплювати спектр умов, заходів та відносин щодо стимулювання освоєння місцевого рекреаційного потенціалу задля розбудови інфраструктури туристично-оздоровчого та санаторно-курортного господарства задля фізичної та психологічної реабілітації громадян, постраждалих внаслідок воєнних дій.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ДОВОЄННИЙ ТА ВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

2.1. Методичні підходи до оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів

Аналітичне дослідження інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів потребує формування певної методики, в якій детально необхідно відобразити напрями аналізу, вибір системи індикаторів, розрахункові формули для обчислення показників та зведення даних.

Загалом, потреба в оцінці інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів країни обумовлена наступними чинниками:

- результати оцінки інвестиційного забезпечення є корисними для потенційних інвесторів, які хочуть отримати достовірну інформацію про доцільність спрямування коштів і вибір альтернативних варіантів вкладення капіталу;
- результати оцінки інвестиційного забезпечення є необхідними для органів місцевого управління, які володіючи даною інформацією зможуть застосовувати раціональні методи, важелі, інструменти підтримки і стимулювання інвестицій в регіон та їх розподілу за сферами сталого розвитку;
- оцінка інвестиційного забезпечення дозволяє визначити конкурентні переваги регіону серед інших регіонів, виявити сильні та слабкі сторони їх інвестиційного розвитку і досягнення сталого розвитку;
- дані про інвестиційне забезпечення регіонів дають можливість визначити рівень їх потенціалу, що є необхідним для формування умов сталого розвитку;
- у процесі оцінки інвестиційного забезпечення регіонів отримується інформація, яка дозволить визначити переваги для регіонів держави і шукати раціональні джерела фінансування регіональних цілей та потреб;
- результати оцінки інвестиційного забезпечення виступають основою для

формування регіональних програм економічного, соціального та екологічного розвитку регіону та механізмів їх фінансового забезпечення.

Наразі існує низка підходів до оцінки інвестиційного забезпечення, інвестиційного потенціалу, інвестиційної привабливості та ефективності інвестиційної діяльності економік різного територіального рівня. Кожна із поданих методик містить свої відмінності, а також відображається позитивними і негативними аспектами. Переважна частина методик спрямована на проведення рейтингової оцінки регіонів за рівнем інвестиційної привабливості, інвестиційного потенціалу, інвестиційного клімату, інвестиційного забезпечення, інвестиційної активності та ефективності інвестиційної діяльності, результати якої відображають узагальнюючу інформацію про інвестиційну ситуацію в регіоні та його переваги відносно інших регіонів. Найвні підходи до рейтингової оцінки полягають в обчисленні інтегральних індексів, які є результатом зведення значної кількості часткових показників регіонального розвитку в один сукупний індикатор. Методи рейтингової оцінки є подібними між собою за визначеними факторами впливу на інвестиційну діяльність в регіоні, однак різняться набором показників та методами їх групування в інтегральний індекс.

Інтегральну оцінку інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону І. Вахович пропонує здійснювати за рівнем інвестиційної привабливості та рівнем інвестиційної активності. Під час оцінки інтегрального рівня інвестиційної привабливості запропоновано визначати групові інтегральні показники в межах кадрового забезпечення регіону, інфраструктурного забезпечення регіону, розвитку підприємництва в регіоні, правопорядку в регіоні, природно-ресурсного потенціалу регіону, геополітичних умов та кліматичних умов в регіоні. Інтегральну оцінку інвестиційної активності визначено здійснювати за дев'ятьма показниками, які характеризують абсолютні обсяги інвестицій та джерела їх фінансування [21, с.152]. Даний підхід дозволяє комплексно оцінити інвестиційне забезпечення сталого розвитку з врахуванням як потенційних переваг регіону так і поточних обсягів інвестицій залучених в економіку регіону.

Комплексна методика оцінювання інтегрального рівня інвестиційного

забезпечення регіонів України розроблена Ю. Погуляйком, згідно до чого інтегральний показник запропоновано розраховувати на підставі трьох груп часткових індикаторів, що об'єднані за такими ознаками: концентрація інвестиційних ресурсів (включають ті показники, які відображають обсяг інвестицій в розрахунку на кількість населення та суб'єктів господарювання в регіоні); диверсифікованість джерел залучення коштів для інвестування (враховані показники, які відображають структуру джерел фінансування інвестицій на регіональному рівні); ефективність інвестицій (включені показники, що показують віддачу регіону у вигляді валового регіонального продукту чи обсягу реалізованої продукції на кожен гривню здійснених в регіоні інвестицій) [116, с. 225].

Найбільш поширеною у вітчизняній практиці є методика оцінки інвестиційної привабливості регіону, результати якої є передумовою розробки різних регіональних програм, націлених на залучення інвестицій. Загалом, індекси інвестиційної привабливості регіонів активно розраховують у різних країнах світу, що дозволяє інформувати потенційних інвесторів про можливості капіталовкладень та доцільність спрямування коштів в той чи інший регіон. Під інвестиційною привабливістю регіону розуміється сукупність економічних, соціальних, екологічних, політичних та законодавчих умов функціонування регіону, що дозволяють забезпечувати стабільність інвестиційного процесу та його ефективність для внутрішніх і зовнішніх інвесторів [53, с. 153]. Інвестиційна привабливість регіону характеризує спроможність залучати інвестиції та гарантувати ефективне їх використання.

Методичні аспекти до оцінки інвестиційної привабливості регіону на законодавчому рівні відображені в Методиці розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку, яка затверджена наказом Держкомстату України №114 від 15.04.2003 року. Згідно до даної методики, основними показниками для оцінки інвестиційної привабливості є: абсолютні обсяги інвестицій в основний капітал, інвестицій в житлове будівництво, прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одну особу наявного населення; зміна обсягу прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одну особу наявного населення; густота автомобільних

доріг загального користування із твердим покриттям; обсяг експорту товарів в розрахунку на 1 особу наявного населення [99]. На нашу думку, дана методика не показує реальних можливостей регіону, щодо залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, а лише відображає поточні обсяги інвестиційної діяльності.

О. Савлук для оцінки інвестиційної привабливості регіону, в контексті обчислення інтегрального індексу, розділяє усі показники за наступними групами: економічний розвиток, зовнішньо-економічна відкритість, інноваційно-інвестиційна активність, рівень розвитку інфраструктури, екологічний стан, геополітичні умови, соціальний розвиток [129, с. 33]. В межах кожної із груп показників визначено окремі часткові показники, які відображають конкретний напрям розвитку регіону і є основою для визначення групових інтегральних індексів, що пізніше зводяться в один інтегральний індекс інвестиційної привабливості регіону. Пропонована методика дозволяє систематизувати достатній масив інформації щодо розвитку регіону і дає можливість комплексно оцінити переваги та слабкі позиції регіону у напрямку залучення інвестиційних ресурсів. Подібною за набором пропонованих показників є методика оцінки інвестиційної привабливості, яку розробив М.Кукош. Зокрема, автор об'єднав усі часткові показники у наступні блоки: індикатори економічного та інвестиційного потенціалу; індикатори інноваційного потенціалу; індикатори фінансового потенціалу; індикатори виробничого потенціалу; індикатори соціального потенціалу; індикатори соціально-економічної та екологічної безпеки [79, с. 147]. Застосовуючи подібний набір показників для оцінки інвестиційної привабливості регіону, Е. Забарна систематизує часткові індикатори оцінки інвестиційної привабливості регіону в наступні групи: загальноекономічний розвиток регіону; розвиток інвестиційної інфраструктури; демографічні характеристики регіону; розвиток ринкових відносин і комерційної структури; рівень екологічних, криміногенних та інших ризиків [50, с. 172].

В. Ізюмська пропонує інтегральну оцінку інвестиційної привабливості регіону здійснювати на підставі різного роду часткових показників, розділених за певними напрямками: економіко-географічне розташування, природно-ресурсний потенціал, трудовий потенціал, економічний потенціал, місткість споживчого ринку,

інфраструктурний потенціал, науково-технічний потенціал, інвестиційні преференції, інвестиційні ризики [63, с. 179-180]. Сутність даної методики зводиться до визначення комплексного показника інвестиційної привабливості регіону зважаючи на запас його можливостей та наявні ризики, про те в інтегральну оцінку не включені показники екологічного розвитку регіону, як вагомому напрямку забезпечення його сталого розвитку.

Методика оцінки інвестиційної привабливості регіону, яка враховує меншу сукупністю показників, розроблена у праці С. Муньки, яка пропонує в даному аспекті використовувати лише 4 критерії: індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту; валовий регіональний продукт на 1 особу; кількість підприємств на 10 тисяч наявного населення; обсяг капітальних інвестицій регіону у % до загального обсягу по регіону. Автор пропонує за кожним із чотирьох критеріїв надавати регіону рейтингову оцінку і пізніше сума рейтингів за кожним із показників дозволить отримати остаточне місце регіону в загальному рейтингу регіонів України за рівнем інвестиційної привабливості [98, с. 91]. На нашу думку, даний підхід не дозволяє достовірно оцінити інвестиційну привабливість регіону, а тим більше визначити його рейтинг, оскільки така сукупність показників не дає можливості оцінити різні сфери економічного, соціального та екологічного розвитку регіону. Разом з тим, даний підхід можна застосовувати у тих випадках, коли немає можливості отримати інформацію щодо більшої кількості показників, які відображають сталий розвиток певного регіону.

Методика визначення інтегрального індексу інвестиційної привабливості регіону, розроблена Г. Завадських зводиться до обчислення індексів за групами факторів, які розділені на жорсткі та м'які. Визначені індекси за жорстокими та м'якими факторами є двома складовими інтегрального індексу інвестиційної привабливості. Разом з тим, в межах жорстких та м'яких груп факторів виокремлюються ще підгрупи чинників за якими також обчислюються часткові інтегральні індекси. Зокрема, до групи жорстоких факторів автор відносить: географічне розташування області; природні ресурси; робоча сила; науковий потенціал; розмір ринку (споживчий сектор); розмір ринку (бізнес-сегмент);

інфраструктура. До групи м'яких факторів згідно до даної методики належать: діловий клімат; діловий оптимізм; успішний досвід реалізації попередніх інвестиційних проектів [53, с. 153-154]. Зазначена методика враховує значну сукупність показників, однак більшість індикаторів носять якісний характер і важко надати їм кількісну оцінку, що є досить негативним аспектом в оцінці інвестиційної привабливості регіону.

Хопчан В.М. вважає, що оцінка інвестиційної привабливості регіону має базуватись на показниках, що характеризують: економічний розвиток регіону, ринкову інфраструктуру, фінансовий сектор та людські ресурси [153]. На нашу думку, перелік показників є досить обмеженим, оскільки не враховано природні чинники, географічне розташування, екологічний розвиток, що в сукупності є необхідними елементами відображення привабливості регіону для інвесторів.

Інтегральну оцінку інвестиційної привабливості регіону С. Петровська пропонує здійснювати на підставі обчислення інтегральних показників за п'ятьма групами синтетичних показників, а саме інвестиційного потенціалу, інвестиційного клімату, інвестиційної активності, інвестиційного ризику та екологічної складової. В межах інтегральних показників інвестиційного потенціалу та екологічної складової автор пропонує ще також розраховувати блокові інтегральні показники [112, с. 115-116]. Даний підхід є досить комплексним, оскільки дозволяє оцінити можливості регіональної економічної системи приймати інвестиції, поточний стан інвестиційної діяльності та усі ризики, які пов'язані із вкладенням коштів. Разом з тим, в методику оцінки інвестиційної привабливості включаються показники екологічного розвитку регіону, як одного із напрямів його сталого розвитку.

В контексті оцінки інвестиційної привабливості регіонів України Т. Уманець пропонує обчислювати інтегральний індекс інвестиційних переваг, а усі часткові показники регіонального розвитку, які використовуються в цілях інтегральної оцінки автор поділяє за наступними напрямками: виробничий потенціал регіону, трудовий потенціал регіону, освітній потенціал регіону, фінансовий потенціал регіону, інфраструктура ринків регіону; інвестиційна привабливість регіону; комунікаційна та комерційна інфраструктура регіону [148, с. 139-141].

Поряд із методиками інвестиційної привабливості є розроблені і інші підходи до оцінки інвестиційних процесів та явищ на регіональному рівні. Зокрема А. Пілько та Г. Грабовецька розробили методику оцінки інвестиційного потенціалу регіону, базовою основою для розрахунку у якій є показники систематизовані за такими групами: промисловий потенціал; сільськогосподарський потенціал; фінансовий потенціал; соціальний потенціал; споживчий потенціал [113, с. 221-222]. Позитивним у даному підході є застосування покрокової регресії, що дозволяє визначити окремі моделі для обчислення групових інтегральних індексів та їх зведення в інтегральний показник інвестиційного потенціалу регіону.

В напрямку аналітичного дослідження інвестицій на регіональному рівні, наявними є методики, що дозволяють здійснити оцінку ефективності інвестиційної діяльності в регіоні. Зокрема, методичні підходи в даному напрямку розробили О. Акименко та М. Бутко [14], І. Гриник [38], А. Землянкін [61], П. Мірошниченко [93], С. Іщук [64], І. Олександренко [105], Т. Савченко [61], С. Ткач [64], О. Чуріканова [154].

М. Бутко та О. Акименко в контексті оцінки ефективності інвестиційної діяльності в регіонах України пропонують обчислювати індекс інвестиційної активності (обсяг інвестицій в регіоні на 1 особу поділити на валовий регіональний продукт на душу населення) та індекс використання інвестиційного потенціалу (обсяг інвестицій в основний капітал поділити на сукупний потенціал господарської системи регіону) [14, с. 43-46]. Дана методика побудована на обмеженій кількості факторів, що відповідно не дозволяє в повному обсязі відобразити рівень ефективності інвестиційної діяльності на рівні регіону. Згідно до цього, головними індикаторами оцінки ефективності інвестиційної діяльності виступає валовий регіональний продукт та обсяг капітальних інвестицій в регіоні. Загалом, співвідношення валового регіонального продукту і обсягу інвестицій в регіоні було також ключовим індикатором ефективності інвестицій на регіональному рівні у працях А. Землянкіна та Т. Савченка [61, с. 109-110] та П. Мірошниченка [93, с. 59].

І. Олександренко інтегральну оцінку ефективності інвестиційної діяльності регіонів України проводить за трьома напрямками: за впливом інвестиційної

діяльності на виробничий розвиток регіону, за впливом інвестиційної діяльності на фінансовий розвиток регіону та за впливом інвестиційної діяльності на соціальний розвиток регіону [105, с. 200]. Згідно до даної методики, можна оцінити настільки ефективно здійснюється інвестиційна діяльність в розрізі виробничої, фінансової та соціальної сфер регіону, однак в не повному обсязі розкривається результативність інвестицій у всіх сферах сталого розвитку регіону, а саме відсутніми є показники, що характеризують екологічний стан в регіоні.

С. Іщук та С. Ткач інтегральну оцінку ефективності інвестицій в регіоні пропонують здійснювати за 5 відносними показниками: відношення валового регіонального продукту до обсягу капітальних інвестицій; відношення фінансового результату прибуткових підприємств до обсягу капітальних інвестицій в регіоні; відношення обсягу промислової продукції до капітальних інвестицій в регіоні; відношення обсягу наданих послуг до капітальних інвестицій в регіоні; відношення обсягу реалізованої інноваційної продукції до розміру інвестиційних витрат на інновації [64, с. 135]. Дана методика включає незначну кількість показників, однак досить інформативно відображає результативність інвестиційної діяльності, що виражається в обсягах отриманих фінансових результатів та валового регіонального продукту на кожен гривню обсягу інвестицій.

Підхід І. Гриник [38] до багатокритеріальної оцінки фінансового забезпечення сталого розвитку регіонів передбачає групування усіх 17 глобальних цілей сталого розвитку на три сфери (економічну, соціальну та екологічну) та розрахунок індивідуальних індексів за окремими цілями, групових за сферами та інтегрального індексу сталого розвитку регіонів. Для врахування негативних наслідків повномасштабної війни в Україні, враховуючи обмеженість офіційних статистичних даних, запропоновано коригувати значення досягнуте у 2021 році на рівень зниження валового регіонального продукту у наступних роках. Вважаємо, що цей підхід можна використовувати. Але для оцінки рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку навіть до початку повномасштабної війни було недостатньо даних для проведення оцінок за кожною з 17 цілей сталого розвитку, тому доцільно спростити цей методичний підхід виходячи з наявної статистичної інформації.

Відмінною від попередніх методичних підходів в галузі оцінки ефективності інвестиційної діяльності на регіональному рівні є методика оцінки ефективності інвестицій, яка розроблена О. Чурікановою. Її суть полягає у формуванні значної сукупності показників економічного та соціального розвитку регіону та встановлення між окремими із них та обсягами інвестицій в регіоні статистичного зв'язку з використанням кореляційно-регресійного аналізу. І відповідно зв'язок визначається між обсягами інвестицій конкретно в певній сфері економічної діяльності та окремим із показників економічного та соціального розвитку регіону, що дозволяє чітко встановити вплив чинників на обсяги інвестиційної діяльності у певній галузі [154, с.207].

Систематизуючи результати дослідження методик оцінки інвестиційного забезпечення, інвестиційної привабливості, інвестиційного потенціалу та ефективності інвестицій в регіоні, виокремлено їх негативні та позитивні аспекти, що відображено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Позитивні та негативні аспекти наявних методик оцінки інвестицій на регіональному рівні (розроблено автором)

Позитивні аспекти	Негативні аспекти
Результати рейтингової оцінки є основою для вибору найбільш привабливого регіону для інвестування коштів	Наявні методики не дозволяють в повній мірі відобразити інвестиційні можливості регіонів та ступінь їх використання в контексті інвестиційного забезпечення усіх сфер сталого розвитку регіону
Завдяки використанню різних економіко-математичних методів для проведення оцінки можна отримати достовірну інформацію	Методики, що передбачають використання вагових коефіцієнтів більше носять суб'єктивний характер, оскільки вагові коефіцієнти визначаються експертним шляхом
Застосування значної кількості показників соціально-економічного розвитку регіону дозволяє врахувати особливості інвестиційної діяльності кожного регіону	Під час визначення інтегральних показників часто застосовуються абсолютні показники, а не відносні, а це в значній мірі викривляє отриманий кінцевий результат
Завдяки результатам оцінки можна диференційовано підійти до розробки управлінських рішень в напрямку залучення інвестицій в регіон	Більшість наявних методик не враховує галузеві особливості інвестиційної діяльності регіонів, що є досить вагомим при виборі сфери інвестування коштів в конкретному регіоні
Використання об'єктивних та суб'єктивних чинників дозволяє системно оцінити інвестиційну позицію регіону	В більшості наявних методик не враховані фактори, які відображають поточні результати від здійснення інвестицій на регіональному рівні

Узагальнюючи наявні методики, необхідно відмітити, що найбільш

поширеними напрямками розвитку регіону, за якими відбувається оцінка інвестицій на регіональному рівні є загальноекономічний розвиток, виробнича сфера, забезпеченість трудовими ресурсами, природно-кліматичні умови, експортні можливості, екологічні ризики, інфраструктурний розвиток та інноваційний потенціал. Відповідно до мети та завдань оцінки інвестиційних характеристик регіону формується певний набір показників, які детально можуть описати ті явища та процеси, що підвищують інтерес в зацікавлених осіб.

З огляду на наявні методики оцінки інвестиційної привабливості, інвестиційного забезпечення, інвестиційного потенціалу та ефективності інвестицій в регіоні систематизовано ключові показники, що покладені в основу розрахунків, які відображено на рисунку 2.1.

Рис. 2.1 – Основні показники соціально-економічного розвитку регіону, які закладені в основу наявних методик оцінювання інвестицій в регіоні*

*Сформовано автором.

Зважаючи на наявність різних методик в напрямку аналітичного дослідження інвестицій на регіональному рівні, пропонуємо оцінку інвестиційного забезпечення

сталого розвитку регіонів проводити на підставі визначення інтегрального індексу, який об'єднає в одну загальну величину низку показників сталого розвитку регіонів.

Загалом, під час оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів необхідно врахувати наступні особливості:

- визначити фактори, які відображають економічну складову сталого розвитку регіону, тобто сукупність тих показників, які відзначають економічні переваги регіону і завдяки яким доцільно вкладати кошти;

- визначити фактори, які відзначають соціальну складову сталого розвитку регіону, тобто найбільш вагомі показники, що характеризують трудовий потенціал регіону, ситуацію на ринку праці, доходи населення та розвиток соціальної інфраструктури,

- під час розрахунків використати індикатори екологічної ситуації в регіоні, тобто ті показники, які відображають екологічний розвиток регіону, як складову забезпечення його сталого розвитку;

- сформувати таку сукупність часткових показників, які б дозволили отримати інформативні результати оцінки інвестиційного забезпечення за усіма сферами сталого розвитку з метою формування стратегій та програм розвитку;

- чітко визначити економіко-математичні інструменти зведення усіх часткових показників в інтегральний індекс з метою отримання достовірних результатів оцінки;

- забезпечити отримання вірних результатів оцінки, зважаючи на об'єктивність, оперативність та доступність показників, покладених в основу обчислення інтегрального індексу.

У ході оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону необхідно дотримувати певних принципів:

- системності – тобто, усі показники підібрані для оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку повинні відображати інвестиційну діяльність регіону як цілісну систему в контексті досягнення сталого розвитку;

- логічної послідовності – усі показники мають мати логічне пояснення і відображати конкретні результати в межах складових сталого розвитку регіону;

- цільової спрямованості – визначені показники повинні бути підібрані таким чином, щоб досягнути мети та отримати необхідні результати;
- об'єктивності – усі пропоновані показники мають відображати реальні, а не надумані результати інвестиційної діяльності;
- науковості – під час формування системи показників і математичного інструментарію їх зведення в інтегральний індекс необхідно враховувати наявні наукові розробки в даній галузі;
- дієвості – усі показники, що використовуються в оцінці інвестиційного забезпечення мають забезпечити такий результат, який дозволить розробити ефективні та дієві управлінські рішення інвестиційного спрямування на регіональному рівні;
- контрольованості – необхідно контролювати зміну будь-яких показників, щоб вчасно змінювати стратегію інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів.

Зважаючи, що оцінку інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів будемо проводити на підставі розрахунку інтегрального індексу, визначено напрями формування часткових показників. Напрями інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів відображено на рисунку 2.2.

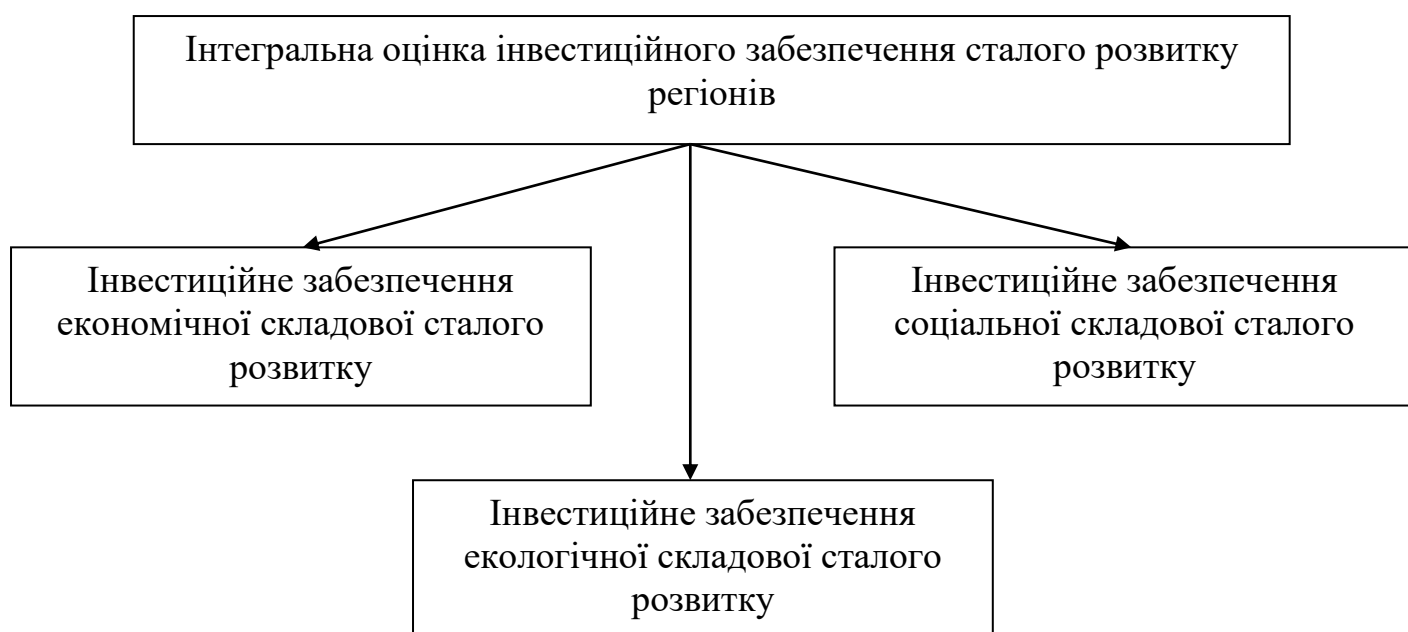

Рис. 2.2 – Напрями інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів (розроблено автором)

Для отримання достовірних результатів оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку, необхідно дотримуватись певної послідовності дій, які можна відобразити у декількох етапах:

- 1) визначити напрями оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку;
- 2) сформувати сукупність показників за кожним із напрямів оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку;
- 3) здійснити обчислення відносних часткових показників в межах кожного із напрямів оцінки;
- 4) стандартизувати усі часткові показники, зважаючи на їх різні одиниці виміру;
- 5) обчислити групі інтегральні індекси інвестиційного забезпечення в межах кожного окремого напрямку оцінки;
- 6) звести усі групові інтегральні індекси за напрямками оцінки в загальний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;
- 7) здійснити рейтинг регіонів України за інтегральним індексом інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів;
- 8) розмежувати регіони України за інтегральним індексом інвестиційного забезпечення сталого розвитку на чотири групи: регіони-лідери, регіони з високим рівнем, регіони із середнім рівнем та регіони з низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку.

В межах кожного напрямку оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку визначено перелік часткових показників, на основі яких буде обчислено інтегральний індекс. Сукупність часткових показників для оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону подано у таблиці 2.2.

Важливим етапом оцінки інвестиційного забезпечення є стандартизація усіх часткових показників, тобто приведення їх до коефіцієнтів, оскільки вони різняться між собою одиницями виміру.

Таблиця 2.2 – Показники для проведення інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів (розроблено автором)

Напрями оцінки	Показники, які використовуються для оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону
Інвестиційне забезпечення економічної складової сталого розвитку	<p>Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн грн /одиницю</p> <p>Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол /грн.</p> <p>Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол. /грн.</p> <p>Темп росту капітальних інвестицій, %</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн. /грн</p> <p>Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол</p> <p>Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол. /грн</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств в регіону, грн./грн</p> <p>Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами регіону, грн./грн.</p> <p>Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.</p> <p>Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн</p> <p>Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн</p>
Інвестиційне забезпечення соціальної складової сталого розвитку	<p>Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу</p> <p>Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру доходів населення в регіоні, грн./грн</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн</p> <p>Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн /особу</p> <p>Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн</p> <p>Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/особу</p> <p>Рівень безробіття населення працездатного віку, %</p>
Інвестиційне забезпечення екологічної складової сталого розвитку	<p>Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону НПС до чисельності наявного населення, грн / особу.</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону НПС до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.</p> <p>Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн /тонну</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону НПС до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону НПС до обсягу реалізованої продукції суб'єктами господарювання, грн / грн.</p> <p>Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону НПС до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн /тонну</p>

З метою стандартизації часткових показників пропонується використати підхід багатofакторного порівняльного аналізу, основна увага у якому відводиться поділу усіх показників на дві групи: 1) дестимулятори, тобто ті індикатори, зростання яких в динаміці показує негативний вплив на сталий розвиток регіону; 2) стимулятори, тобто ті показники, зростання яких позитивно відзначається на інвестиційному забезпеченні сталого розвитку регіону. Сутність стандартизації часткових показників за методом багатofакторного аналізу зводиться до наступного:

- для тих показників, які належать до групи стимуляторів, обирається максимальне значення в сукупності (тобто з поміж усіх регіонів в певному періоді) і відносно нього відбувається стандартизація аналогічного показника по усіх регіонах за формулою:

$$X^c c_{ij} = \frac{x_{ij}}{\max x_i} \quad (2.1)$$

де, $X^c c_{ij}$ - стандартизовані і-ті показники-стимулятори для j-ого регіону;

x_{ij} - частковий і-тий показник інвестиційного забезпечення сталого розвитку для j-ого регіону;

$\max x_i$ - максимальне значення і-того показника-стимулятора з поміж усіх регіонів за певний період часу;

$i = 1 \dots n$ - показники, які використовуються для проведення інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення;

$j = 1 \dots n$ - регіони, відносно яких проводиться оцінка.

- для тих показників, які належать до групи дестимуляторів, обирається мінімальне значення в сукупності (тобто з поміж усіх регіонів в певному періоді) і відносно нього відбувається стандартизація аналогічного показника по усіх регіонах за формулою:

$$X^d c_{ij} = \frac{\min x_i}{x_{ij}} \quad (2.2)$$

де, $X^d c_{ij}$ - стандартизовані і-ті показники-дестимулятори для j-ого регіону;

$\min x_i$ - мінімальне значення і-того показника-дестимулятора з поміж усіх

регіонів за певний період часу.

Наступним етапом аналітичної оцінки є зведення усіх стандартизованих часткових показників в межах певного напрямку в груповий інтегральний індекс. Зокрема, передбачено обчислення інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку, інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку та інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку. Для цілей інтегральної оцінки та зведення часткових показників в груповий інтегральний індекс пропонується застосувати формулу обчислення середньої геометричної, про те частково модифікованої, оскільки звичайна модель є не практичною в умовах, коли хоча б один із показників матиме нульове значення [21, с. 156-157; 115, с. 121]. Формула для обчислення групових інтегральних індексів в межах трьох напрямів інвестиційного забезпечення має наступний вигляд:

$$I_2 = \sqrt[n]{\prod(1 + x_n)} - 1, \quad (2.3)$$

де, I_2 - груповий інтегральний індекс за кожним із напрямів інвестиційного забезпечення сталого розвитку;

x_n - часткові стандартизовані показники в межах кожного із напрямів інвестиційного забезпечення сталого розвитку.

На основі результатів розрахунку групових інтегральних індексів обчислюється загальний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Для зведення групових інтегральних індексів в загальний інтегральний індекс, необхідно використати формулу середньої арифметичної, яка матиме наступний вигляд:

$$I_{\text{інв.заб}} = \frac{(I_2^{\text{екон.с.}} + I_2^{\text{соц.с.}} + I_2^{\text{екол.с.}})}{3}, \quad (2.4)$$

де, $I_{\text{інв.заб}}$ - загальний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;

$I_2^{\text{екон.с.}}$ - груповий інтегральний індекс інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону;

$I_2^{соц.с.}$ - інтегральний індекс інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону;

$I_2^{екол.с.}$ - інтегральний індекс інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону.

Результати обчислення загального інтегрального індексу дозволяють визначити рейтинг регіонів за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку. Найбільше значення інтегрального індексу буде відображати найвищий рейтинг регіону в сфері інвестиційного забезпечення його сталого розвитку, а відповідно найменше значення загального інтегрального індексу буде надавати регіону найнижчу рейтингову оцінку в сфері інвестиційного забезпечення сталого розвитку.

Для усередненої оцінки рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку за окремими групами та в цілому інтегрального пропонується розраховувати середні індекси інвестиційного забезпечення сталого розвитку як просту середню арифметичну із значень вказаних індексів за окремі роки аналізованого періоду.

В той же час, слід врахувати, що внаслідок повномасштабної війни в Україні починаючи з 2022 року Державна служба статистики України з ряду об'єктивних причин не публікує у відкритому доступі більшість офіційних статистичних даних, зокрема у регіональному розрізі. Це значно обмежує можливості проведення наукових досліджень, зокрема відповідно до обраних у даній роботі об'єкту та предмету дослідження. Відповідно з цих причин неможливо обчислити й більшість показників з таблиці 2.2, які обрано для проведення інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України починаючи з 2022 року.

Слід врахувати, що повномасштабна війна в Україні призводить до значних втрат людського капіталу та матеріальної інфраструктури, а також економічної вигоди для бізнесу та країни в цілому, які значно диференціюються залежно від перебування певного регіону в зоні активних бойових дій чи у прифронтовій зоні, або на території, яка має стратегічне значення для держави (наприклад, прибережні території, місто Київ та область тощо). Відповідно вказані регіони потребуватимуть

різну величину інвестицій принаймні для відновлення їх довоєнного потенціалу. Тому можна припустити, що рівень інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів у воєнний та повоєнний періоди залежить від їх потреб принаймні у компенсації завданих прямих і непрямих втрат внаслідок повномасштабної війни.

Разом з тим, важливо оцінити реальні можливості регіонів швидко компенсувати завдані їм збитки за рахунок капітальних інвестицій та зовнішніх інвестицій. Адже, може виявитися, що сума понесених внаслідок повномасштабної війни втрат може у багато разів перевищувати середньорічні суми капітальних інвестицій та іноземних інвестицій, які вкладалися у відповідний регіон у довоєнний період. Це однозначно свідчатиме про суттєве зниження рівня інвестиційного забезпечення відповідного регіону з позицій реальної можливості забезпечення його самостійного повоєнного відновлення.

Тому вважаємо, що в умовах обмеженості доступних офіційних статистичних даних після початку повномасштабної війни, викладений методичний підхід можна використати для оцінки рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів за період 5 років до початку повномасштабної війни в Україні – 2017-2021 роки. Тоді як оцінку рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів починаючи з 2022 року, тобто з початку повномасштабної війни доцільно проводити з урахуванням прямих і непрямих втрат кожного регіону внаслідок війни.

Для цього доцільно використати коригуючий коефіцієнт, який би враховував розміри понесених кожним регіоном України внаслідок війни прямих і непрямих втрат, можливості їх компенсації виходячи з середніх показників інвестування за попередні роки (за рахунок капітальних та іноземних інвестицій).

Дані щодо прямих втрат України періодично публікуються дослідниками Київською школи економіки разом з міжнародними партнерами. Наразі доступне видання за квітень 2024 року, яке представляє прямі втрати економіки України внаслідок повномасштабної війни на початок 2024 року [59]. Крім того, дана інституція у вересні 2024 року представила аналітичне дослідження непрямих втрат економіки України внаслідок повномасштабної війни станом на 1 липня 2024 року [58]. Тому дані джерела доцільно використати для подальших розрахунків.

Коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України (K_j) залежно від прямих (DL_j) і непрямих (IL_j) втрат регіонів після повномасштабного вторгнення, а також довоєнних середньорічних показників інвестування за рахунок капітальних (CI_j) та іноземних (FI_j) інвестицій пропонуємо визначати за формулою:

$$K_j = (DL_j + IL_j) / (CI_j + FI_j), \quad (2.5)$$

де, DL_j – оціночна сума прямих втрат (Direct Losses) j -ого регіону внаслідок повномасштабної війни в Україні, млрд. долл. США;

IL_j – оціночна сума непрямих втрат (Indirect Losses) j -ого регіону внаслідок повномасштабної війни в Україні, млрд. долл. США;

CI_j – середньорічна сума капітальних інвестицій (Capital Investments) в j -тому регіоні за 5 років до повномасштабної війни в Україні (2017-2021 рр.), млрд. долл. США;

FI_j – середньорічна сума приросту іноземних інвестицій в Україну (Foreign Investments) в j -тому регіоні за 5 років до повномасштабної війни (2017-2021 рр.), млрд. долл. США.

Враховуючи той факт, що середньорічна сума приросту іноземних інвестицій в Україну в окремих регіонах може набувати відємних значень, пропонується для цілей оцінки такі значення замінити на нуль, адже з огляду на перспективи подальшої євроінтеграції передбачається збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій.

Відповідно, для визначення рівнів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України в період після початку повномасштабної війни потрібно усі розраховані для кожного регіону середні групові індекси за економічною, соціальною та екологічною складовими за останні 5 років (2017-2021 роки) до початку повномасштабної війни поділити на запропонований нами коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку для відповідних регіонів України.

Аналогічно й інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів після початку повномасштабної війни (IW_j) буде розраховуватися за формулою:

$$IW_{\text{інв. заб. } j} = \bar{I}_{\text{інв. заб. } j} / K_j, \quad (2.6)$$

де, $\bar{I}_{\text{інв. заб. } j}$ – середній інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку j -ого регіону за 5 років до повномасштабної війни в Україні (2017-2021 рр.);

K_j – коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку j -ого регіону залежно від його прямих і непрямих втрат після повномасштабного вторгнення.

Згідно представленої методології оцінки розраховані індекси можуть набувати значень у межах інтервалу від 0 до 1. Отримання за підсумками оцінок нульового значення індексу свідчатиме про повну відсутність інвестиційного забезпечення сталого розвитку в певному регіоні, а набуття максимального значення 1,0 – про максимально можливий рівень (з огляду на представлену систему ключових індикаторів) інвестиційного забезпечення сталого розвитку у відповідному регіоні.

Для проведення подальшого групування регіонів пропонується виділяти по три групи регіонів на основі значень індексів, що відповідатимуть 3 рівним інтервалам у межах від 0 до 1:

- регіони з високим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку (0,667-1,000);
- регіони з середнім рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку (0,334-0,666);
- регіони з низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку (0,000-0,333).

Разом з тим, слід розуміти, що повномасштабна війна в Україні та її катастрофічні наслідки призвели до умовного поділу регіонів на ті, які перебувають у зоні активних бойових дій, наближені до них регіони, стратегічно важливі регіони,

а також інші. Тому, крім умовного групування за рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку, доцільно наперед виділити та позиціонувати відповідно до поточної ситуації на фронті станом на кінець 2024 року регіони на такі три укрупнені групи:

– регіони в зоні активних бойових дій (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська, Херсонська);

– прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні та київський регіони (Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, м. Київ);

– інші регіони (Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька).

Таке паралельне групування регіонів буде важливим для розуміння закономірностей розподілу регіонів України за рівнем інвестиційного забезпечення залежно від ступеня охоплення цих регіонів воєнними діями.

Розроблена методика оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, окрім того, що дасть змогу диференціювати регіони за рівнем інвестиційного забезпечення різних напрямів їх сталого розвитку, дозволить:

- виявити позитивні та негативні аспекти регіонів у здійсненні інвестиційної діяльності з огляду на співвідношення обсягів реалізації продукції суб'єктами господарювання та величини здійснених капітальних інвестицій;

- виявити структуру джерел фінансування капітальних інвестицій на регіональному рівні та її вплив на економічні показники сталого розвитку;

- порівняти обсяги капітальних інвестицій та валового регіонального продукту в контексті виявлення рівня інвестиційної активності регіонів зважаючи на результати їх економічного розвитку;

- оцінити соціальний розвиток регіону з позиції впливу населення на стан фінансового забезпечення інвестиційної діяльності на регіональному рівні;

- виявити інвестиційну активність регіону в напрямку екологічного розвитку з позиції концентрації капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища;

- врахувати негативні наслідки повномасштабної війни на основі введення коефіцієнта коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України залежно від прямих і непрямих втрат регіонів після повномасштабного вторгнення.

Отже, дана методика дозволить комплексно оцінити інвестиційне забезпечення регіонів України як до, так і після початку повномасштабної війни та врахувати усі позитивні і негативні сторони їх діяльності в напрямку вибору управлінських рішень інвестиційного спрямування на засадах сталого розвитку.

2.2. Аналіз показників, що характеризують інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України у довоєнний та воєнний періоди

У процесі оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України вагомим напрямом аналітичної роботи є аналіз тих показників, які виступають головними передумовами досягнення високого рівня інвестиційного забезпечення. Одним із вагомих показників інвестиційного забезпечення регіонів України виступає обсяг капітальних інвестицій. Динаміка обсягу капітальних інвестицій в розрізі регіонів відображена у таблиці 2.3. Найбільші обсяги капітальних інвестицій протягом 2017-2022 років були здійснені у м. Києві. Темп росту інвестицій у м. Київ у 2018 році становив 147,2%, у 2019 році – 106,5%, у 2020 році – 76,5%, у 2021 році – 125,5%, а у 2022 році – 69,9%. У 2022 році можемо спостерігати зниження обсягів капітальних інвестицій в усіх регіонах України, що є наслідком воєнного стану в країні. Також виявлено зменшення обсягу капітальних інвестицій у 2020 році майже у всіх регіонах України, окрім Житомирської, Запорізької, Одеської, Полтавської та Хмельницької областей, що обумовлено коронавірусною інфекцією, яка у 2020 році ізолювала від розвитку економіки

Таблиця 2.3 – Динаміка обсягу капітальних інвестицій в регіонах України у довоєнний та воєнний періоди,

млн. грн.*

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп росту, %				
							2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
Вінницька	11744,1	17626,5	15724,9	13601,5	16922,1	14122,1	150,1	89,2	86,5	124,4	83,5
Волинська	7041,9	8687,0	12664,0	9121,6	11718,3	9535,0	123,4	145,8	72,0	128,5	81,4
Дніпропетровська	42908,5	60288,6	66951,1	58601,4	78484,4	40477,9	140,5	111,1	87,5	133,9	51,6
Донецька	17268,9	26979,4	30594,5	26597,8	32477,6	5564,9	156,2	113,4	86,9	122,1	17,1
Житомирська	7722,0	8742,3	8466,9	9270,2	11484,8	6113,2	113,2	96,8	109,5	123,9	53,2
Закарпатська	5623,7	7500,6	9330,3	5081,0	9184,3	6818,0	133,4	124,4	54,5	180,8	74,2
Запорізька	15879,7	15732,0	14876,7	15495,0	21039,3	9312,5	99,1	94,6	104,2	135,8	44,3
Івано-Франківська	9707,8	9393,7	9305,5	6338,0	12282,0	6851,5	96,8	99,1	68,1	193,8	55,8
Київська	34494,5	40713,4	50295,7	32760,0	44287,7	31168,6	118,0	123,5	65,1	135,2	70,4
Кіровоградська	7320,9	7181,5	7794,3	6746,0	8678,5	7096,7	98,1	108,5	86,6	128,6	81,8
Луганська	3329,8	3219,3	3357,5	3259,1	4496,5	270,8	96,7	104,3	97,1	138,0	6,0
Львівська	24105,9	28995,5	31061,5	23641,5	31483,8	26161,4	120,3	107,1	76,1	133,2	83,1
Миколаївська	11178,0	10099,2	12549,3	9504,9	12135,8	5008,6	90,3	124,3	75,7	127,7	41,3
Одеська	22299,7	23787,8	21080,1	21437,6	24149,5	13546,7	106,7	88,6	101,7	112,7	56,1
Полтавська	15855,6	18636,7	23005,3	25156,9	28044,6	17537,6	117,5	123,4	109,4	111,5	62,5
Рівненська	6126,8	7228,0	6729,2	5650,6	21469,4	12042,5	118,0	93,1	84,0	379,9	56,1
Сумська	6947,1	7749,9	7734,2	7200,1	10554,5	5498,0	111,6	99,8	93,1	146,6	52,1
Тернопільська	7150,6	8375,0	9210,3	7296,8	10660,2	8501,8	117,1	110,0	79,2	146,1	79,8
Харківська	19361,7	23551,3	22874,6	20248,6	24647,7	9586,0	121,6	97,1	88,5	121,7	38,9
Херсонська	7362,2	8853,2	12368,3	7199,1	14616,8	700,4	120,3	139,7	58,2	203,0	4,8
Хмельницька	10499,9	11274,9	10534,1	10617,0	13515,4	9753,2	107,4	93,4	100,8	127,3	72,2
Черкаська	8144,2	11110,4	11385,5	9079,3	12299,8	9227,6	136,4	102,5	79,7	135,5	75,0
Чернівецька	2992,1	3720,6	4096,8	3319,5	4289,6	3358,7	124,3	110,1	81,0	129,2	78,3
Чернігівська	7351,1	8971,3	8740,5	7957,1	10293,7	8305,9	122,0	97,4	91,0	129,4	80,7
м. Київ	136044,8	200308,3	213247,8	163036,3	204683,0	143100,4	147,2	106,5	76,5	125,5	69,9
Україна	448461,5	578726,4	623978,9	508217,0	673899,3	409660,0	129,0	107,8	81,4	132,6	60,8

*Розраховано автором за джерелом [108].

багатьох країн. У 2018 році найбільший темп росту капітальних інвестицій припадав на Донецьку область (156,2%), у 2019 році найбільший темп росту капітальних інвестицій був наявним у Волинській області (145,8%), у 2020 році – у Житомирській області (109,5%), а у 2021 році – у Рівненській області (379,9%). Зважаючи, що у 2022 році відбулось зменшення обсягу капітальних інвестицій у всіх регіонах України, то найменший від’ємний темп приросту був наявним у Вінницькій області (16,5%). Найменші обсяги капітальних інвестицій у 2017 та у 2021 році були здійснені у Чернівецькій області, що обумовлено низьким виробничим потенціалом регіону, зокрема у 2021 році частка обсягу реалізованої продукції суб’єктами господарювання в області склала лише 0,504% загального обсягу реалізованої продукції в цілому по Україні. Разом з тим, у Чернівецькій області відсутніми є фактори для розвитку промисловості, що також знижує її інвестиційну активність та відповідно обсяги інвестицій. Загалом, частка Чернівецької області в загальному обсязі капітальних інвестицій в країні у 2017 році становила 0,67%, у 2018 році – 0,64%, у 2019 – 0,66%, у 2020 році – 0,65%, у 2021 році – 0,64%, а у 2022 році – 0,82%.

У 2018-2020 роках найменші обсяги капітальних інвестицій припадали на Луганську область, що обумовлено низькою інвестиційною привабливістю регіону. Зокрема, частка реалізованої продукції суб’єктами господарювання у Луганській області в загальному обсязі реалізованої продукції в цілому по Україні у 2021 році становила 0,433%, а частка регіону в обсязі експорту товарів – 0,247%. Частка регіону у загальному обсязі капітальних інвестицій у 2017 році становила 0,74%, у 2018 році – 0,56%, у 2019 році – 0,54%, у 2020 році – 0,64%, а у 2021 році – 0,67%.

Згідно із даними статистики, у 2022 році найменший обсяг капітальних інвестицій також припадав на Луганську область і становив 270,8 млн грн. Про те у 2022 році обсяг капітальних інвестицій суттєво знизився у всіх регіонах України, що обумовлено воєнним станом в країні. Разом з тим інформація отримана у 2022 році не є достатньо повною, оскільки не враховано дані тимчасово окупованих територій та тих територій на яких велись чи ведуться бойові дії.

До трійки регіонів лідерів за обсягами капітальних інвестицій у 2017-2022

роках належали м. Київ, Київська та Дніпропетровська області. Наявність значних обсягів капітальних інвестицій в даних регіонах обумовлено наступними чинниками: наявність потужних виробничих підприємств; наявність підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність; високий експортний потенціал; наявність власних інвестиційних ресурсів в результаті прибуткової діяльності бізнесу; диверсифікованість промислового виробництва; розвиток будівельної галузі; зацікавленість підприємств у здійсненні інвестицій за рахунок власних коштів.

З огляду структури капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в регіонах України, то переважний обсяг капітальних інвестицій припадає на сільське господарство, будівництво та промисловість. Дослідження структури капітальних інвестицій за видами економічної діяльності свідчить, що у 2021 році переважна частка капітальних інвестицій була спрямована у сільське господарство у Кіровоградській, Луганській, Миколаївській, Сумській, Херсонській, Черкаській і Чернігівській областях. У 2021 році у Тернопільській та Чернівецькій областях основна частка капітальних інвестицій була спрямована у сферу будівництва. Щодо решти регіонів, то переважний обсяг капітальних інвестицій був здійснений в промислових галузях економіки.

Важливо відмітити, що у 2022 році, незважаючи на воєнний стан в країні та окупацію частини територій, в регіонах України провадилась інвестиційна діяльність. Для детального дослідження інвестиційної діяльності в регіонах України у 2022 році проведено аналіз капітальних інвестицій за напрямками їх спрямування, що відображено у таблиці 2.4.

Як свідчать дані табл. 2.4 в переважній більшості регіонів більша частка капітальних інвестицій у 2022 році припадала на промисловість. Про те, у Вінницькій, Кіровоградській, Миколаївській, Сумській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській та Чернігівській областях основна частка капітальних інвестицій була здійснена у сфері сільського, лісового та рибного господарства. Щодо Херсонської та Луганської областей окрема інформація є відсутньою в результаті ведення бойових дій на території даних регіонів та тимчасовою

окупацією частини земель. У м. Києві найбільша частка капітальних інвестицій у 2022 році була здійснена у сфері транспорту, складської, кур'єрської та поштової діяльності.

Таблиця 2.4 – Динаміка структури капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в регіонах України у 2022 році, %*

Регіони України	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Промисловість	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Державне управління, оборона; обов'язкове соціальне страхування	Професійна, наукова та технічна діяльність	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Інші види економічної діяльності
Вінницька	31,9	28,8	8	3,8	5,9	6,6	1,1	5,6	8,3
Волинська	16,7	31,5	17,6	8,5	8,8	6	0,1	6	4,8
Дніпропетровська	6,2	55,5	1,2	12,2	2,4	10,8	0,4	4,7	6,6
Донецька	7,8	68,7	2,5	1	0,6	8,6	0,9	4,6	5,3
Житомирська	27,1	34,5	5,2	5,7	2,2	14,1	0,4	7,9	2,9
Закарпатська	3	43	26,9	2,8	4,4	7,8	0,3	5,4	6,4
Запорізька	4,9	41,6	1,1	6,2	3	31,9	2,5	6,5	2,3
Івано-Франківська	11,5	36,6	21,5	2,7	3,9	6,5	0,6	9	7,7
Київська	20,2	34,2	19,5	10,9	3,9	3,5	0,3	1,8	5,7
Кіровоградська	41	19,9	1,6	8,1	6	16,8	0,2	4,7	1,7
Луганська	8,2	н	н	н	н	35,7	0,4	48,4	н
Львівська	7,1	36,4	13,5	6,8	7,7	8,3	0,4	6,4	13,4
Миколаївська	31,7	22,6	1,4	14,3	4,8	15,3	0,2	6,4	3,3
Одеська	14,5	20	14,8	4,1	13,9	12,2	1,4	5,5	13,6
Полтавська	24,1	46,8	3,8	5,4	2,9	6,5	0,2	5,3	5
Рівненська	12,8	58,3	10,1	5,6	2	5,3	0,2	3,9	1,8
Сумська	36,4	29,4	4	5,9	3,2	9,3	0,1	8,7	3
Тернопільська	37,9	22,3	19,8	6,4	3,5	2,8	0,1	3,7	3,5
Харківська	14,5	34,2	2,3	7,3	4,5	19,8	1,2	8,1	8,1
Херсонська	24,1	н	н	0,5	1	3,7	0,4	25,5	н
Хмельницька	34,2	25,5	9,6	3,2	3,5	4,9	0,5	5,4	13,2
Черкаська	43,5	23,5	4,6	5,1	2,9	7,2	0,1	7,1	6
Чернівецька	9,2	25,5	28	5,4	3,9	15,9	0,3	9,6	2,2
Чернігівська	32,5	13	5,3	1,5	5,2	32,3	0,1	6	4,1
м. Київ	1,2	18,9	4,8	12,4	26	6,7	3,3	2	24,7

*Складено автором за джерелом [108] Примітка: н – дані не оприлюднюються.

Виявлено, що у 2022 році значна частка капітальних інвестицій у Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях була спрямована у будівництво, в саме у будівництво житлових об'єктів. Більше 10% капітальних інвестицій в регіоні було спрямовано в сферу оптової та роздрібною торгівлі у 2022 році у м. Київ, Дніпропетровській, Київській та Миколаївській областях.

Згідно до даних статистики більше 30% усіх здійснених капітальних інвестицій в регіоні у Запорізькій (31,9%), Луганській (35,7%) та Чернігівській (32,3%) областях було спрямовано в сферу державного управління та оборони. Значну частку капітальних інвестицій у Луганській та Херсонській області було спрямовано на охорону здоров'я та соціальний захист, що пов'язано із веденням бойових дій на території даних регіонів та необхідністю підтримки населення усіх верств.

Щодо інших видів економічної діяльності то вони включають: організацію харчування; освіту; мистецтво; спорт; інформацію та телекомунікацію; операції з нерухомим майном; адміністративне обслуговування; фінансову та страхову діяльність. Обсяг інвестицій за даними напрямками був незначним і тому їх питому частку було зведено в один показник.

Для більш детального аналізу обсягів капітальних інвестицій в регіонах України здійснено розрахунок їх величини на одну особу наявного населення. На рисунку 2.3 відображено обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу наявного населення в регіонах України у 2021 році. Щодо 2022 року, то розрахунок даного показника є неможливим через відсутність інформації відносно чисельності наявного населення в регіонах України.

Згідно до даних рис. 2.3 можна побачити, що п'ятірку лідерів за обсягами капітальних інвестицій в розрахунку на 1 особу у 2021 році зайняли м. Київ, Дніпропетровська, Київська, Полтавська та Рівненська області. До регіонів з найнижчими обсягами капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу наявного населення належать Луганська, Чернівецька, Закарпатська, Донецька та Івано-Франківська області.

Найвищий обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на 1 особу наявного населення був наявним у м. Київ і дорівнював 69214,2 грн /особу, а найменший у Луганській області і складав 2128,9 грн / особу. Максимальне значення показника перевищувало мінімальне значення у 32,5 разів, що відображає значну диференціацію регіонів за обсягами та напрямками здійснюваних інвестицій.

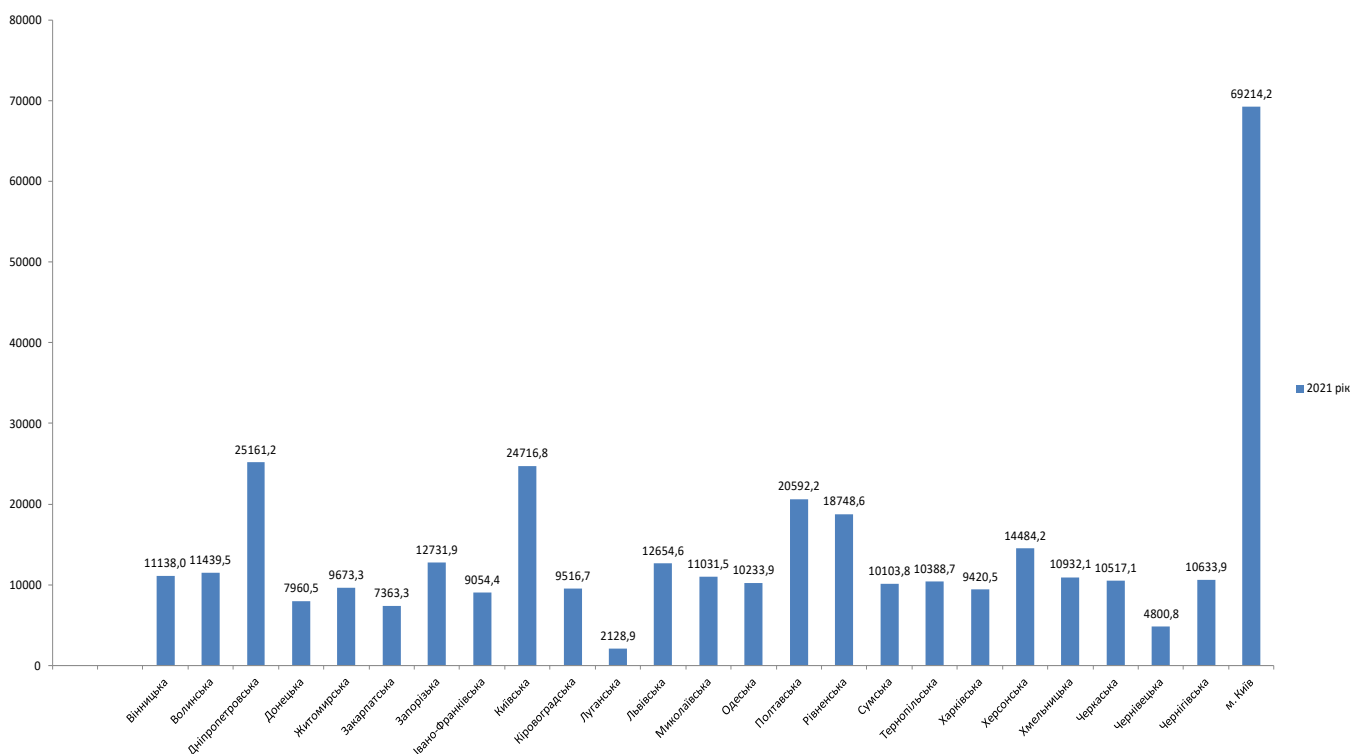

Рис. 2.3 – Динаміка капітальних інвестицій в розрахунку на 1 особу наявного населення в регіоні у 2021 році, грн /особу*

*Розроблено автором за джерелом [108].

В контексті аналізу інвестиційної діяльності, а також оцінки інвестиційного забезпечення регіонів визначено частку капітальних інвестицій у валовому регіональному продукті і дані зведено в таблицю 2.5.

Як показують дані табл. 2.5 у 2017 та 2019 роках найбільша частка капітальних інвестицій у валовому регіональному продукті відзначалась у Київській області, у 2018 та 2020 роках – в м. Київ, а у 2021 році – в Рівненській області. Найменша частка капітальних інвестицій у валовому регіональному продукті у 2017-2019 та 2021 роках припадала на Харківську область, а у 2020 році найменш активною в напрямку здійснення інвестицій у відповідності до результатів економічного розвитку була Івано-Франківська область. Зокрема, якщо брати до уваги 2017, то найбільша частка капітальних інвестицій у ВРП у Київській області становила 21,99%, а найменша частка капітальних інвестицій у ВРП у Харківській області дорівнювала 10,34%. У 2018 році максимальне і мінімальне значення частки капітальних інвестицій у ВРП, дорівнювало відповідно 24,04% (м. Київ) та 10,10%

(Харківська область). У 2019 році максимальне значення частки капітальних інвестицій у ВРП складало 23% (Київська область), а мінімальне значення становила 9,24% (Харківська область), у 2020 році – найвище значення дорівнювало 16,07% (м. Київ), а найнижче значення складало 7,01% (Івано-Франківська область). У 2021 році максимальне значення показника становила 24,16% (Рівненська область), а мінімальне – 7,71% (Харківська область).

Таблиця 2.5 – Аналіз частки капітальних інвестицій у ВРП, %*

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютний ріст, +/-			
						2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Вінницька	12,73	15,81	12,18	10,01	9,75	3,08	-3,63	-2,17	-0,26
Волинська	13,56	14,37	16,74	11,78	12,66	0,81	2,37	-4,96	0,88
Дніпропетровська	13,69	16,32	17,15	14,70	13,48	2,64	0,83	-2,46	-1,22
Донецька	10,41	14,04	14,93	12,89	11,46	3,63	0,89	-2,04	-1,43
Житомирська	12,57	11,34	9,93	10,15	10,08	-1,23	-1,41	0,22	-0,06
Закарпатська	13,07	14,30	15,21	8,19	12,14	1,23	0,91	-7,02	3,95
Запорізька	12,20	10,70	9,59	9,26	9,19	-1,50	-1,11	-0,32	-0,07
Івано-Франківська	15,21	11,98	10,74	7,01	10,26	-3,24	-1,24	-3,72	3,25
Київська	21,99	20,55	23,00	13,51	15,19	-1,45	2,46	-9,49	1,68
Кіровоградська	13,82	11,15	10,67	8,97	8,72	-2,67	-0,48	-1,70	-0,25
Луганська	11,00	9,14	8,33	7,54	8,62	-1,86	-0,81	-0,79	1,08
Львівська	16,36	16,35	14,49	10,01	10,63	0,01	-1,87	-4,48	0,62
Миколаївська	16,13	12,64	13,58	9,83	9,77	-3,49	0,94	-3,74	-0,06
Одеська	14,93	13,73	10,69	9,73	8,89	-1,19	-3,04	-0,96	-0,84
Полтавська	10,53	10,71	12,28	13,35	10,52	0,17	1,58	1,07	-2,84
Рівненська	12,56	12,72	9,99	7,86	24,16	0,16	-2,73	-2,13	16,30
Сумська	12,30	11,32	10,20	8,95	10,03	-0,98	-1,12	-1,25	1,08
Тернопільська	17,56	17,05	16,12	11,64	13,08	-0,51	-0,93	-4,47	1,44
Харківська	10,34	10,10	9,24	7,85	7,71	-0,24	-0,86	-1,38	-0,15
Херсонська	15,40	16,05	19,97	10,51	16,58	0,66	3,92	-9,45	6,06
Хмельницька	16,46	14,91	12,69	11,02	11,27	-1,55	-2,22	-1,67	0,26
Черкаська	11,15	11,91	11,00	8,34	9,38	0,76	-0,91	-2,66	1,03
Чернівецька	10,47	10,97	9,83	7,37	7,86	0,50	-1,14	-2,47	0,49
Чернігівська	12,99	12,71	11,21	9,47	9,07	-0,28	-1,50	-1,74	-0,39
м. Київ	19,45	24,04	22,46	16,07	16,04	4,59	-1,58	-6,39	-0,03
Україна	15,04	16,26	15,69	12,04	12,36	1,21	-0,57	-3,65	0,33

*Розраховано автором за джерелом [108].

Зважаючи на зниження обсягів інвестиційної діяльності в регіонах України у 2020 році, відбулось зменшення їх частки у ВРП, лише Житомирська та Полтавська

області відображаються збільшенням обсягу капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн ВРП, що є позитивним чинником у інвестиційному забезпеченні даних регіонів.

У 2018 році найбільший абсолютний ріст частки капітальних інвестицій у ВРП відбувся у м. Київ (на 4,59%), що обумовлено збільшення інвестицій у матеріальні активи в сфері торгівлі. У 2019 році найбільше абсолютне збільшення частки капітальних інвестицій у ВРП відбулось у Київській області, а саме на 2,46%, що обумовлено збільшенням інвестицій в харчову та легку промисловість. У 2021 році найбільше абсолютне збільшення частки капітальних інвестицій у ВРП відбулось у Рівненській області (на 16,3%), що пов'язано зі збільшенням абсолютних обсягів капітальних інвестицій в регіоні на 279,9%, які в переважній більшості було спрямовані в будівництво промислових об'єктів.

З огляду на результати обчислення показника у табл. 2.5, можна свідчити, що ті регіони у яких частка капітальних інвестицій у ВРП є вищою за частку капітальних інвестицій у ВРП в цілому по Україні відзначаються більш кращими характеристиками інвестиційного розвитку, мають вищий рівень інвестиційної привабливості і значну частку власних фінансових ресурсів спрямовують в інвестиції для отримання високих результатів в майбутньому та забезпечення їх сталого розвитку.

З метою аналізу інвестицій в регіонах та оцінки їх інвестиційного забезпечення з позиції обсягів реалізації продукції, розраховано відносний показник, що відзначає співвідношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні та обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні і дані зведено в таблицю 2.6.

Результати обчислення відображені у таблиці 2.6 показують, що досить незначним є обсяг капітальних інвестицій в регіонах України на кожну гривню реалізованої продукції суб'єктами господарювання, які знаходяться в регіонах.

Можна відмітити, що протягом 2018-2020 років найбільший обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на кожну гривню реалізованої продукції суб'єктами господарювання відображався у Херсонській області, що свідчить, що високий

рівень концентрації інвестицій в регіоні з огляду на його виробничі та збутові можливості.

Таблиця 2.6 – Аналіз обсягу капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Темп приросту, %			
						2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Вінницька	0,069	0,088	0,069	0,057	0,052	27,0	-21,7	-16,8	-9,5
Волинська	0,042	0,046	0,061	0,046	0,044	7,5	34,4	-25,5	-4,5
Дніпропетровська	0,045	0,054	0,057	0,049	0,048	19,0	6,3	-14,3	-3,0
Донецька	0,042	0,056	0,067	0,066	0,050	35,2	19,0	-2,2	-23,7
Житомирська	0,073	0,067	0,061	0,063	0,061	-7,7	-8,8	3,1	-4,3
Закарпатська	0,084	0,093	0,110	0,058	0,078	10,7	18,5	-47,6	36,1
Запорізька	0,052	0,045	0,044	0,045	0,043	-14,1	-2,2	3,3	-4,1
Івано-Франківська	0,102	0,080	0,065	0,042	0,063	-21,1	-18,8	-36,0	51,6
Київська	0,077	0,076	0,087	0,051	0,054	-1,6	14,7	-41,6	6,2
Кіровоградська	0,078	0,065	0,063	0,049	0,050	-17,0	-2,5	-21,8	1,3
Луганська	0,074	0,068	0,067	0,059	0,068	-7,6	-2,1	-11,5	14,2
Львівська	0,080	0,072	0,066	0,046	0,047	-10,4	-7,8	-30,3	2,0
Миколаївська	0,076	0,060	0,068	0,050	0,045	-20,9	13,6	-27,0	-10,2
Одеська	0,062	0,055	0,047	0,042	0,037	-9,9	-15,0	-11,7	-11,9
Полтавська	0,057	0,058	0,070	0,074	0,061	2,8	20,9	4,7	-17,4
Рівненська	0,084	0,086	0,074	0,055	0,153	2,2	-13,4	-25,6	176,6
Сумська	0,069	0,064	0,062	0,051	0,058	-7,4	-4,1	-16,4	13,6
Тернопільська	0,100	0,098	0,105	0,071	0,071	-2,0	7,1	-32,3	0,6
Харківська	0,050	0,053	0,048	0,038	0,036	4,9	-8,7	-21,6	-5,1
Херсонська	0,095	0,101	0,136	0,072	0,108	6,1	34,4	-47,2	49,5
Хмельницька	0,098	0,089	0,079	0,069	0,066	-9,3	-11,7	-11,8	-4,4
Черкаська	0,050	0,056	0,048	0,037	0,035	13,2	-13,8	-23,8	-6,1
Чернівецька	0,075	0,081	0,079	0,057	0,057	7,0	-1,5	-28,1	-0,5
Чернігівська	0,068	0,076	0,070	0,058	0,034	12,6	-8,5	-16,0	-42,3
м. Київ	0,042	0,048	0,049	0,036	0,036	14,8	1,3	-26,6	-0,8
Україна	0,016	0,013	0,014	0,012	0,012	-17,8	3,5	-9,5	-2,2

*Розраховано автором за джерелом [108].

У 2017 році Івано-Франківська область зайняла перше місце за обсягами капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні. У 2021 році у зв'язку із суттєвим збільшення абсолютного розміру капітальних інвестицій у Рівненській області, регіон зайняв лідируючу позицію за обсягами капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн вартості реалізованої продукції суб'єктами господарювання, що розміщені на його

території. Обсяг капітальних інвестицій у Рівненській області у 2021 році склав 15,3% обсягу реалізованої продукції.

Найменший обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на одиницю реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні у 2017 році припадав на м. Київ (0,042 грн/грн), Волинську (0,042 грн/грн) та Донецьку (0,042 грн/грн) області. У 2018 та 2019 роках найменший розмір капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн реалізованої продукції забезпечувався у Запорізькій області, відповідно 0,045 грн / грн. та 0,044 грн / грн.. У 2020 році аутсайдером в напрямку відношення обсягу капітальних інвестицій до обсягу реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні було м. Київ, а у 2021 році – Чернігівська область. У 2020 році коли наявним було зменшення розміру капітальних інвестицій у всіх регіонах України, відбулось зменшення і їх обсягу по відношенню до обсягу реалізованої продукції. Однак є регіони, які незважаючи на зменшення обсягів інвестиційної діяльності у 2020 році забезпечили збільшення розміру капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн реалізованої продукції, а саме Житомирська, Запорізька та Полтавська області.

Виявлено, що у всіх роках відбулось зменшення обсягу капітальних інвестицій в розрахунку на 1 грн обсягу реалізованої продукції в Одеській та Хмельницькій областях, що є негативним чинником у інвестиційному забезпеченні даних регіонів.

У процесі аналізу факторів інвестиційного забезпечення в регіонах України також важливим етапом є оцінка джерел фінансування інвестицій. Загалом, до найбільш вагомих джерел фінансування капітальних інвестицій в регіонах України належать власні кошти підприємств, кошти Державного бюджету, кошти місцевих бюджетів, позикові кошти, а також власні кошти населення, спрямовані на фінансування інвестицій в житлове будівництво. Згідно до проведеного дослідження, виявлено, що найбільшу частку джерела фінансування капітальних інвестицій в регіоні складають власні кошти підприємств. У таблиці 2.7 подано частку власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій в регіонах України та частку власних коштів підприємств, які спрямування на інвестиційну діяльність в обсязі реалізованої продукції усіма

суб'єктами в регіоні.

В середньому за 2017-2021 роки найбільша частка власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій в регіоні була наявна у Донецькій області і складала 77,68%, а найменша у Чернівецькій області – 32,62%. Щодо частки власних коштів підприємств, які вкладені в капітальні інвестиції в обсязі реалізованої продукції, то лідером за величиною показника є Тернопільська область (5,37%), а аутсайдером – Волинська область (2,47%), що пояснюється різним рівнем прибутковості підприємств та обсягами їх інвестиційної діяльності.

За результатами розрахунку середнього показника частки власних коштів підприємств у фінансуванні капітальних інвестицій в регіоні виявлено, що у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Чернігівській областях та м. Київ, даний показник перевищував середнє значення аналогічного показника в цілому по Україні. Це дає підстави свідчити, що в даних регіонах бізнес є найбільш активний, тобто більша частка інвестицій здійснюється за рахунок власних коштів підприємств, які отримуються в результаті прибуткової діяльності.

Щодо частки власних коштів підприємств, які спрямовані в інвестиції в обсязі реалізованої продукції, то варто відмітити, що вище значення від середнього аналогічного показника в цілому по Україні припадає на Вінницьку, Дніпропетровську, Донецьку, Житомирську, Закарпатську, Запорізьку, Івано-Франківську, Київську, Луганську, Полтавську, Рівненську, Сумську, Тернопільську та Хмельницьку області. Це пояснюється тим, що підприємства в даних регіонах працюють більш ефективно порівняно з підприємствами інших регіонів, що дозволяє більшу частку коштів, отриманих у вигляді прибутку спрямовувати в капітальні інвестиції. За даними табл. 2.7 варто відмітити, що для більшості регіонів, місце у рейтингу за часткою власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій не співпадає з місцем у рейтингу за часткою власних коштів спрямованих на фінансування інвестицій в обсязі реалізованої продукції.

Таблиця 2.7 – Аналіз власних коштів підприємств, спрямованих на фінансування капітальних інвестицій в регіоні*

Регіони України	Питома вага власних коштів підприємств в джерелах фінансового забезпечення капітальних інвестицій в регіоні, %							Питома вага власних коштів підприємств, спрямованих на фінансування інвестицій в загальному обсязі реалізованої продукції підприємствами в регіоні, %						
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Середнє значення 2017-2021 рр		2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Середнє значення 2017-2021 рр	
						Результат	Рейтинг регіону						Результат	Рейтинг регіону
Вінницька	63,43	76,79	69,40	52,12	53,34	63,02	8	5,13	7,90	5,60	3,52	3,24	5,08	3
Волинська	55,50	60,69	42,42	36,85	40,47	47,19	21	2,58	3,05	2,86	1,88	1,99	2,47	25
Дніпропетровська	82,13	83,26	76,18	69,92	66,86	75,67	2	3,94	4,78	4,68	3,72	3,43	4,11	15
Донецька	77,59	82,62	81,29	72,61	74,29	77,68	1	3,37	4,87	5,77	5,13	3,94	4,62	7
Житомирська	63,90	62,65	66,63	43,18	43,50	55,97	12	5,56	5,04	4,97	3,36	3,27	4,44	10
Закарпатська	42,94	46,26	34,64	43,78	32,24	39,97	24	4,85	5,81	5,18	3,46	3,43	4,54	9
Запорізька	79,77	73,37	79,72	51,92	55,09	67,98	3	4,50	3,58	3,87	2,65	2,68	3,46	19
Івано-Франківська	49,89	55,40	46,48	43,78	40,85	47,28	20	6,09	5,33	3,59	2,19	3,15	4,07	16
Київська	49,15	64,50	52,59	40,15	46,64	50,61	16	4,12	5,36	5,06	2,27	2,83	3,93	17
Кіровоградська	69,96	76,97	75,28	61,19	44,86	65,65	6	6,09	5,58	5,34	3,39	2,53	4,59	8
Луганська	50,09	58,62	57,32	46,71	53,36	53,22	15	4,28	4,73	4,58	3,32	4,37	4,26	12
Львівська	51,08	51,49	52,77	35,74	46,37	47,49	19	4,69	4,26	4,03	1,92	2,53	3,49	18
Миколаївська	72,49	69,45	71,91	48,48	46,60	61,78	9	6,09	4,65	5,49	2,72	2,33	4,26	12
Одеська	54,76	60,76	65,67	51,00	46,17	55,67	13	3,73	3,82	3,54	2,43	1,94	3,09	23
Полтавська	71,57	70,37	81,02	52,64	60,51	67,22	5	4,38	4,46	6,29	4,34	4,08	4,71	5
Рівненська	50,79	46,11	50,10	39,77	17,32	40,82	23	5,16	4,91	4,63	2,75	3,33	4,16	14
Сумська	63,10	69,42	66,88	52,38	45,69	59,49	11	5,06	5,14	4,82	3,18	3,16	4,27	11
Тернопільська	49,27	60,27	54,46	45,54	33,60	48,63	18	5,89	7,09	7,05	3,93	2,89	5,37	1
Харківська	52,17	56,00	48,92	43,93	42,56	48,71	17	3,06	3,50	2,84	2,02	1,88	2,66	24
Херсонська	55,57	60,60	33,59	33,12	22,43	41,06	22	6,25	7,32	5,55	2,90	2,90	4,98	4
Хмельницька	48,51	64,91	60,46	47,20	52,37	54,69	14	5,69	6,93	5,79	3,98	4,26	5,33	2
Черкаська	65,43	76,20	68,60	43,41	46,49	60,03	10	3,72	4,89	3,78	1,83	1,82	3,21	21
Чернівецька	35,67	35,70	29,33	32,13	30,25	32,62	25	3,94	4,26	3,48	2,70	2,54	3,38	20
Чернігівська	69,24	74,96	71,80	51,98	50,49	63,69	7	5,31	6,61	5,88	3,61	1,88	4,66	6
м. Київ	69,30	76,51	69,57	61,79	62,17	67,87	4	3,00	3,97	4,02	2,42	2,31	3,14	22
Україна	64,36	70,77	65,43	54,96	53,82	61,87	X	3,74	4,45	4,24	2,78	2,66	3,57	X

Зокрема, м. Київ у рейтингу регіонів за часткою власних коштів підприємств у фінансуванні капітальних інвестицій займає 4 місце, а у рейтингу регіонів за часткою власних коштів, які спрямовані на інвестиції в обсязі реалізованої продукції – 22 місце.

Щодо Дніпропетровської області, то за часткою власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій, регіон займає 2 місце у рейтингу, а за часткою власних інвестиційних ресурсів підприємств в обсязі їх реалізованої продукції регіон займає 15 позицію. Такі тенденції пояснюються тим, що підприємства зосереджені в даних регіонах, отримані прибутки не в повному обсязі спрямовують на інвестиційну діяльність.

Тернопільська область має перше місце в рейтингу за часткою власних коштів підприємств спрямованих на інвестиції в обсязі реалізованої ними продукції, однак аж 18 місце в рейтингу за часткою власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій в регіоні. Це пояснюється тим, що підприємства в регіоні більшу частину або усі зароблені кошти, тобто прибуток спрямовують в інвестиції для забезпечення їх розвитку та майбутніх результатів.

Однакове місце в рейтингу за одним і другим показником належить Полтавській області (5 місце в рейтингу за одним і іншим показником) та Сумській області (11 місце в рейтингу за одним і іншим показником), що свідчить про досягнення балансу між доходами підприємств та їх витратами на капітальні інвестиції

За результатами оцінки показників, що відображені в таблиці 2.7 сформовано певні узагальнюючі висновки:

- регіони у яких висока (вище середнього по Україні) частка власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій, але низька (нижче середнього по Україні) частка власних коштів підприємств спрямованих на інвестиції в обсязі реалізованої продукції, характеризуються наявністю підприємств, які не в повному обсязі спрямовують отриманий прибуток на розвиток бізнесу, а лише частково власні фінансові ресурси виступають джерелом формування інвестиційних ресурсів (Запорізька, м. Київ);

- регіони у яких висока (вище середнього по Україні) частка власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій і висока (вище середнього по Україні) частка власних коштів підприємств спрямованих на інвестиції в обсязі реалізованої продукції відзначаються тим, що бізнес приймає активну участь в інвестиційній діяльності регіону і отримані прибутки в переважній більшості виступають інвестиційними ресурсами та стимулюють збільшення інвестицій в регіоні (Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Кіровоградська, Полтавська, Чернігівська);

- регіони у яких низька (нижче середнього по Україні) частка власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій і висока (вище середнього по Україні) частка власних коштів підприємств спрямованих на інвестиції в обсязі реалізованої продукції відзначаються тим, що бізнес приймає активну участь в інвестиційній діяльності регіону, однак обсяг інвестиційних ресурсів не дозволяє задовольнити усі наявні інвестиційні потреби (Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька);

- регіони у яких низька (нижче середнього по Україні) частка власних коштів підприємств в джерелах фінансування капітальних інвестицій і низька (нижче середнього по Україні) частка власних коштів підприємств спрямованих на інвестиції в обсязі реалізованої продукції мають високу частку збиткових підприємств, що відповідно погіршує власні можливості бізнесу здійснювати інвестиції (Волинська, Львівська, Одеська, Харківська, Черкаська, Чернівецька);

Одним із важливих факторів впливу на рівень інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України є обсяг прямих іноземних інвестицій, які залучені у формі інструментів участі в капіталі та боргових інструментів (кредити, отримані від сестринських компаній, що є нерезидентами). Динаміка обсягу прямих іноземних інвестицій (залучені за рахунок інструментів участі в капіталі), що вкладені в економіку регіону з початку інвестування відображена у додатку А (табл. А.1). Згідно даних табл. А.1 (додаток А) можна свідчити, що найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій зосереджено у м. Київ. Разом з тим, до трійки лідерів

за обсягами залучених прямих іноземних інвестицій в регіон належали у 2017-2019 роках м. Київ, Дніпропетровська та Донецька області. У 2020-2021 роках до трійки регіонів з найбільшими обсягами прямих іноземних інвестицій, залучених за рахунок інструментів участі в капіталі належали м. Київ, Дніпропетровська та Полтавська області. У 2022 році відбулось зменшення розміру прямих іноземних інвестицій в усіх регіонах України, про те їх найбільші обсяги були зосереджені у м. Київ та Дніпропетровській області. Відсутність даних щодо обсягів прямих іноземних інвестицій у 2022 році по Донецькій, Луганській та Херсонській областях пояснюється тимчасовою окупацією частини території даних регіонів та веденням на їх території бойових дій.

Аналіз зміни обсягу прямих іноземних інвестицій (залучені за рахунок інструментів участі в капіталі) в динаміці показує, що у 2020 році у всіх регіонах України, окрім Івано-Франківської, Миколаївської та Тернопільської областей відбулось зниження обсягів прямих іноземних інвестицій. У 2021 році усі регіони України демонструють збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій і найбільший темп приросту у 2021 році припадав на Хмельницьку область (162,2%).

Аналіз обсягів прямих іноземних інвестицій, які залучені за рахунок боргових інструментів подано у додатку А табл. А.2. В цілому по Україні обсяг прямих іноземних інвестицій, які залучені за допомогою боргових інструментів у 2018 році зріс на 0,4%, у 2019 році – на 9,1%, у 2020 році – на 15,5%, у 2021 році – на 23,9%. У 2022 році відбулось зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій залучених за рахунок боргових інструментів в Україну на 6%, що обумовлено зменшенням обсягу прямих іноземних інвестицій, які залучені на підставі боргових інструментів у м. Київ, Дніпропетровську, Житомирську, Запорізьку, Івано-Франківську, Київську, Львівську та Полтавську області. Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій, які залучені на основі боргових інструментів були наявними у 2017-2022 роках у м. Київ. Разом з тим до трійки лідерів за обсягами залучених прямих іноземних інвестицій в результаті використання боргових інструментів належали у 2017-2018 роках Одеська та Хмельницька області, у 2019 та 2021 роках – Дніпропетровська та Донецька області, у 2020 році Дніпропетровська та Київська області, а у 2022 році –

Дніпропетровська та Івано-Франківська області.

Загалом, обсяг прямих іноземних інвестицій, які були залучені за допомогою інструментів участі в капіталі та боргових інструментів в регіони України у 2017-2022 роках подано у таблиці 2.8. Найменші обсяги прямих іноземних інвестицій протягом 2017-2022 років були зосереджені у Чернівецькій області, що обумовлено низькою інвестиційною привабливістю регіону в результаті відсутності необхідного обсягу виробничих ресурсів. Однак, якщо проводити аналіз прямих іноземних інвестицій, що залучені за допомогою інструментів участі в капіталі, то у 2017, 2019 та 2020 роках найменші обсяги були наявними в Тернопільській області, про те в результаті залучення прямих іноземних інвестицій на основі боргових інструментів регіон здобув вищі позиції в рейтингу залучення прямих іноземних інвестицій в цілому. Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій, які в цілому були залучені за двома формами фінансових інструментів були зосереджені у м. Київ, Дніпропетровській та Донецькій областях, а у 2020 році рейтингові позиції Донецької області послабились і в трійку лідерів за даним показником увійшла Львівська область.

Як свідчать дані таблиці 2.8 у 2022 році загальний обсяг прямих іноземних інвестицій залучених в економіку України з початку інвестування знизився на 22,4% в результаті воєнного стану в країні. Зниження залишків прямих іноземних інвестицій станом на кінець 2022 року мало місце майже для усіх регіонів країни, оскільки відбулось вилучення капіталу іноземними інвесторами. Лише у Вінницькій та Тернопільській областях зріс обсяг прямих іноземних інвестицій станом на кінець 2022 року з початку інвестування. Відповідно, темп приросту залишків прямих іноземних інвестицій у Вінницькій області станом на кінець 2022 року склав 5,8%, а у Тернопільській області – 15,4%. Найбільше зниження обсягу прямих іноземних інвестицій у 2022 році, тобто більше ніж на 30%, відбулось у Запорізькій (темп росту 68,8%), Харківській (66,8%) та Полтавській (темп росту 64%) областях.

Зниження обсягу прямих іноземних інвестицій в регіонах України є негативним чинником впливу на інвестиційне забезпечення їх сталого розвитку, оскільки частково зменшився розмір іноземного капіталу в статутному фонді

Таблиця 2.8 – Аналіз прямих іноземних інвестицій (інструменти участі та капіталі та боргові інструменти) в регіонах України у довоєнний та воєнний періоди, млн дол.*

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп приросту, %				
							2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
Вінницька	566,2	560,9	951,4	737,8	874,8	925,3	-0,9	69,6	-22,5	18,6	5,8
Волинська	312,8	290,3	417,8	331,2	445,2	367,7	-7,2	43,9	-20,7	34,4	-17,4
Дніпропетровська	4956,2	4764,2	6371,5	5772,7	9979,6	7 655,4	-3,9	33,7	-9,4	72,9	-23,3
Донецька	2629,7	2626,9	3007,2	2438,1	3250,1	н	-0,1	14,5	-18,9	33,3	-
Житомирська	351,1	419	732,5	692,5	808	682,7	19,3	74,8	-5,5	16,7	-15,5
Закарпатська	342	329,4	378,6	407,9	754,4	589,9	-3,7	14,9	7,7	84,9	-21,8
Запорізька	1551,5	1632,9	1808,1	1558,1	2455,9	1 688,5	5,2	10,7	-13,8	57,6	-31,2
Івано-Франківська	848,1	737,6	512,2	679,5	1418,7	1 321,3	-13,0	-30,6	32,7	108,8	-6,9
Київська	1659,2	1532,4	1858,5	2189,7	2727,2	2 282,6	-7,6	21,3	17,8	24,5	-16,3
Кіровоградська	97,6	143,7	166,3	194	237,5	212,2	47,2	15,7	16,7	22,4	-10,7
Луганська	215,4	183,6	413,7	385,2	855,5	н	-14,8	125,3	-6,9	122,1	-
Львівська	1530,6	1329	2243,3	2043,6	2524,1	2 194,5	-13,2	68,8	-8,9	23,5	-13,1
Миколаївська	277,1	326	479,9	750	1097,4	828,2	17,6	47,2	56,3	46,3	-24,5
Одеська	1894,8	1805,3	1869,5	1815,9	1573	1 276,3	-4,7	3,6	-2,9	-13,4	-18,9
Полтавська	840,2	813,1	1796,2	1776,4	2314,3	1 480,5	-3,2	120,9	-1,1	30,3	-36,0
Рівненська	319,4	297,7	377,9	445,1	529,7	421,8	-6,8	26,9	17,8	19,0	-20,4
Сумська	489,6	471,3	611	578,3	627,2	518,1	-3,7	29,6	-5,4	8,5	-17,4
Тернопільська	93,4	142,7	252,2	265,4	350,3	404,3	52,8	76,7	5,2	32,0	15,4
Харківська	873,1	928,2	1085,6	1100,4	1428,2	953,8	6,3	17,0	1,4	29,8	-33,2
Херсонська	254,1	268,3	406,2	439	585,6	н	5,6	51,4	8,1	33,4	-
Хмельницька	663,3	798	855,3	881,3	1017	1 000,6	20,3	7,2	3,0	15,4	-1,6
Черкаська	221,9	228,5	257	303,3	492,8	464,4	3,0	12,5	18,0	62,5	-5,8
Чернівецька	53,8	49,1	69,9	63,4	70,1	66,4	-8,7	42,4	-9,3	10,6	-5,3
Чернігівська	464,6	493,7	597,1	537,4	671,7	649,2	6,3	20,9	-10,0	25,0	-3,4
м. Київ	23581,8	22984,7	23898,1	22823	25664,2	19 322,5	-2,5	4,0	-4,5	12,4	-24,7
Україна	47765,2	46894,2	54209,6	52091,4	65746,8	50 986,7	-1,8	15,6	-3,9	26,2	-22,4

*Розраховано автором за джерелом [109] Примітка: н – дані не оприлюднюються.

підприємств, а це відповідно відобразилось на погіршені фінансової спроможності бізнесу та його можливостях здійснювати інвестиції, які відіграють вагомую роль у розвитку економіки регіону.

На рисунку 2.4 відображено обсяг прямих іноземних інвестицій в регіонах України станом на кінець 2022 року, окрім Донецької, Луганської та Херсонської областей відносно яких відсутня інформація.

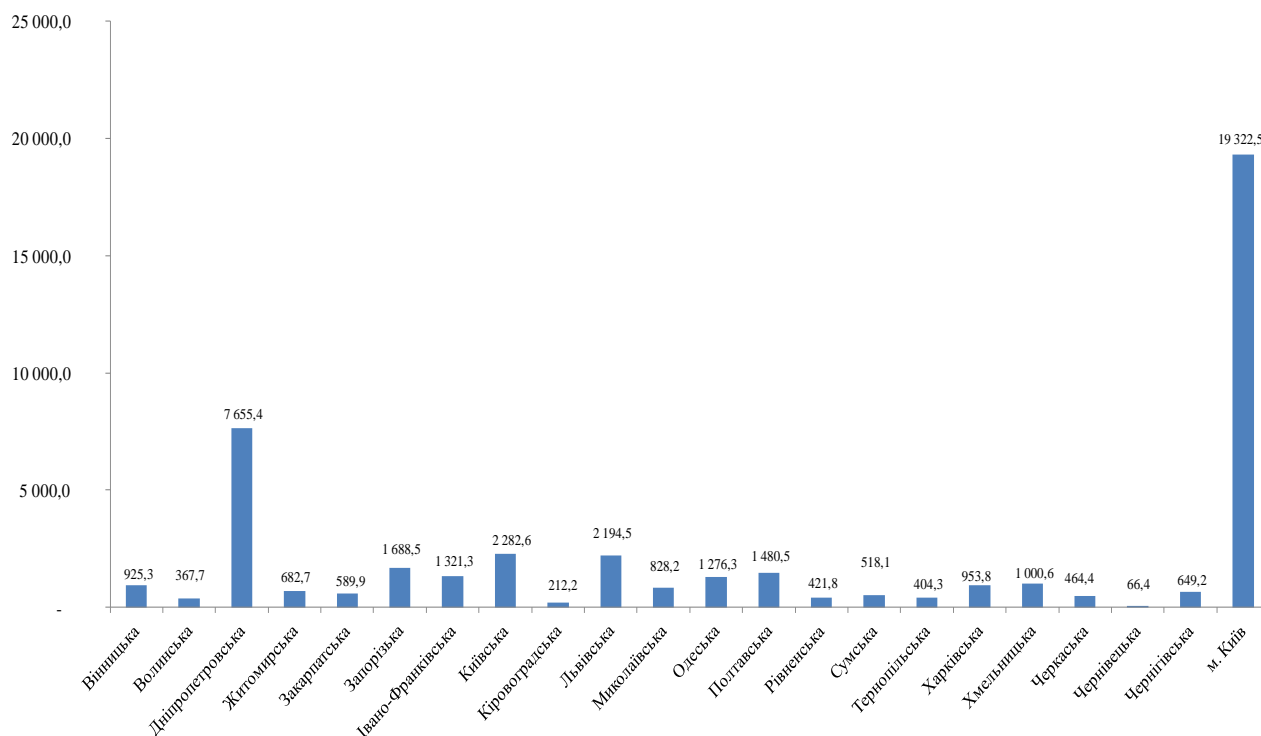

Рис. 2.4 – Обсяг прямих іноземних інвестицій, що вкладені в регіони України станом на кінець 2022 року, млн дол.*

*Складено автором за джерелом [109].

Згідно до рис. 2.4 можна побачити, що найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій станом на кінець 2022 були зосереджені у м. Київ (19322,5 млн. дол.), а найменші – в Чернівецькій області (66,4 млн дол.). Максимальне значення показника є більшим мінімального значення аналогічного показника в розрізі регіонів в 291,0 разів, що відображає дуже високу відмінність у інвестиційному розвитку регіонів країни. На другому місці в рейтингу за обсягами наявних прямих іноземних інвестицій в регіоні перебувала у 2022 році Дніпропетровська область, а на третьому – Київська область.

У таблиці 2.9 відображено результати розрахунку структури прямих іноземних інвестицій в регіонах України в розрізі тих, що залучені за рахунок інструментів участі в капіталі та тих, що залучені на основі боргових інструментів.

Таблиця 2.9 – Структура прямих іноземних інвестицій в регіонах України з початку інвестування*

Регіони України	Прямі іноземні інвестиції залучені за рахунок інструментів участі в капіталі, %						Прямі іноземні інвестиції залучені за рахунок боргових інструментів, %					
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік
Вінницька	46,9	50,0	63,2	52,1	61,4	54,3	53,1	50,0	36,8	47,9	38,6	45,7
Волинська	76,5	77,8	77,5	74,9	84,5	70,8	23,5	22,2	22,5	25,1	15,5	29,2
Дніпропетровська	92,7	94,6	85,2	80,8	72,7	81,0	7,3	5,4	14,8	19,2	27,3	19,0
Донецька	81,3	75,9	73,3	71,6	70,8		18,7	24,1	26,7	28,4	29,2	-
Житомирська	81,3	81,5	54,9	46,3	49,2	41,6	18,7	18,5	45,1	53,7	50,8	58,4
Закарпатська	78,2	71,3	67,7	59,3	75,7	68,7	21,8	28,7	32,3	40,7	24,3	31,3
Запорізька	97,7	97,1	95,4	91,6	81,7	80,3	2,3	2,9	4,6	8,4	18,3	19,7
Івано-Франківська	84,7	84,1	76,0	80,7	36,3	31,9	15,3	15,9	24,0	19,3	63,7	68,1
Київська	89,5	90,0	70,8	60,0	66,9	63,8	10,5	10,0	29,2	40,0	33,1	36,2
Кіровоградська	86,4	87,8	88,8	90,0	87,2	85,0	13,6	12,2	11,2	10,0	12,8	15,0
Луганська	95,7	95,3	40,7	41,1	26,5		4,3	4,7	59,3	58,9	73,5	-
Львівська	75,5	75,9	74,4	78,4	79,6	77,2	24,5	24,1	25,6	21,6	20,4	22,8
Миколаївська	85,4	77,0	55,4	47,4	51,7	28,4	14,6	23,0	44,6	52,6	48,3	71,6
Одеська	65,3	64,3	71,1	61,5	76,4	66,8	34,7	35,7	28,9	38,5	23,6	33,2
Полтавська	110,1	114,3	104,5	109,6	124,4	112,0	-10,1	-14,3	-4,5	-9,6	-24,4	-12,0
Рівненська	69,5	64,8	63,4	59,3	71,4	58,5	30,5	35,2	36,6	40,7	28,6	41,5
Сумська	66,4	65,0	61,9	59,1	68,0	60,6	33,6	35,0	38,1	40,9	32,0	39,4
Тернопільська	39,2	37,4	18,1	18,5	20,4	16,9	60,8	62,6	81,9	81,5	79,6	83,1
Харківська	76,3	70,1	88,4	82,7	80,1	66,5	23,7	29,9	11,6	17,3	19,9	33,5
Херсонська	74,5	64,2	47,0	36,2	39,5		25,5	35,8	53,0	63,8	60,5	-
Хмельницька	17,4	17,6	18,1	13,4	30,5	26,0	82,6	82,4	81,9	86,6	69,5	74,0
Черкаська	94,7	92,7	82,3	69,0	71,6	65,5	5,3	7,3	17,7	31,0	28,4	34,5
Чернівецька	93,8	65,3	89,6	87,8	90,7	81,5	6,2	34,7	10,4	12,2	9,3	18,5
Чернігівська	70,6	74,7	77,0	83,3	89,1	87,9	29,4	25,3	23,0	16,7	10,9	12,1
м. Київ	68,4	68,3	75,6	69,8	71,5	63,7	31,6	31,7	24,4	30,2	28,5	36,3
Україна	76,0	75,5	76,9	72,2	72,7	66,9	24,0	24,5	23,1	27,8	27,3	33,1

*Складено автором за джерелом [109].

Як свідчать дані таблиці 2.9, що у Тернопільській області в 2017-2022 роках більшу частку прямих іноземних інвестицій було залучено за рахунок боргових інструментів, а саме кредитів наданих сестринськими компаніями, що є

резидентами інших країн. У 2017-2018 році у Вінницькій області також було більше прямих інвестицій залучених в результаті боргових інструментів. У 2019 році у Луганській, Херсонській та Хмельницькій областях, також більшу частку вкладених в регіон інвестицій становили кредити, надані сестринськими компаніями нерезидентами. У 2020-2021 роках до групи регіонів із переважанням частки прямих інвестицій залучених на основі боргових інструментів належали Житомирська, Луганська, Херсонська та Хмельницька області, а у 2022 році – Житомирська, Івано-Франківська, Миколаївська та Хмельницька області. Переважання прямих іноземних інвестицій залучених на умовах боргових зобов'язань обумовлено наступними чинниками: не створюються нові підприємства з часткою іноземного капіталу; діючі підприємства з іноземними інвестиціями відчують нестачу власних фінансових ресурсів, що змушує залучати зовнішні кредити; низька інвестиційна привабливість для залучення інвестицій в статутний капітал наявних в регіоні суб'єктів бізнесу.

Аналіз абсолютних обсягів прямих іноземних інвестицій надає загальну характеристику про привабливість регіону для іноземних інвесторів, однак для виявлення впливу іноземних інвестицій на рівень інвестиційного забезпечення варто обчислити відносні показники, тобто співвідношення обсягу прямих іноземних інвестицій та окремих показників соціально-економічного розвитку регіону.

У даному аспекті здійснено розрахунок обсягу прямих іноземних інвестицій на 1 грн валового регіонального продукту, а результати зведено в таблицю 2.10.

Згідно до даних табл. 2.10 до регіонів лідерів за обсягами прямих іноземних інвестицій в розрахунку на 1 грн валового регіонального продукту у 2017-2021 роках належало м. Київ. Зокрема, у 2021 році на 1 грн валового регіонального продукту, отримано у м. Київ припадало 0,0201 дол. прямих іноземних інвестицій, що вкладені в регіон.

Найменші обсяги прямих іноземних інвестицій в розрахунку на 1 грн валового регіонального продукту у 2017-2021 роках були у Чернівецькій області, що обумовлено найменшими обсягами прямих іноземних інвестицій, які вкладені

в регіон із початку інвестування. Зокрема, в середньому за п'ять років на 1 грн валового регіонального продукту у Чернівецькій області припадало 0,007 дол. прямих іноземних інвестицій.

Таблиця 2.10 – Динаміка обсягу прямих іноземних інвестицій в розрахунку на 1 грн валового регіонального продукту, дол. / грн

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Середнє значення за 2017-2021 рр	Рейтинг регіону за середнім значенням
Вінницька	0,0061	0,0050	0,0074	0,0054	0,0050	0,0058	17
Волинська	0,0060	0,0048	0,0055	0,0043	0,0048	0,0051	18
Дніпропетровська	0,0158	0,0129	0,0163	0,0145	0,0171	0,0153	2
Донецька	0,0158	0,0137	0,0147	0,0118	0,0115	0,0135	3
Житомирська	0,0057	0,0054	0,0086	0,0076	0,0071	0,0069	14
Закарпатська	0,0079	0,0063	0,0062	0,0066	0,0100	0,0074	12
Запорізька	0,0119	0,0111	0,0117	0,0093	0,0107	0,0109	4
Івано-Франківська	0,0133	0,0094	0,0059	0,0075	0,0119	0,0096	6
Київська	0,0106	0,0077	0,0085	0,0090	0,0094	0,0090	9
Кіровоградська	0,0018	0,0022	0,0023	0,0026	0,0024	0,0023	22
Луганська	0,0071	0,0052	0,0103	0,0089	0,0164	0,0096	6
Львівська	0,0104	0,0075	0,0105	0,0087	0,0085	0,0091	8
Миколаївська	0,0040	0,0041	0,0052	0,0078	0,0088	0,0060	15
Одеська	0,0127	0,0104	0,0095	0,0082	0,0058	0,0093	7
Полтавська	0,0056	0,0047	0,0096	0,0094	0,0087	0,0076	10
Рівненська	0,0065	0,0052	0,0056	0,0062	0,0060	0,0059	16
Сумська	0,0087	0,0069	0,0081	0,0072	0,0060	0,0074	11
Тернопільська	0,0023	0,0029	0,0044	0,0042	0,0043	0,0036	20
Харківська	0,0047	0,0040	0,0044	0,0043	0,0045	0,0044	19
Херсонська	0,0053	0,0049	0,0066	0,0064	0,0066	0,0060	15
Хмельницька	0,0104	0,0106	0,0103	0,0091	0,0085	0,0098	5
Черкаська	0,0030	0,0024	0,0025	0,0028	0,0038	0,0029	21
Чернівецька	0,0019	0,0014	0,0017	0,0014	0,0013	0,0015	23
Чернігівська	0,0082	0,0070	0,0077	0,0064	0,0059	0,0070	13
м. Київ	0,0337	0,0276	0,0252	0,0225	0,0201	0,0258	1
Україна	0,0160	0,0132	0,0136	0,0123	0,0121	0,0134	X

*Розраховано автором за джерелом [108-109].

Якщо порівнювати значення показника (відношення прямих іноземних інвестицій до валового регіонального продукту) в цілому по Україні із аналогічними показниками, отриманими в регіонах, то необхідно відмітити, у 2017 році вище значення показника від аналогічного по країні було отримано у м. Київ. У 2018 році вище значення показника за аналогічний показник в цілому по

Україні отримано у м. Київ та Донецькій області, у 2019 році – м. Київ, Донецькій та Дніпропетровській областях, у 2020 році – у м. Київ та Дніпропетровській області, а у 2021 році – у м. Київ, Дніпропетровській та Луганській областях.

Згідно до середнього значення показника, що розраховано на підставі даних 2017-2021 років, виявлено, що п'ятірку регіонів з найвищим обсягом прямих іноземних інвестицій в розрахунку на 1 грн ВРП складають м. Київ, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька та Хмельницька області.

В результаті проведеного аналізу показника, що відображає відношення прямих іноземних інвестицій до валового регіонального продукту, можна зробити такі узагальнення:

- чим більше обсягу прямих іноземних інвестицій припадає на 1 грн валового регіонального продукту, тим більш активною є інвестиційна діяльність в регіоні;

- регіони з більшими обсягами прямих іноземних інвестицій в розрахунку на 1 грн валового регіонального продукту відзначаються інвестиційною привабливістю для іноземних інвесторів;

- значна частка валового регіонального продукту, що отримується в регіоні припадає на суб'єктів бізнесу в статутному фонді яких є іноземний капітал.

В контексті аналізу прямих іноземних інвестицій розраховано їх частку у обсязі експорту товарів в регіоні. Динаміка частки прямих іноземних інвестицій у вартості експорту товарів у 2017-2022 роках подана у таблиці 2.11.

Як свідчать дані табл. 2.11 прямі іноземні інвестиції у м. Київ у 2017-2022 роках перевищували вартість експорту товарів в регіоні в середньому у 2 рази, що пов'язано із значними обсягами іноземного капіталу, вкладеного в регіон, оскільки порівнюючи обсяги експорту товарів, то м. Київ за даним показником займає лідируючу позицію. У 2017 році прямі іноземні інвестиції склали більше 100% експорту товарів також у Івано-Франківській, Одеській та Хмельницькій областях. У 2018 році Хмельницька та Одеська область також належали до регіонів, в яких обсяг прямих іноземних інвестицій перевищував вартість

експортованих товарів, що відповідно відображає високий рівень інвестиційного забезпечення регіону з позиції залучення та використання іноземних інвестицій. У 2019 році до групи регіонів з високими обсягами прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одиницю вартості експортованих товарів (більше 100% вартості експорту) належали Житомирська, Луганська, Львівська, Одеська, Херсонська, Хмельницька області.

Таблиця 2.11 – Динаміка частки прямих іноземних інвестицій у вартості експорту товарів в певному регіоні, %

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Середнє значення за 2017-2021 рр.
Вінницька	46,50	39,24	65,38	53,55	66,81	57,81	54,30
Волинська	45,38	40,32	60,20	51,52	53,47	34,50	50,18
Дніпропетровська	70,27	61,69	80,58	76,04	82,04	122,47	74,13
Донецька	59,33	54,21	64,93	61,96	46,18	-	57,32
Житомирська	59,54	63,31	101,87	101,68	104,73	95,07	86,22
Закарпатська	23,64	19,86	25,41	30,23	44,78	29,94	28,78
Запорізька	52,05	48,35	58,69	53,30	51,80	60,12	52,84
Івано-Франківська	127,46	84,65	56,20	89,69	121,75	193,03	95,95
Київська	94,90	82,55	95,39	111,28	106,93	108,92	98,21
Кіровоградська	23,48	27,54	23,52	21,26	23,25	24,30	23,81
Луганська	92,09	90,48	270,66	297,22	509,54	-	252,00
Львівська	96,56	70,11	101,87	87,97	86,07	72,55	88,52
Миколаївська	14,58	15,43	22,29	33,35	31,74	50,41	23,48
Одеська	104,46	108,21	135,07	133,48	92,65	53,18	114,78
Полтавська	45,06	42,66	85,44	76,66	72,56	79,30	64,48
Рівненська	83,33	72,45	85,85	94,82	75,25	56,68	82,34
Сумська	72,78	58,76	69,17	59,35	59,12	71,59	63,84
Тернопільська	24,57	31,54	58,08	59,22	51,60	51,81	45,00
Харківська	73,28	72,57	76,72	74,80	79,29	108,43	75,33
Херсонська	87,88	99,40	151,49	156,41	141,87	-	127,41
Хмельницька	141,84	125,05	133,15	132,84	110,77	128,25	128,73
Черкаська	35,92	29,08	29,76	37,41	55,74	35,89	37,58
Чернівецька	35,92	24,53	32,69	37,64	33,81	23,17	32,92
Чернігівська	74,33	65,39	73,96	60,32	56,46	90,49	66,09
м. Київ	242,16	224,28	191,32	183,65	167,40	184,66	201,76
Україна	110,40	99,07	108,30	105,89	96,58	115,52	104,05

*Розраховано автором за джерелом [108-109]. Примітка: н – дані не оприлюднюються

Беручи до уваги 2020 рік, то варто свідчити, що обсяг прямих іноземних інвестицій, вкладених в регіон перевищував обсяг експорту товарів не лише м.

Київ, а й у Житомирській, Київській, Луганській, Одеській, Херсонській та Хмельницькій областях, а у 2021 році до числа регіонів добавилась Івано-Франківська область, однак послабились позиції Одеської області.

У 2022 році відбулось вилучення частини іноземного капіталу з регіонів України (окрім Вінницької та Тернопільської областей), що відповідно вплинуло на зменшення їх обсягу і негативно відобразилось на інших показниках соціально-економічного розвитку регіону, однак як свідчать дані табл. 2.11 частка прямих іноземних інвестицій в експорті товарів знизилась не в усіх регіонах, що пов'язано зі зменшенням експорту товарів в окремих регіонах на більшу величину порівняно зі зменшенням іноземних інвестицій. Зменшення частки прямих іноземних інвестицій в обсязі експорту товарів у 2022 році по відношенню до 2021 року відбулось у Вінницькій (на 9%), Волинській (на 18,97%), Житомирській (на 9,66%), Закарпатській (на 14,84%), Львівській (на 13,52%), Одеській (на 39,47%), Рівненській (на 18,57%), Черкаській (на 19,85%) та Чернівецькій (на 10,64%) областях.

Поряд з вивченням динаміки показників, які з різних сторін характеризують інвестиційне забезпечення сталого розвитку, особливу увагу важливо звернути на проведення оцінки взаємозв'язків показників інвестиційного забезпечення з ключовими показниками соціально-економічного розвитку регіонів України.

Вважається, що додаткове інвестування є важливим економічним стимулом до зростання ВВП. Для перевірки даного твердження на регіональному рівні було проведено оцінку кореляційного зв'язку між поканиками суми капітальних інвестицій та суми валового регіонального продукту за регіонами України на основі даних за 2019-2021 рр. За підсумками кореляційно-регресійного аналізу на основі даних таблиць Додатку Б побудовано лінію регресії у вигляді лінійної моделі (рис. 2.5), яка за високим рівнем коефіцієнта детермінації ($R^2 = 0,9373$) підтверджує наявність щільного кореляційного зв'язку між вказаними показниками. Отже, зростання суми капітальних інвестицій на 1 млн. грн. дозволить забезпечити зростання валового регіонального продукту регіону в середньому на 51987 млн. грн.

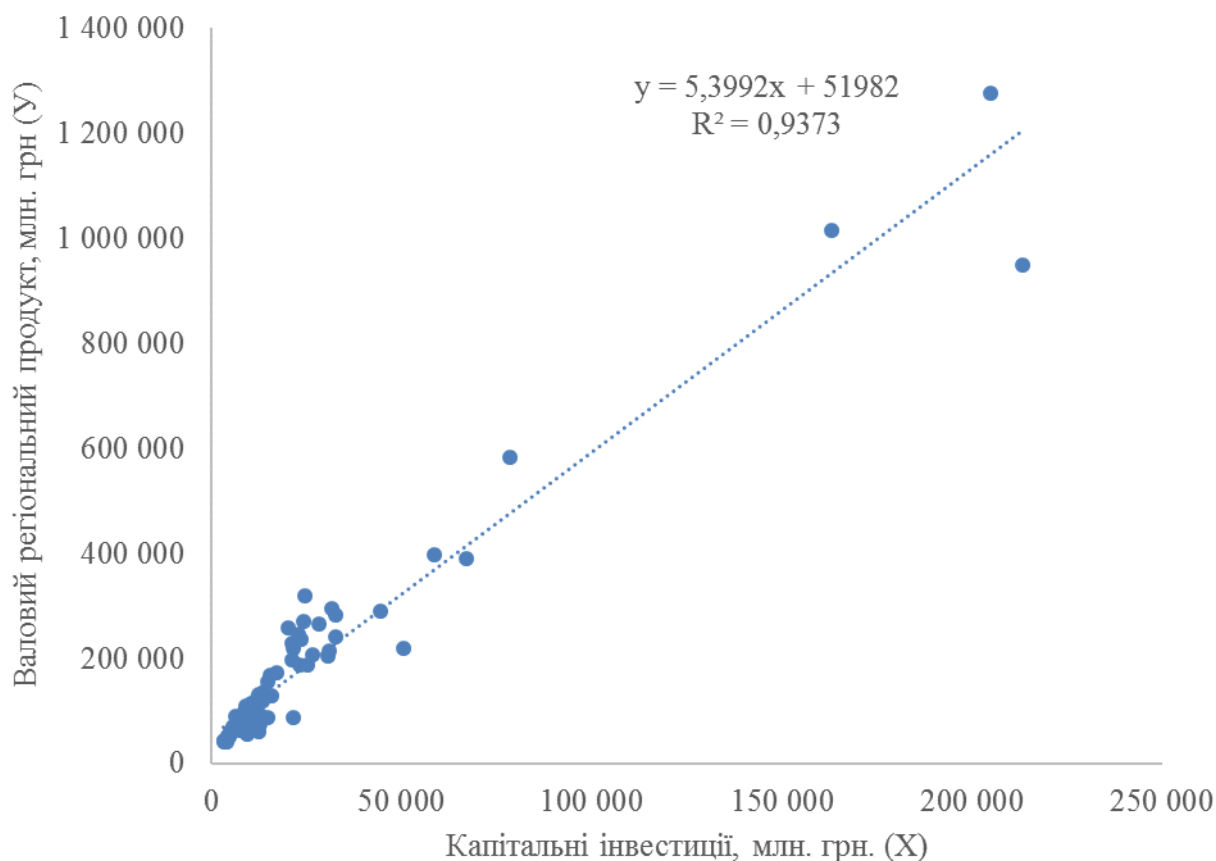

Рис. 2.5 – Лінія регресії оцінки кореляційного взаємозв'язку між зміною суми капітальних інвестицій та зміною суми валового регіонального продукту за регіонами України на основі даних за 2019-2021 рр. (побудовано автором за даними [108, 135, 136])

Дана модель дозволить оцінити потреби усіх регіонів України в капітальних інвестиціях в період повоєнного відновлення для компенсації втрат валового регіонального продукту внаслідок повномасштабної війни.

Також повоєнне відновлення потребуватиме залечення робочої сили, тому важливо вивчили наявність взаємозв'язку між зміною показників капітальних інвестицій та чисельності робочої сили у віці 15 років та вище за регіонами України перед початком повномасштабної війни, наприклад виходячи з даних 2021 року. На основі даних Додатку Б було проведено кореляційно-регресійний аналіз та виявлено достатньо тісний взаємозв'язок між цими показниками ($R^2=0,7491$), який найкращим чином описується у вигляді степеневі моделі регресії (рис. 2.6).

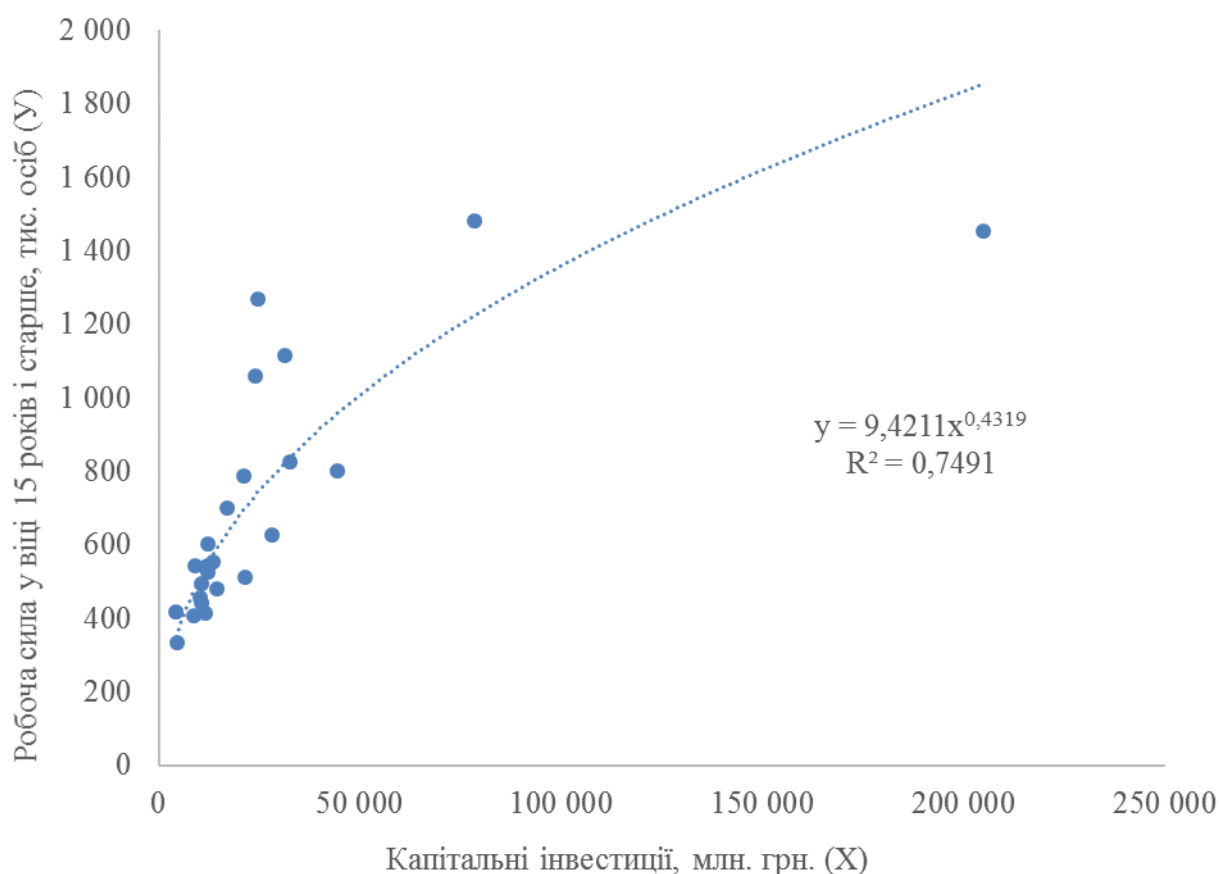

Рис. 2.6 – Лінія регресії оцінки кореляційного взаємозв'язку між зміною суми капітальних інвестицій та зміною чисельності робочої сили у віці 15 років і старше за регіонами України на основі даних за 2021 рік (побудовано автором за даними [108, 135, 136])

Економічна інтерпретація даної моделі показує, що у випадку збільшення суми капітальних інвестицій на 1 млн. грн. для збереження міжрегіональних пропорцій розвитку буде потреба у залученні додаткової робочої сили у віці 15 років і вище у кількості 9,4 тис. осіб. В результаті аналізу показників, які характеризують інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України у довоєнний та воєнний періоди, а саме у 2017-2022 роках виявлено:

- зниження обсягів капітальних інвестицій у 2020 році у більшості регіонів України (окрім Запорізької, Одеської, Полтавської та Хмельницької областей) у зв'язку із поширенням коронавірусної інфекції COVID-19, яка вплинула на економіку багатьох країн світу та зумовила погіршення різних показників економічного, соціального та екологічного розвитку регіонів;

- зниження абсолютних обсягів капітальних інвестицій у 2022 році в регіонах України у зв'язку із початком воєнного стану в країні;
- виявлено, що у 2022 році в переважній більшості регіонів України, більша частка капітальних інвестицій припадала на промисловість, окрім Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської та Чернігівської областей і м. Київ.
- переважну частку джерел фінансового забезпечення капітальних інвестицій в регіонах України складають власні кошти підприємств;
- виявлено зменшення залишків прямих іноземних інвестицій в регіонах України станом на кінець 2022 року, окрім Вінницької та Тернопільської областей, що обумовлено воєнним станом в країні;
- виявлено, що зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій, вкладених в регіони України станом на кінець 2022 року пов'язано із вилученням переважно коштів, які було залучено на основі інструментів участі в капіталі, оскільки іноземний капітал залучений на підставі боргових інструментів (надані кредити сестринськими та материнськими компаніями, які є резидентами інших країн) зріс в більшості регіонів у 2022 році;
- визначено, що найбільшу частку прямих іноземних інвестицій, які було вкладено в регіони України складають ті, що залучені на основі інструментів участі в капіталі (внески до статутного фонду);
- виявлено, що найбільші обсяги інвестицій в цілому та в розрахунку на окремі показники соціально-економічного розвитку припадали у 2017-2021 роках на м. Київ, Київську та Дніпропетровську області, що пов'язано із високим рівнем розвитку соціальної та транспортної інфраструктури, забезпеченістю трудовими і виробничими ресурсами;
- виявлено значну диференціацію регіонів в напрямку здійснення інвестиційної діяльності, що підтверджується значними розривами між максимальними і мінімальними значеннями абсолютних і відносних показників, які характеризують обсяги, джерела формування та напрями спрямування інвестицій;

- повоєнне економічне відновлення потребуватиме додаткових капітальних інвестицій та залученні додаткової робочої сили.

2.3 Інтегральна оцінка інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України

З метою проведення інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України обчислено низку показників, які відображають економічний, соціальний та екологічний їх розвиток. Зокрема, у додатку В (табл. В.1-табл. В.15) відображено часткові показники для розрахунку групових інтегральних індексів за 2017-2021 роки. В результаті обчислення часткових показників оцінки інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів України (додаток В табл. В.1-табл. В5) виявлено такі особливості:

- регіони у яких незначні обсяги капітальних інвестицій в розрахунку на одиницю валового регіонального продукту чи обсягу реалізованої продукції, мають кращі показники забезпеченості прямими іноземними інвестиціями;
- регіони, у яких витрати підприємств на капітальні інвестиції займають високу частку в отриманому ними чистому прибутку, з поміж інших регіонів, відображають малий обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на одне підприємство в регіоні порівняно з іншими регіонами;
- регіони, які забезпечували темп росту капітальних інвестицій більше 100% відзначались зменшенням обсягів реалізації продукції та чистого прибутку підприємств, які працюють в регіоні.

В результаті розрахунку часткових показників оцінки інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів України (додаток В табл. В.6 - табл. В.10) виявлено:

- регіони у яких високі обсяги капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу відзначаються незначними обсягами капітальних інвестицій в житлове

будівництво в розрахунку на одну особу порівняно із іншими регіонами;

- регіони у яких доходи населення є меншими за витрати населення мають порівняно з іншими регіонами низький рівень безробіття%
- регіони, що характеризуються високими витратами на оплату праці на підприємствах в розрахунку на 1 особу зайнятого населення в регіоні, мають низькі обсяги капітальних інвестицій в житлове будівництво в розрахунку на 1 особу наявного населення порівняно з іншими регіонами.

На основі визначених часткових показників оцінки інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку (додаток В табл. В.11-табл. В.15) виявлено певні особливості, які полягають у наступному:

- регіони, які характеризуються вищими обсягами капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища в розрахунку на одну особу наявного населення, мають нижчі показники обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища в розрахунку на одиницю обсягу реалізованої продукції, порівняно з іншими регіонами;
- регіони, у яких порівняно з іншими регіонами значними є обсяги викидів в атмосферне повітря здійснюють порівняно з іншими регіонами найбільші обсяги капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища;
- регіони, які здійснюють найбільші обсяги капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища порівняно з іншими регіонами, належать до тих, що відображаються більшими обсягами виробництва та реалізації промислової продукції.

На основі обчислених часткових показників в межах економічної, соціальної та екологічної складових сталого розвитку регіону, здійснено розрахунок стандартизованих часткових коефіцієнтів (додаток Д, табл. Д.1 – табл. Д.2). На основі стандартизованих часткових показників, які подані у додатку Д табл. Д.1 – табл. Д.5 розраховано груповий інтегральний індекс інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів, а результати зведено у таблицю 2.12.

Таблиця 2.12 – Результати інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів України до початку повномасштабної війни*

Регіони України	Груповий інтегральний індекс інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів					Середнє значення групового інтегрального індексу за 2017-2021 рр.	Рейтингова оцінка регіону
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік		
Вінницька	0,386	0,427	0,397	0,275	0,349	0,367	19
Волинська	0,322	0,302	0,381	0,352	0,309	0,333	22
Дніпропетровська	0,410	0,453	0,471	0,464	0,442	0,448	8
Донецька	0,390	0,194	0,347	0,502	0,427	0,372	18
Житомирська	0,427	0,410	0,424	0,462	0,465	0,438	9
Закарпатська	0,233	0,560	0,479	0,333	0,459	0,413	13
Запорізька	0,389	0,380	0,462	0,376	0,335	0,388	17
Івано-Франківська	0,289	0,594	0,420	0,353	0,478	0,427	11
Київська	0,423	0,432	0,425	0,395	0,405	0,416	12
Кіровоградська	0,457	0,297	0,297	0,195	0,286	0,306	23
Луганська	0,388	0,358	0,568	0,525	0,588	0,485	4
Львівська	0,518	0,456	0,444	0,324	0,436	0,436	10
Миколаївська	0,374	0,320	0,351	0,347	0,328	0,344	21
Одеська	0,469	0,429	0,402	0,366	0,306	0,394	15
Полтавська	0,347	0,345	0,449	0,493	0,408	0,408	14
Рівненська	0,526	0,456	0,416	0,371	0,537	0,461	7
Сумська	0,419	0,406	0,399	0,366	0,369	0,392	16
Тернопільська	0,363	0,942	0,428	0,363	0,404	0,500	2
Харківська	0,326	0,332	0,336	0,455	0,303	0,350	20
Херсонська	0,482	0,497	0,506	0,403	0,463	0,470	6
Хмельницька	0,566	0,530	0,476	0,470	0,427	0,494	3
Черкаська	0,285	0,292	0,253	0,240	0,257	0,265	24
Чернівецька	0,204	1,128	0,491	0,263	0,334	0,484	5
Чернігівська	0,414	0,434	0,431	0,403	0,277	0,392	16
м. Київ	0,540	0,573	0,492	0,482	0,444	0,506	1
<i>Середнє значення в цілому по Україні</i>	<i>0,398</i>	<i>0,462</i>	<i>0,422</i>	<i>0,383</i>	<i>0,393</i>	<i>0,412</i>	<i>X</i>

*Розраховано автором.

Згідно до даних табл. 2.13 виявлено, що протягом 2017-2021 років рейтинги регіонів за груповим інтегральним індексом інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку змінювались. Зокрема, у 2017 році до трійки лідерів за даним показником входили м. Київ, Хмельницька та Рівненська

області, у 2018 році – м. Київ, Івано-Франківська, Тернопільська області, у 2019 році – м. Київ, Луганська, Херсонська області, у 2020 році – Донецька, Луганська, Полтавська області, а у 2021 році – Житомирська, Луганська та Рівненська області.

Зважаючи на середнє значення інтегрального індексу за 2017-2021 роки варто свідчити, що лідером за рівнем інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону є м. Київ, а найгірші позиції у даному напрямку займає Черкаська область. Разом з тим, до трійки регіонів з найвищим рівнем інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку у 2017-2021 роках належали Тернопільська та Хмельницька області, що пояснюється високою часткою витрат підприємств на інвестиції в обсягах реалізованої продукції, а також обсягами капітальних інвестицій в розрахунку на одиницю валового регіонального продукту та на одне підприємство, розміщене в регіоні.

Окрім Черкаської області, у 2017-2021 роках у трійку регіонів аутсайдерів за рівнем інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку належали Кіровоградська та Волинська області. Низький рівень інвестиційного забезпечення економічної складової пояснюється незначними обсягами прямих іноземних інвестицій порівно з іншими регіонами в розрахунку на одиницю валового регіонального продукту та обсягу реалізованої продукції. Разом з тим в даних регіонах незначними є обсяги капітальних інвестицій в розрахунку на обсяг реалізованої продукції суб'єктами господарювання.

Проведені розрахунків показують, що Сумська та Чернігівська області в середньому за 2017-2021 роки мають однаковий рівень інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку, що обумовлено незначною різницею в обсягах здійснених капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій в регіонах.

Загалом, значна диференціація інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку в регіонах України обумовлена певними відмінностями в розмірах інвестицій та їх величиною в розрахунку на обсяг

реалізації продукції, на кількість підприємств, на обсяг валового регіонального продукту та на вартість експорту товарів.

Результати обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку подано у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Результати інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів України до початку повномасштабної війни *

Регіони України	Груповий інтегральний індекс інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів					Середнє значення групового інтегрального індексу за 2017-2021 рр.	Рейтингова оцінка регіону
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік		
Вінницька	0,288	0,292	0,282	0,317	0,289	0,294	14
Волинська	0,328	0,337	0,351	0,367	0,339	0,344	5
Дніпропетровська	0,346	0,333	0,343	0,376	0,392	0,358	4
Донецька	0,256	0,256	0,263	0,276	0,280	0,266	16
Житомирська	0,253	0,231	0,232	0,265	0,255	0,247	22
Закарпатська	0,302	0,317	0,345	0,283	0,272	0,304	12
Запорізька	0,274	0,246	0,236	0,269	0,272	0,259	19
Івано-Франківська	0,353	0,309	0,303	0,293	0,321	0,316	10
Київська	0,625	0,578	0,607	0,599	0,609	0,604	2
Кіровоградська	0,289	0,204	0,212	0,228	0,225	0,232	24
Луганська	0,259	0,179	0,177	0,195	0,203	0,203	25
Львівська	0,381	0,379	0,382	0,391	0,355	0,378	3
Миколаївська	0,276	0,234	0,251	0,267	0,258	0,257	21
Одеська	0,332	0,309	0,304	0,349	0,326	0,324	9
Полтавська	0,335	0,301	0,316	0,374	0,340	0,333	7
Рівненська	0,284	0,288	0,275	0,282	0,356	0,297	13
Сумська	0,263	0,240	0,248	0,282	0,270	0,261	18
Тернопільська	0,317	0,301	0,324	0,346	0,366	0,331	8
Харківська	0,327	0,332	0,337	0,342	0,331	0,334	6
Херсонська	0,237	0,223	0,247	0,236	0,268	0,242	23
Хмельницька	0,390	0,285	0,265	0,281	0,303	0,305	11
Черкаська	0,276	0,255	0,257	0,273	0,273	0,267	15
Чернівецька	0,254	0,249	0,273	0,267	0,272	0,263	17
Чернігівська	0,259	0,250	0,255	0,271	0,254	0,258	20
м. Київ	0,846	0,858	0,849	0,873	0,829	0,851	1
Середнє значення в цілому по Україні	0,334	0,311	0,317	0,332	0,330	0,325	X

*Розраховано автором.

Згідно до даних таблиці 2.14 можна побачити, що у 2017-2021 роках найвищий рівень інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку припадав на м. Київ. На другому місці за рівнем інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку перебувала Київська область, а на третьому місці – Львівська область. Регіони, які відзначаються вищим рівнем інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку характеризуються: високими обсягами капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одну особу (м. Київ та Київська область); високими обсяги капітальних інвестицій в розрахунку на доходи населення (м. Київ, Київська та Львівська область); високою часткою капітальних інвестицій в житлове будівництво у доходах населення (Київська область) та низьким рівнем безробіття (м. Київ, Київська та Львівська області).

Найнижчий рівень інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку в середньому за 2017-2022 роки належав Луганській області., що пов'язано із тим, що регіон забезпечував низькі, порівняно з іншими регіонами обсяги капітальних та прямих іноземних інвестицій в розрахунку на 1 особу, а також мав найвищий рівень безробіття у 2017-2022 роках. Разом з тим у Луганській області невелику частку доходів населення становили капітальні інвестицій в житлове будівництво. Про те виявлено, що в регіоні протягом 2017-2022 років доходи населення перевищували витрати населення, що дозволяло б населенню бути фінансово спроможним в напрямку інвестиційної діяльності в сфері житлового будівництва. До трійки регіонів з найнижчим рівнем інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку, окрім Луганської області належали Кіровоградська та Херсонська області, що обумовлено низькими обсягами капітальних інвестицій в житлове будівництво в розрахунку на одну гривню доходів населення, перевищенням витрат населення над їх доходами, а також високим рівнем безробіття порівняно з іншими регіонами.

Згідно даних таблиці 2.14 можна побачити, що п'яте місце в рейтингу за рівнем інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку займає

Волинська область, яка в рейтингу за рівнем інвестиційного забезпечення економічної складової займає 22 позицію у рейтингу. Така різна позиція регіону полягає у тому, що інвестиційне забезпечення з огляду виробництва та реалізації продукції є незначним, особливо невеликими порівняно із іншими регіонами є обсяги іноземних інвестицій в регіоні, про те в області активно здійснюються інвестиції в житлове будівництво, які займають високу частку в доходах населення, що позитивно відображається на інвестиційному забезпеченні соціального розвитку. Житомирська область, яка займає 22 місце в рейтингу за рівнем інвестиційного забезпечення соціальної складової у 2017-2022 роках, входить в десятку регіонів з найвищим рівнем інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку. Це пояснюється тим, що інвестиції активно здійснюються у виробничій сфері, про те обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу є незначним і відповідно невелику частку доходів населення складають інвестицій в житлове будівництво.

У контексті інтегральної оцінки інвестиційної забезпечення сталого розвитку, обчислено груповий індекс інвестиційного забезпечення екологічної складової, а результати відображено в таблиці 2.14. В основу розрахунків покладено часткові стандартизовані показники, які подано у додатку Д табл. Д.11 – табл. Д.12.

Дані таблиці показують, що в середньому за 2017-2021 роках Київська область мала найвищий рівень інвестиційного забезпечення екологічного розвитку. Якщо брати до уваги окремо по роках, то Київська область мала найвищий інтегральний індекс інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку лише у 2017-2019 роках. У 2020-2021 роках найвищий рівень інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку припадав на Дніпропетровську область. Найвищий рівень інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку у Київській області у 2017-2019 роках підтверджується високими порівняно з іншими регіонами обсягами капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища загалом та в розрахунку на 1 особу наявного населення, в розрахунку на обсяг виробленої

продукції та на обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Таблиця 2.14 – Результати інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів України до початку повномасштабної війни*

Регіони України	Груповий інтегральний індекс інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів					Середнє значення групового інтегрального індексу за 2017-2021 рр.	Рейтингова оцінка регіону
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік		
Вінницька	0,035	0,070	0,024	0,109	0,124	0,072	12
Волинська	0,048	0,088	0,059	0,078	0,087	0,072	12
Дніпропетровська	0,236	0,469	0,158	0,664	0,681	0,442	2
Донецька	0,119	0,439	0,243	0,619	0,623	0,409	3
Житомирська	0,020	0,024	0,018	0,031	0,033	0,025	21
Закарпатська	0,021	0,093	0,024	0,054	0,056	0,050	19
Запорізька	0,176	0,489	0,160	0,310	0,329	0,293	4
Ів.-Франківська	0,177	0,277	0,069	0,175	0,185	0,177	7
Київська	0,827	0,774	0,821	0,110	0,122	0,531	1
Кіровоградська	0,026	0,082	0,051	0,076	0,083	0,064	16
Луганська	0,017	0,077	0,020	0,083	0,101	0,060	17
Львівська	0,063	0,142	0,050	0,082	0,087	0,085	11
Миколаївська	0,079	0,181	0,064	0,313	0,328	0,193	6
Одеська	0,047	0,066	0,040	0,084	0,090	0,065	15
Полтавська	0,069	0,172	0,070	0,183	0,189	0,137	9
Рівненська	0,043	0,084	0,034	0,085	0,093	0,068	14
Сумська	0,041	0,044	0,024	0,102	0,114	0,065	15
Тернопільська	0,041	0,053	0,031	0,073	0,079	0,055	18
Харківська	0,087	0,144	0,071	0,226	0,258	0,157	8
Херсонська	0,015	0,039	0,016	0,026	0,030	0,025	21
Хмельницька	0,032	0,111	0,039	0,077	0,083	0,068	14
Черкаська	0,022	0,032	0,025	0,042	0,047	0,034	20
Чернівецька	0,043	0,086	0,045	0,224	0,235	0,127	10
Чернігівська	0,039	0,103	0,036	0,078	0,088	0,069	13
м. Київ	0,210	0,414	0,189	0,313	0,307	0,287	5
Середнє значення в Україні	0,101	0,182	0,095	0,169	0,178	0,145	X

*Розраховано автором.

У 2020-2021 роках найвищі обсяги капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища в розрахунку на одну особу та на обсяги викидів забруднюючих речовин припадали на Дніпропетровську область. Зокрема, у 2017 році найвищий показник обсягів капітальних інвестицій на

охорону навколишнього природного середовища в розрахунку на одну особу наявного населення дорівнював 2343,8 грн /особу (Київська область), у 2018 році – 1007,1 грн /особу (Київська область), у 2019 році – 3914,2 грн /особу (Київська область), у 2020 році – 1615,5 грн /особу (Дніпропетровська область), а у 2021 році – 1636,2 грн /особу (Дніпропетровська область).

Як свідчать дані таблиці в середньому за 2017-2021 роки Сумська та Одеська області мали однаковий рівень інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку, то підтверджується однаковим місцем в рейтингу за середнім груповим інтегральним індексом (15 місце в рейтингу). Однаковий рівень інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку також мали Рівненська та Хмельницька області (14 місце в рейтингу в одного та іншого регіону), Вінницька та Волинська області (12 місце в рейтингу в одного та іншого регіону), а також Житомирська і Херсонська області (21 місце в рейтингу в одного та іншого регіонів).

Загалом, Житомирська та Херсонська області, перебуваючи на останній позиції в рейтингу, належать до регіонів з найнижчим рівнем інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів. Найнижчий рівень інвестиційного забезпечення екологічного розвитку у Житомирській та Херсонській областях обумовлений тим, що обсяги капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища в розрахунку на обсяг реалізованої промислової продукції та обсяг викидів забруднюючих речовин були найменшими порівняно з іншими регіонами. Незначні інвестиційні витрати на охорону навколишнього природного середовища дозволяють свідчити, що регіони недостатньо, порівняно з іншими регіонами дбають про екологічний розвиток.

Аналізуючи інвестиційне забезпечення у м. Київ, варто відмітити, що за рівнем інвестиційного забезпечення економічної та соціальної складових сталого розвитку, регіон займає перше місце в рейтингу, а відносно рівня інвестиційного забезпечення екологічної складової займає п'яту позицію в рейтингу. Це пояснюється тим, що обсяги інвестицій на охорону навколишнього природного

середовища займають незначну частку в обсягах капітальних інвестицій в регіоні. Разом з тим, невисокими порівняно з іншими регіонами є обсяги капітальних інвестицій в розрахунку на обсяги виробленої продукції, на обсяги викидів забруднюючих речовин та в цілому в розрахунку на одну особу наявного населення в м. Київ.

На основі визначених групових інтегральних індексів інвестиційного забезпечення економічної, соціальної та екологічної складових сталого розвитку, здійснено обчислення зального інтегрального індексу інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону (табл. 2.15). Як показують дані, в середньому за 2017-2021 роки лідируючу позицію в рейтингу за рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку займає м. Київ, на другому місці знаходиться Київська область, а на третьому – Дніпропетровська область.

Найнижчий рівень інвестиційного забезпечення сталого розвитку в середньому за 2017-2021 роки належить Черкаській області, яка перебуває на 24 місці в рейтингу регіонів за даною характеристикою, що пояснюється низьким інвестиційним забезпеченням економічного (24 позиція в рейтингу регіонів) та екологічного (20 позиція в рейтингу регіонів) розвитку.

Оцінка інвестиційного забезпечення сталого розвитку конкретно по роках показує, що у 2017 та 2019 роках році найвищий рівень інвестиційного забезпечення належав Київській області, а у 2018, 2020 та 2021 роках – м. Київ. Разом з тим до п'яти регіонів з найвищим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку у 2017 році належали м. Київ, Київська Дніпропетровська, Хмельницька та Львівська області. У 2018 році до п'яти регіонів з найвищим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку належали м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Чернівецька та Тернопільська області, у 2019 році – м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Львівська та Запорізька області, у 2020 році – м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Донецька та Полтавська області, а у 2021 році – м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Донецька та Запорізька області.

Таблиця 2.15 – Результати інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України до початку повномасштабної війни*

Регіони України	Інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів					Середнє значення інтегрального індексу за 2017-2021 рр.	Рейтингова оцінка регіону
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік		
Вінницька	0,236	0,263	0,234	0,234	0,254	0,244	20
Волинська	0,233	0,242	0,264	0,266	0,245	0,250	18
Дніпропетровська	0,331	0,418	0,324	0,501	0,505	0,416	3
Донецька	0,255	0,296	0,284	0,466	0,443	0,349	4
Житомирська	0,233	0,222	0,225	0,253	0,251	0,237	22
Закарпатська	0,185	0,323	0,283	0,223	0,262	0,255	16
Запорізька	0,280	0,372	0,286	0,318	0,312	0,314	5
Івано-Франківська	0,273	0,393	0,264	0,274	0,328	0,306	6
Київська	0,625	0,595	0,618	0,368	0,379	0,517	2
Кіровоградська	0,257	0,194	0,187	0,166	0,198	0,201	23
Луганська	0,221	0,205	0,255	0,268	0,297	0,249	17
Львівська	0,321	0,326	0,292	0,266	0,293	0,299	7
Миколаївська	0,243	0,245	0,222	0,309	0,305	0,265	14
Одеська	0,283	0,268	0,249	0,266	0,241	0,261	15
Полтавська	0,250	0,273	0,278	0,350	0,312	0,293	9
Рівненська	0,284	0,276	0,242	0,246	0,329	0,275	13
Сумська	0,241	0,230	0,224	0,250	0,251	0,239	21
Тернопільська	0,240	0,432	0,261	0,261	0,283	0,295	8
Харківська	0,247	0,269	0,248	0,341	0,297	0,280	12
Херсонська	0,245	0,253	0,256	0,222	0,254	0,246	19
Хмельницька	0,329	0,309	0,260	0,276	0,271	0,289	11
Черкаська	0,194	0,193	0,178	0,185	0,192	0,189	24
Чернівецька	0,167	0,488	0,270	0,251	0,280	0,291	10
Чернігівська	0,237	0,262	0,241	0,251	0,206	0,239	21
м. Київ	0,532	0,615	0,510	0,556	0,527	0,548	1
Середнє значення в цілому по Україні	0,278	0,318	0,278	0,295	0,301	0,294	X

*Розраховано автором.

За даними розрахунку середнього значення інтегрального індексу у 2017-2021 рр можна свідчити, що до п'яти регіонів з найвищим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку увійшли м. Київ (1 місце в рейтингу), Київська (2 місце в рейтингу), Дніпропетровська (3 місце в рейтингу), Донецька (4 місце в рейтингу) та Запорізька (5 місце в рейтингу) області.

З огляду результатів розрахунку інтегральних індексів конкретно у 2017-2021 роках, варто відмітити, що у 2017 році найнижчий рівень інвестиційного

забезпечення сталого розвитку займала Чернівецька область, у 2018, 2019 та 2021 роках Черкаська область, а у 2020 році – Кіровоградська область. До п'ятірки регіонів з найнижчим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку за середнім значенням інтегрального індексу у 2017-2021 роках увійшли Черкаська (24 місце в рейтингу), Кіровоградська (23 місце в рейтингу регіонів), Житомирська (22 місце в рейтингу регіонів), Чернігівська (21 місце в рейтингу регіонів), Сумська (21 місце в рейтингу регіонів) та Вінницька (20 місце в рейтингу) області. Виявлено, що Сумська та Чернігівська область мають однаковий рівень інвестиційного забезпечення сталого розвитку і перебувають на 21 місці в рейтингу усіх регіонів за середнім інтегральним індексом. Наявність однакового рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку у Сумській та Чернігівській областях пов'язано із однаковими параметрами інвестиційного забезпечення економічного розвитку, а також подібними характеристиками інвестиційної діяльності в сфері соціального і екологічного розвитку.

Зважаючи на результати розподілу регіонів України за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку до початку повномасштабної війни виокремлено наступні особливості їх інвестиційної діяльності:

- окремі регіони України (Луганська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька області) у яких інвестиційна діяльність спрямована на розвиток економічних суб'єктів та результати їх діяльності, не забезпечують інвестиції в сферу соціального розвитку та покращення екологічного стану;

- у переважній більшості регіонів України не вистачає інвестицій в соціальній сфері, що негативно відображається на рівні їх інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку;

- окремі регіони України (Черкаська та Кіровоградська області) відображаються низьким рівнем інвестиційного забезпечення в результаті відсутності необхідних внутрішніх інвестиційних ресурсів та низької інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів;

- в групу регіонів лідерів та з високим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку попали регіони, у яких протягом 2017-2021 років

здійснено найбільші обсяги капітальних інвестицій та які є основними регіонами зосередження прямих іноземних інвестицій;

- в групу регіонів із середнім рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку попали регіони, які здійснюють інвестиційну діяльність спрямовану на розвиток підприємств та забезпечення економічного розвитку, обмежуючи спрямування інвестиційних потоків на соціальні цілі;

- в групу регіонів з низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку увійшли області, які мають порівняно з іншими регіонами нижчі обсяги капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одну особу, а також нижчою порівняно з іншими регіонами є частка капітальних інвестицій у ВРП, обсязі реалізованої продукції суб'єктами господарювання та наявних доходах населення.

Виявлено, що основними факторами впливу на рівень інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України є: обсяги капітальних інвестицій в регіонах та їх частка у ВРП, доходах населення, обсягах реалізованої продукції, обсяги прямих іноземних інвестицій, які вкладені в регіони і їх вплив на експортні та виробничі можливості; структура капітальних інвестицій в регіонах за напрямками їх використання; забезпеченість регіону потенційними джерелами формування інвестиційних ресурсів.

Надалі на основі згаданих у п. 2.1 даних Київської школи економіки [58, 59] про оцінку суми прямих і непрямих втрат економіки України внаслідок повномасштабної війни у таблиці 2.16 представлено необхідні дані та результати розрахунку за формулою (2.5) коефіцієнта коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

З таблиці бачимо, що чітко прослідковується об'єктивна закономірність, що регіони, які перебувають в зоні активних бойових дій характеризуються найбільшими втратами, тому й значення коефіцієнта коригування у них найбільші. Наприклад, найбільший у Луганській області – 135,2, Запорізькій – 61,2 та Донецькій – 42,3, де наразі спостерігається окупація країною-агресором більшої частини території цих областей.

Таблиця 2.16. - Розрахунок коефіцієнта коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України після повномасштабної війни

Група регіонів	Регіони	Непрямі втрати, \$ млрд	Прямі втрати, \$ млрд	Середньорічна сума капітальних інвестицій, млрд. дол. США	Середньорічна сума іноземних інвестицій в Україну, млрд. дол. США	Коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України
Регіони в зоні активних бойових дій	Дніпропетровська	37,3	3,4	2,29	0,71	13,5
	Донецька	4,9	37,4	1,00	0,00	42,3
	Запорізька	33,8	14,8	0,62	0,17	61,2
	Луганська	0,7	17,1	0,13	0,00	135,2
	Харківська	11,7	30,2	0,83	0,11	44,5
	Херсонська	1,3	12,3	0,38	0,08	29,7
Прифронтові, прикордонні до країни- агресора, прибережні та київський регіони	Київська	11,6	11,2	1,52	0,21	13,2
	Миколаївська	6,1	7,9	0,41	0,13	25,5
	Одеська	11,8	1,5	0,84	0,06	14,7
	Полтавська	8,7	0,7	0,83	0,46	7,3
	Сумська	4,4	3,4	0,30	0,00	26,0
	Чернігівська	3,8	5,8	0,32	0,14	20,5
	м. Київ	81,9	2,1	6,86	1,90	9,6
Інші регіони	Вінницька	6,3	0,5	0,56	0,03	11,4
	Волинська	3,5	0,02	0,37	0,03	8,9
	Житомирська	2,8	1,0	0,34	0,07	9,2
	Закарпатська	0,8	0,01	0,27	0,03	2,6
	Івано-Франківська	5,9	0,4	0,35	0,03	16,3
	Кіровоградська	3,4	0,1	0,28	0,03	11,4
	Львівська	5,9	0,2	1,04	0,13	5,2
	Рівненська	1,7	0,2	0,35	0,04	4,9
	Тернопільська	2,6	0,1	0,32	0,00	8,5
	Хмельницька	3,6	1,2	0,42	0,07	9,8
	Черкаська	5,5	0,1	0,39	0,07	12,2
Чернівецька	0,6	0,1	0,14	0,00	4,9	
Всього		218,0	147,6	16,33	3,99	18,0

* розраховано автором на основі даних Київської школи економіки [108, 58, 59].

На наступному етапі, використовуючи формулу (2.6) проведено перерахунок групових та інтегрального індексів інвестиційного забезпечення сталого розвитку, результати якого представлено у таблицях Д.17-Д.20.

Також важливо провести порівняння зміни відповідних групових та інтегрального індексів до та після початку повномасштабної війни.

Відповідно на рисунку 2.7 представлено порівняння рівнів інвестиційного

забезпечення економічної складової сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів України.

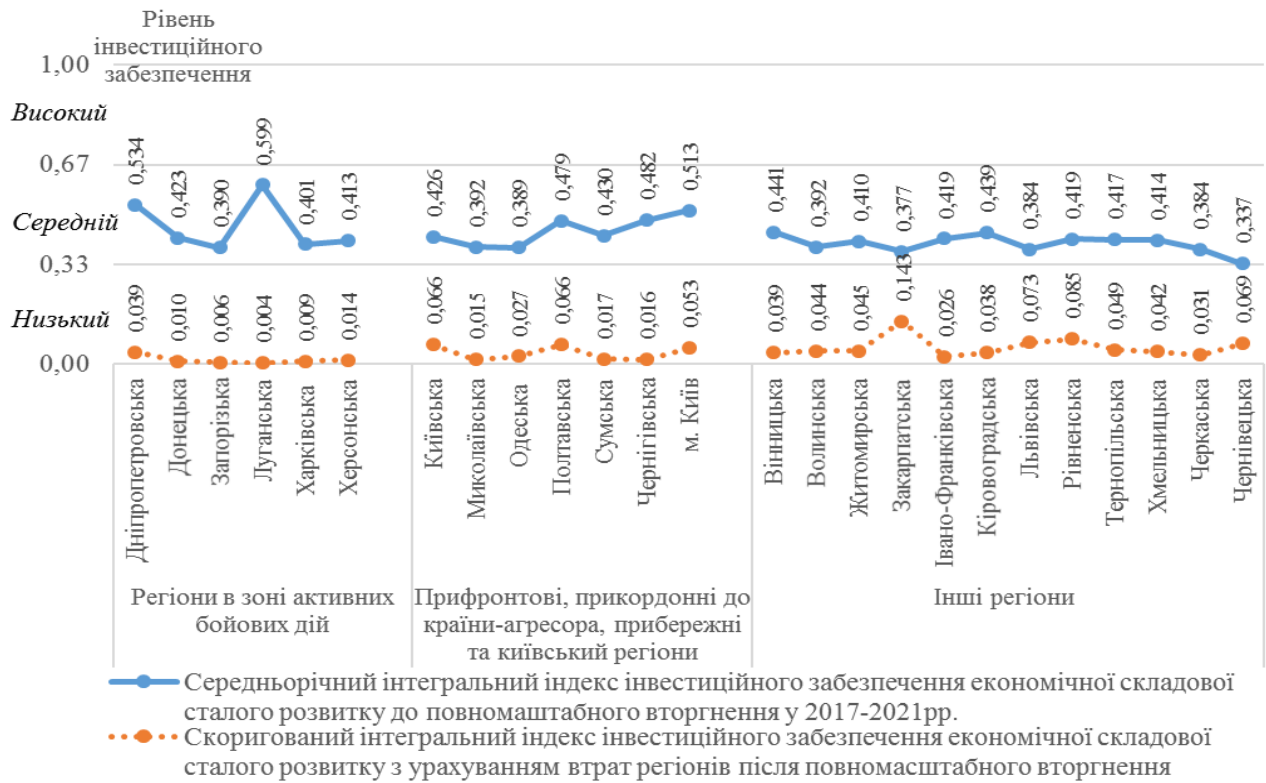

Рис. 2.7 – Порівняння рівнів інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів України (побудовано автором за даними [58, 59, 108])

Як бачимо з рисунку, по початку повномасштабної війни в Україні усі регіони підтримували середній рівень інвестиційного забезпечення за економічною складовою сталого розвитку. При цьому, навіть регіони, які на даний час перебувають у зоні активних бойових дій (Луганська та Дніпропетровська області) демонстрували одні з найвищих рівнів інвестиційного забезпечення. Також традиційно порівняно вищий середній рівень даного індексу досягало м. Київ. Тоді як серед інших регіонів мінімальний рівень інвестиційного забезпечення був у Чернівецькій області, яка наближалася до переїходу до групи з низьким рівнем. Після початку повномасштабної війни ситуація у сфері інвестиційного забезпечення регіонів за економічною складовою сталого розвитку значно погіршилася в усіх регіонах України, особливо у регіонах, які перебувають

у зоні активних бойових дій. Усі регіони за цією складовою перейшли до групи з низьким рівнем інвестиційного забезпечення. При цьому, інвестиційне забезпечення економічної складової у регіонах охоплених активними бойовими діями знизилася практично до мінімального рівня, що пов'язується із наявністю значних прямих і непрямих втрат наслідок повномасштабної війни. У прифронтових, прикордонних та прибережних регіонах також ситуація знанчо погіршилася, особливо це характерно для Миколаївської, Сумської та Чернігівської обласей. Серед групи інших регіонів, тільки Закарпатська область характеризується порівняно вищим але все з низьким рівнем інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку, тоді як проблеми мають Черкаська, Вінницька та Івано-Франківська області.

Надалі на рисунку 2.8. подано порівняння рівнів інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів України.

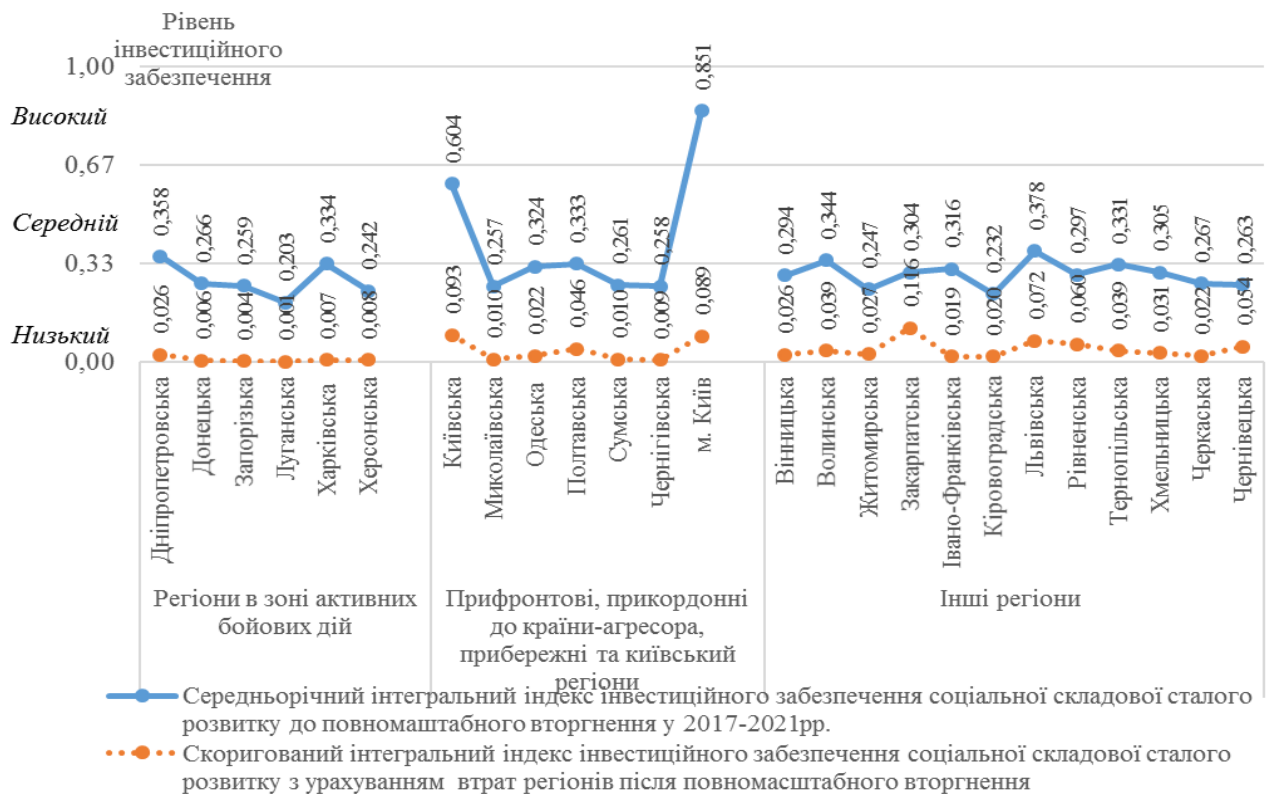

Рис. 2.8 – Порівняння рівнів інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів України (побудовано автором за даними [58, 59, 108])

Як бачимо, до повномасштабного вторгнення агресора лише м. Київ забезпечувало порівняно високий рівень інвестиційного забезпечення за цією складовою, тоді як середнім рівнем характеризувалися Київська, Дніпропетровська, Львівська, Харківська та Волинська області. Внаслідок повномасштабної війни усі регіони потрапили до групи з низьким рівнем інвестиційного забезпечення. Особливо критична ситуація також характерна для регіонів, охоплених бойовими діями та які несуть найбільші прямі і непрямі втрати. У прифронтових, прикордонних та прибережних регіонах лише м. Київ та Київська область зберегли низький але дещо вищий серед інших регіонів рівень інвестиційного забезпечення за цією складовою сталого розвитку. Серед інших регіонів тільки Закарпатська область зберегла порівняно вищих, ніж інші області рівень інвестиційного забезпечення, хоча він також залишається низьким.

Надалі на рисунку 2.9 подано порівняння рівнів інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку.

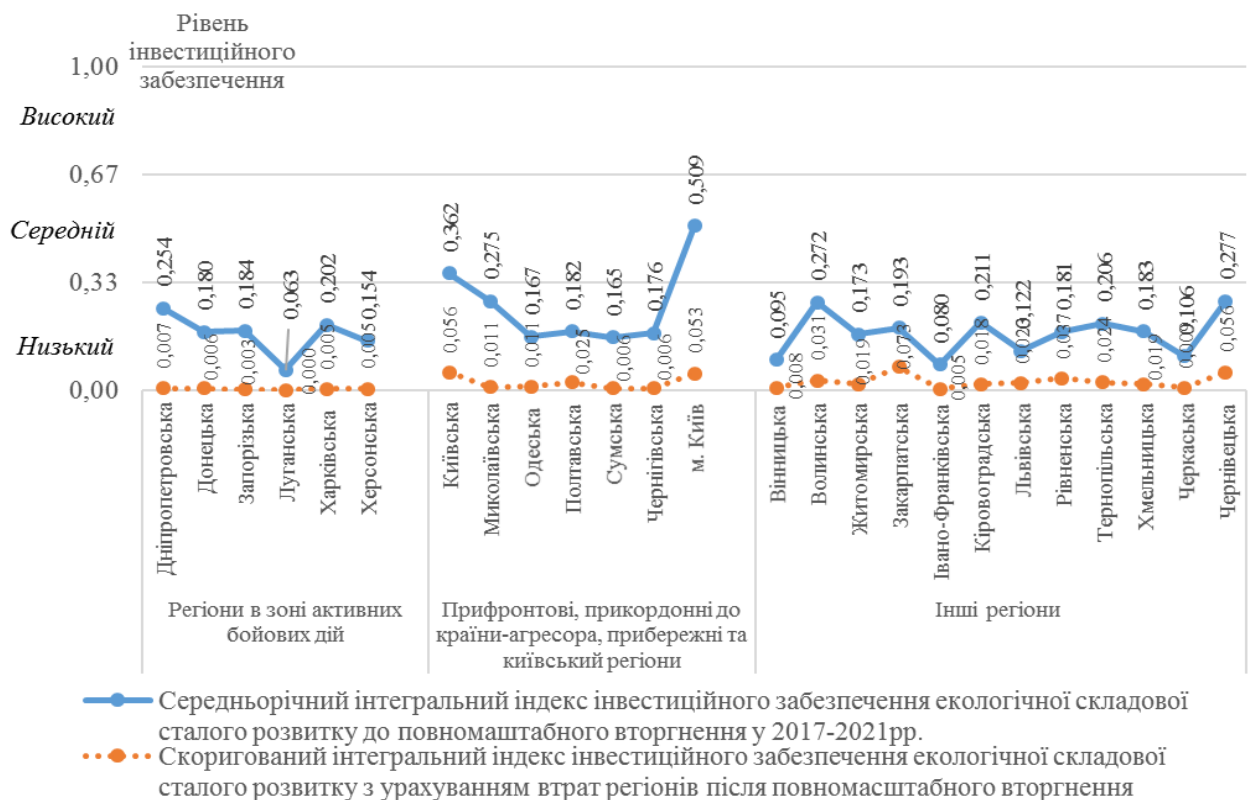

Рис. 2.9 – Порівняння рівнів інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів України (побудовано автором за даними [58, 59, 108])

Як бачимо з рисунку, дог початку повномасштабної війни тільки м. Київ та Київська область досягали середнього рівня інвестиційного забезпечення за цією складовою, а решта регіонів знаходилися на порівняно низькому рівні. Після початку повномасштабної війни ситуація значно погіршилася – тепер усі регіони розмістилися у групі з порівняно низьким рівнем інвестиційного забезпечення. Найбільші проблеми у цій сфері мають регіони в зоні активних бойових дій, де рівень опустився до практично до мінімуму. Також критичною ситуація стала й у прифронтових, прикордонних та прибережних регіонах, де навіть порівняно вищі індекси м. Києва та Київської області також є дуже низькими. Серед групи інших регіонів лише Закарпатська та Чернівецька області мають порівняно вищі рівні.

На завершальному етапі аналізу на рисунку 2.10 проведено порівняння інтегральних рівнів інвестиційного забезпечення сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів.

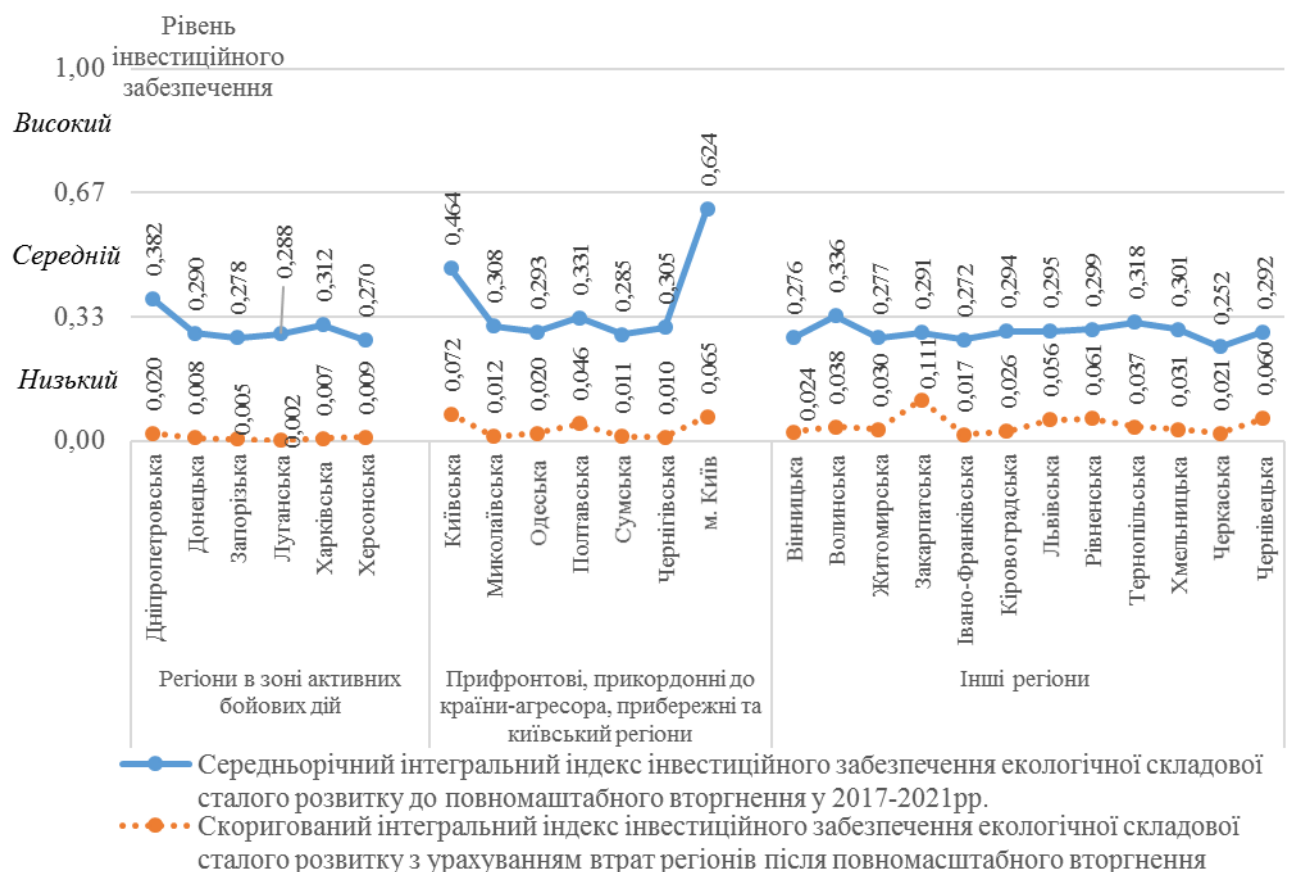

Рис. 2.10 – Порівняння інтегральних рівнів інвестиційного забезпечення сталого розвитку до та після повномасштабного вторгнення за групами регіонів України (побудовано автором за даними [58, 59, 108])

Видно, що до початку повномасштабної війни лише кілька регіонів досягали середнього рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку – м. Київ, Київська, Дніпропетровська та Волинська області. Тоді як після початку повномасштабної війни усі регіони потрапили до групи з низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Особливо критичною є ситуація у регіонах у зоні активних бойових дій, де цей рівень знизився до мінімальних значень. Серед прифронтових, прикордонних та прибережних регіонів тільки м. Київ та Київська область демонстрували порівняно вищі значення індексів. Серед групи інших регіонів дещо вищими значеннями індексів характеризуються регіони, які зазнали менших втрат внаслідок повномасштабної війни – Закарпатська, Чернівецька, Рівненська та Львівська області.

За підсумками проведеної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку, виявлено значні відмінності в інвестиційній діяльності регіонів України до та після початку повномасштабної війни, яка призвела до значних прямих і непрямих втрат для усіх регіонів. Тому відбулося різке зниження рівня інвестиційного забезпечення як за окремими складовими сталого розвитку, так і в цілому інтегрального індексу. Об'єктивно найнижчими рівнями інвестиційного забезпечення за усіма цими критеріями наразі характеризуються регіони, які перебувають у зоні активних бойових дій (Донецька, Луганська, Запорізька, Харківська, Херсонська та Дніпропетровська області). Тому ці регіони потребуватимуть найбільших інвестиційних вкладень з усіх можливих джерел в період повоєнного відновлення.

Висновки до розділу 2

1. Здійснено критичний аналіз наявних методик до оцінки інвестиційної привабливості, інвестиційного потенціалу, інвестиційного забезпечення та ефективності інвестицій в регіонах, що дозволило виокремити їх позитивні та негативні аспекти, ключові напрями і показники, покладені в основу аналітичного дослідження інвестицій на регіональному рівні, що в сукупності дало змогу

сформувати певні вимоги та особливості до методики проведення оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

2. Розроблено авторський підхід до оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, що базується на аналізі існуючих методик аналітичного дослідження інвестицій на регіональному рівні, та передбачає оцінку інтегрального індексу інвестиційного забезпечення сталого розвитку та його складових: економічної, соціальної та екологічної. Визначено та детально відображено математичні та статистичні інструменти обчислення інтегрального індексу, здійснення рейтингової оцінки та поділу регіонів України на групи за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку.

3. Виявлено зниження обсягу капітальних інвестицій у всіх регіонах України у 2022 році, що обумовлено запровадженням на території України воєнного стану від 24 лютого 2022 року. Виявлено, що найбільші обсяги капітальних інвестицій протягом 2017-2022 років були здійснені у м. Київ, Київській та Дніпропетровській областях, що позитивно вплинуло на рівень інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку і пояснюється наявністю в регіонах значної кількості виробничих та промислових підприємств, які працюють прибутково, зорієнтовані за експортну діяльність і зацікавлені у здійсненні інвестицій. Виявлено, що переважну частку джерел фінансування капітальних інвестицій в регіонах України складають власні кошти підприємств, які формуються в результаті їх рентабельної діяльності.

4. Визначено, що одним із важливих показників, що відображають рівень інвестиційного забезпечення регіонів України є обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в регіон з початку інвестування. Виявлено, що обсяг прямих іноземних інвестицій знизився у 2022 році майже у всіх регіонах України, окрім Вінницької та Тернопільської областей, де відбулось збільшення іноземного капіталу залученого в результаті інструментів боргових зобов'язань. Результати аналізу за 2017-2022 роки показують, що лідером за обсягами прямих іноземних інвестицій залучених в регіон було м. Київ, а найменші обсяги прямих іноземних інвестицій було залучено у Чернівецьку область.

5. За підсумками кореляційно-регресійного аналізу взаємозв'язку між сумою капітальних інвестицій та показниками валового регіонального продукту і чисельності робочої сили у віці 15 років і вище виявлено, що капітальні інвестиції є стимулюючим чинником для забезпечення повоєнного економічного відновлення регіонів та злучення для цього додаткової робочої сили.

6. Проведено інтегральну оцінку інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у 2017-2021 роках, що дозволило обчислити групові та загальний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку, які склали основу для розподілу регіонів України в межах певних груп за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку. Виокремлено три групи регіонів України за рівнем інвестиційного забезпечення їх сталого розвитку (регіони з високим рівнем; регіони із середнім рівнем, регіони із низьким рівнем), що дає можливість комплексно та з врахуванням певних регіональних особливостей формувати стратегії чи програми націлені на підвищення рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів країни.

7. Виявлено, що до початку повномасштабної війни більшість регіонів України характеризувалися середніми рівнями інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Через значні прямі і непрямі економічні втрати, до яких призвела повномасштабна війна, відбулося різке зниження рівнів інвестиційного забезпечення сталого розвитку в усіх регіонах України як за окремими економічною, соціальною та екологічною складовими, так і загалом інтегального рівня. Результати комплексної оцінки підтвердили припущення, що в період повоєнного відновлення найбільшого інвестиційного забезпечення сталого розвитку потребуватимуть регіони, які наразі охоплені активними бойовими діями, а також прифронтові, прикордонні з країною-агресором та прибережні регіони України.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

3.1. Інституційні засади імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику

В основі інституційних засад формування механізму інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів покладено систему норм та правил, процедур та структур, які впливають на процес планування та реалізації національної та регіональної політики. Ці інституційні засади визначаються, як певні екологічні, економічні та соціальні ідеї, що перетворюються на дії та результати. Окрім того актуальність дослідження інституційних засад імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику полягає в тому, що реалізація цілей сталого розвитку потребує координації та співпраці між різними секторами суспільства та рівнями управління, визначенні ефективності існуючих механізмів задля забезпечення успішної реалізації стратегії сталого розвитку, виявленні шляхів залучення та ефективного використання цих ресурсів на рівні країни та регіону. Сталість розвитку вимагає вирішення різноманітних проблем, включаючи бідність, нерівність, зміну клімату, забруднення навколишнього середовища, що дозволяє ідентифікувати пріоритетні напрямки дій та створювати стратегії для вирішення цих проблем.

На нашу думку, стратегічний аналіз інституцій сталого розвитку на рівні держави та регіонів в Україні повинен включати оцінку наявних стратегій, визначення їх спрямованості, цілей, завдань, а також ідентифікацію інституцій, що відповідають за їх впровадження та моніторинг; вивчення структури та функціонування інституцій, які відповідають за реалізацію стратегій сталого розвитку; визначенні сильних та слабких сторін інституцій, їхніх можливостей

та обмежень для виконання завдань сталого розвитку. Основною метою стратегічного аналізу є визначення ключових напрямків дій для досягнення цілей сталого розвитку, що може включати розробку нових політик, програм та проектів, реформування існуючих інституцій, зміну законодавства, а також моніторинг та оцінку виконання стратегій сталого розвитку, що дозволяє вчасно виявляти проблеми та здійснювати коригування стратегування сталого розвитку регіонів відповідно до потреб та умов.

Ці риси стратегічного аналізу інституцій сталого розвитку допомагають державі та регіонам в Україні ефективно координувати та спрямовувати зусилля на досягнення цілей сталого розвитку, забезпечуючи більш ефективне та стійке економічне та соціальне зростання. Відповідно до рівня компетенції, повноважень, функціоналу інструментів Глобальні цілі сталого розвитку можуть бути інтегровані як в національну так і регіональну економічну політику. За проведеними попередньо напрямками оцінки можемо виокремити основні етапи імплементації інституціональних засад реалізації Глобальних цілей сталого розвитку в національну економічну політику (рис. 3.1).

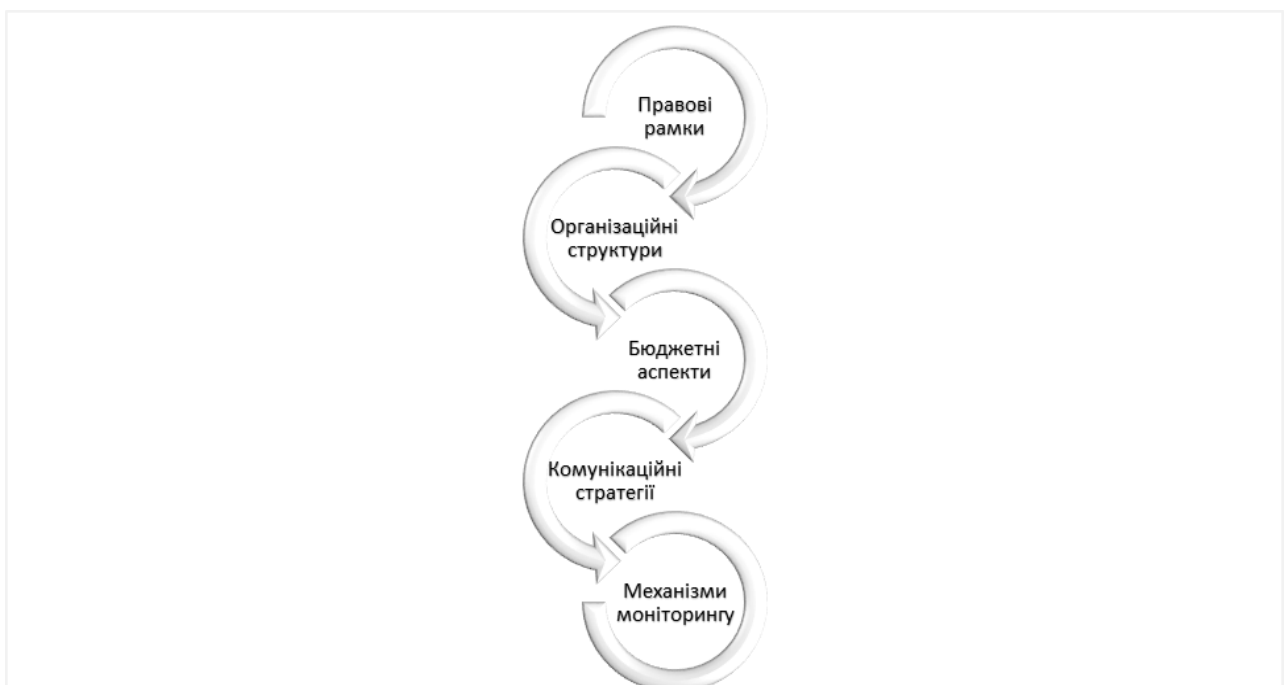

Рис. 3.1 – Етапи імплементації інституціональних засад реалізації Глобальних цілей сталого розвитку на національному рівні

Джерело: розроблено автором

Охарактеризуємо складові та визначальні характеристики зазначених етапів в контексті їх практичної реалізації, зокрема, у повоєнний період з позиції інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів.

Правові рамки визначають основу формування інвестиційного клімату та повинні забезпечити не лише функціонування сприятливого інвестиційного простору, а й давати інтеграційний імпульс для подальшого руху України до європейського співтовариства. Інструментарій забезпечення цих процесів може бути представлений законами, постановами, регуляційними та іншими юридичними документами, які визначають правовий контекст для реалізації політик або програм. У післявоєнний період суттєвої модернізації потребуватиме нормативно-правове забезпечення економічного зростання з позиції збалансованого врахування екологічного та соціального напрямів з визначенням специфіки регіонів, зокрема територій з великою кількістю зруйнованих міст і інфраструктури (основна потреба стосуватиметься відновлення житлового фонду, доріг, мостів, шкіл, лікарень та іншої інфраструктури); регіонів, які мають промислові підприємства, такі як важка промисловість, металургія, хімічна промисловість тощо, можуть потребувати інвестицій для відновлення та модернізації виробничих потужностей на засадах сталого розвитку; території, де сільське господарство є основним галуззю економіки, можуть потребувати інвестицій для відновлення сільгосппродукції, відновлення землі, сільськогосподарських будівель і механізмів; регіонів з потенціалом для туризму, які мають історичні або культурні пам'ятки, природні об'єкти або інші туристичні привабливості, можуть потребувати інвестицій для відновлення та розвитку туристичної інфраструктури; екологічно чутливі регіони, які постраждали внаслідок екологічних катастроф або мають великий екологічний дефіцит, можуть потребувати інвестицій для охорони довкілля, відновлення екосистем та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

Враховуючи національний рівень імплементації цілей сталого розвитку визначальним є організаційне забезпечення, яке представлено такими

інституціями як державні установи, агентства, комітети та інші організаційні одиниці, які відповідають за виконання конкретних завдань та функцій. Ще одним інституційним аспектом є бюджетні ресурси, призначені для реалізації політик або програм, а також механізми контролю за їхнім використанням. Цілком логічним є твердження про недостатній рівень бюджетного фінансування та відповідні заходи спрямовані на інвестиційне забезпечення сталого розвитку України та регіонів зокрема у повоєнний період, саме тому окремим напрямом досліджень виступає оцінка диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення.

В сучасних умовах визначальну вагу носять комунікаційні стратегії, в основі яких лежить такий інструментарій як методи та канали спілкування, які використовуються для поширення інформації про політики або програми, залучення зацікавлених сторін та створення підтримки для їхньої реалізації.

Після завершення процедур відбувається процес моніторингу та оцінки, який функціонує на основі інструментів та процедур, що використовуються для визначення ефективності та результативності виконання політик або програм реалізації цілей сталого розвитку, а також для виявлення можливих проблем та удосконалення стратегій. Що стосується інституції, які забезпечують сталий розвиток на державному рівні, то ключовими з них виступають Міністерства та урядові відомства, які відповідають за розробку і виконання стратегій та політик сталого розвитку в різних секторах економіки та суспільства; національні агентства та комітети, що можуть бути створені для спеціалізованого нагляду за конкретними аспектами сталого розвитку, такими як енергетика, транспорт, водні ресурси; державні фонди і фонди розвитку, які надають фінансову підтримку проектам сталого розвитку, а також координують програми підтримки, грантів та кредитів для сталого розвитку; навчальні та дослідницькі установи, зокрема заклади вищої освіти і наукові інститути, що займаються дослідженнями та розробками стратегій сталого розвитку, а також підготовкою кадрів у цій сфері; регуляторні органи, які встановлюють стандарти та норми для захисту довкілля, підтримують енергоефективність та

інші заходи, що сприяють сталому розвитку; міжнародні організації з якими Уряд може співпрацювати (ООН, Європейський Союз, Світовий Банк та інші) для отримання фінансової та технічної підтримки в галузі сталого розвитку.

Інституційні засади імплементації визначаються контекстом кожного конкретного випадку і можуть варіюватися в залежності від типу політики, характеру проблеми та характеристик системи управління. Їх правильне врахування та організація є важливою умовою успішної реалізації будь-яких стратегій чи програм, зокрема сталого економічного розвитку. Як зазначає І.Алексєєв та інші [1] перехід України до моделі сталого економічного розвитку передбачає комплекс обґрунтованих та обґрунтованих управлінських рішень щодо побудови національної екологічної стратегії. Важливим є переорієнтація країни з сировинної бази на інноваційну економіку та відмова від її пасивної позиції, коли викиди парникових газів скорочуються не через заходи щодо їх скорочення, а через впровадження новітніх технологій, екстенсивний тип виробництва, інновації, які підтримуються державою за рахунок фінансових, організаційних, податкових інструментів. Також важливим питанням є створення ефективного механізму фінансування реалізації сталого економічного розвитку, який базувався б на принципах прозорості та адресності. Відповідно тільки така політика та уникнення помилок, допущених у попередні періоди, може сприяти ефективному економічному та природному відтворенню країни та налагодженню співпраці з міжнародним співтовариством.

Отже, врахування екологічного фактору у забезпеченні сталого розвитку в сучасних умовах базується на основі раціонального використання ресурсів, альтернативній енергетиці, а у післявоєнний період окрім цього, визначатиметься ліквідацією наслідків мінування, обстрілів, екологічних злочинів, що були вчинені російською федерацією.

На регіональному рівні можна виділити інституції, основні джерела та форми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України відповідно до діючої нормативно-правової бази (рис. 3.2.).

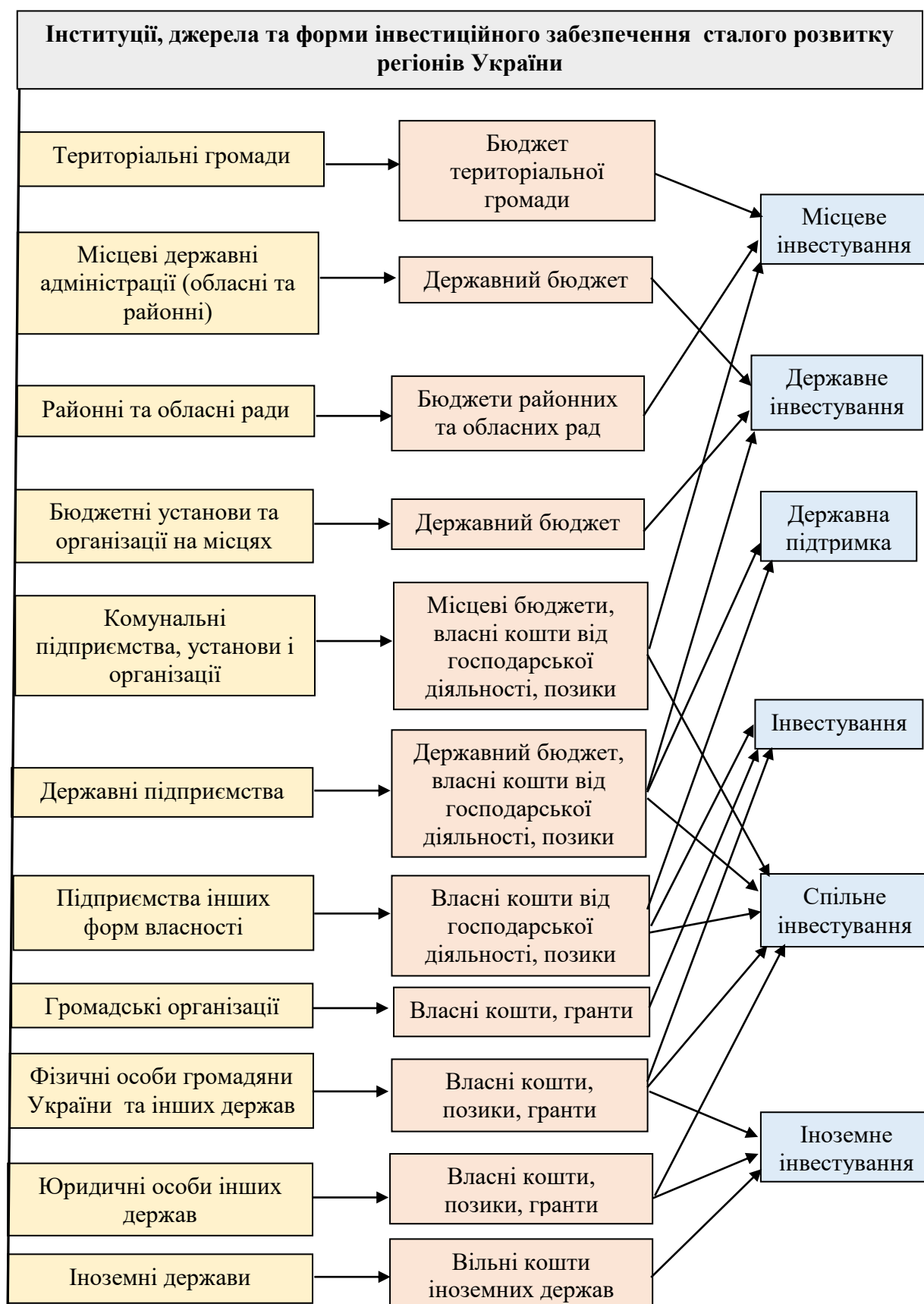

Рис. 3.2 – Інституції, основні джерела та форми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України

Джерело: розроблено автором на основі нормативних актів [54, 55].

Розглянемо детальніше функції даних інституцій в контексті інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. Територіальні громади відіграють ключову роль у забезпеченні сталого розвитку на місцевому рівні. Вони є безпосередніми отримувачами та розпорядниками інвестицій, спрямованих на розвиток їхньої території. Місцеві державні адміністрації (обласні та районні) координують та сприяють залученню інвестицій на регіональному рівні, розробляють та реалізують стратегії сталого розвитку. Районні та обласні ради представляють інтереси місцевого населення та затверджують програми і бюджети розвитку регіонів. Бюджетні установи та організації на місцях отримують фінансування з державного бюджету на реалізацію проектів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку.

Комунальні підприємства, установи та організації забезпечують надання житлово-комунальних та інших послуг, що є важливими для забезпечення сталого розвитку. Державні підприємства здійснюють діяльність у різних галузях економіки та можуть залучати інвестиції для модернізації та розвитку виробництва. Підприємства інших форм власності відіграють важливу роль у створенні робочих місць та економічному розвитку регіонів.

Громадські організації представляють інтереси громадян та сприяють залученню інвестицій у соціальні проекти. Фізичні особи громадяни України та інших держав можуть інвестувати власні кошти у проекти, спрямовані на сталий розвиток регіонів. Юридичні особи інших держав можуть здійснювати інвестиції в Україну, сприяючи економічному розвитку та створенню робочих місць. Іноземні держави можуть надавати фінансову допомогу та інвестиції на підтримку сталого розвитку регіонів України.

Ці інституції можуть спільно працювати для вирішення екологічних, економічних, соціальних та культурних викликів у своїх регіонах та територіальних громадах з метою створення сталого та збалансованого розвитку.

Цілком логічною є теза про те, що усі цілі сталого розвитку не можуть бути імплементовані в національну, а тим більше регіональну політику.

Матриця відповідностей компетенцій та відповідного інституційного забезпечення може бути представлено у вигляді таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Матриця відповідності інституцій та їх компетенцій у сфері інвестиційного забезпечення сталого розвитку*

Компетенції / Інституції	Громадські організації	Органи місцевого самоврядування	Органи державної влади	Дослідницькі та освітні інститути	Між-регіональні організації
Розробка та реалізація стратегій сталого розвитку	+	+	+	+	+
Виконання проектів та програм сталого розвитку	+	+			
Залучення фінансових ресурсів		+	+		+
Проведення моніторингу та оцінки ефективності		+	+		+
Організація комунікаційної роботи та спілкування зі зацікавленими сторонами	+	+		+	
Розвиток освітніх та дослідницьких ініціатив для підвищення компетентності у сфері сталого розвитку	+			+	

* Розроблено автором.

Коментуючи співвідношення компетенцій до структур, що можуть втілювати принципи сталого розвитку відповідно до своїх функціональних обов'язків, можемо констатувати достатній рівень усіх інституцій щодо розробки та реалізації стратегій сталого розвитку. В залежності від специфіки у інших напрямках діяльності відбувається поділ за функціоналом, зокрема

залучення фінансових ресурсів для реалізації проектів лежить у компетенції регіональних органів, територіальних громад та міжрегіональних організацій.

Звичайно ми можемо розглядати ЗВО як суб'єкта у написанні грантових заявок з позиції провадження інноваційних розробок на засадах сталого розвитку, але в контексті імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику рівень їх компетенції буде значно нижчий ніж попередніх суб'єктів.

Окрім того варто зазначити, що ознаками сталого розвитку регіонів чи територіальних громад має стати конкурентоспроможність, стабільність, збалансованість між економічним зростанням з врахуванням екологічних та соціальних факторів. Відповідно до цілей сталого розвитку ми можемо сформулювати інституційне забезпечення реалізації політик і принципів на національному та регіональному рівнях (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Відповідність державних та регіональних інституцій цілям сталого розвитку

Цілі сталого розвитку	Інституції	Рівень імплементації
1	2	3
Ціль 1. Подолання бідності	Обласні та районні державні адміністрації Регіональні органи Міжнародні організації	Регіональний Державний
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	Міжнародні організації Міжрегіональні організації	Міжнародний Державний
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	Міністерства та урядові відомства (МОЗ)	Державний
Ціль 4. Якісна освіта	Дослідницькі та освітні інститути Регіональні наукові центри Організації, які займаються навчанням та підвищенням кваліфікації кадрів	Державний Регіональний
Ціль 5. Гендерна рівність	Громадські організації	Державний
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	Територіальні громади Регуляторні органи	Державний Регіональний
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Дослідницькі та освітні інститути	Державний
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	Центри зайнятості Профспілки Територіальні громади	Державний

Продовження табл. 3.2

1	2	3
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	Державні інвестиційні фонди та мережі підпорядкованих регіональних інвестиційних фондів, що спрямовані на координацію процесу інвестування у соціальну, економічну та екологічну сфери регіонів Промислові й торгово-комерційні палати	Державний
Ціль 10. Скорочення нерівності	Асоціація органів місцевого самоврядування, Центри зайнятості, Обласні державні адміністрації	Державний Регіональний
Ціль 11. Сталій розвиток міст і громад	Національні та місцеві агенції розвитку Асоціації муніципалітетів Територіальні громади	Регіональний
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	Бізнесові та інноваційні центри Агентства регіонального розвитку Організації, що поширюють нові технології Територіальні громади	Державний Регіональний
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	Міжнародні організації Дослідницькі та освітні інститути Міністерства та урядові відомства	Міжнародний Державний
Ціль 14. Збереження морських ресурсів	Міжнародні організації Міжрегіональні організації Міністерства та урядові відомства	Міжнародний Державний
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	Міжнародні організації Міжрегіональні організації Міністерства та урядові відомства	Міжнародний Державний
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	Міжнародні організації Національні агентства та комітети Громадські організації	Міжнародний Державний Регіональний
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	Асоціації муніципалітетів Територіальні громади Міжрегіональні організації	Державний Регіональний

Джерело: розроблено автором.

Для реалізації поставлених цілей незалежно від рівня їх імплементації важливим є залучення фінансових ресурсів, зокрема формування інвестиційних проєктів. Результатом роботи формування та реалізації інвестиційних проєктів на основі концепції сталого розвитку стане врахування екологічного, соціального та економічних чинників для збалансованого розвитку регіонів відновлення їх потенціалу у післявоєнному періоді. Інструментарій стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення

сталого розвитку регіонів може бути реалізований через фінансові, фіскальні, страхові та інвестиційні інструменти як на державному так і регіональному рівнях. Попри розроблені нами механізми та запропонований інструментарій реалізації інституційних засад забезпечення глобальних цілей сталого розвитку на регіональному та національному рівні в основі їх ефективного запровадження лежатиме достатнє інвестиційне забезпечення.

В основі забезпечення збалансованого розвитку лежить система принципів діяльності, де одним із системоутворюючих буде принцип цілісності. В його основі сформована система поєднання інноваційності з раціональним використанням ресурсів, нарощення економічного зростання на основі соціальної справедливості.

Принципи сталого розвитку регіонів базуються на ідеї забезпечення збалансованого соціального, економічного та екологічного розвитку, який задовольняє потреби поточного покоління, не шкодячи можливостям майбутніх поколінь. Основні принципи сталого розвитку регіонів включають:

Інтегрований підхід – сталий розвиток регіонів передбачає комплексний підхід до вирішення екологічних, економічних та соціальних проблем, враховуючи їх взаємозв'язок та вплив на якість життя мешканців.

Принцип сталого розвитку – передбачає ефективне та відповідальне використання природних ресурсів, забезпечуючи їх довгострокову доступність та збереження для майбутніх поколінь.

Залучення громадськості у прийняття рішень та реалізацію проектів сталого розвитку – широкий громадський консенсус та участь сприяють забезпеченню ефективності та прийняттю зрозумілих та прийнятних рішень.

Збереження культурної спадщини – сталий розвиток регіонів передбачає збереження та захист культурної спадщини та ідентичності місцевих спільнот, сприяючи їх розвитку та підтримці.

Економічна стабільність – створення умов для сталого економічного зростання, що сприяє підвищенню рівня життя та забезпечує стабільність економіки регіону.

Екологічна збалансованість – забезпечення збереження та охорони навколишнього середовища, що є одним із головних принципів сталого розвитку регіонів та також включає управління відходами, збереження біорізноманіття, захист водних та природних ресурсів тощо.

Використання цих принципів у розробці та реалізації стратегій країни чи регіонів зокрема допомагає створити умови для економічного розвитку, соціальної справедливості та екологічної збалансованості, що сприяє стабільному та прогресивному розвитку регіонів.

Окремо слід зазначити, що регіональна економічна політика та цілі сталого розвитку можуть бути тісно пов'язані між собою, оскільки регіони відіграють важливу роль у впровадженні стратегій сталого розвитку на місцевому рівні. Зокрема регіональні органи влади та керівники територіальних громад можуть розвивати та підтримувати промисловість і підприємництво, спрямовані на використання екологічно чистих технологій та зелених інновацій. Регіональні політики можуть спрямовуватися на забезпечення рівномірного розподілу економічного розвитку між різними районами та секторами економіки з урахуванням екологічних та соціальних аспектів. Органи місцевої влади можуть сприяти енергоефективності та збільшенню використання відновлюваних джерел енергії в економіці регіону, що сприятиме зменшенню викидів парникових газів та забезпечить сталість енергопостачання. Окрім того у їх повноваженнях також знаходиться розробка та втілення програм для збереження природних ресурсів, таких як ліси, водні ресурси та біорізноманіття, що є важливими для сталого розвитку. Регіональна економічна політика однозначно повинна сприяти розвитку зелених секторів економіки, таких як відновлювана енергетика, екологічний туризм та екоінновації, що сприятиме створенню нових робочих місць і забезпечить економічний розвиток. Територіальні громади можуть інвестувати у створення сталої інфраструктури, такої як ефективна система транспорту, цифрові технології для підтримки розвитку «розумних міст» та інші проекти, які сприяють сталому розвитку. Відповідно ці цілі та напрями, повинні бути

включені до регіональної економічної політики для досягнення сталого розвитку у повоєнний період розвитку України.

Враховуючи основні пріоритети регіонального розвитку (стимулювання економічного зростання, збалансований розвиток, енергоефективність, збереження природних ресурсів, розвиток сталої інфраструктури) визначено основні напрями реалізації політики повоєнного сталого розвитку регіонів України залежно від ступеня їх охоплення воєнними діями (рис. 3.3).

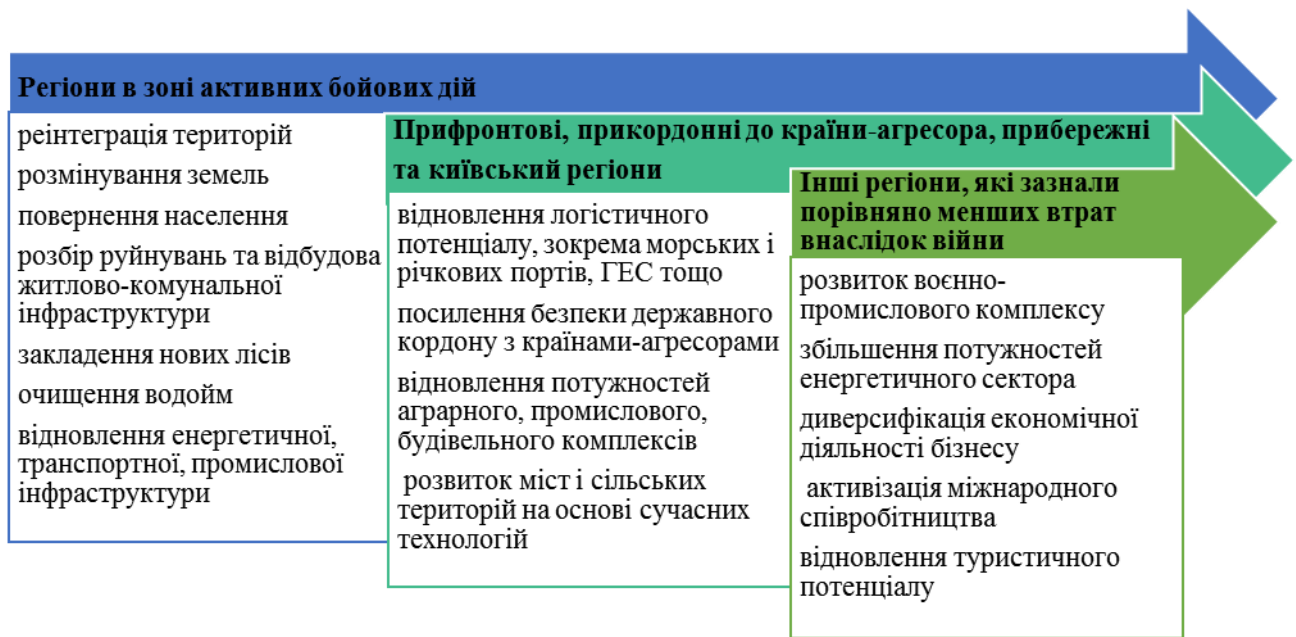

Рис. 3.3 – Основні напрями реалізації політики повоєнного сталого розвитку регіонів України залежно від ступеня їх охоплення воєнними діями

Джерело: розроблено автором

Акцентуючи увагу на інституційних засадах сталого розвитку в регіональній економічній політиці у післявоєнній відбудові України, варто зазначити, що ключовими передумовами стануть такі напрями:

- створення ефективної системи управління на регіональному рівні;
- стимулювання інвестицій в регіональний розвиток;
- розвиток інфраструктури;
- розвиток людських ресурсів;
- підтримка малих та середніх підприємств;
- сприяння сталому використанню природних ресурсів.

Коментуючи ключові з них ми можемо зазначити, що створення сприятливого інвестиційного клімату в регіонах, сприятиме розвитку бізнесу, створенню нових робочих місць та підвищенню рівня життя населення. Важливою складовою є розвиток інституцій, які будуть відповідати за регіональний розвиток, зокрема це можуть бути органи місцевого самоврядування, регіональні урядові відомства, комітети та агенції, які спеціалізуються на економічному розвитку. Забезпечення доступності до якісної та ефективної інфраструктури є ключовим чинником для сталого розвитку регіонів, оскільки включає в себе розвиток транспортної, енергетичної, комунікаційної та інших видів інфраструктури. Інвестування в освіту, охорону здоров'я та розвиток кадрів є важливими аспектами для сталого розвитку. Малі та середні підприємства, зазвичай є основою економіки регіонів, саме тому важливо створити сприятливі умови для їхнього розвитку, включаючи доступ до кредитів, підтримку бізнесу та інновацій. З позиції сталого розвитку екологічна складова лежить в основі усіх процесів, тому розвиток інструментів та політики, які сприяють ефективному та сталому використанню природних ресурсів у регіонах, включаючи охорону довкілля та збереження біорізноманіття є важливим чинником для забезпечення сталого економічного зростання та підвищення якості життя мешканців регіонів в Україні.

Щодо залучення фінансових ресурсів, як основи реалізації цілей сталого розвитку та відповідного збалансованого економічного зростання, то відповідно до інституційних засад ми також можемо виокремити державний та регіональний рівень. Їх особливості полягатимуть в обсягах ресурсів задля досягнення Цілей сталого розвитку, механізму їх моніторингу та контролю використання. Інституційне стимулювання на державному рівні ґрунтуватиметься на бюджетних трансферах та інвестиціях, що реалізовуватимуться за бюджетними програмами, зокрема це можуть бути державні замовлення на високоефективні в екологічному та соціальному плані проекти і технології, затвердження переліку пріоритетних наукових досліджень

з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі, розвиток високотехнологічного, екологічно безпечного та соціально орієнтованого виробництва. Щодо територіальних громад, то після реформи децентралізації є райони, які суттєво наростили фінансові показники і, відповідно, володіють достатнім ресурсом для впровадження цілей сталого розвитку та відповідних стратегій в своїх локаціях. Специфіка регіонального та просторового розміщення може бути використана прикордонним регіонами для реалізації транскордонних ініціатив, зокрема з країнами ЄС, що дасть можливість вирішувати спільні та ідентичні проблеми екологічного та соціального характеру через широкий спектр програм та проектів, що забезпечують економічний розвиток, покращення інфраструктури, співробітництво у сфері безпеки та захист довкілля за рахунок коштів структурних фондів і грантів.

Як зазначає М.Миколайчук та інші «Стійкість розвитку залежить від забезпечення власними ресурсами та здатності державних управлінців впливати на консолідацію суспільства, використовувати фінансово-економічні важелі регулювання розвитку, своєчасно виявляти загрози та забезпечувати здійснення змін для запобігання або зменшення їх негативних наслідків. Саме регіональна влада за участю науковців та громадськості має формувати плани відродження територій, здійснювати формування інвестиційних програм з забезпеченням обов'язкової їх екологічної оцінки, використовувати різні засоби заохочення інвесторів залучатись до розбудови та запобігати нанесення шкоди українській економіці» [92]. Тобто в основі національної моделі відбудови нашої країни з врахуванням імплементації Глобальних цілей сталого розвитку має бути сформований комплексний механізм інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів який включає інклюзивність економічного розвитку, сильні та самодостатні регіони і громади, високий рівень конкурентоспроможності промисловість, який базується на інноваційних засадах та виготовленні

продукції з високою доданою вартістю, екологізацією усіх процесів, раціонального використання ресурсів, активізацією альтернативної енергетики.

У ряді досліджень [103] однозначно акцентується увага на забезпеченні енергетичної стійкості промисловості у стратегуванні повоєнної відбудови України. Зокрема пропонується «визначити напрями забезпечення енергетичної безпеки промисловості, додати енергетичний пріоритет поряд із інноваційним, екологічним та соціальним, сприяти залученню коштів міжнародних організацій, інвестицій і кредитних ресурсів іноземних інвесторів для проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у сфері виробництва енергоносіїв з ВДЕ та альтернативних видів палива». В контексті інституційних засад збалансованого екологічного, економічного та соціального зростання як на рівні держави так і на рівні регіонів і громад ці пріоритети повинні бути враховані як елемент виконання таких Глобальних цілей сталого розвитку як доступна та чиста енергія, промисловість, інновації та інфраструктура, сталий розвиток міст і громад, відповідальне споживання та виробництво.

Отже, інституціоналізація діяльності щодо імплементації глобальних цілей сталого розвитку забезпечуватиме державну політику щодо забезпечення сталого розвитку країни в цілому, відповідний інструментарій даватиме можливість для реалізації цих принципів та положень. В результаті нашого дослідження сформовано інституційні засади формування механізму імплементації сталого розвитку регіонів на національному та регіональному рівнях, що передбачають систему взаємовідносин між таким інституціями як громадські організації, територіальні громади, регіональні органи, дослідницькі та освітні інститути, міжрегіональні організації, Міністерства та урядові відомства, національні агентства та комітети, регуляторні органи, міжнародні організації.

Попри докладно описані інституційні передумови збалансовані екологічна, економічна та соціальні складові у цілях сталого розвитку, що доповнюються, в умовах повоєнної відбудови нашої держави будуть

реалізовані на основі достатнього обґрунтованого стратегічного бачення інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

3.2. Стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період

В умовах турбулентного середовища та воєнних дій в країні загострюються проблеми забезпечення сталого розвитку регіонів держави. Такі проблеми зумовлені економічним спадом, руйнуванням виробничої інфраструктури, значними міграційними потоками, погіршенням екодеструктивного навантаження на довкілля, соціальною напругою в суспільстві тощо. Водночас, підтримка сталості регіонального розвитку потребує належного інвестиційного забезпечення, адже обсяг інвестицій дозволить забезпечити відтворювальні процеси в соціо-еколого-економічному розвитку регіонів держави, активізувати підприємницький потенціал, створити нові робочі місця, збільшити рівень залучення економічно активного населення території у різні види економічної діяльності, стабілізувати екологічну ситуацію, закріпити соціальну стабільність у суспільстві. Забезпечення цих процесів потребує стратегічного бачення інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, здійснення діагностики інвестиційного потенціалу території, вибору відповідної умовам повоєнного періоду інвестиційної стратегії сталого розвитку регіону, що актуалізує питання розробки виваженого процесу стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів держави.

Під стратегуванням інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону будемо розуміти сукупність заходів, які забезпечують процес формування концепції, здійснення діагностики, розробки, реалізації та контролю стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону задля забезпечення його довгострокового зростання. Процес стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону наведено на рисунку 3.4.

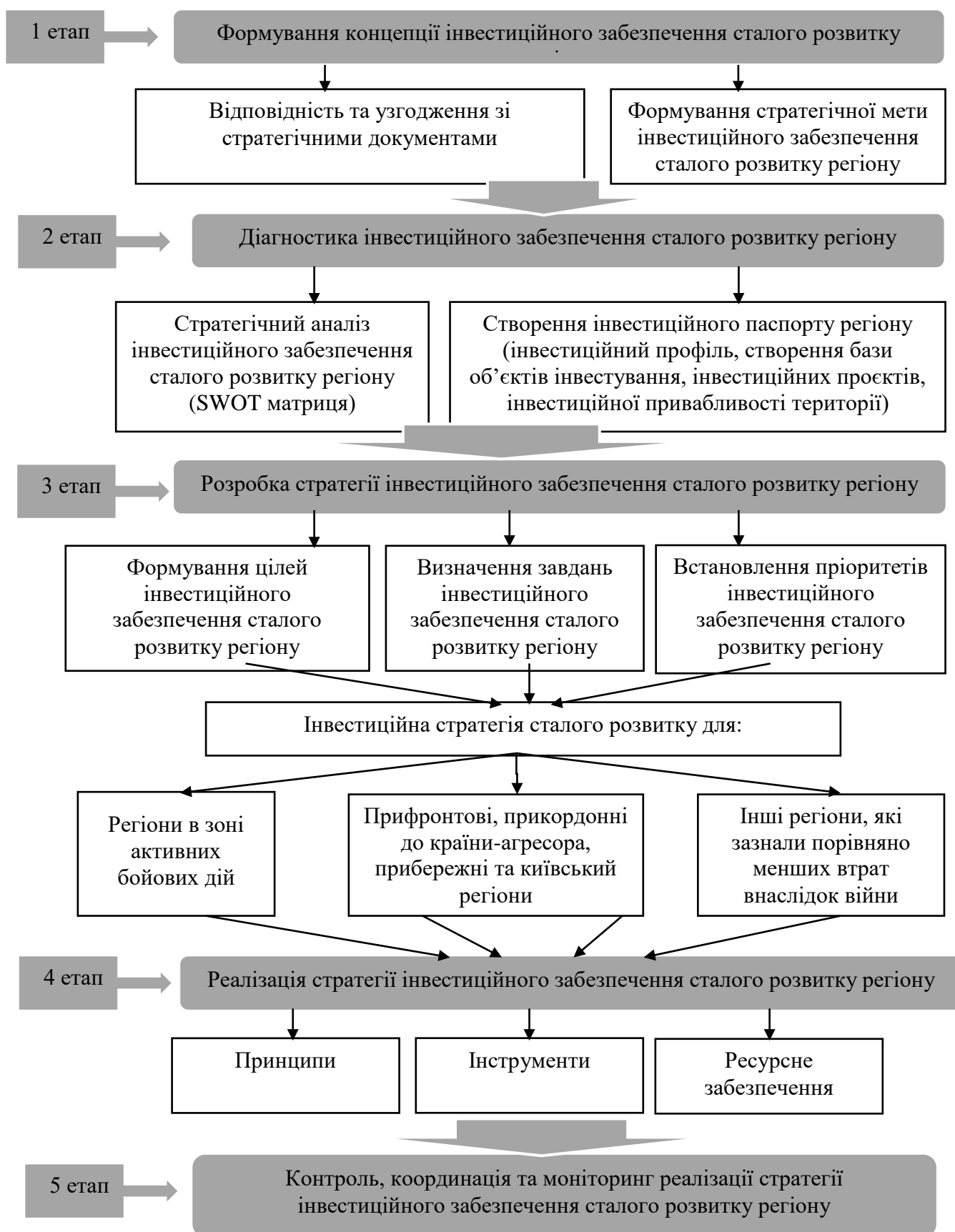

Рис. 3.4 – Процес стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону у повоєнний період

Джерело: розроблено автором.

Запропонований процес стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону включає п'ять послідовних та взаємопов'язаних етапів:

1 етап – формування концепції інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;

2 етап – діагностика інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;

3 етап – розробка стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;

4 етап – реалізація стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;

5 етап – контроль, координація та моніторинг реалізації стратегії сталого розвитку регіону.

В межах першого концептуального етапу стратегування відбувається узгодженість стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону зі Стратегією сталого розвитку України до 2030 року [123], Державною стратегією регіонального розвитку на період 2021-2027 років [119], Національною економічною стратегією на період до 2030 року [120], а також стратегіями розвитку територій. Нині розроблено проєкт Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, у якому зазначається, що «Україна має міжнародні зобов'язання щодо сталого розвитку, визначені стратегічними документами ООН» [123]. Згідно даної стратегії, визначено стратегічну ціль як «забезпечення сталого галузевого та регіонального розвитку», де зазначено, що в межах інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону необхідно «збільшити інвестування в сільську інфраструктуру, сільськогосподарські дослідження, розвиток технологій...». Державна стратегія регіонального розвитку на період 2021-2027 років визначає основний вектор забезпечення сталого розвитку регіонів держави та систему цілей у його досягненні. Національна економічна стратегія на період до 2030 року визначає візію її місії як «створення можливості для реалізації наявного географічного, ресурсного та

людського потенціалу країни для забезпечення належного рівня добробуту, самореалізації, безпеки, прав та свобод кожного громадянина України через інноваційне випереджальне економічне зростання з урахуванням Цілей сталого розвитку та необхідності досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2060 року» [120].

У кожному із розглянутих стратегічних документів розроблено стратегічну мету, яка зводиться до єдиного змісту, а саме – забезпечення високої якості життя населення у конкурентоспроможній демократичній та вільній державі. Тому, формуючи стратегічну мету інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону визначимо її як забезпечення комфортного проживання мешканців на території держави, що створює довгострокові сприятливі умови для їх самореалізації, безпеки, прав та свободи через забезпечення інвестиційної привабливості регіонів та із врахуванням Концепції сталого розвитку. Водночас, стратегічна мета інвестиційного забезпечення сталого розвитку повинні враховувати інтереси усіх груп стейкхолдерів: соціуму, бізнесу, органів управління, громадських організацій.

На другому етапі здійснюється діагностика інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, яка передбачає побудову SWOT-матриці та створення інвестиційного паспорту регіону. Проведені аналітичні дослідження інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону показали наявність як сильних сторін, так і проблем в інвестиційній привабливості територій та забезпеченні їх сталого розвитку. Також, варто зауважити, що регіональні суб'єкти господарювання здійснюють діяльність в турбулентних умовах середовищ, що створює відповідні загрози щодо інвестування соціальної, економічної та екологічної сфер. Тому, проведемо діагностику інвестиційного забезпечення сталого розвитку для регіонів в зоні активних бойових дій, прифронтових, прикордонних та прибережних регіонів через побудову SWOT-матриці (рис. 3.5).

У процесі забезпечення інвестиційної привабливості регіону виникає необхідність в розробці інвестиційного паспорту як документу, у якому

наведена важлива інформація для наявного та потенційного інвестора, який зацікавлений в інвестуванні проєктів та різних інфраструктурних об'єктів.

Фактично, це є один із маркетингових інструментів, основною метою застосування якого є інформування інвесторів про можливості вкладення капіталу та підвищення інвестиційної привабливості територій.

Рис.3.5 – SWOT-матриця інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів в зоні активних бойових дій, прифронтових, прикордонних та прибережних регіонів (розроблено автором)

Інвестиційний паспорт формується із інвестиційного профілю території, наявних інвестиційно привабливих проєктів, пропонуваніх інвестору, бази підприємств чи інших інфраструктурних одиниць, які можуть стати об'єктами інвестування, ділового середовища регіону, механізму співпраці та підтримки інвесторів, потенціалу території, реалізованих проєктів, які фінансувались з різних джерел інвестування тощо. Все це визначатиме зацікавленість інвестора у співпраці з місцевими органами самоврядування, територіальними громадами та прийнятті відповідного інвестиційного рішення. Вдало складений інвестиційний паспорт території дозволить залучити інвестиції, відтворити та відновити різні інфраструктурні об'єкти, підвищити підприємницький потенціал регіону, створити нові робочі місця та сформувати інвестиційну привабливість території, і таким чином – забезпечити сталий соціо-еколого-економічний розвиток регіону.

На третьому етапі розробляється стратегія інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Передумовами вибору такої стратегії є обґрунтування цілей, завдань та пріоритетів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Щодо цілей сталого розвитку, то вони досить чітко визначені та прописані в Указі Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [147], а також в інших стратегічних документах. У своїх дослідженнях окремі науковці зазначають такі цілі сталого розвитку як «забезпечення єдиної цілісної моделі соціального, економічного та екологічного розвитку регіону; зростання добробуту населення регіону; забезпечення динамічного соціально-економічного зростання; збереження навколишнього середовища та раціональне використання й відтворення природно-сировинного потенціалу; задоволення потреб населення регіону на основі розбудови високоефективної економіки та системи управління господарським комплексом; стимулювання структурних перетворень економіки регіону» [118]. Цілі інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону повинні передбачати побудову нової моделі взаємодії між територіальними громадами та інвесторами, в основу якої покладено взаємоузгодженість

економічних, соціальних та екологічних орієнтирів, які спрямовані на формування інвестиційної привабливості територій. В контексті інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону пропонуємо доповнити вище розглянуті цілі. Такі доповнення повинні стосуватись в контексті врахування регіональних особливостей розвитку, рівня їх сталого розвитку та інвестиційного забезпечення. Тому, пропонуємо їх диференціювати залежно від рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів держави (табл. 3.3).

Основною стратегічною ціллю є забезпечення сталого розвитку регіону із високим рівнем його інвестиційного потенціалу. Тактичні цілі диференційовані залежно від типу регіону (регіонів із високим, середнім та низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку) та складовими сталого розвитку (економічна, соціальні, екологічна).

В рамках визначених цілей, завданнями інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону є:

- забезпечення інвестиційної привабливості регіону;
- диверсифікація джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону;
- хеджування інвестиційних ризиків;
- створення сприятливого інвестиційного середовища у регіоні;
- формування та розвиток інвестиційної інфраструктури регіону;
- сприяння збільшенню купівельної спроможності населення регіону;
- сприяння розвитку підприємництва у регіоні.

Щодо пріоритетів, то науковці зазначають, що «сталий регіональний розвиток передбачає залучення прямих інвестицій, які орієнтовані на розвиток потенціалу місцевої промисловості, створення кластерів до технологічних ланцюжків» [79]. Серед найбільш пріоритетних напрямів інвестування сталого регіонального розвитку вони виділяють такі як «торгові мережі; будівництво бізнес-інфраструктури; кластер, заснований на переробці сільгосппродукції; кластер, який базується на виробництві плодоовочевої продукції; зерновий кластер; виробництво будівельних матеріалів; машинобудування тощо» [79].

Таблиця 3.3 – Диференціація цілей залежно від рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України

Складові сталого розвитку		Регіони за рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку			Регіони із високим рівнем інвестиційного потенціалу
		Стратегічна ціль: високий рівень інвестиційного потенціалу			
		Регіони із високим рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку	Регіони із середнім рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку	Регіони із низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку	
Економічна	Стратегічна ціль: сталий розвиток регіону	Підтримка та активізація PR компаній, подальший розвиток інфраструктури регіонального інвестиційного ринку, зростання інвестиційної активності суб'єктів бізнесу	Активізація проведення та участі у міжнародних виставках, ярмарках тощо задля позиціонування продукту, формування позитивного інвестиційного іміджу, активізація інвестиційного маркетингу	Визначення пріоритетних галузей для інвестування, удосконалення професійних контактів із потенційними інвесторами, формування «банку» інвестиційно привабливих виробничих об'єктів, створення спеціальних режимів інвестування. Підтримка активної участі регіонів у міжнародних інвестиційних проєктах, активна співпраця регіону із міжнародними організаціями	Стратегічна ціль: сталий розвиток регіону із високим рівнем його інвестиційного потенціалу
Соціальна		Активізація інвестування у людський капітал, охорону здоров'я, систему освіти	Розвиток державно-приватного партнерства в напрямі інвестування соціальної сфери	Визначення об'єктів соціальної інфраструктури, які потребують першочергового інвестування, створення приватних центрів медичних, освітніх та інших послуг, які є привабливими для приватного інвестора, цільове фінансування соціальних проєктів. Інвестиційна підтримка високої якості життя населення, інвестування у технології штучного інтелекту, підтримка високого рівня оплати праці	
Екологічна		Активізація інвестування у екологічнобезпечні виробництва	Інвестування в інфраструктурні об'єкти, які забезпечують екологічну безпеку регіону	Визначення пріоритетних екологічнозберігаючих виробництв для інвестування, цільове фінансування екологічних проєктів. Інвестиційна підтримка охорони довкілля, інвестування у освоєння родовищ природних ресурсів (видобуток нафти, газу)	

Джерело: розроблено автором.

Однак, вважаємо, що пріоритети інвестиційного забезпечення сталого розвитку зазнали значних змін та повинні бути трансформовані відповідно до умов повоєнного періоду. У даному напрямі варто розмежувати пріоритети для регіонів, які перебувають в полі активних бойових дій (східні та південні регіони держави), регіони, які дотичні до активних бойових дій (центральні та північні регіони держави), та регіони, які знаходяться в умовному «тилу» (західні регіони держави) (табл. 3.4).

Отож, можемо відмітити наявність різних пріоритетів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів держави, які коливаються від відновлення інфраструктури у тих регіонах, які найбільш постраждали внаслідок воєнного конфлікту до її розвитку та диверсифікації у більш безпечних регіонах держави. Тому, кожен регіон держави повинен обирати індивідуалізовану систему пріоритетів, яка буде найбільш їм властива в умовах повоєнного періоду.

Таблиця 3.4 - Пріоритети інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів держави залежно від впливу на їх розвиток повномасштабної війни

Групи регіонів	Регіони	Пріоритети
Регіони в зоні активних бойових дій (фронтові)	Донецька, Луганська, Херсонська, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська	Залучення коштів міжнародних організацій та фондів для відновлення економічного потенціалу територій, відбудови об'єктів соціальної інфраструктури, житлового фонду як передумови повернення біженців, відновлення довілля, розмінування територій
Прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні та київський регіони	Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, м. Київ	Залучення інвестиційних ресурсів у розвиток економічного потенціалу, соціальної інфраструктури, збереження існуючого виробничого потенціалу, формування інтелектуального капіталу, як передумови уникнення міграції робочої сили та населення в цілому, відтворення довілля
Інші регіони, які знаходяться в умовному «тилу»	Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька	Залучення інвестиційних ресурсів у розбудову економічного потенціалу та інфраструктурних об'єктів (виробничої, транспортної, соціальної, енергетичної, інформаційної, інноваційної), створення умов для ВПО, розвиток соціального капіталу, підтримка сприятливого екологічного середовища

Джерело: розроблено автором.

Основною метою впровадження ефективної стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону є забезпечення сталого економічного зростання через високий рівень інвестиційного потенціалу території. Проте, така стратегія визначається специфічними умовами розвитку кожної територіальної одиниці, а також різним рівнем інвестиційного потенціалу та інвестиційної привабливості. Як зазначається у працях Порудєєва Т.В., Міхневич В.О., Єдина Ю.Г. [118] «сталий розвиток економіки в кожній країні і окремому регіоні поряд із загальними законами функціонування і розвитку має специфічні особливості, які визначаються умовами виробництва, ресурсним потенціалом, менталітетом населення тощо». Варто зауважити, що стратегія інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону повинна охоплювати та враховувати цілі як по «вертикалі (окремі території, області, країна), так і по горизонталі (окремі галузі і сфери економіки). При цьому особлива увага приділяється дотриманню інтересів суб'єктів підприємництва та місцевої громади.

Зважаючи на результати вище проведених аналітичних досліджень, де було запропоновано виділити три типи регіонів за рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Групування регіонів за рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку після початку повномасштабної війни на основі результатів комплексної оцінки

Рівень інвестиційного забезпечення сталого розвитку	Регіони
Регіони із низьким рівнем	Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська, Донецька, Запорізька, Івано-Франківська, Львівська, Полтавська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Чернівецька, Дніпропетровська, м.Київ, Київська область
Регіони із середнім рівнем	-
Регіони із високим рівнем	-

Джерело: розроблено автором.

Враховуючи той факт, що після початку повномасштабної війни усі регіони нашої країни характеризуються низьким рівнем інвестиційного забезпечення сталого розвитку, тому доцільно зосередитися на обґрунтуванні стратегій підвищення рівня інвестиційного забезпечення, залежно від їх групування враховуючи негативний вплив повномасштабної війни.

В той же час, вважаємо за доцільне з групи регіонів, які перебувають у зоні активних бойових дій використати регіони, понад половини території яких наразі окуповано країною-агресором (Донецька, Луганська та Запорізька області), а також врахувати до них Автономну Республіку Крим, оскільки вони потребуватимуть додаткового комплексу заходів з реінтеграції.

Пропонуємо застосувати диференційований підхід до вибору відповідної стратегії (рис. 3.6).

Запропоновано обрати чотири типи стратегій:

- для регіонів, які перебувають у зоні активних бойових дій, понад половини території яких наразі окуповано країною-агресором (Донецька, Луганська, Запорізька області та Автономна Республіка Крим) – стратегію реінтеграції та формування інвестиційної привабливості сталого розвитку регіону;

- для інших регіонів у зоні активних бойових дій (Херсонська, Дніпропетровська, Харківська) – стратегію активізації розвитку інвестиційного середовища забезпечення сталого розвитку регіону;

- для прифронтових, прикордонних до країни-агресора, прибережних та київського регіонів (Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, м. Київ) – стратегію інвестиційного брендингу сталого розвитку регіону;

- для інших регіонів, які знаходяться в умовному «тилу» (Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька) – стратегію ефективного використання внутрішніх інвестиційних ресурсів.

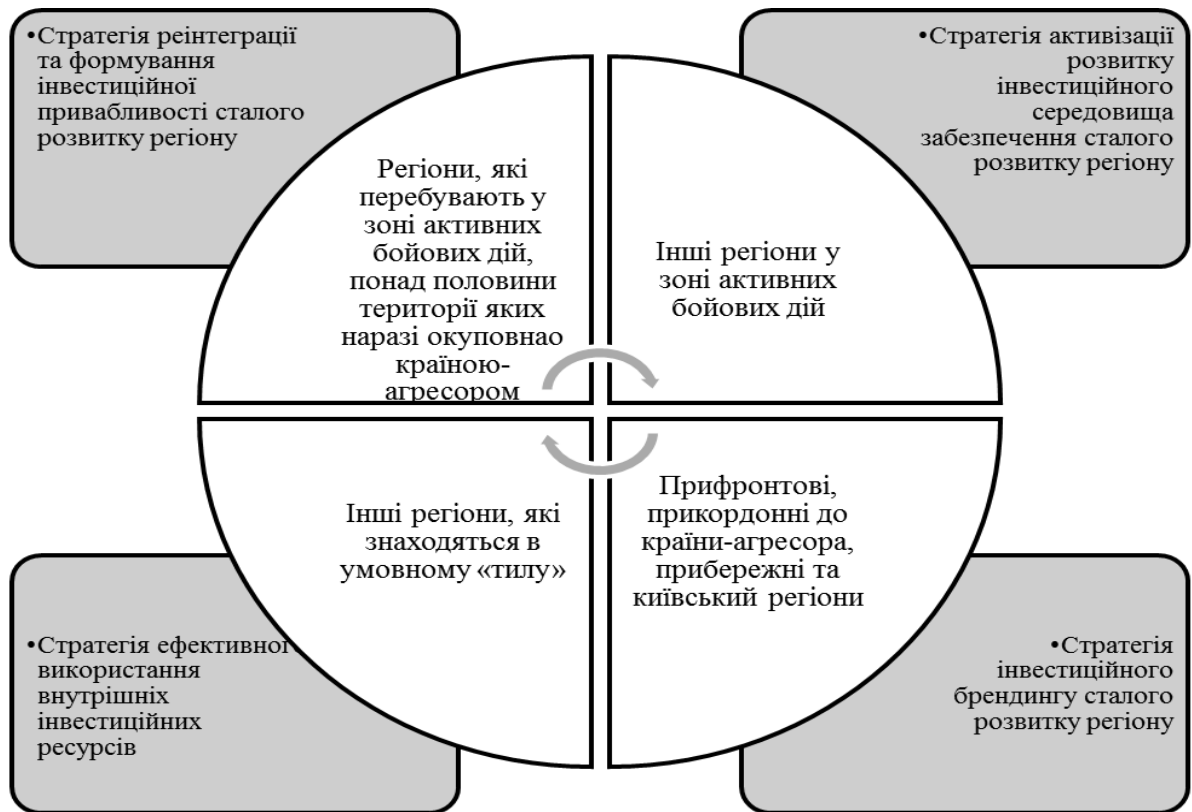

Рис. 3.6 – Диференційований підхід до вибору типу стратегії підвищення рівня сталого розвитку регіонів залежно від їх групування, враховуючи негативний вплив повномасштабної війни

Джерело: розроблено автором.

Розглянемо зміст запропонованих стратегій. *Стратегія реінтеграції та формування інвестиційної привабливості сталого розвитку регіону* передбачає пошук полюсів росту регіону, його конкурентних переваг, які будуть цікавими для інвестора. Тут «постає питання формування інвестиційної привабливості регіонів держави, залучення додаткових інвестиційних коштів на всіх рівнях прийняття інвестиційних управлінських рішень з метою підвищення рейтингових позицій національної економіки, формування пріоритетів її сталого економічного розвитку та прогресу» [3].

Основне завдання органів управління в межах даної стратегії – це промоція регіону як потенційної території для інвестування. В якості інвестиційної привабливості можуть виступати вигідне геополітичне розташування території (наприклад, в умовах воєнного стану наближеність до країн ЄС), розвинена інфраструктура, наявність значної кількості економічно активного населення

(робочої сили), сприятлива демографічна ситуація (важливо з позиції регіонального споживання товарів, робіт, послуг, ємність регіонального ринку), наявність «площадок» для інвестування (вільні земельні ділянки, закинуті будівлі), середній рівень оплати праці у регіоні (відносно невисокий рівень оплати праці стимулюватиме інвестора), наявність природних ресурсів, екологічна та безпекова ситуація, загальне економічне середовище у регіоні (наявність податкових пільг для інвесторів), рівень збалансованості інтересів усіх учасників процесу інвестування (інвестори, бізнес, органи влади, територіальна громада, населення), спеціалізація регіону, ефективність регіонального менеджменту. Сформована інвестиційна привабливість регіону за сприятливих умов правового поля, дозволяє забезпечити стабільність інвестиційної діяльності для інвесторів на даній території. Тому, важливим є розробка інвестиційного паспорта, у якому будуть наведені конкурентні переваги території та потенційні об'єкти для інвестування.

Стратегія активізації розвитку інвестиційного середовища забезпечення сталого розвитку регіону спрямована на прискорення процесів трансформації інвестиційної привабливості території в успішно реалізовані інвестиційні проекти. Важливими напрямками реалізації даної стратегії є покращення стимулювання суб'єктів бізнесу до здійснення інвестиційної діяльності, посилення взаємодії органів влади із бізнесом та існуючими і потенційними інвесторами, наявність виважених інвестиційних програм розвитку території, належне інституціональне середовище активізації інвестиційних процесів в регіоні (формальні та неформальні інститути, інституції, інституційна структура тощо), розвиток фінансово-інвестиційної інфраструктури регіону. Варто зауважити, що важливе значення у реалізації запропонованої стратегії відіграють інститути та інституції, які формують відповідне інвестиційне середовище та надають різні види та форми інвестиційної підтримки та супроводу інвестиційних проектів. «Такі інституції можуть представляти й державний сектор, і місцеве самоврядування чи громадянське суспільство, або

ж створюватись ними на засадах державно-приватного або муніципально-приватного партнерства» [159].

В межах даної стратегії важливим також є створення кластерних об'єднань, як платформи для капіталовкладень. Такими кластерними формами можуть бути як окремі регіональні суб'єкти бізнесу, що об'єднують навколо себе «однодумців» та інших стейкхолдерів, так і індустріальні парки, технопарки, інноваційні парки тощо. Як зазначає колектив авторів «кластерний механізм нарощування фінансово-інвестиційного потенціалу розвитку регіонів України, який ще можна назвати також інфраструктурно-інноваційним механізмом, тісно пов'язаний із модернізацією об'єктів чинної інфраструктури регіону (інженерної, маркетингової, соціальної тощо), включаючи розбудову інноваційної інфраструктури (створення інноваційних кластерів, венчурних фондів, наукових і технологічних парків тощо)» [9]. Такі форми об'єднань дозволять ефективно налагоджувати взаємодію між різними суб'єктами господарювання та інвесторами, швидко обмінюватися інформацією, що є особливо актуальним для процесів активізації інноваційних процесів у регіоні.

Стратегія інвестиційного брендингу сталого розвитку регіону ґрунтується на застосуванні заходів, які підвищують інвестиційну привабливість природних, трудових, організаційних, соціальних та інших ресурсів, інфраструктурних об'єктів; активно залучають регіон у міжнародний простір через участь у міжнародних грантових проєктах, конкурсах, програмах розвитку тощо. Така стратегія дозволить позиціонувати регіони держави як сприятливі території для інвестування, створити комфортні умови для ведення бізнесу та забезпечити значно кращу якість життя населення. Водночас, інвестиційний брендинг повинен бути спрямований на покращення сприйняття території менеджерами транснаціональних компаній, «інвестиційними фондами, міжнародними діловими засобами масової інформації та діловим світом загалом» [8].

Стратегія інвестиційного брендингу передбачає активний регіональний маркетинг, спрямований на виявлення конкурентних переваг території, її

сприятливих можливостей для інвестування та подальшого розвитку, потреби в інвестиційних ресурсах. Тут важливим є аналіз ресурсного потенціалу (рекреація, водні ресурси, лісові ресурси, земельні ресурси, фауна та флора), виробничого потенціалу регіону (види діяльності, які визначають спеціалізацію регіону; бізнес, що має потенціал для росту, але відсутній капітал для масштабування; підтримуючі галузі). Без належного регіонального маркетингу неможливо надати релевантну інформацію про конкурентні переваги території, потенціал для капіталовкладень та реалізацію інвестиційних проєктів. Тому, вважаємо, що саме регіональний маркетинг є тим інструментом, який здатен сформувати потужний інвестиційний бренд регіону, та таким чином, забезпечити відпрацьований механізм інвестиційних процесів у регіоні.

Стратегія ефективного використання внутрішніх інвестиційних ресурсів передбачає подальшу розробку інвестиційних програм сталого розвитку, підтримку інвестиційного бренду регіону (як інструмент збереження високого рівня інвестиційної привабливості регіону та підвищення вартості території), трансформацію моделі сталого розвитку на модель Індустрії 4.0 та Індустрії 5.0. Вважаємо, що регіони, які реалізують даний тип стратегії повинні популяризувати власний досвід забезпечення високого рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку, ділитися практикою забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості території. З іншої сторони, важливим є збереження існуючого статусу та постійний моніторинг інвестиційного середовища задля того, щоб залишатися у топ-позиції. Регіони даної групи можуть виступати донорами для реалізації інвестиційних проєктів інших територій, що дозволить зменшити регіональні асиметрії сталого розвитку.

На четвертому етапі здійснюється реалізація стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. В межах цього етапу важливим є визначення принципів, інструментів та ресурсного забезпечення реалізації стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Основними принципами, які визначатимуть правила та норми поведінки регіональних суб'єктів процесів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону є:

- принцип системності – спрямований на застосування системного підходу у розгляді інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Пропонується інвестиційне забезпечення сталого розвитку розглядати як систему, яка взаємодіє із елементами зовнішнього середовища (в т.ч. інвесторами), в межах якої взаємодіють усі стейкхолдери інвестиційного процесу. Водночас, це є відкрита система, вхід в яку представлений ресурсами, які створюють інвестиційну привабливість, які на виході трансформуються у реальний інвестиційний проєкт і створення на цій основі валового регіонального продукту;

- принцип інвестиційної свободи – передбачає, що інвестор вільний у виборі інвестиційних проєктів, об'єктів для інвестування. Ознайомившись із інвестиційним паспортом території, інвестор обирає той інвестиційний проєкт, який з його точки зору буде найбільш привабливим та успішним для нього;

- принцип варіативності та оптимальності, суть якого зводиться до наявності різних варіантів інвестування, зважаючи на внутрішні та зовнішні умови та чинники середовища, та вибір із них найбільш привабливого;

- принцип фокусування, який ґрунтується на концентрації уваги інвестора на одному, або декількох інвестиційних проєктах із найнижчим рівнем фінансового ризику та найбільшою ефективністю реалізації у майбутньому;

- принцип гармонійності інтересів – процес інвестування передбачає врахування інтересів усіх зацікавлених груп стейкхолдерів: населення, територіальної громади, бізнесу, органи влади, інвесторів;

- принцип ефективності, в основу якого покладено віддачу на вкладений капітал. Важливим є співставлення капіталовкладень на інвестиційний проєкт та отриманих вигід від його реалізації. Кожен інвестор вкладаючи кошти, аналізує можливості інвестиційного проєкту на предмет повернення інвестованих ресурсів із найменшим періодом окупності та найвищим рівнем рентабельності інвестицій;

- принцип безпечності – спрямований на створення безпечних умов ведення бізнесу та безпеки інвестування. У даному контексті важливим є врахування регіонів з позиції «втягування» у воєнні дії. Для регіонів, які

знаходяться у фазі активних бойових дій, інвестиційне забезпечення сталого розвитку є неможливим до моменту їх припинення. У повоєнний період ці регіони держави потребуватимуть найбільшого обсягу капіталовкладень для відновлення інфраструктури та повернення населення на свої території. Північні регіони держави, які зазнали значного руйнування на початку повномасштабного вторгнення з позиції інвестиційного забезпечення сталого розвитку наразі знаходяться у «латентному стані, проте поступове відновлення інфраструктури постраждалих територій, а також робота з покращення їхнього фортифікаційного обладнання передбачають виділення на ці цілі додаткових фінансових асигнувань і з державного бюджету України, і від міжнародних донорських організацій» [9]. Однак, на жаль, в умовах воєнного стану, сподівання на значний прилив приватних інвестицій є досить сумнівними. Такі інвестиції можуть активізуватися у повоєнний період, які будуть спрямовані, перш за все, на відновлення економіки постраждалих регіонів. Також, варто розглянути регіони, що знаходяться в «тилу» та геополітично вигідно розташовані до країн ЄС. Ці регіони є активними учасниками інвестиційних процесів, де значні капіталовкладення були здійснено внаслідок внутрішньо переміщених осіб та іноземних інвесторів. Проте, теж існує досить високий ризик інвестування, що стримує іноземних інвесторів до капіталовкладень. Дані регіони «можна розглядати як своєрідний транзитно-логістичний хаб між Україною та ЄС. Крім того, сьогодні вони є потужними базами для релокації бізнесу та прийому внутрішньо переміщених осіб. Водночас, географічне розташування та розгалужена мережа зв'язків із країнами-членами ЄС робить ці регіони особливо підвладними нинішнім викликам глобалізації та сучасним глобальним ризикам і загрозам» [9].

Серед основних інструментів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону є: інвестиційний паспорт (як «візитівка» інвестиційної привабливості регіону та «дорожня карта» для інвестора); інвестиційний брендинг регіону (як регіональний маркетинг конкурентних переваг реалізації інвестиційних проєктів); інституціональне середовище (як інституція сприяння

інвестиційному забезпеченню сталого розвитку регіону); фінансові (бюджетні інструменти, цінкові інструменти, кредитні інструменти); регіональний менеджмент (як здатність органів влади позиціонувати регіон у національному та міжнародному просторах, формувати інвестиційну привабливість території, її конкурентні переваги, залучати інвестиції); діджиталізація (як платформа ознайомлення із інвестиційними можливостями регіону, їх візуалізації, промоції регіону, пришвидшеного обміну інформацією між різними групами стейкхолдерів, її обробки та аналізу).

Ресурсне забезпечення реалізації стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону спрямоване на визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів як джерела фінансування проєктів забезпечення сталого розвитку регіону; людських ресурсів, як потенціалу сталого зростання регіону; інформаційних ресурсів як інформаційної бази формування інвестиційної привабливості регіону, створення «пакету» інвестиційних проєктів, ознайомлення із ними, популяризація заходів щодо інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону.

Останній п'ятий етап передбачає контроль, координацію та моніторинг реалізації стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону. Даний етап дозволяє відстежити результативність реалізації стратегії, виявити проблеми, які виникають в процесі її реалізації. В межах даного етапу важливим є вчасне виявлення відхилень від запланованих цільових показників, негайне коригування таких відхилень. Чіткий контроль, координація та моніторинг дозволяють вчасно приймати рішення по усуненню виявлених проблем, уникнути їх у майбутньому та ефективно впровадити стратегію інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону.

Запропоноване стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону дозволить відновити економіку регіонів держави у повоєнний період, забезпечити соціальну стабільність в суспільстві, створити сприятливе екологічне середовище для забезпечення комфортного життя населення на відповідній території держави.

3.3. Інструментарій стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України

Формування системи стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України відіграє важливу роль у забезпеченні довгострокової економічної стабільності та соціального благополуччя. У контексті глобалізації та зростаючих викликів, таких як технологічні інновації, кліматичні зміни та геополітична невизначеність, інвестиції в сталий розвиток регіонів виступають не лише як важіль економічного зростання, але й як фундамент для підвищення якості життя місцевого населення, збереження природних ресурсів та зміцнення соціальної справедливості та еколого-економічної стабільності регіонів. Враховуючи це, розробка ефективних стратегій та інструментів стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, стає пріоритетом для державних та регіональних органів влади, суб'єктів господарювання та всіх зацікавлених сторін.

Розвиток регіонів України через диверсифікацію джерел та методів інвестиційного забезпечення є вирішальним кроком на шляху до сталого розвитку цих територій. Вступ до ЄС відкриває нові можливості та виклики для України, серед яких основним є залучення інвестицій, що сприяють економічному зростанню, соціальній стабільності та екологічній безпеці.

Використання комплексного інструментарію стимулювання інвестицій передбачає не лише фінансові заходи, але й розробку політик та стимулів, що підтримують інновації, підприємництво та міжнародну інтеграцію. Такий підхід дозволяє створювати сприятливе середовище для інвесторів, зміцнювати місцеву економіку та забезпечувати довгострокову перспективу розвитку, відповідно до цілей сталого розвитку та європейських норм, правил та стандартів. У цьому контексті, формування дієвого інструментарію стимулювання досліджуваних процесів включає адаптацію міжнародного досвіду та найкращих світових практик, з огляду на унікальні особливості та потреби регіонів України. Важливим аспектом є залучення прямих іноземних

інвестицій, що вимагає створення прозорої та передбачуваної регуляторної рамки, а також реалізації проєктів, які демонструють високу соціально-економічну віддачу. Підтримка малого та середнього бізнесу, інноваційних стартапів та розвиток інфраструктурних проєктів можуть стати локомотивами зростання та інтеграції регіонів в європейський економічний простір.

Сьогодні особлива увага приділяється формуванню програм та ініціатив, що спрямовані на підвищення енергетичної ефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії та зменшення впливу виробництв на довкілля, що сталому розвитку та відкриває нові можливості для інвестицій у зелену економіку. В цьому контексті, особливе значення набуває інтеграція інноваційних технологій, які можуть оптимізувати використання ресурсів і мінімізувати відходи, тим самим забезпечуючи більш ефективне та екологічно чисте виробництво.

Розробка та впровадження сучасних рішень у сфері енергозбереження та використання альтернативних джерел енергії вже показали свою ефективність у багатьох країнах світу, де ці заходи стали запорукою не тільки екологічної безпеки, але й економічного зростання територій. Крім того, акцент на енергетичній ефективності та екологічній чистоті сприяє формуванню нових ринків та створенню робочих місць, підвищуючи якість життя населення та сприяючи досягненню цілей сталого розвитку. У зв'язку з цим, важливо не лише розвивати вже існуючі ініціативи, але й постійно шукати нові шляхи для інновацій, враховуючи специфіку регіонального та глобального контексту.

Активізація транскордонного співробітництва з країнами ЄС через спільні проєкти та програми може стати додатковим каталізатором для залучення інвестицій та підвищення конкурентоспроможності регіонів. Використання європейських фондів та ініціатив, наприклад таких як програма «Європа для громадян», може сприяти реалізації проєктів, що мають значний соціальний вплив. Комплексний підхід до стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення вимагає злагодженої роботи органів влади, бізнесу та громадськості. Вважаємо, тільки шляхом консолідації

спільних зусиль можна досягнути сталого розвитку регіонів, підвищити їхню привабливість для інвесторів та забезпечити інтеграцію України в європейський та світовий економічний простір.

Систематизація інструментів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону представлено на рисунку 3.7.

Рис. 3.7 – Групи інструментів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону

Джерело: розроблено автором.

Пропонуємо визначити три типи груп інструментів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України в повоєнний період:

1) інструменти інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону:

- інвестиції в освіту та навчання для підвищення кваліфікації та професійного розвитку місцевого населення,

- фінансування проєктів здоров'я, що включає відновлення та модернізацію медичної інфраструктури, доступ до якісних медичних послуг,

- підтримка соціального житла та інфраструктурних проєктів для забезпечення доступного житла,

- розвиток громадських просторів та соціальних послуг, спрямованих на підвищення якості життя;

2) інструменти інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону:

- стимулювання малого та середнього бізнесу через доступ до кредитів, грантів та інвестицій,
- розробка та впровадження інноваційних проєктів, що сприяють створенню нових робочих місць,
- інвестиції в інфраструктуру: дороги, транспорт, зв'язок, енергетика для підвищення ефективності економіки регіону,
- підтримка аграрного сектору та розвитку сільських територій для забезпечення продовольчої безпеки;

3) інструменти інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону:

- інвестиції в екологічно чисті технології та поновлювані джерела енергії для зменшення залежності від викопних ресурсів,
- проєкти з управління відходами та рециклінгу, спрямовані на зменшення забруднення та покращення стану довкілля,
- заходи з охорони природи, відновлення та збереження природних ресурсів і біорізноманіття,
- розвиток зелених зон, парків, заповідників як елементів екологічного благополуччя та привабливості регіону.

Кожна з цих складових передбачає комплексний підхід до інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів та враховує не лише економічні, але й соціальні та екологічні аспекти розвитку території. Зважаючи на зазначене, пропонуємо визначити інструментарій стимулювання диверсифікації джерел і методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, що представлено на рисунку 3.8.

Рис. 3.8 – Визначення інструментарію стимулювання диверсифікації джерел і методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України (розроблено автором)

Запропоновані інструменти спрямовані на врахування внутрішніх та зовнішніх чинників впливу, а також на розробку адаптованих механізмів фінансування для різних категорій регіонів, залежно від рівня ризиків та економічного потенціалу. Система стимулювання інвестицій враховує широкий спектр внутрішніх та зовнішніх чинників, що визначають привабливість регіонів для вкладення капіталу. До внутрішніх чинників віднесено економічні умови (рівень розвитку інфраструктури регіону, стабільність бізнес-середовища, податкові стимули), соціальні фактори (рівень життя в регіоні, наявність кваліфікованої робочої сили), екологічні аспекти (дотримання екологічних стандартів, використання відновлюваних джерел енергії), культурні особливості (ресурсний потенціал, збереження історичної спадщини), а також політичні та управлінські аспекти (ефективність державного управління, прозорість адміністративних процедур, боротьба з корупцією).

До зовнішніх чинників, які впливають на інвестиційну привабливість регіонів, віднесено міжнародну підтримку та співпрацю, що дозволяє залучати кошти міжнародних фінансових організацій та донорських фондів. Важливу роль відіграють глобальні економічні тенденції, зокрема нестабільність ринків та коливання попиту на продукцію українського експорту. Також значний вплив мають міжнародні екологічні стандарти та зобов'язання, що визначають пріоритети у сфері екологічно чистого виробництва та розвитку «зеленої» енергетики. Додатковими чинниками є технологічний прогрес, який стимулює розвиток інноваційних секторів, і демографічні зміни, що впливають на споживчий попит і структуру робочої сили в регіоні.

Інструменти стимулювання інвестиційного забезпечення систематизовано у п'ять основних груп фінансових механізмів, які сприяють залученню інвестицій у регіони. Фіскальні механізми включають запровадження екологічних податків і зборів, що стимулює використання екологічно чистих технологій. Для підвищення інвестиційної привабливості передбачено податкові пільги та звільнення від сплати земельного податку, що особливо актуально для підприємств, які реалізують великі інфраструктурні проекти.

Фіскальні інструменти включають впровадження екологічних податків і зборів, що стимулює використання екологічно чистих технологій. Для підвищення інвестиційної привабливості передбачено податкові пільги та звільнення від сплати земельного податку, що особливо актуально для підприємств, які реалізують великі інфраструктурні проєкти. Значну роль відіграють бюджетні інструменти, що включають цільове бюджетне фінансування, гранти та субсидії для підприємств, державні замовлення та державно-приватне партнерство, що є основою для залучення інвестицій у розвиток інфраструктури та стратегічних видів економічної діяльності. Цінові інструменти передбачають державне регулювання цін, підтримку підприємств через державні закупівлі та введення диференційованої тарифікації. Додатково доцільно запроваджувати граничні нормативи рентабельності, що дозволить уникнути надмірних прибутків у стратегічно важливих секторах. До кредитних інструментів належать м'які кредити та кредитні гарантії, які забезпечують зниження фінансового навантаження на підприємства, особливо в кризових регіонах. Також доцільно передбачити кредитні канікули, що дозволять бізнесу отримувати фінансування без негайного повернення коштів, а спеціалізовані фінансові інституції сприятимуть перекредитуванню та довгостроковій фінансовій підтримці суб'єктів господарювання. Митні інструменти спрямовані на зниження фінансових бар'єрів для імпорту необхідного обладнання та технологій. Звільнення від ввізного мита, зниження митних ставок, оподаткування за нульовою ставкою ПДВ та екологічних мит сприяє розвитку підприємств, орієнтованих на експортно-імпортні операції.

Відповідно до визначених типів регіонів, запропоновано різні підходи до залучення інвестицій. Регіони в зоні активних бойових дій потребують першочергового залучення гуманітарної та відновлювальної допомоги, а також міжнародних грантів. Для підтримки бізнесу пропонується створення спеціальних фондів фінансування, державні гарантії кредитування та податкові канікули. Державно-приватне партнерство відіграє важливу роль у відбудові

стратегічних об'єктів, а військово-цивільні адміністрації виконують функцію інвестиційних посередників.

Прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні регіони та Київський регіон потребують заходів щодо підвищення економічної стійкості та стимулювання релокації підприємств. Основними стимулами є створення спеціальних економічних зон, індустриальних і технологічних парків, а також залучення іноземних інвестицій через страхування військових ризиків. Підтримку бізнесу забезпечують пільгове кредитування, розвиток логістичної інфраструктури та впровадження цифрових рішень для контролю інфраструктурних проєктів.

Інші регіони орієнтовані на диверсифікацію економіки, розвиток альтернативної енергетики та інновацій. Пропонується залучення інвестицій у відновлювану енергетику, створення агропромислових кластерів, підтримка інноваційних стартапів. Для розвитку регіонів передбачено формування регіональних інвестиційних фондів, а також державно-приватне партнерство у сфері будівництва інфраструктурних об'єктів.

Таким чином, інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України передбачає комплексний підхід до використання внутрішніх і зовнішніх чинників, об'єднуючи їх з ефективним застосуванням різноманітних фіскальних, бюджетних, митних, кредитних та цінових інструментів. Внутрішні чинники у вигляді економічних, соціальних, екологічних, культурних, політичних та управлінських аспектів, формують основу для внутрішнього розвитку та інвестицій. Зовнішні чинники, включаючи міжнародну підтримку, глобальні економічні тенденції, міжнародні екологічні стандарти, політичні рішення та технологічний прогрес, впливають на зовнішнє інвестиційне середовище та можливості для регіонів. Ефективне використання набору інструментів, адаптованих до цих чинників, дозволить Україні стимулювати економічне відновлення регіонів, сприяти соціальному прогресу та забезпечити екологічну стійкість, водночас розбудовуючи культурне та політичне середовище, сприятливе для сталого розвитку територій.

Запропонований інструментарій стимулювання диверсифікації джерел і методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України базується на комплексному підході, що враховує специфіку кожного регіону. Основний акцент зроблено на адаптацію фінансових механізмів до рівня ризиків і потенціалу регіонів. Для регіонів в зоні бойових дій головним пріоритетом є відновлення та гуманітарна допомога, для прифронтових та прикордонних регіонів – підтримка економічної стійкості та залучення іноземних інвестицій, для інших регіонів – диверсифікація економіки та розвиток інновацій. Запропонований інструментарій дозволяє створити стале інвестиційне середовище та забезпечити економічне зростання регіонів України навіть у кризових умовах.

Вважаємо за доцільне систематизувати основні напрями посилення інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України (рис. 3.9). Визначення заходів для посилення інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України полягає у важливості покращення інфраструктури, створення сприятливого інвестиційного клімату, підтримки малих та середніх підприємств, екологічних інвестицій, розвитку транскордонної співпраці, інновацій, досліджень та освіти. Зазначені напрями спрямовані на підвищення конкурентоспроможності, створення нових робочих місць, збільшення доходів від наявних видів економічної діяльності в регіоні, загалом сприятимуть соціально-економічному розвитку регіонів, забезпечуючи їх інтеграцію в глобальні економічні та соціальні простори.

Забезпечення позитивного іміджу регіону як об'єкта інвестування спрямована на створення привабливого іміджу регіонів, у світовій спільноті полягає в тому, аби виокремити регіони України як надійні та привабливі місця для інвестицій з точки зору сталого розвитку, що включає розробку та реалізацію маркетингових стратегій і кампаній, орієнтованих на іноземних та вітчизняних інвесторів. Надання гарантій, субсидій, податкових канікул та інших фінансових заохочень для зниження інвестиційних ризиків є хорошим інструментом для підтримки позитивного іміджу регіону.

Рис. 3.9 – Напрями посилення інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

Джерело: розроблено автором на основі [121].

Формування інвестиційних продуктів та умов для залучення інвестицій у регіони України, з орієнтацією на сталий розвиток, вимагає цілеспрямованого підходу, який має враховувати як унікальні можливості таких територій, так і виклики, з якими вони можуть зіткнутися. Основною метою зазначеного є стимулювання економічного зростання, підвищення добробуту місцевого населення та забезпечення екологічної стійкості через приваблення як внутрішніх, так і міжнародних інвестицій. Створення «зелених» проектів, орієнтованих на розвиток відновлюваної енергетики, енергоефективності, управління відходами та охорону природних ресурсів може включати сонячні електростанції, вітряні парки, біоенергетичні комплекси та проекти з рециклінгу. Розробка проектів, спрямованих на модернізацію та розбудову інфраструктури, включаючи транспортні коридори, прикордонні переходи,

логістичні центри та інфраструктуру для підтримки туризму також сприятиме сталому розвитку територій. Проекти у сфері освіти, охорони здоров'я, культури та соціального захисту, які підвищують якість життя місцевого населення, сприяння розвитку IT-парків, інноваційних хабів та дослідницьких центрів для стимулювання технологічного розвитку та інновацій, також є потужними стимулами для сталого розвитку територій. Таким чином, спрощення адміністративних процедур, забезпечення правової захищеності інвестицій, впровадження податкових стимулів для інвесторів є одними з основних заходів активізації інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

Покращення управлінського потенціалу включає підвищення кваліфікації фахівців у сфері інвестицій є критично важливим для успішної реалізації інвестиційних проектів. Навчання та розвиток кадрів, здатних ефективно управляти інвестиційними проектами, залучати фінансування та впроваджувати сучасні методики управління та реалізації ініціатив сталого розвитку. Підвищення кваліфікації має бути спрямоване на оволодіння сучасними інструментами управління проектами, знанням глобальних тенденцій в інвестуванні та розумінням специфіки регіонального розвитку. Сьогодні актуальними є питання інвестування в освіту та підвищення кваліфікації місцевого населення для забезпечення потреб інвестиційних проектів у кваліфікованих працівниках, забезпечення взаєморозуміння та підтримки від місцевих громад щодо інвестиційних проектів через відкритий діалог та участь у процесі планування. Зважаючи на зазначене, розширення співпраці з ЄС та іншими міжнародними організаціями для отримання передового досвіду в управлінні є важливим аспектом в сучасних умовах розвитку регіонів.

Популяризація ресурсного потенціалу регіону передбачає використання ресурсного потенціалу регіону як основи для приваблення інвестицій та розвитку сталого туризму включаючи промоцію природних, культурних, історичних та інших місцевих ресурсів. Мета полягає в тому, щоб підвищити рівень поінформованості про регіон на національному та глобальному рівнях,

приваблюючи гостей та інвесторів. Кожен із зазначених заходів відіграє важливу роль у формуванні стійкої інвестиційної стратегії для регіонів України. Враховуючи географічне положення регіонів та потенціал для розвитку, такі ініціативи можуть значно сприяти економічному прогресу, покращенню інфраструктури, розвитку місцевого бізнесу та залученню іноземних інвестицій. Особлива увага до управління, інновацій, екологічної стійкості та соціальної відповідальності зможе гарантувати, що розвиток відбуватиметься з врахуванням потреб майбутніх поколінь, а також сприятиме інтеграції України у європейський та світовий економічний простір.

Сучасні геополітичні процеси в Україні, яскраво продемонстрували важливість держави, як основи регулювання розвитку загалом та забезпечення сталого розвитку територій зокрема. Визначені вектори державної політики щодо підтримки сталого розвитку регіонів України наведено на рисунку 3.10.

Рис. 3.10 – Вектори державної політики щодо підтримки сталого розвитку регіонів України.

Джерело: розроблено автором на основі [136].

Сьогодні актуальним є необхідність гармонізації української економіки з європейськими нормами, правилами та стандартами, забезпечення економічного розвитку регіонів, покращення умов життя населення та створення нових робочих місць. Зазначене підкреслює важливість інтеграції екологічної стійкості, соціальної відповідальності та економічної ефективності в процесах прийняття інвестиційних рішень, що спрямовані на довгострокове збереження ресурсів та зміцнення транскордонної співпраці. Враховуючи стратегічне розташування регіонів, державна політика має зосередитися на створенні умов для приваблення інвестицій, які б сприяли реалізації потенціалу територій, підвищуючи їхню конкурентоспроможність та інтегрованість у європейський простір.

Пропонуємо визначити чотири основні вектори державної політики щодо підтримки сталого розвитку регіонів України, які включають дорадчу, методичну, нормативно-правову, матеріальну та фінансову, а також організаційно-управлінську підтримку.

Дорадча та методична підтримка передбачає розробку та імплементацію науково-обґрунтованих методів, підходів та інструментів, які спрямовані на стаке управління ресурсами, екологічно збалансоване використання природних благ та соціально відповідальне ведення бізнесу. Нормативно-правова підтримка охоплює розробку, прийняття та імплементацію законодавчих та нормативних актів, що регулюють відносини у сфері сталого розвитку, захисту довкілля, використання природних ресурсів, соціальної відповідальності підприємств та інші аспекти, важливі для сталого розвитку регіонів. Матеріальна та фінансова підтримка включає залучення інвестицій, фінансову підтримку від держави, міжнародних організацій та бізнесу для реалізації проектів сталого розвитку. Організаційно-управлінська підтримка стосується створення ефективної системи управління проектами сталого розвитку, включаючи формування спеціалізованих організацій, робочих груп, координаційних центрів. Важливим аспектом є співпраця між зацікавленими сторонами: владою на рівні держави та регіонів, місцевими громадами,

науковими установами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. Важливу роль відіграє розробка ефективних механізмів координації та моніторингу виконання проєктів, а також забезпечення прозорості та звітності у використанні ресурсів.

Комплексний підхід до реалізації векторів державної політики, що включає дорадчу, методичну, нормативно-правову, матеріальну та фінансову, а також організаційно-управлінську підтримку, є важливим для досягнення сталого розвитку регіонів України. Такий підхід, дозволить сприяти економічному зростанню та підвищенню якості життя населення, забезпечить збереження ресурсів, захист довкілля та розвиток соціальної сфери, що відповідає глобальним цілям сталого розвитку.

Визначення системи стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України обумовлено необхідністю залучення інвестицій для економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та інтеграції цих регіонів у європейський економічний простір. Застосування ефективних інструментів, таких як податкові пільги, гранти, кредитні гарантії, спрощення адміністративних процедур, може створити сприятливі умови для інвесторів та стимулювати реалізацію проєктів, спрямованих на сталий розвиток що, в свою чергу, сприятиме збалансованому соціально-економічному зростанню регіонів, створенню нових робочих місць, покращенню інфраструктури та забезпеченню високого рівня життя для населення регіонів.

Система стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України охоплює кілька важливих напрямків, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату та підтримку ініціатив сталого розвитку. Зазначені напрямки включають удосконалення інституційного середовища, диверсифікацію інструментів та методів податкового стимулювання, а також розширення специфікації методів державного регулювання. Сформована система стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України наведена на рисунку 3.11.

Рис. 3.11 – Система стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

Джерело: розроблено автором.

Запропонована система стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів спрямована на створення сприятливих умов для залучення інвестицій та забезпечення економічної стійкості регіонів України. Основою запропонованої системи є вдосконалення інституційного середовища, розширення державного регулювання, диверсифікацію податкових механізмів та адаптація джерел фінансування відповідно до безпекових та економічних умов регіонів.

Диверсифікація методів та інструментів податкового стимулювання інвестиційного забезпечення передбачає застосування різноманітних податкових інструментів для стимулювання інвестицій у сталий розвиток регіонів, включаючи податкові кредити, зниження ставок податку на прибуток, податкові пільги на амортизацію, пільговий режим оподаткування при виплаті дивідендів, податкові канікули та інвестиційні гранти. Наприклад, надання інвесторам податкових кредитів за інвестиції в проекти, що спрямовані на екологічне відновлення, використання відновлювальних джерел енергії або підвищення енергоефективності в регіонах; варіанти знижених ставок податку на прибуток для підприємств, які реалізують інноваційні проекти або проекти сталого розвитку, включаючи виробництво зеленої енергії, органічне сільське господарство та технології очищення води; пільгові умови амортизації для підприємств, які інвестують у високоефективне та екологічне обладнання, дозволяючи їм швидше відшкодовувати витрати на придбання через податкові вирахування; звільнення від податку на землю для проектів, що включають реконструкцію деградованих земель або розвиток зелених зон у регіонах; надання новим інвестиційним проектам податкових канікул на певний період, щоб зменшити початковий фінансовий тягар та стимулювати довгострокові інвестиції; податкові ініціативи у формі безповоротних грантів для підтримки досліджень та розробок у сферах, важливих для сталого розвитку, наприклад, для розробки чистих технологій.

Розширення специфікації методів та інструментів державного регулювання охоплює впровадження спеціальних економічних зон з пільговим режимом для розвитку відновлювальних джерел енергії (включаючи податкові

пільги для компаній, які інвестують у виробництво сонячної, вітрової енергії або біоенергетику); запровадження заходів для підтримки стартапів та інноваційних проектів у сфері високих технологій (включаючи фінансові інcentиви, спеціальні інвестиційні фонди та спрощення процедур ліцензування та реєстрації); створення програм підтримки для розвитку органічного виробництва (включаючи гранти на впровадження новітніх технологій та стандартів сталого ведення сільського господарства); введення регулятивних заходів для заохочення інвестицій у проекти з охорони довкілля (включаючи податкові знижки для компаній, які реалізують екологічні ініціативи); розробку програм стимулювання інвестицій в розвиток інфраструктури для екотуризму та програм підтримки для модернізації транспортної інфраструктури. Важливим аспектом є також удосконалення інституційного підґрунтя для кооперації суб'єктів господарювання та створення об'єднань виробників продукції. Тому, державне регулювання також має забезпечити процес сприяння партнерства між державним та приватним сектором. У цьому контексті важливим є створення фінансової інфраструктури регіональних ринків, яка дозволить інвесторам отримувати необхідні ресурси безпосередньо в регіонах, а не лише у великих фінансових центрах країни.

Удосконалення інституційного середовища включає заходи, спрямовані на підвищення ефективності та якості державних послуг, поліпшення правового регулювання та захисту прав власності. Наприклад, розробка спеціалізованих інвестиційних хабів або центрів підтримки інвесторів, що надають всебічну інформацію, консультаційні та адміністративні послуги, спрямовані на полегшення процесу інвестування; перегляд та оптимізація існуючого законодавства з метою усунення бюрократичних бар'єрів, спрощення процедур ліцензування та реєстрації бізнесу, а також забезпечення більшої прозорості та передбачуваності для інвесторів; зміцнення інституційного середовища через гарантії дотримання прав власності та контрактних зобов'язань, включаючи ефективні механізми вирішення спорів та захисту інвестицій; розробка механізмів для залучення приватного сектору до реалізації інфраструктурних проектів та проектів сталого розвитку через моделі державно-приватного партнерства;

створення спеціальних умов для проектів, які сприяють екологічному розвитку та сталості, включаючи пільгове оподаткування, гранти та інші форми державної підтримки; підтримка створення інноваційних парків, науково-дослідних інститутів, технопарків та інкубаторів, що сприятиме розвитку високотехнологічних галузей, дослідженням та розробкам; впровадження цифрових технологій для спрощення доступу до державних послуг, включаючи електронне декларування, реєстрацію бізнесу, податкове адміністрування, що значно знижує час та витрати для інвесторів. Доцільно також формувати «зелені коридори» для екологічно чистих інвестицій, що дозволить залучати кошти у сфери альтернативної енергетики та екологічних проектів. Податкове регулювання відіграє важливу роль у створенні сприятливого середовища для інвестицій. Впровадження податкових канікул, зниження ставок податку на прибуток та надання податкових пільг для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, є основними заходами для стимулювання бізнесу.

Фінансові стимули залучення інвестицій запропоновані з урахуванням рівня безпеки та економічного потенціалу кожного регіону. Для регіонів, які найбільше постраждали від бойових дій, головним джерелом фінансування є міжнародні організації, зокрема ЄС, ООН та Світовий банк. Їхня допомога спрямована на відновлення критичної інфраструктури та підтримку бізнесу. Також передбачено створення фондів швидкого реагування, які оперативно розподілятимуть фінансові ресурси для підприємств, що відновлюють свою діяльність.

Прифронтові, прикордонні, прибережні регіони та Київський регіон залишаються економічно активними, але мають високі ризики, пов'язані з безпековою ситуацією. Для них передбачено такі джерела фінансування, як державні інвестиційні програми та інвестиційні фонди. Одним із важливих механізмів є страхування військових ризиків для залучення прямих іноземних інвестицій. Такий підхід дозволить захистити капіталовкладення від можливих втрат, що сприятиме зростанню кількості міжнародних інвесторів.

Регіони, які не перебувають у зоні бойових дій, мають значний потенціал для залучення довгострокових інвестицій. Основним джерелом фінансування, на

нашу думку, зважаючи на сучасну геополітичну та соціо-економічну ситуацію, є програми Європейського Союзу щодо розвитку відновлюваної енергетики. Такий підхід дозволить регіонам створювати підприємства, що працюють на основі екологічно чистих технологій. Приватний капітал доцільно залучати через механізми державно-приватного партнерства, що дозволяє поєднувати фінансові ресурси держави та бізнесу для реалізації великих інфраструктурних проєктів. Також активну роль у фінансуванні відіграють фонди підтримки стартапів, які спрямовують кошти на розвиток молодих технологічних компаній та інноваційних підприємств.

Таким чином, запропонована система стимулювання інвестицій спрямована на створення сприятливого бізнес-середовища в регіонах України, враховуючи їхні безпекові та економічні умови. Для регіонів у зоні бойових дій основним пріоритетом є залучення міжнародної фінансової допомоги та швидке відновлення інфраструктури. Прифронтові регіони потребують спеціальних механізмів страхування ризиків та підтримки підприємств через державні програми. Водночас, регіони, які не зазнали значних руйнувань, мають широкі можливості для розвитку альтернативної енергетики, технологічних стартапів та інноваційних кластерів. Завдяки поєднанню інституційних реформ, фінансових механізмів та стратегічного планування, запропонована система може стати важливим інструментом для забезпечення сталого економічного розвитку України навіть у складних геополітичних та соціо-економічних умовах.

Визначені інструменти є уніфікованими та можуть бути адаптовані та комбіновані в залежності від конкретних потреб та умов кожного регіону, забезпечуючи гнучкий та цілеспрямований підхід до стимулювання інвестицій у сталий розвиток. Зазначені напрямки формують комплексний підхід до стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку, який передбачає як пряме фінансове стимулювання через податкові пільги та інвестиційні гранти, так й створення сприятливого інституційного середовища, що включає якісні державні послуги, захист прав власності, підтримку інновацій та партнерство між державним і приватним секторами. Основною метою запропонованої системи

стимулювання є не лише залучити короткострокові інвестиції, а створити умови для довгострокового, сталого розвитку, що враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти. Такий підхід передбачає активне впровадження зелених технологій, розвиток екотуризму, підтримку органічного виробництва, модернізацію інфраструктури, а також створення інноваційних хабів та стимулювання розвитку високих технологій. Впровадження визначених методів та інструментів вимагає злагодженої роботи всіх стейкхолдерів (усіх рівнів влади, активної участі бізнес-спільноти та громадськості), а також відкритості до міжнародного досвіду та практик. Вважаємо, що за таких умов можливе досягнення суттєвого прогресу у стимулюванні інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України.

Зважаючи на проведені дослідження, кооперація стейкхолдерів сталого розвитку регіонів України може стати хорошим стимулом диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення досліджуваних регіонів. Співпраця між владою, місцевими громадами, приватним сектором та міжнародними організаціями відкриває нові можливості для залучення інвестицій, впровадження інновацій та розробки сталих стратегій розвитку. Така кооперація сприятиме економічному зростанню та забезпечуватиме врахування екологічних і соціальних аспектів, що є вирішальним для досягнення цілей сталого розвитку. Таким чином, активізація взаємодії між усіма зацікавленими сторонами стає вагомим стимулом для поглиблення і розширення інвестиційного потенціалу регіонів, підкреслюючи актуальність і значимість інтегрованих підходів у цьому процесі (рис. 3.12).

Кооперація стейкхолдерів сталого розвитку в регіонах України надає низку переваг, які сприяють економічному та соціальному прогресу цих територій. Співпраця між різними секторами економіки, науковими установами та органами місцевого самоврядування, дозволяє підвищити якість та конкурентоспроможність продукції та послуг, що виробляються в регіонах. Інновації та впровадження передових технологій, підтриманих спільними зусиллями, сприяють виходу на глобальний ринок товарів і послуг, забезпечуючи сталий розвиток та розширення експортного потенціалу.

Рис. 3.12 – Переваги кооперації стейкхолдерів сталого розвитку в регіонів України.

Джерело: розроблено автором.

Об'єднання зусиль бізнесу, влади та громад у спільних проектах і ініціативах сприяє формуванню міцної основи для сталого розвитку [103]. Така співпраця дозволяє ефективно реагувати на екологічні, економічні та соціальні виклики, а також розвивати відповідальне ставлення до природних і людських ресурсів. Інтегрована взаємодія стейкхолдерів сприяє розвитку інфраструктури регіонів, включаючи транспортні мережі, комунальні послуги, освітні та охоронні установи. Такий підхід, у свою чергу, підвищує привабливість регіонів для інвестицій, покращує якість життя місцевого населення та сприяє економічній інтеграції з Європейським Союзом. Кооперація в рамках сталого розвитку також сприяє створенню нових робочих місць, особливо у сферах, пов'язаних з екологією, високими технологіями, соціальними послугами та індустрією гостинності. Нові можливості для зайнятості населення регіону допомагають зменшити рівень безробіття, покращити еколого-економічні показники територій та стимулювати соціальний розвиток регіонів.

Кооперація стейкхолдерів сталого розвитку у регіонах України відіграє важливу роль у забезпеченні комплексного розвитку цих територій. Через спільні зусилля влади, бізнесу, громад та інших зацікавлених сторін можливе досягнення значних переваг, що включають підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг, згуртованість суб'єктів господарювання навколо цілей сталого розвитку, розвиток інфраструктури, а також створення нових робочих місць. Зазначені дії сприяють економічному зростанню та підвищенню якості життя населення, забезпечують врахування екологічних та соціальних стандартів, сприяючи інтеграції України у європейський контекст сталого розвитку.

Зважаючи на проведені дослідження, вважаємо за доцільне визначити три основні види взаємодії стейкхолдерів, спрямованих на сталий розвиток в регіонах України: локальну, міжрегіональну та міжнародну взаємодію. Зазначені види взаємодії відіграють основну роль у вирішенні проблем та викликів, які стоять перед регіонами, зокрема у питаннях інвестиційного забезпечення та вирішення нагальних поточних проблем, особливо в період військової агресії росії проти України. Можливі види взаємодії стейкхолдерів сталого розвитку в регіонах України наведено на рисунку 3.13.

Локальна взаємодія передбачає співпрацю стейкхолдерів в межах одного регіону, що включає обмін знаннями та ресурсами між місцевими організаціями, владою, бізнесом та громадськістю для спільного розроблення та реалізації стратегій сталого розвитку територій.

Міжрегіональна взаємодія розширює рамки співпраці, залучаючи стейкхолдерів з різних регіонів України, що спрямовано на використання спільних можливостей, обмін досвідом та координацію зусиль у вирішенні загальних проблем, а також у підвищенні ефективності впровадження проектів сталого розвитку.

Міжнародна взаємодія охоплює співпрацю між стейкхолдерами сталого розвитку в Україні та в країнах ЄС. Зазначений вид взаємодії забезпечує доступ до міжнародних ресурсів, знань, інвестицій та передових практик, що може суттєво підсилити зусилля зі сталого розвитку в регіонах.

Рис. 3.13 – Можливі види взаємодії стейкхолдерів сталого розвитку в регіонах України.

Джерело: розроблено автором на основі [141].

Окрім визначених типів взаємодії, доцільно акцентувати увагу на основних напрямках такої співпраці – пошук та визначення джерел і методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів та вирішення нагальних поточних проблем, що включає ідентифікацію можливостей для залучення інвестицій, розроблення ефективних механізмів фінансування проектів, а також адаптацію до локальних умов і потреб громад. Вирішення нагальних поточних проблем зосереджується на конкретних викликах, з якими стикаються регіони, включаючи екологічні питання, розвиток інфраструктури, забезпечення соціальних послуг та підтримку малого та середнього бізнесу.

Така взаємодія та акцент уваги на основних напрямках функціонування, дозволяють створити умови для сталого розвитку, зміцнення економіки, покращення добробуту громад та захисту довкілля в регіонах. Зазначене вимагає злагодженої роботи усіх зацікавлених сторін та використання інтегрованого

підходу до планування та реалізації проектів, що забезпечують максимальну вигоду для місцевих спільнот та відповідають цілям сталого розвитку.

Важливою складовою успіху є також забезпечення відкритості, прозорості та участі громадськості у процесі прийняття рішень, що дозволяє краще врахувати інтереси та потреби місцевих жителів. Розвиток партнерських відносин між громадами, приватним сектором, владою та міжнародними організаціями є ключем до створення стійких та ефективних механізмів підтримки сталого розвитку. У сукупності, усі запропоновані елементи формують комплексний підхід до розвитку регіонів, що дозволяє не тільки вирішувати поточні проблеми, але й закладати основу для довгострокового процвітання та інтеграції цих територій у ширший європейський та глобальний контекст.

Сьогодні, хорошим прикладом міжнародної взаємодії стейкхолдерів сталого розвитку територій України, є європейські ініціативи [102], спрямовані на підтримку регіонів України, що охоплюють широкий спектр програм та проектів, що забезпечують економічний розвиток, покращення інфраструктури, співробітництво у сфері безпеки та захист довкілля тощо, наприклад:

- програма ЄС «Європа для громадян», яка сприяє розумінню Європейського Союзу серед громадян, зокрема через підтримку проектів, які спрямовані на зміцнення європейської ідентичності та співпраці між містами та регіонами;

- інструмент ЄС для підтримки прикордонного співробітництва (ІПС/ENI CBC), що фінансує проекти, які сприяють економічному та соціальному розвитку регіонів, покращенню мобільності, управлінню природними ресурсами та співробітництву у сфері безпеки;

- програма «Угода мерів» для клімату та енергії, в рамках якої, місцеві та регіональні органи влади вживають заходів для зменшення викидів CO₂, підвищення енергетичної ефективності та розвитку використання відновлюваних джерел енергії;

- транскордонна програма «INTERREG», сприяє транскордонній, міжрегіональній та транснаціональній співпраці між регіонами ЄС, включає

проекти для регіонів України, зокрема у сфері економічного розвитку, соціальної інтеграції та стійкого використання природних ресурсів;

- програма ЄС для малих проектів у рамках прикордонного співробітництва, забезпечує фінансування невеликих проектів, які мають велике значення для місцевих громад у регіонах. Зазначені проекти часто зосереджені на екології, культурному обміні, соціальному згуртуванні та покращенні умов життя населення;

- Карпатська стратегія ЄС, має велике значення для західних регіонів України, що межують з ЄС та спрямована на охорону природних ресурсів Карпат, підтримку сталого розвитку регіону, збереження культурної спадщини та сприяння економічному співробітництву між країнами Карпатського регіону;

- програма «Еразмус+», в основному відома своїм фокусом на освіті та розвитку молоді, також включає компоненти, які підтримують міжкультурний діалог та розвиток навичок серед молоді в регіонах, сприяючи таким чином соціальному згуртуванню та економічному розвитку;

- проект «Східне партнерство», і інструмент ЄС спрямований на поглиблення та зміцнення відносин між Європейським Союзом, його державами-членами та країнами Східної Європи включно з Україною. Проекти в рамках Східного партнерства покращують економічні зв'язки, сприяють політичній асоціації та соціальній інтеграції;

- грантові програми ЄС для розвитку місцевих громад: Вони надають фінансування для малих проектів у регіонах, що спрямовані на розвиток місцевої інфраструктури, підтримку малих та середніх підприємств, а також на екологічні ініціативи;

- Європейський інструмент сусідства, фінансує програми, що спрямовані на стимулювання економічного розвитку, підтримку демократичних реформ, зміцнення адміністративних здібностей місцевих та регіональних органів влади, а також на сприяння соціальній інтеграції;

- програми транскордонного співробітництва з іншими країнами-сусідами України, такими як Молдова та Румунія, які покликані покращити

співробітництво в прикордонних регіонах через спільні культурні, соціальні та економічні проекти.

Зазначене та багато інших ініціатив і програми Європейського Союзу відіграють важливу роль у підтримці регіонів України. Такі ініціативи демонструють широкий спектр підходів, які Європейський Союз використовує для підтримки сталого розвитку регіонів України. Від місцевого рівня до міжнародного співробітництва, від екологічних до соціально-економічних проектів, зазначені ініціативи відіграють важливу роль у зміцненні стійкості, підвищенні добробуту та сприянні інтеграції України у європейське та глобальне співтовариство. Подальше використання таких інструментів розвитку регіонів не тільки вирішувати актуальні проблеми регіонів України, але й закладе міцний фундамент для їх сталого розвитку в майбутньому, що сприятиме підвищенню якості життя місцевого населення через створення нових робочих місць, покращення інфраструктури та доступу до якісних соціальних послуг. Зокрема, зосередження на енергоефективності та використанні відновлюваних джерел енергії допоможе знизити викиди парникових газів, зменшити залежність від імпортованих енергоресурсів та покращити енергетичну безпеку регіонів. Також це стимулюватиме розвиток зеленої економіки та створення нових ринків для екологічно чистих технологій та послуг. Підтримка малого та середнього бізнесу, особливо у сферах, які сприяють сталому розвитку, таких як еко-туризм, сільське господарство, виробництво з урахуванням екологічних стандартів, відіграватиме важливу роль у забезпеченні економічного зростання та зайнятості. Залучення громад до процесу планування та впровадження проектів сталого розвитку забезпечить врахування місцевих потреб та інтересів, зміцнить соціальну згуртованість та сприятиме формуванню відповідальної громадянської позиції. Забезпечення сталого розвитку регіонів через використання європейських ініціатив та програм не тільки відповідає глобальним цілям сталого розвитку, але й сприятиме інтеграції України у європейську та світову спільноти, зміцнюючи мир, стабільність та процвітання в регіоні.

Таким чином, інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України передбачає комплексний підхід до застосування внутрішніх і зовнішніх чинників впливу на досліджувані процеси, об'єднуючи їх з ефективним використанням різноманітних фіскальних, бюджетних, митних, кредитних та цінкових інструментів. Внутрішні чинники у вигляді економічних, соціальних, екологічних, культурних, політичних та управлінських аспектів, формують основу для внутрішнього розвитку та інвестицій. Зовнішні чинники, включаючи міжнародну підтримку, глобальні економічні тенденції, міжнародні екологічні стандарти, політичні рішення та технологічний прогрес, впливають на зовнішнє інвестиційне середовище та можливості для регіонів. Ефективне використання набору інструментів, адаптованих до цих чинників, дозволить Україні стимулювати економічне відновлення регіонів, сприяти соціальному прогресу та забезпечити екологічну стійкість, водночас розбудовуючи культурне та політичне середовище, сприятливе для сталого розвитку територій. Зазначене вимагає координованих зусиль на всіх рівнях управління та активної участі міжнародної спільноти для успішної реалізації стратегії сталого розвитку регіонів в повоєнний період.

Визначено напрями посилення інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, які спрямовані на підвищення конкурентоспроможності, створення нових робочих місць, збільшення доходів від індустрії туризму та гостинності, що загалом сприятиме соціально-економічному розвитку регіонів, забезпечуючи їх інтеграцію в європейські економічні та соціальні простори. До таких напрямів віднесено: забезпечення позитивного іміджу регіону як об'єкта інвестування, формування інвестиційних продуктів та умов для залучення інвестицій у регіони України, покращення управлінського потенціалу та популяризація ресурсного потенціалу регіону.

Запропоновано чотири основні вектори державної політики щодо підтримки сталого розвитку регіонів України, які включають нормативно-правову, дорадчу та методичну, матеріальну та фінансову, а також організаційно-управлінську підтримку. Застосування таких векторів державної підтримки досліджуваних

процесів дає можливість не тільки сприяти економічному зростанню та підвищенню якості життя населення, але й забезпечить збереження природних ресурсів, захист довкілля та розвиток соціальної сфери, що відповідає глобальним цілям сталого розвитку.

Доведено, що кооперація стейкхолдерів сталого розвитку регіонів України може стати хорошим стимулом диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення досліджуваних регіонів. Визначено три основні види взаємодії стейкхолдерів, спрямованих на сталий розвиток в регіонах України: локальну, міжрегіональну та міжнародну взаємодію. Зазначені види взаємодії відіграють основну роль у вирішенні проблем та викликів, які стоять перед регіонами, зокрема у питаннях інвестиційного забезпечення та вирішення нагальних поточних проблем, як в період військової агресії росії проти України, так і в повоєнний період.

Висновки до розділу 3

1. Доведено, що важливим елементом інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України є врахування інституційних засад імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національній та регіональній економічній політиці. Охарактеризовано складові та визначальні характеристики інституційних засад в контексті їх практичної реалізації, зокрема правові рамки, що визначають основу формування інвестиційного клімату, організаційне забезпечення, яке представлено такими інституціями як державні установи, агентства, комітети, територіальні громади, громадські організації, міжрегіональні організації, дослідницькі та освітні інституції з врахуванням їх компетенцій та відповідним рівнем імплементації; комунікаційні стратегії, в основі яких лежить такий інструментарій як методи та канали спілкування, які використовуються для поширення інформації про політики або програми, залучення зацікавлених сторін та створення підтримки для їхньої реалізації; особливості бюджетного фінансування та відповідні заходи спрямовані на інвестиційне забезпечення

сталого розвитку України та регіонів, зокрема у повоєнний період; процес моніторингу та оцінки, який функціонує на основі інструментів та процедур, що використовуються для визначення ефективності та результативності виконання політик або програм реалізації цілей сталого розвитку з відповідним корегуванням індикаторів.

2. Обґрунтовано, що в основі національної моделі відбудови нашої країни з врахуванням імплементації Глобальних цілей сталого розвитку має лежати комплексний механізм інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів, який включає інклюзивність економічного розвитку, сильні та самодостатні регіони і громади, високий рівень конкурентоспроможності промисловість, а також базується на інноваційних засадах та необхідності виготовлення продукції з високою доданою вартістю, екологізації усіх процесів, раціонального використання ресурсів та активізації розвитку альтернативної енергетики.

3. Розроблено процес стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, який запропоновано розглядати як сукупність заходів, що забезпечують формування концепції, здійснення діагностики, розробки, реалізації та контролю стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону задля забезпечення його довгострокового зростання. В основу процесу стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону покладено диференційований підхід до вибору стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, що дозволило обрати одну зі стратегій: стратегію формування інвестиційної привабливості сталого розвитку регіону; стратегію активізації розвитку інвестиційного середовища забезпечення сталого розвитку регіону; стратегію інвестиційного брендингу сталого розвитку регіону; стратегію збереження стану, та реалізація яких сприятиме повоєнному відновленню економіки.

4. Запропоновано інструментарій стимулювання диверсифікації джерел і методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, який базується на комплексному підході, що враховує специфіку кожного регіону.

Основний акцент зроблено на адаптацію фінансових механізмів до рівня ризиків і потенціалу регіонів. Для регіонів в зоні бойових дій головним пріоритетом є відновлення та гуманітарна допомога, для прифронтових та прикордонних регіонів – підтримка економічної стійкості та залучення іноземних інвестицій, для інших регіонів – диверсифікація економіки та розвиток інновацій. Запропонований інструментарій дозволяє створити стале інвестиційне середовище та забезпечити економічне зростання регіонів України навіть у кризових умовах.

5. Доведено, що впровадження інструментів стимулювання дозволяє реагувати на глобальні тренди, такі як зелене фінансування, цифрова трансформація тощо, інтегруючи їх у локальний контекст, що сприяє зростанню інноваційної активності та підвищенню конкурентоспроможності регіонів, розвитку інвестиційної інфраструктури та зміцненню інституційної бази, що в свою чергу стимулюватиме не лише економічне, але й соціальне відновлення, важливе для довгострокової стійкості прикордонних територій, враховуючи їх стратегічне геополітичне розташування.

6. Сформовано систему стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, яка спрямована на створення сприятливого бізнес-середовища в регіонах, враховуючи їхні безпекові та економічні умови. Для регіонів у зоні бойових дій основним пріоритетом є залучення міжнародної фінансової допомоги та швидке відновлення інфраструктури. Прифронтові регіони потребують спеціальних механізмів страхування ризиків та підтримки підприємств через державні програми. Регіони, які не зазнали значних руйнувань, мають широкі можливості для розвитку альтернативної енергетики, технологічних стартапів та інноваційних кластерів. Завдяки поєднанню інституційних реформ, фінансових механізмів та стратегічного планування, запропонована система може стати важливим інструментом для забезпечення сталого економічного розвитку України навіть у складних геополітичних та соціо-економічних умовах.

7. Розроблено комплексний підхід до стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку, який передбачає не тільки пряме фінансове стимулювання через податкові пільги та інвестиційні гранти, але й створення сприятливого інституційного середовища, що включає якісні державні послуги, захист прав власності, підтримку інновацій та партнерство між державним і приватним секторами.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі розв'язано важливе науково-прикладне завдання – розроблено інституційні і теоретико-методологічні засади та прикладний інструментарій інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період.

1. Розроблено теоретичний підхід до обґрунтування та групування принципів сталого розвитку регіонів України, який передбачає виокремлення базових принципів та принципів системного і виробничо-інвестиційного спрямування, що дасть змогу при виборі стратегічних цілей інвестиційного забезпечення сталого розвитку територіальних утворень врахувати виклики воєнного часу та повоєнного відновлення, а також наслідки бюджетно-фіскальної децентралізації та остаточного вибору євроінтеграційного вибору розвитку нашої країни.

2. Дослідження показали, що інвестиційне забезпечення сталого розвитку є сукупністю інституційно-правових та фінансово-економічних умов, заходів та відносин, пов'язаних з формуванням публічних, благодійних та приватних фондів фінансування проєктів досягнення цілей сталого розвитку, залученням коштів іноземних держав, міжнародних фінансово-кредитних організацій, глобальних екологічних фондів, підприємницьких структур-нерезидентів та іноземних благодійних організацій, а також із застосуванням методів та інструментів стимулювання інвестиційної діяльності у публічному і корпоративному секторі та в секторі домогосподарств.

3. Сформовано інституційне підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону в умовах поглиблення децентралізації, яке враховує комплекс базових передумов (механізм фінансового вирівнювання, бюджетно-фіскальна децентралізація, укрупнення адміністративних районів, створення мережі укрупнених територіальних громад, розширення специфікації угод публічно-приватного партнерства, інституціоналізація спеціальних режимів інвестування), що дасть змогу диверсифікувати джерела інвестиційного забезпечення, наростити іноземне інвестування, активізувати інвестиційний

процес на основі публічно-приватного партнерства, поживати внутрішньо-корпоративне інвестування та інвестування в секторі домогосподарств, інституціоналізувати додаткові форми інвестування в межах реалізації проєктів транскордонного співробітництва і у підсумку перевести розвиток регіональних господарських комплексів на модель сталого розвитку, виходячи з індикаторів, закладених Глобальними цілями сталого розвитку, затвердженими ООН.

4. Запропоновано авторський концепт вибору специфікації форм, методів та джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України в розрізі Глобальних цілей сталого розвитку у повоєнний період з врахуванням руйнівних наслідків воєнного періоду, системних, структурних та циклічних характеристик національного господарства та економіки регіонів, а також світових трендів здійснення відбудовчих процесів на інноваційних засадах.

5. Розроблено методичний інструментарій інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, який передбачає розрахунок групових індексів за економічною, соціальною та екологічною складовими, що дало змогу провести рейтингову оцінку регіонів за обраним критерієм, а це виступає передумовою для диференціації стратегічних цілей інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів у повоєнний період з ідентифікацією механізмів досягнення визначених цілей.

6. Сформовано дорожню карту імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в національну та регіональну економічну політику, що враховує матрицю відповідностей компетенцій територіальних громад, громадських і міжрегіональних організацій, регіональних й державних органів влади, міжрегіональних дослідницьких та освітніх інституцій рівню повноважень та цільового спрямування щодо збалансованого розвитку регіональних господарських комплексів, реалізації програм та проєктів енергоефективності, стимулювання економічного зростання, збереження природних ресурсів, розвитку та модернізації об'єктів критичної інфраструктури.

7. Розроблено теоретико-методологічне підґрунтя стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, в основу якого покладено

диференційований підхід до вибору відповідної умовам повоєнного періоду однієї із інвестиційних стратегій сталого розвитку регіону: стратегія реінтеграції та формування інвестиційної привабливості сталого розвитку регіону, стратегія активізації розвитку інвестиційного середовища забезпечення сталого розвитку регіону, стратегія інвестиційного брендингу сталого розвитку регіону, стратегію ефективного використання внутрішніх інвестиційних ресурсів.

8. Здійснено формування системи стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, що базується на основі інтегрованого підходу та являє собою набір методів та інструментів, спрямованих на диверсифікацію податкового стимулювання, розширення специфікації підойм державного регулювання та удосконалення інституційного середовища інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів, містить елементи стратегічного управління та заходи щодо забезпечення сприятливого інвестиційного клімату і підтримки ініціатив з забезпечення сталого розвитку, а також є фундаментальною основою для формування стратегій та програм сталого розвитку регіонів України з врахуванням їх безпекових та економічних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев І., Мазур А., Стороженко О. (2021). Імплементация цілей сталого розвитку в Україні: засади фінансування. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(40), 399–409. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v5i40.245191>
2. *Аналіз джерел та інструментів залучення фінансових ресурсів для фінансування Цілей сталого розвитку в Україні*. ТОВ «Ернст енд Янг». ПРООН в Україні. Київ, 2022. 83 с. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/analiz-dzherel-ta-instrumentiv-zaluchennya-finansovykh-resursiv-dlya-finansuvannya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini>
3. Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи. *Academia e Beregsasiensis. Economics*. №4. 2023. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/124>
4. Базилевич В.Д. Комплексний аналіз інституційної архітектури і динаміки економічних перетворень. *Економічна теорія*. 2008. №1. С. 109–112.
5. Богдан Т. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути. Як фінансувалося післявоєнне відновлення у Боснії і Герцеговині і який досвід відбудови можна застосувати в Україні? *Економічна правда*. 25 квітня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>
6. Боголюбов В.М. та ін. *Стратегія сталого розвитку*. Підручник. За редакцією професора В.М.Боголюбова. К. ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
7. Боковикова Ю.В. Питання реалізації цілей сталого розвитку в умовах сучасності. *Державне будівництво*. 2023. №1(33). С. 61–71.
8. Бондар А.Г. Інвестиційний імідж України у контексті формування її національного бренду. *Вісник Дніпровського університету*. 2013. Т.20. Вип. 23(3). URL: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/526/545>
9. Борщевський В., Чемерис В., Хомюк Н., Люблін В. Фінансово-інвестиційний потенціал розвитку регіонів України та перспективи його нарощування в умовах сучасних викликів глобалізації. *Фінансово-кредитна*

діяльність: проблеми теорії та практики. 2022. Т.4 (45). URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3812/3627>.

10. Буднікевич І.М., Гавриш І.І. Критерії експертного виміру інвестиційної та інноваційної привабливості регіонів у повоєнній трансформації України: маркетинговий підхід. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2023. №4. С.79-96.

11. Буднікевич І.М., Заблудська І.В., Бастраков Д.А. SMART-концепція інноваційного просторового розвитку: досвід розвинутих країн. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. №4. С.99-106.

12. Буряк Є.В., Редько К.Ю., Чорновол А.О., Орленко О.В. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни (євроінтеграційні аспекти). *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2022. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 34. С. 135–143.

13. Бутко М.П. Передумови трансформації та механізми регулювання регіональних економік. *Економіка і прогнозування*. 2004. №2. С. 9–20.

14. Бутко М.П., Акименко О.Ю. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестицій у регіональних господарських системах. *Регіональна економіка*. 2010. №1. С. 39-47.

15. *Бюджет України 2013*. Статистичний збірник. Міністерство фінансів України. Київ. 2014. 244 с.

16. *Бюджет України 2018*. Статистичний збірник. Міністерство фінансів України. Київ. 2018. 310 с.

17. *Бюджет України 2021*. Статистичний збірник. Міністерство фінансів України. Київ. 2022. 279 с.

18. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.57 <https://ips.ligazakon.net/document/view/t102456?an=1456>

19. Бюджетування Цілей сталого розвитку (включає методологію та звіт із бюджетування ЦСР). ПРООН в Україні. URL: <https://cutt.ly/NwFgMIaV>

20. Вахович І., Лакас В., Серветник Р. Інвестиційна привабливість регіонів держави у довоєнний період через призму фінансової безпеки. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2022. Том 3(45). С. 29–40.

21. Вахович І.М. *Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізми реалізації*. Монографія. Луцьк. «Надстир'я», 2007. 493 с.

22. Вахович І.М., Галушак О.І., Лакас В.В. Диверсифікація фінансово-інвестиційного забезпечення модернізації нафтогазової промисловості України: пріоритети, механізми, виклики воєнного часу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. №23. С. 47–52. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2590/2626>.

23. Вахович І.М., Камінська І.М., Недопад Г.В. До питання формування критеріїв бюджетної ефективності території. *Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання*. 2021. №2. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.2.4 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/6.pdf

24. Вахович І.М., Лакас В.В., Серветник Р.В., Хойна А.О. Фінансова складова інвестиційної привабливості регіонів України у воєнний період. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*. Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 15 груд. 2022 р., Луцьк. ЛНТУ, 2022. С. 86–89.

25. Венгер В.В., Романовська Н.І. Механізми та напрями фінансування української промисловості у повоєнний період: світовий досвід. *Науковий вісник міжнародної асоціації науковців*. Серія: економіка, управління, безпека, технології. 2022. Том 1. №3. <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2022-1-3-4>

26. Воронцов С.Б., Бурбела Т.М. Сучасний стан та проблеми формування підходів до забезпечення сталого розвитку України. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Аналітична записка. 2020. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/suchasnyi-stan-zabezbechennya-stalogo-rosvytku-ukrainy.pdf>.

27. Гайдуцький І.П. Транснаціональна парадигма сталого низьковуглецевого розвитку. *Економіка та держава*. 2014. №4. С. 10–15.
28. Галасюк В.В. *Концептуальні засади трансформації економіки України*. Монографія. Київ. Національна академія управління, 2019. 188 с.
29. Геєць В.М. Економіка України в імперативах низьковуглецевого розвитку. *Вісник НАН України*. 2022. №3. С. 8–17.
30. Геєць В.М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. *Економіка і прогнозування*. 2016. №1. С. 7–22.
31. Геєць В.М. Про оцінку економічних втрат України внаслідок збройної агресії РФ. Стенограма доповіді на засіданні Президії НАН України 30 березня 2022 року. *Вісник Національної академії наук України*. 2022. Вип. 5. С. 30–38.
32. Головка В.О. Світовий досвід використання інструментів сталого розвитку для структурної перебудови національної економіки. *Наукові праці НДФІ*. 2020. №1(90). С. 88–100.
33. Голян В. Державно-приватне партнерство як базова інституціональна передумова капіталізації природних ресурсів в умовах децентралізації. *Економіст*. 2015. №9. С. 4–7.
34. Голян В. Інвестиції в переробку відходів: як подолати пасивність влади та бізнесу. *Дзеркало тижня*. 2018. №13(359). С. 9.
35. Голян В. Фінансування екологічних проєктів з місцевих бюджетів: прогрес відсутній. URL: <http://ua-ekonomist.com/20314-fnansuvannya-ekologichnih-proyektv-z-mscevih-byudzhety-progres-vdsutny.html>.
36. Голян В.А. Економічна криза в Україні: феномен «голландської хвороби» та рецидив «ресурсного прокляття». *Економіка та держава*. 2016. №7. С. 4–15.
37. Горбачова І.В. Перспективи реалізації цілей сталого розвитку в умовах пандемії: досвід Німеччини та Франції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Випуск 41. С. 26–31.

38. Гриник І.С. *Фінансове забезпечення сталого розвитку Північно-Західного регіону*. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка. Луцький національний технічний університет Міністерства освіти і науки України, Луцьк, 2023. 268 с.

39. Громоздова Л., Громоздов В. Глобальні цілі сталого розвитку в регіональній політиці України. *Міжнародна економічна політика*. 2017. №2(27). С. 173–187.

40. Гуменюк В.В. Зарубіжний досвід повоєнної трансформації державного управління і уроки для України. *Економіка України*. 2022. №8(729). С. 34–54.

41. Данилишин Б.І. Ресурси України для фінансової стабільності під час війни та відбудови. *Інтернет-портал «Українська правда»*. 22 квітня 2022. URL: https://epravda.com.ua/columns/2022/04/22/686099/?_gl=1*qa3lec*_ga*OTMyNTI1MzE0LjE3MzcwNTU1MzM.*_ga_6ELQ7YCNBS*MTczOTc0MDY5MC42MS4xLjE3Mzk3NDExOTguNjAuMC4w

42. Данилишин Б.М. *Наукові нариси з економіки природокористування*. К. РВПС України НАН України, 2008. 280 с.

43. Данилишин Б.М., Пилипів В.В. Децентралізація у країнах ЄС: уроки для України. *Регіональна економіка*. 2016. №1. С. 5–11.

44. Дегтярьова І.Б., Мельник О.І., Романченко Я.В. Економічні та фінансові інструменти забезпечення сталого регіонального розвитку: досвід ЄС. *Механізм регулювання економіки*. 2014. №3. С. 18–27.

45. *Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки*. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

46. Дерун Т.М., Кочерга О.П. Цілі сталого розвитку в системі стратегічного планування розвитку територіальних громад. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. №4. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/36.pdf.

47. *Довкілля України за 2017 рік* : стат. зб. / Державна служба статистики України; за ред. О. М. Прокопенко. Київ, 2018. 225 с.

48. *Довкілля України за 2018 рік* : стат. зб. / Державна служба статистики України; за ред. О. М. Прокопенко. Київ, 2019. 214 с.

49. *Довкілля України за 2019 рік* : стат. зб. / Державна служба статистики України; за ред. О. М. Прокопенко. Київ, 2020. 200 с.

50. Забарна Е.М. До питання формування методичного підходу до оцінки інвестиційної привабливості регіонів України. *Проблеми економіки: наук. журнал*. 2017. №2. С. 169-175.

51. Забарна Е.М. Інноваційні інвестиції як забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3461>.

52. Забарна Е.М., Перегуда Є.В., Лук'янихін В.О., Фурса Т.П. Особливості регіонального розвитку в умовах воєнного стану: економічні аспекти. *Академічні візії*, 2023. Вип.21. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/471>

53. Завадських Г.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. №17. С. 152-155.

54. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року №1560-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1991, № 47, ст.646. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/conv#Text>

55. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1997, № 24, ст.170. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/conv#Text>

56. Засєкіна Т.М., Тишковець М.Д. Питання сталого розвитку у шкільних програмах. *Матеріали міжнародного науково-практичного форуму «Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції»*. 2019. С. 343–346.

57. Звіт за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації актів права ЄС. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit_UA.pdf

58. *Звіт про непрямі фінансові втрати економіки внаслідок військової агресії росії проти України станом на 1 липня 2024 року*. Київська школа економіки. 30 Вересня 2024р. <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/nepryami-finansovi-vtrati-ekonomiki-ukrayini-perevishhuyut-1-164-trln-vtrachenogo-vitorgu-otsinka-kse-stanom-na-lipen-2024-roku/>

59. *Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на початок 2024 року*. Київська школа економіки. Квітень 2024. https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/09/June_Damages_UKR_Report.pdf

60. Згуровський М.З. [наук. кер. проекту]. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти. Ч. 2. 2010. С. 15–38.

61. Землянкін А.І., Савченко Т.Г. Визначення тенденцій та ефективності інвестиційної діяльності у регіоні. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. №1. С. 107-113.

62. Зоря О.П., Бардіна Т.О., Зоря С.П. Теоретико-методологічні основи формування концепції інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Випуск 63. С. 124–130.

63. Ізюмська В. Оцінка інноваційно-інвестиційного клімату в регіоні. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 7. С. 179-181.

64. Іщук С.О., Ткач С.М. Рейтинг регіонів України за ефективністю інвестицій. *Регіональна економіка*. 2015. №4. С. 132-142.

65. Калашник Н.С. Забезпечення цілей сталого розвитку в Україні: концептуальні перетворення сприйняття в умовах воєнного стану. *Ефективність державного управління*. 2022. Вип. 4(73). С. 11–16.

66. Карінцева О.І., Дегтярьова І.Б., Харченко М.О., Долгошеєва О.І., Кіріл'єва А.В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2020. №3. С. 199–211.

67. Катан Л.І., Васильєва Н.К., Вініченко І.І. Інституційне забезпечення фінансування сталого розвитку аграрної сфери України. *Вісник*

Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. 2016. Т. 24, вип. 7. С. 207–214.

68. Квятковська Л.А. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень.* 2013. Вип. 1. С. 85–89.

69. Ковалевська А.В., Зеленський С.В., Петрова Р.В. Стійкий розвиток міст: сутність поняття та передумови впровадження. *SocialEconomics.* 2017. №1. С. 69–75.

70. Коваленко А. Стан і перспективи реалізації цілей сталого розвитку в Україні. *Економіка природокористування і сталий розвиток.* 2018. С. 11–14.

71. Коваленко Ю.О. Підходи щодо оцінки сталого розвитку регіонів на основі соціо-еколого-економічних показників. *Менеджер. Серія: Економіка.* 2020. №3(88).С. 45–55.

72. Кожухова Т.В. *Формування глобальної системи фінансування сталого розвитку.* Автореферат дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук. Спец. 08.00.02 «світове господарство і міжнародні економічні відносини». Вінниця, 2017. 43 с.

73. Койтген Д. *Реалізація цілей сталого розвитку національними парламентами держав-членів Європейського Союзу: уроки для Верховної Ради.* Проєкт ЄС-ПРООН з парламентської реформи. 48 с.

74. Кондратьєв Б.О., Єршова Н.Ю. Інформаційне забезпечення управління сталим розвитком підприємства як актуальний напрям сучасних наукових досліджень. *Інфраструктура ринку.* 2020. Випуск 40. С. 227–232.

75. Кораблін С.О. *Макроекономічна динаміка України: пастка сировинних ринків.* Монографія. ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2017. 308 с.

76. Костирко Л.А, Костирко Р.О., Середа О.О., Черподубова Е.В. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств в умовах економіко-екологічних імператив. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики.* 2021. №4(39). С. 87–98.

77. Кришталь Т., Лєгер К., Підвальна О. Інвестиційний потенціал регіону як основа забезпечення його сталого розвитку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. №5. С. 13–18.

78. Кузьмак О.М. Світовий досвід формування бюджетного потенціалу місцевих фінансів в умовах децентралізації. *Економічний форум*. №2, 2021, С.135-142. http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/214

79. Кукош М.С. Оцінка інвестиційного потенціалу регіону з позиції районів з використанням методу багатовимірного шкалування. *Інтелект XXI*. 2018. №2. С. 144-150.

80. Куценко В., Гаращук О., Топчій О. Пріоритетні напрями та принципи реалізації державної політики щодо забезпечення сталого розвитку. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. 2019. С. 40–47.

81. Лакас В.В. Теоретичне підґрунтя сталого розвитку регіональних господарських комплексів. *Актуальні питання економіки, обліку та права в сучасних умовах*. Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Житомир, 30 грудня 2023 р. Житомир. ЦФЕНД, 2023. С. 18. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/12/30-2023.html>.

82. Лакас В.В., Вахович І.М. Механізми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття*. Матеріали VI Міжнародної наукової конференції, м. Черкаси, 8 грудня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 22–23.

83. Лакас В.В., Вахович І.М. Формування інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. *Актуальні питання розвитку галузей науки*. Матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Чернігів, 1 грудня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 27–29.

84. Лелеченко А.П. Феномен поняття «сталий розвиток». *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. №12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1649>.

85. Леус Д.В. Фінансове забезпечення економічної складової концепції сталого розвитку. *Механізм регулювання економіки*. 2013. №4. С. 133–139.

86. Лукінов І. До питання про концепцію і модель сучасного економічного розвитку України. *Економіка України*. 2001. №6. С. 4–9.

87. Ляшевська О.І. Система державної політики сталим розвитком регіонів. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. Серія: Державне управління. 2015. Вип. 2. С. 202–209.

88. Малий І.Й., Диба М.І., Галабурда М.К. *Держава і ринок: філософія взаємодії*. Монографія. Київ. КНЕУ, 2005. 358 с.

89. Маліновська О.Я., Корнієнко М.О. Економічне та фінансове забезпечення сталого розвитку України. 2019. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/160.pdf>.

90. Матрунчик Д.М., Лакас В.В. Регіональні особливості іноземного досвіду інвестиційного забезпечення інноваційних трансформацій: специфіка фінансування науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності. *Бізнес Інформ*. 2023. №12. С. 58–64.

91. Мединська Н.В. Формування економічного механізму природокористування в умовах нової глобальної природоохоронної архітекtonіки. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Серія «Економіка і менеджмент». 2021. Вип. 1(87). С. 44–50.

92. Миколайчук М.М., Куспльак І.С., Лантратов М.С. Особливості забезпечення сталого розвитку регіонів України у післявоєнний період. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 2. URL: https://www.researchgate.net/publication/369920819_Osoblivosti_zabezpecenna_stalogo_rozvitku_regioniv_Ukraini_u_pislavoennij_period_Derzavne_upravlinna_udoskonale_nna_ta_rozvitok_2023_No_2.

93. Мірошніченко П.І. Визначення ефективності інвестиційного розвитку регіонів. *Бізнес Інформ*. 2012. №7. С. 56-61.

94. *Моніторинговий звіт «Цілі сталого розвитку: Україна»* – 2019 рік.
URL: https://stat.gov.ua/sites/default/files/2023-07/SDGs-MonitoringReport_v08_24.09.2019.pdf
95. *Моніторинговий звіт «Цілі сталого розвитку: Україна»* – 2020 рік.
URL: <https://www.unicef.org/ukraine/reports/sustainable-development-goals-ukraine-2020-monitoring-report>
96. *Моніторинговий звіт «Цілі сталого розвитку: Україна»* – 2021 рік.
URL: <https://stat.gov.ua/sites/default/files/2023-07/SDGs%20Ukraine%202021%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf>
97. Морозов О., Сенюк Ю. Яка національна інноваційна система необхідна майбутньому України? *Економіст*. 2018. №5(379). С. 4–21.
98. Мунька С.С. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. №1. С. 90-93.
99. Наказ Держкомстату України № 114 від 15.04.2003 р «Про затвердження Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку» URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/106685_106685.
100. *Наукові основи національної стратегії сталого розвитку України* / [за наук. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М.А.Хвесика]; Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». К. ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. 40 с.
101. *Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна»* – 2017 рік.
URL: <https://me.gov.ua/view/22e86f94-a9dd-421e-adcb-e38748a4b7cb>
102. *Національна парадигма сталого розвитку України*. За заг. ред. акад. НАН України, д.т.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Б.Є. Патона. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. К. Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016. 72 с.

103. Небрат В. Зарубіжний досвід і національні пріоритети для стратегування повоєнної відбудови України. *Економіка і прогнозування*. 2023. №2. С. 134-159. URL: <http://jnas.nbuuv.gov.ua/article/UJRN-0001433521>

104. Нестеренко С.С. Конкурентний розвиток національних економік країн та регіональних структур на засадах прямого інвестування цілей сталого розвитку. *Інтелект XXI*. 2021. №3. С. 69–76.

105. Олександренко І.В. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності регіонів України. *Бізнес Інформ*. 2021. №11. С. 197-204.

106. *Організація співробітництва територіальних громад в Україні*. практич. посіб. для посадових осіб місцевого самоврядування. Київ, 2017. 105 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/11/Organizatsiyaspivrobitnistva-teritorialnih-gromad-v-Ukrayini.pdf>

107. Офіційний журнал Європейського Союзу <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R2116>

108. Офіційний сайт Державної служби статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.02.2024).

109. Офіційний сайт Національного банку України: URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 24.03.2024 р).

110. Патока І.В. Фінансове забезпечення сталого розвитку об'єднаних територіальних громад як складова ефективної децентралізації влади в Україні. *Ефективна економіка*. 2015. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4582>.

111. *Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року*. ООН A/RES/70/1. Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю 25 вересня 2015 року. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Agenda2030_UA.pdf

112. Петровська С. А. Оцінка інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект. *Механізм регулювання економіки*. 2013. №2. С. 113-126.

113. Пілько А.Д., Грабовецька Г.Д. Модель оцінки інвестиційного потенціалу регіону. *Регіональна економіка*. 2017. №4. С. 219-224.

114. Плотніков О.В. Повоєнне відновлення України в контексті фрагментації світової економіки. *Економіка України*. 2022. №12(733). С. 3–12.

115. Побурко Я.О., Данилко В.К. Часткові та комплексні статистичні оцінювання внеску регіонів України у соціально-економічний розвиток держави. *Регіональна економіка*. 2004. №3. С. 121-139.

116. Погуляйко Ю.М. Інтегральне оцінювання рівня інвестиційного забезпечення регіонів України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2021. № 3(38). С. 222-230.

117. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112.

118. Порудєєва Т.В., Міхневич В.О., Єдина Ю.Г. Стратегічні цілі забезпечення сталого розвитку регіону. *Економіка і суспільство*. Випуск № 19. 2018. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/119.pdf

119. Постанова КМУ Про Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки від 5 серпня 2020 року № 695. URL: https://dei.kyivcity.gov.ua/files/2020/10/22/POSTANOVA_KMU_695_DSRR_2027.pdf

120. Постанова КМУ Про затвердження національної економічної стратегії на період до 2030 року від 3 березня 2021 року № 179. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/KP210179?an=1&ed=2023_04_21

121. Причепя І. В., Сметанюк О. А., Ратушняк О. Г. Інвестиційна політика Європейського Союзу в межах зовнішньоекономічних зв'язків з Україною. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/60.pdf

122. Проект «Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. UNDP. 2017. 112с. URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf (дата звернення 5.12.2023).

123. Проект Закону України про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року від 07.08.2018 № 9015. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=332>.

124. Резнікова О.О., Ковалівська С.В. Щодо удосконалення координації та моніторингу імплементації цілей сталого розвитку України. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Аналітична записка. 2019. [Електронний ресурс]. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-11/analit-resnikova-national-security-5-2019-1.pdf>.

125. Ровенська В. В., Сидорченко Ю. М. Концептуальні підходи до забезпечення сталого розвитку промислових підприємств України в сучасних умовах. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2018. С. 86–94.

126. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні» від 29 листопада 2024 р. №1190-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80/conv#Text>

127. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки» від 18 червня 2024 р. № 588-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2024-%D1%80#n16>

128. Руда М.В., Мазурик М.М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. №3(1). С. 204–211.

129. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України. *Вісник КНТЕУ. Держава та економіка*. 2013. №5. С. 31-44.

130. Самойлик Ю.В. Особливості управління сталим розвитком сільськогосподарських підприємств у глобальному середовищі. *Економіка і організація управління*. 2016. №4(24). С. 237–244.

131. Ситник К., Багнюк В. Нове століття сформує новий екологічний світогляд. *Вісник НАН України*. 2001. №7. С.27–36.

132. Сіденко В. *Структурні трансформації у світовій економіці: виклики для України*. Аналіт. доп. Київ. Заповіт, 2017. 182 с.

133. Скопенко Н.С., Когут О.О. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення стійкого розвитку підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. №1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/7.pdf.

134. *Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу* : національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. 864 с.

135. *Статистичний щорічник України за 2018 рік* / Державна служба статистики України. Житомир. ТОВ «БУК-ДРУК», 2019. 482 с.

136. *Статистичний щорічник України за 2019 рік* / Державна служба статистики України. Київ. 2020. 465 с.

137. Стегней М.І. Інвестиційно-інноваційні домінанти сталого розвитку територіальних одиниць. *Економіка і суспільство*. 2015. Випуск 1. С. 45–50.

138. Степаненко Т.О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2020. Том 31(70). №6. С. 136–141.

139. *Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток*. Наукова доповідь. ДУ «Ін-т екон. та прогнозів НАН України». К., 2015. 304 с.

140. Східницька Г., Содома Р., Марків Г. Імперативні засади фінансової політики сталого розвитку сільських територій. *Аграрна економіка*. 2019. Т. 12, №3-4. С. 40–48.

141. *Територіальний розвиток і регіональна політика. Стимулювання розвитку регіонів на засадах смарт-спеціалізації: бар'єри та механізми імплементації*: наукова доповідь / наук. ред. проф. Сторонянська І.З. Львів, ІРД НАНУ. 2021. 155 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20210034.pdf>.

142. *Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку*. Монографія. За ред. Кравціва В.С., Сторонянської І.З. Львів. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України», 2020. 531 с.

143. *Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України* : аналіт. доп. / [Я. А. Жаліло, Н. В. Бахур, А. А. Головка та ін.]; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 78 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.09>.

144. Торкатюк В.І., Стадник Г.В. Фінансовий механізм сталого розвитку економіки України. *Формування економічних структур землеустрою, будівництва та управління нерухомістю: стан, проблеми, рішення*. 2014. [Електронний ресурс]. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/37893/>.

145. *Трансформація моделі економіки України (ідеологія, протиріччя, перспективи)*. Монографія. За ред. В. М. Геєця. Київ. Логос, 1999. 500 с.

146. Тропіна В.Б. Імперативи фінансової політики сталого розвитку України. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2016. №3(39).С. 179–182.

147. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року № 722/2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

148. Уманець Т.В. Оцінка інвестиційної привабливості регіону за допомогою інтегральних індексів. *Економіка і прогнозування*. 2006. № 4. С. 133–145.

149. Уряд схвалив Дорожню карту реформування управління публічними інвестиціями. 25 Грудня 2023. *Міністерство фінансів України*: офіційний веб-сайт. URL:

https://www.mof.gov.ua/uk/news/uriad_skhvaliv_dorozhniu_kartu_reformuvannia_upravlinnia_publichnimi_investitsiiami-4358

150. Федулова Л. Прямі іноземні інвестиції у забезпеченні технологічної модернізації виробництва: світові тенденції та проблеми в Україні. *Економіст*. 2011. №5(295). С. 44–48.

151. Хаустова В.Є., Омаров Ш.А. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. *Проблеми економіки*. 2018. №1. С. 265–273.

152. Холявко Н.І., Жаворонок А.В., Попело О.В., Колоток М.О. Вплив вищої освіти на сталий розвиток національної економіки. *Economic Synergy*. 2022. №1-2. С. 141–153.

153. Хопчан В.М. Теоретичні засади оцінювання інвестиційної привабливості регіону. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2014. №6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3135>.

154. Чуріканова О.Ю. Оцінка інвестиційної діяльності регіонів на основі когнітивного підходу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Вип. 34. С. 206-212.

155. Шаховська А. Освітні аспекти сталого розвитку України. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. 2016. Вип. 10(2). С. 152–155.

156. Шевченко Ю.А. Імплементация концепції сталого розвитку у інвестиційній поведінці ТНК. *Інтелект XXI*. 2018. №2. С. 154–157.

157. Шубалий О.М., Гриник І.С. Аналіз поведінки територіальних громад регіону в умовах війни щодо фінансового забезпечення сталого розвитку. *Економічні науки : збірник наукових праць ЛНТУ. Серія «Регіональна економіка»*. Випуск 20(79). 2023. С. 244-250. URL: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2023-20\(79\)-30](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2023-20(79)-30)

158. Шубалий О.М., Гриник І.С. Стимулювання реалізації соціально орієнтованих цілей сталого розвитку у північно-західному регіоні за рахунок бюджетних коштів. *Економічні науки: збірник наукових праць ЛНТУ. Серія «Регіональна економіка»*. 2022. Випуск 19 (75). С. 281–290. URL: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2022-19\(75\)-33](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2022-19(75)-33)

159. Ящишина І.В. Стратегічні засади реалізації цілей сталого розвитку підприємствами в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/12.pdf.

160. Budnikevich Iryna, Kolomytseva Olena, Rohozian Yuliia, Krupenna Inga, Zablodska Daria Positioning of the Amalgamated Territorial Communities of Ukraine

through the Sustainable Development in the Conditions of Military Actions. [Позиціонування об'єднаних територіальних громад України через сталий розвиток в умовах воєнних дій]. *Problemy ekorozwoju – problems of sustainable development*. 2021. 16(1). P.103-112. DOI: <https://doi.org/10.35784/pe.2021.1.11>

161. Charles W. Russell (C.P.A.), Frank M. Burke. Income Taxation of Natural Resources: Official material. *Research Institute of America*.2000. URL: http://books.google.com.ua/books/about/Income_Taxation_of_Natural_Resources_Off.html?id=fttDAQAAIAAJ&redir_esc=y.

162. *European Commission*. Page on financial support of sustainable development: official site. https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-sustainable-finance-strategy_en

163. Glasgow Climate Pact, 2021. 26 UN climate conference. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma3_auv_2_cover%20decision.pdf

164. Green New Deal for Europe. Blueprint for Europe's Just Transition. 2019. URL: <https://www.gndforeurope.com/10-pillars-of-the-green-new-deal-for-europe> (дата звернення 1 квітня 2022).

165. Kuzmak Olena, Oleh Kuzmak and Borys Pohrishchuk (2021).Sustainable development: trends and realities of Ukraine. E3S Web Conf. Volume 255, 2021, https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2021/31/e3sconf_iscmee2021_01035/e3sconf_iscmee2021_01035.html

166. Novikova I., Zabarna E., Volkova O., Fedotova S., Korolkov V. Economic prospects of post-war recovery: challenges and opportunities for sustainable development in Ukraine (2023). *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Volume 3 (50), 2023 pp. 298-306.

167. Osetski, V., Petrenko, V. Інституційно-організаційні механізми підтримки розвитку підприємництва. *Review of transport economics and management*. 2019. 2(18). URL: <https://doi.org/10.15802/rtem.v18i2.190450>

168. Our Common Future. Report of the World Commission on Environment and Development. United Nations. 1987. <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm>

169. *Paris Agreement on climate change*. UN Climate Change Conference (COP21), Paris, France, 12 December 2015. https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf

170. Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3-14 June 1992, vol. I, Resolutions adopted by the Conference (United Nations publication, Sales No. E.93.I.8, and corrigendum), resolution 1, annex I. https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf

171. Shubalyi O., Miszczuk A. (2022). Evaluation of the financial support for the implementation of the 2030 Sustainable Development Goals in the border regions of Poland and Ukraine. *Wiadomości Statystyczne. The Polish Statistician*, 2022, vol. 67, 6, 1–28. / URL: <https://ws.stat.gov.pl/Article/2022/6/001-028>

172. Sustainable development – definition and application at European Union (EU) level – practice note. *RELX Sustainable Development Goals (SDGs) Resource Centre*, 1 August 2021. <https://sdgresources.relx.com/legal-practical-guidance/sustainable-development%E2%80%94definition-and-application-european-union-eu-level->

173. *The European Green Deal*. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European economic and social committee and the committee of the regions. Brussels, 11.12.2019 COM(2019) 640 final. <https://g8fip1kplyr33r3krz5b97d1-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2019/12/The-European-Green-Deal-Communication.pdf>

174. *Ukraine Facility*. Funding & Technical Assistance. *European Commission*. official website. https://enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/ukraine-facility_en

175. UNDP (2018). *Financing the 2030 Agenda: An Introductory Guidebook for UNDP Country Offices*. Publications. January 26, 2018. <https://www.undp.org/publications/financing-2030-agenda>

176. United Nations Global Compact. (2019). *Scaling finance for the Sustainable Development Goals. Foreign direct investment, financial intermediation and public-private partnerships*. <https://sdghub.com/project/scaling-finance-for-the-sustainable-development-goals-foreign-direct-investment-financialintermediation-and-public-private-partnerships/>

177. Vakhovych I., Kaminska I., Nedopad H. Methodological approaches to assessment of budget capacity of a region in the context of decentralization. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. Vol. 1. No. 36. Pp. 210–218. URL: <http://fkd1.ubs.edu.ua/article/view/227753>

178. *World Bank Total Natural Resources Rents (% of GDP)*. Available online. (accessed on 21 June 2024). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.TOTL.RT.ZS>.

179. Zhang, K.; Li, Y.; Qi, Y.; Shao, S. Can green credit policy improve environmental quality? Evidence from China. *J. Environ. Manag.* 2021, 298, 113445. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34375920/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Аналіз прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) в регіонах України у довоєнний та воєнний періоди, млн дол.*

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп росту, %				
							2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
Вінницька	265,8	280,4	601,6	384,1	536,8	502,5	5,5	114,6	-36,2	39,8	-6,4
Волинська	239,3	225,9	323,9	247,9	376,1	260,2	-5,6	43,4	-23,5	51,7	-30,8
Дніпропетровська	4 594,4	4 505,2	5 430,3	4 661,7	7 254,3	6 204,6	-1,9	20,5	-14,2	55,6	-14,5
Донецька	2 137,3	1 993,9	2 204,6	1 745,3	2 301,7	н	-6,7	10,6	-20,8	31,9	
Житомирська	285,3	341,3	401,9	320,4	397,9	284,0	19,6	17,8	-20,3	24,2	-28,6
Закарпатська	267,5	235,0	256,3	242,0	571,3	405,1	-12,1	9,1	-5,6	136,1	-29,1
Запорізька	1 515,3	1 585,8	1 725,7	1 427,8	2 006,7	1 355,2	4,7	8,8	-17,3	40,5	-32,5
Івано-Франківська	718,4	620,3	389,2	548,6	514,8	421,7	-13,7	-37,3	41,0	-6,2	-18,1
Київська	1 484,8	1 379,2	1 315,6	1 313,3	1 824,0	1 456,8	-7,1	-4,6	-0,2	38,9	-20,1
Кіровоградська	84,4	126,1	147,7	174,6	207,1	180,4	49,4	17,1	18,2	18,6	-12,9
Луганська	206,2	174,9	168,3	158,4	226,3	н	-15,2	-3,8	-5,9	42,9	
Львівська	1 156,2	1 008,7	1 668,3	1 601,5	2 010,0	1 693,5	-12,8	65,4	-4,0	25,5	-15,7
Миколаївська	236,8	251,2	265,8	355,2	567,6	235,6	6,1	5,8	33,6	59,8	-58,5
Одеська	1 236,5	1 161,1	1 329,6	1 116,7	1 201,2	852,8	-6,1	14,5	-16,0	7,6	-29,0
Полтавська	924,8	929,3	1 876,8	1 947,0	2 878,7	1 658,8	0,5	102,0	3,7	47,9	-42,4
Рівненська	222,1	192,9	239,7	264,0	378,3	246,9	-13,1	24,3	10,1	43,3	-34,7
Сумська	325,0	306,4	378,0	341,5	426,4	314,0	-5,7	23,4	-9,7	24,9	-26,4
Тернопільська	36,6	53,4	45,6	49,1	71,5	68,4	45,9	-14,6	7,7	45,6	-4,3
Харківська	665,8	651,1	959,5	910,4	1 143,8	634,6	-2,2	47,4	-5,1	25,6	-44,5
Херсонська	189,2	172,4	191,1	159,1	231,0	н	-8,9	10,8	-16,7	45,2	
Хмельницька	115,7	140,4	154,9	118,4	310,4	260,5	21,3	10,3	-23,6	162,2	-16,1
Черкаська	210,2	211,9	211,5	209,4	352,8	304,1	0,8	-0,2	-1,0	68,5	-13,8
Чернівецька	50,5	32,1	62,6	55,6	63,6	54,1	-36,4	95,0	-11,2	14,4	-14,9
Чернігівська	328,1	369,0	459,8	447,7	598,5	570,7	12,5	24,6	-2,6	33,7	-4,6
м. Київ	16 139,0	15 705,1	18 065,3	15 923,3	18 356,1	12 307,9	-2,7	15,0	-11,9	15,3	-32,9
Україна	36 310,3	35 391,0	41 662,5	37 600,4	47 796,4	34 112,0	-2,5	17,7	-9,8	27,1	-28,6

*Розраховано автором за джерелом [108] Примітка: н – дані не оприлюднюються

Таблиця А.2 – Аналіз прямих іноземних інвестицій (боргові інструменти) в регіонах України у довоєнний та воєнний періоди, млн дол.*

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Темп росту, %				
							2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
Вінницька	300,4	280,5	349,8	353,7	338,0	422,8	-6,6	24,7	1,1	-4,4	25,1
Волинська	73,5	64,4	93,9	83,3	69,1	107,5	-12,4	45,8	-11,4	-17,1	55,7
Дніпропетровська	361,8	259,0	941,2	1 111,0	2 725,3	1 450,8	-28,4	263,4	18,0	145,3	-46,8
Донецька	492,4	633,0	802,6	692,8	948,4	н	28,6	26,8	-13,7	36,9	-
Житомирська	65,8	77,7	330,6	372,1	410,1	398,7	18,1	325,4	12,6	10,2	-2,8
Закарпатська	74,5	94,4	122,3	165,9	183,1	184,8	26,8	29,6	35,7	10,4	0,9
Запорізька	36,2	47,1	82,4	130,3	449,2	333,3	30,3	74,9	58,1	244,8	-25,8
Івано-Франківська	129,7	117,3	123,0	130,9	903,9	899,6	-9,5	4,9	6,4	590,8	-0,5
Київська	174,4	153,2	542,9	876,4	903,2	825,8	-12,2	254,4	61,4	3,1	-8,6
Кіровоградська	13,2	17,6	18,6	19,4	30,4	31,8	32,6	6,2	4,3	56,1	4,7
Луганська	9,2	8,7	245,4	226,8	629,2	н	-5,6	2718,9	-7,6	177,4	-
Львівська	374,4	320,3	575,0	442,1	514,1	501,0	-14,4	79,5	-23,1	16,3	-2,5
Миколаївська	40,3	74,8	214,1	394,8	529,8	592,6	85,5	186,2	84,4	34,2	11,8
Одеська	658,3	644,2	539,9	699,2	371,8	423,5	-2,1	-16,2	29,5	-46,8	13,9
Полтавська	-84,6	-116,2	-80,6	-170,6	-564,4	-178,3	37,3	-30,6	111,6	230,8	-68,4
Рівненська	97,3	104,8	138,2	181,1	151,4	174,9	7,8	31,8	31,1	-16,4	15,5
Сумська	164,6	164,9	233,0	236,8	200,8	204,1	0,2	41,3	1,6	-15,2	1,6
Тернопільська	56,8	89,3	206,6	216,3	278,8	335,9	57,2	131,3	4,7	28,9	20,5
Харківська	207,3	277,1	126,1	190,0	284,4	319,2	33,7	-54,5	50,6	49,7	12,2
Херсонська	64,9	95,9	215,1	279,9	354,6	н	47,8	124,3	30,1	26,6	-
Хмельницька	547,6	657,6	700,4	762,9	706,6	740,1	20,1	6,5	8,9	-7,4	4,7
Черкаська	11,7	16,6	45,5	93,9	140,0	160,3	41,6	173,6	106,4	49,1	14,5
Чернівецька	3,3	17,0	7,3	7,8	6,5	12,3	412,4	-57,2	6,2	-15,7	88,3
Чернігівська	136,5	124,7	137,3	89,7	73,2	78,5	-8,6	10,1	-34,6	-18,4	7,2
м. Київ	7 442,8	7 279,6	5 832,8	6 899,7	7 308,1	7 014,6	-2,2	-19,9	18,3	5,9	-4,0
Україна	11 454,9	11 503,2	12 547,1	14 491,0	17 950,4	16 874,7	0,4	9,1	15,5	23,9	-6,0

*Розраховано автором за джерелом [108] Примітка: н – дані не оприлюднюються

Додаток Б

Вихідні дані для оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів

Таблиця Б.1 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів у 2017 році

Регіони (області)	Капітальні інвестиції, млн грн	Валовий регіональний продукт, млн. грн	Кількість діючих підприємств в регіоні, одиниць	Прямі іноземні інвестиції в регіоні (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти), млн дол. США	Обсяг реалізованої продукції підприємствами в регіоні, млн. грн	Обсяг реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні, тис. грн	Експорт товарів в регіоні, тис. дол. США	Чистий прибуток (збиток), що отриманий підприємствами в регіоні, млн. грн	Власні кошти підприємств і організацій, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Кошти місцевого бюджету, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Обсяг кредитів банків та позик, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн
Вінницька	11744,1	92288	9187	566,2	145132,8	169433785,8	1217714,0	9309,6	7449368	1599110	342315
Волинська	7041,9	51919	5597	312,8	151572,1	165999195,9	689287,7	1651,4	3907981	636059	266030
Дніпропетровська	42908,5	313527	27892	4 956,2	895363,0	944954800,0	7052759,5	38226,5	35241132	3447519	531617
Донецька	17268,9	165932	10450	2 629,7	397393,4	414602407,1	4432600,2	-23878,3	13399737	1585100	139225
Житомирська	7722,0	61424	6491	351,1	88773,8	105715700,3	589727,3	1587,8	4934028	701745	386535
Закарпатська	5623,7	43037	5788	342,0	49804,6	67258482,6	1446423,2	-586,9	2414862	543362	123739
Запорізька	15879,7	130187	14576	1 551,5	281201,6	304353778,0	2980860,6	16603,2	12667548	1157010	776535
Івано-Франківська	9707,8	63809	7639	848,1	79513,2	95606427,2	665400,5	-829,3	4843590	1146905	324944
Київська	34494,5	156829	19339	1 659,2	411979,3	446417295,7	1748405,8	10315,7	16954101	840498	570860
Кіровоградська	7320,9	52978	7735	97,6	84044,2	93962908,3	415614,8	468,6	5121544	724419	454367
Луганська	3329,8	30265	3408	215,4	38944,1	45026441,4	233904,7	-24032,9	1667873	942474	24448
Львівська	24105,9	147308	17933	1 530,6	262305,2	301741211,8	1585154,1	2926,9	12312426	1677207	1955719
Миколаївська	11178,0	69299	10801	277,1	133161,8	146880290,2	1900646,2	3055,4	8102929	865659	791778
Одеська	22299,7	149392	24023	1 894,8	327066,9	362593962,4	1813852,2	4875,6	12210673	3581190	1458865
Полтавська	15855,6	150543	10188	840,2	259311,4	279937529,5	1864524,1	10460,6	11347273	1463308	873316
Рівненська	6126,8	48796	5280	319,4	60298,5	72962675,2	383300,6	467,5	3111931	643736	238703
Сумська	6947,1	56473	5705	489,6	86663,3	100236947,7	672733,3	4610,7	4383814	715665	496427
Тернопільська	7150,6	40715	4710	93,4	59802,6	71747643,0	380193,7	-5114,8	3523220	487584	674414
Харківська	19361,7	187238	22597	873,1	330249,4	386554238,2	1191537,1	7600,3	10100173	3407879	769081
Херсонська	7362,2	47819	8107	254,1	65424,0	77095537,7	289153,3	3684,6	4091393	492097	1836378
Хмельницька	10499,9	63808	6954	663,3	89514,5	106986563,0	467642,2	1553,9	5092977	967964	703410
Черкаська	8144,2	73073	8864	221,9	143444,0	164479424,0	617781,3	6373,2	5328974	1039553	349001
Чернівецька	2992,1	28579	3925	53,8	27063,1	39754103,6	149780,6	-380,1	1067377	558970	53290
Чернігівська	7351,1	56611	5904	464,6	95933,2	108783271,5	625068,7	6025,7	5089550	791573	418376
м. Київ	136044,8	699378	85163	23 581,8	3143975,4	3239187338,1	9738299,2	93777,9	94279737	8159324	7267491
Україна	448461,5	2981227	338256	47 765,2	7707935,2	8312271958,2	43264736,0	168752,8	288644211	38175910	21826864

Таблиця Б.2 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів у 2018 році

Регіони (області)	Капітальні інвестиції, млн грн	Валовий регіональний продукт, млн. грн	Кількість діючих підприємств в регіоні, одиниць	Прямі іноземні інвестиції в регіоні (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти), млн дол. США	Обсяг реалізованої продукції підприємствами в регіоні, млн. грн	Обсяг реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні, тис. грн	Експорт товарів в регіоні, тис. дол. США	Чистий прибуток (збиток), що отриманий підприємствами в регіоні, млн. грн	Власні кошти підприємств і організацій, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Кошти місцевого бюджету, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Обсяг кредитів банків та позик, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн
Вінницька	17626,5	111489	9713	560,9	171295,1	200213594,4	1429320,3	9285,5	13535246	1546274	541342
Волинська	8687	60445	5917	290,3	172898	190544709,8	719980,9	4943,8	5272292	817789	373277
Дніпропетровська	60288,6	369356	29119	4 764,2	1050348,3	1115583066	7722596,4	28650	50197609	6541900	1812951
Донецька	26979,4	192161	9731	2 626,9	457399,9	479093004,3	4845441,4	-2512,6	22290250	3675999	234857
Житомирська	8742,3	77103	6913	419,0	108572,3	129626761,2	661860,8	3641	5476852	1005144	1198391
Закарпатська	7500,6	52445	6424	329,4	59754,5	81014911,7	1658975,7	338,4	3469686	872091	206926
Запорізька	15732	147043	14993	1 632,9	322514,3	350826586,9	3377247,5	14107,8	11543083	1877534	1376185
Івано-Франківська	9393,7	78439	8302	737,6	97717	117314960,8	871353,5	556,2	5203931	1524812	362566
Київська	40713,4	198142	20054	1 532,4	490230,9	535372053,2	1856333	10692,1	26260560	1728496	1740908
Кіровоградська	7181,5	64417	8068	143,7	99142,3	111072683,4	521761	4134,6	5527950	828683	361985
Луганська	3219,3	35204	3449	183,6	39903,1	47127316,5	202920,8	-1572,6	1887083	795477	56024
Львівська	28995,5	177233	19233	1 329,0	350762,5	405218849,1	1895635,5	6296,4	14929290	2372157	5117493
Миколаївська	10099,2	79903	11434	326,0	150894,9	167677810,5	2112586,3	6331,8	7013737	949824	1671704
Одеська	23787,8	173224	24704	1 805,3	377930,4	429223683,6	1668313,7	11929,6	14452707	3843003	2173724
Полтавська	18636,7	174089	10958	813,1	294184,8	320193005,2	1905900,9	10653,5	13115157	1702420	1015948
Рівненська	7228	56835	5545	297,7	67861,8	84202717,4	410890,2	1911,5	3332808	1024340	763086
Сумська	7749,9	68476	5949	471,3	104624,7	120749025,6	802120,7	4589,4	5380310	848494	774266
Тернопільська	8375	49127	5043	142,7	71210,8	85717029,6	452483,7	-41,6	5047780	674115	649515
Харківська	23551,3	233279	23793	928,2	377177,8	448258245,5	1278984,9	11360,2	13189738	4218781	935525
Херсонська	8853,2	55152	8218	268,3	73328,1	87338324,2	269932,7	4215,1	5364770	822628	1882870
Хмельницька	11274,9	75638	7431	798,0	105560	126668522,4	638152	5986,3	7318219	1242300	767319
Черкаська	11110,4	93287	9176	228,5	173288,6	198145323,9	785641,5	9190,9	8465896	869152	611638
Чернівецька	3720,6	33905	4096	49,1	31211,5	46193948,3	200132,6	-6	1328157	608627	170758
Чернігівська	8971,3	70611	6105	493,7	101778,4	117908471	754951,9	6341,7	6724465	1022574	439067
м. Київ	200308,3	833299	91509	22 984,7	3856459,5	4153562625	10248192	137283	153257960	8942929	19587039
Україна	578726,4	3560302	355877	46 894,2	9206049,5	10148847230	47334987	288306	409585536	50355543	44825364

Таблиця Б.3 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів у 2019 році

Регіони (області)	Капітальні інвестиції, млн грн	Валовий регіональний продукт, млн. грн	Кількість діючих підприємств в регіоні, одиниць	Прямі іноземні інвестиції в регіоні (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти), млн дол. США	Обсяг реалізованої продукції підприємствами в регіоні, млн. грн	Обсяг реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні, тис. грн	Експорт товарів в регіоні, тис. дол. США	Чистий прибуток (збиток), що отриманий підприємствами в регіоні, млн. грн	Власні кошти підприємств і організацій, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Кошти місцевого бюджету, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Обсяг кредитів банків та позик, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн
Вінницька	15724,9	129097	10295	951,4	195020	228227023	1455291,3	10491,2	10913712	1596891	490859
Волинська	12664	75637	6292	417,8	187582,6	206721230,7	694002,3	1961	5372671	1160343	2659169
Дніпропетровська	66951,1	390325	31191	6 371,5	1088868,6	1165688651	7907150,3	53970,3	51003281	7118013	6597458
Донецька	30594,5	204893	10299	3 007,2	431120,8	456605651,5	4631582,6	-3337	24868946	3301182	338966
Житомирська	8466,9	85267	7306	732,5	113446,2	137704024,2	719034,6	4113,5	5641081	1029737	708031
Закарпатська	9330,3	61325	6388	378,6	62437,2	85031573,7	1489957,9	1422,6	3232231	1025989	98908
Запорізька	14876,7	155158	15652	1 808,1	306088,5	339068530,3	3080637,8	1422,6	11860210	2009396	327840
Івано-Франківська	9305,5	86679	8595	512,2	120448,4	143145850,4	911442,7	1220,7	4325156	1654840	484786
Київська	50295,7	218647	21077	1 858,5	522233,5	576621556,8	1948367,6	36114,2	26448947	2506488	3575698
Кіровоградська	7794,3	73066	8755	166,3	109979,8	123648261,4	707025,4	5833,4	5867431	894472	550223
Луганська	3357,5	40291	3732	413,7	41990,1	50183478,8	152851,1	8751	1924592	930319	60026
Львівська	31061,5	214400	20480	2 243,3	406547,6	470912645	2202053,5	7278,1	16390020	3162179	3383856
Миколаївська	12549,3	92427	12278	479,9	164303,2	183459070,4	2152519,2	8616	9024175	1290978	1236804
Одеська	21080,1	197153	25871	1 869,5	390704,9	447704184,9	1384102,9	21415,5	13843606	4382790	714380
Полтавська	23005,3	187289	11439	1 796,2	296530,3	326898363,2	2102409,2	18889,1	18639270	1816505	555882
Рівненська	6729,2	67363	5956	377,9	72808,2	90552364,1	440168,9	6779,5	3371153	1183750	138415
Сумська	7734,2	75827	6222	611,0	107306,7	125613654,4	883366,5	6679,2	5172288	951665	673301
Тернопільська	9210,3	57140	5092	252,2	71172,2	87996273,1	434264,4	41443,5	5015685	954045	814733
Харківська	22874,6	247592	25051	1 085,6	393371,3	476670255,7	1415060,5	10288,6	11190131	4862565	1050226
Херсонська	12368,3	61939	8511	406,2	74917	90801426,6	268128,7	5405,3	4154481	940356	6732766
Хмельницька	10534,1	83006	7864	855,3	109991,2	134021665,2	642345,9	8622,9	6368653	1182808	441062
Черкаська	11385,5	103466	9709	257,0	206779,8	235478460,8	863521,7	11455,3	7810705	924930	959673
Чернівецька	4096,8	41660	4235	69,9	34560,2	51641110	213837,3	107	1201670	786979	81158
Чернігівська	8740,5	77981	6443	597,1	106688,9	125609326,5	807323,7	7611,2	6276011	1258269	401378
м. Київ	213247,8	949570	101864	23 898,1	3686768,8	4365438343	12491400,9	243609,2	148359559	9554575	34156985
Україна	623978,9	3977198	380597	54 209,6	9639730,6	10725442974	50054605,8	523779	408275665	56480064	67232583

Таблиця Б.4 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів у 2020 році

Регіони (області)	Капітальні інвестиції, млн грн	Валовий регіональний продукт, млн. грн	Кількість діючих підприємств в регіоні, одиниць	Прямі іноземні інвестиції в регіоні (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти), млн дол. США	Обсяг реалізованої продукції підприємствами в регіоні, млн. грн	Обсяг реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні, тис. грн	Експорт товарів в регіоні, тис. дол. США	Чистий прибуток (збиток), що отриманий підприємствами в регіоні, млн. грн	Власні кошти підприємств і організацій, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Кошти місцевого бюджету, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Обсяг кредитів банків та позик, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн
Вінницька	13601,5	135867	9862	737,8	201317,3	237287193,9	1377760	-245,1	7088638	868463	368297
Волинська	9121,6	77404	6047	331,2	178508,7	199962825,7	642901,2	-1036,3	3361283	853911	4041131
Дніпропетровська	58601,4	398732	30827	5 772,7	1100314,4	1190411638	7591621,9	20403,1	40975139	5078269	1779948
Донецька	26597,8	206309	9473	2 438,1	376767,3	405953430,8	3935012,3	-23120	19311820	2448642	337777
Житомирська	9270,2	91365	7060	692,5	119234,6	146276486,8	681049,3	-610,8	4002916	1826747	645401
Закарпатська	5081	62022	6655	407,9	64377,3	88361976,3	1349544,5	-265,7	2224571	580057	35065
Запорізька	15495	167260	15368	1 558,1	303267,4	342014523,9	2923400,3	-5631,3	8045665	1361267	378283
Івано-Франківська	6338	90398	8124	679,5	126580,9	152251320	757650,5	-5382,2	2774903	972229	104717
Київська	32760	242406	20320	2 189,7	579023	642979792,1	1967742,9	2852,7	13153621	1537550	2925390
Кіровоградська	6746	75208	8553	194,0	121685,7	136824760,4	912658,7	-120,9	4127863	517968	458468
Луганська	3259,1	43204	3408	385,2	45795,1	55018462,4	129599,2	-11142,5	1522358	717037	63708
Львівська	23641,5	236254	20911	2 043,6	440679,9	514285490,3	2322937,5	-697,3	8449047	2011437	954892
Миколаївська	9504,9	96648	11482	750,0	169257,4	190435538,4	2248609,4	-3157	4607789	874349	420405
Одеська	21437,6	220242	25465	1 815,9	450205	515466651,6	1360392,3	-2815,3	10933617	2552979	478501
Полтавська	25156,9	188424	11104	1 776,4	304845,1	341562880,2	2317275,7	6174,1	13243018	1883175	693994
Рівненська	5650,6	71901	6021	445,1	81691,9	102169185,1	469433,9	-3896,1	2247472	582876	79893
Сумська	7200,1	80432	6096	578,3	118614,8	139880860,5	974367	-668,8	3771219	583071	345201
Тернопільська	7296,8	62661	5135	265,4	84653,5	103001075,8	448146,1	-508,2	3323265	597367	393213
Харківська	20248,6	257805	25144	1 100,4	439280,4	538478059,8	1471159,5	110,3	8894208	3984115	601632
Херсонська	7199,1	68467	8116	439,0	82319,6	100004785	280667,8	-825,1	2384155	916627	191797
Хмельницька	10617	96380	7654	881,3	126054,5	153082413,7	663414,6	-1322,6	5010750	962685	342943
Черкаська	9079,3	108822	9286	303,3	215070,4	246390522,6	810696,9	-3345,7	3941269	619687	374693
Чернівецька	3319,5	45054	4205	63,4	39498,6	58183222	168433,2	-202,9	1066438	394330	55853
Чернігівська	7957,1	84068	6254	537,4	114549,6	136143979	890843,9	1955,7	4136417	928981	288437
м. Київ	163036,3	1014693	101252	22 823,0	4166278,3	4549151793	12427560,4	-56326,7	100732959	9904513	11534842
Україна	508217	4222026	373822	52 091,4	10049870,8	11285578867	49191824,5	-89824,6	279330400	43558332	27894481

Таблиця Б.5 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіонів у 2021 році

Регіони (області)	Капітальні інвестиції, млн грн	Валовий регіональний продукт, млн. грн	Кількість діючих підприємств в регіоні, одиниць	Прямі іноземні інвестиції в регіоні (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти), млн дол. США	Обсяг реалізованої продукції підприємствами в регіоні, млн. грн	Обсяг реалізованої продукції суб'єктами господарювання в регіоні, тис. грн	Експорт товарів в регіоні, тис. дол. США	Чистий прибуток (збиток), що отриманий підприємствами в регіоні, млн. грн	Власні кошти підприємств і організацій, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Кошти місцевого бюджету, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн	Обсяг кредитів банків та позик, що спрямовані на фінансування капітальних інвестицій в регіоні, тис. грн
Вінницька	16922,1	173531	10050	874,8	278313,2	326267846,4	1309318,9	25158,3	9026541	928804	1133515
Волинська	11718,3	92535	6280	445,2	238567,7	269012909,2	832547,2	8806,9	4742327	520240	201294
Дніпропетровська	78484,4	582363	30511	9 979,6	1528127,1	1643155041,7	12163791,9	171277,6	52476381	7053972	1156093
Донецька	32477,6	283326	9202	3 250,1	612663,5	649261786,6	7037552,7	45766,5	24125998	2225683	262020
Житомирська	11484,8	113919	7028	808,0	152570,1	189317254,9	771525,7	10051,9	4995672	1342071	904716
Закарпатська	9184,3	75626	6572	754,4	86406,1	117380270,4	1684845,9	5199,9	2960874	517015	97939
Запорізька	21039,3	228906	15363	2 455,9	433081,0	484238611,1	4740997,0	41556,7	11590021	1168026	240820
Івано-Франківська	12282,0	119680	7793	1 418,7	159044,3	194605278,6	1165242,9	14169,7	5017565	948788	578307
Київська	44287,7	291519	20262	2 727,2	730017,0	818525632,6	2550544,2	46909,0	20656516	1719840	2538002
Кіровоградська	8678,5	99564	8347	237,5	153839,8	173824581,7	1021478,6	14405,6	3893313	485447	812168
Луганська	4496,5	52135	3356	855,5	54895,9	66450279,7	167895,9	6140,8	2399210	424722	76284
Львівська	31483,8	296182	21186	2 524,1	576676,1	671575059,0	2932483,9	14094,6	14599786	1894532	1327041
Миколаївська	12135,8	124162	11481	1 097,4	242940,7	270883410,2	3457061,5	15014,9	5654706	399777	612718
Одеська	24149,5	271669	23962	1 573,0	573808,6	658984295,1	1697773,0	26272,2	11149693	2746686	543393
Полтавська	28044,6	266694	11254	2 314,3	415507,1	461169157,4	3189526,7	43297,3	16971082	2136015	421439
Рівненська	21469,4	88859	6163	529,7	111753,4	140362266,6	703946,6	9032,9	3718642	529796	115600
Сумська	10554,5	105254	6132	627,2	152391,8	180437077,3	1060854,0	17780,0	4822491	638434	662141
Тернопільська	10660,2	81485	5136	350,3	124149,3	149572739,1	678878,0	11795,4	3581833	652266	949483
Харківська	24647,7	319796	25808	1 428,2	557800,8	690635356,8	1801286,0	30126,7	10489851	3574329	1166896
Херсонська	14616,8	88182	7811	585,6	113198,8	135820348,5	412773,0	14560,0	3277975	887382	419049
Хмельницька	13515,4	119876	7698	1 017,0	166290,4	203831446,9	918137,8	23368,9	7077908	824071	670260
Черкаська	12299,8	131154	9238	492,8	314082,8	355505930,5	884081,5	19042,6	5718229	583305	666888
Чернівецька	4289,6	54582	4090	70,1	51165,1	75566107,1	207308,8	1458,2	1297623	294553	30052
Чернігівська	10293,7	113474	6192	671,7	276514,1	305331364,9	1189687,6	19782,6	5197423	947899	162856
м. Київ	204683,0	1276376	99919	25 664,2	5512988,4	5758097883,5	15331047,6	250207,3	127251375	10764149	10905093
Україна	673899,3	5450849	370834	65 746,8	13616793,2	14989811935,8	68072328,8	885276,5	362693035	44207802	26654067

Таблиця Б.6 - Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів у 2017 році

Регіони (області)	Чисельність наявного населення, осіб	Доходи населення, млн. грн	Капітальні інвестиції в житлове будівництво, тис. грн	Витрати населення, млн грн	Витрати на оплату праці на підприємствах в регіоні, млн грн	Зайняте населення в регіоні, тис. осіб	Наявний дохід в розрахунку на 1 особу, грн	Рівень безробіття населення працездатного віку, %	Кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання, осіб
Вінницька	1583082	94417	1300532	85875	9840,8	640,9	45436	11,0	237900
Волинська	1039705	53204	1663992	53782	6717,1	366,0	38514	12,6	165335
Дніпропетровська	3230775	245778	1184008	225791	47971,6	1390,9	57333	8,8	798243
Донецька	4222259	141340	273079	102741	26802,0	734,3	25278	15,1	345984
Житомирська	1235860	70126	701932	71365	7660,3	510,6	42684	11,3	189237
Закарпатська	1258466	56568	1843113	61882	5897,3	496,3	33891	10,8	152164
Запорізька	1731329	122759	351134	115968	19707,1	719,7	54261	11,0	361149
Івано-Франківська	1378705	73474	2280443	69627	5937,6	559,0	40580	9,0	167032
Київська	1744378	117755	8259377	147551	25802,2	741,1	50664	6,7	419456
Кіровоградська	961003	54514	238591	53232	25802,2	376,8	42227	12,6	141180
Луганська	2181546	49342	195823	35486	25802,2	292,1	16416	17,6	126208
Львівська	2531818	152256	4298505	161920	20695,0	1050,8	44981	7,7	453744
Миколаївська	1145725	67558	380322	64909	8451,7	489,7	45356	10,6	183277
Одеська	2384796	153640	2353824	178378	18662,2	986,6	50111	7,4	429708
Полтавська	1420329	92768	1445750	88651	16773,3	575,0	48663	12,2	309669
Рівненська	1161705	61831	1412472	57180	5033,7	460,2	40325	12,6	145149
Сумська	1099407	67287	473166	60627	7731,5	481,4	45852	9,6	172392
Тернопільська	1055752	52196	1535987	49260	4331,7	399,1	36204	12,2	128847
Харківська	2697598	175850	3275232	203127	22461,3	1247,1	48370	6,3	562967
Херсонська	1051315	57144	338830	62317	4628,9	442,2	41695	11,3	141187
Хмельницька	1279838	73520	3005932	73019	6631,4	516,0	43638	9,2	188150
Черкаська	1225785	69399	1013126	72818	8341,4	518,4	41854	10,4	203741
Чернівецька	907411	43542	975233	49642	2625,1	379,3	36215	9,5	107163
Чернігівська	1026745	58255	513114	58681	6186,1	426,1	42501	11,7	154233
м. Київ	2930141	447559	11925349	417615	173123,1	1356,8	118208	7,4	1987250
Україна	42485473	2652082	51238866	2621444	472764,74	16156,4	47270	9,9	8271365

Таблиця Б.7 - Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів у 2018 році

Регіони (області)	Чисельність наявного населення, осіб	Доходи населення, млн. грн	Капітальні інвестиції в житлове будівництво, тис. грн	Витрати населення, млн грн	Витрати на оплату праці на підприємствах в регіоні, млн грн	Зайняте населення в регіоні, тис. осіб	Наявний дохід в розрахунку на 1 особу, грн	Рівень безробіття населення працездатного віку, %	Кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання, осіб
Вінницька	1568101	114480	1574574	104683	13617,5	652,7	55734	10,2	199126
Волинська	1036893	63810	2218082	65365	8773,8	371,1	46120	11,6	140097
Дніпропетровська	3218808	307844	1094475	271658	62827,4	1402,3	74755	8,2	708498
Донецька	4183181	174771	352267	116696	31099,8	741,0	33840	14,4	301890
Житомирська	1225716	84830	703411	86724	9978,2	516,7	52715	10,8	155508
Закарпатська	1257478	69194	2522681	75368	7615,2	502,4	41418	10,3	109922
Запорізька	1714503	147627	490810	142289	24912,6	732,2	65065	10,3	297394
Івано-Франківська	1375374	87479	2121411	83876	7537,1	565,8	48724	8,3	137733
Київська	1761112	150606	8783141	179874	33249,9	755,7	65623	6,4	360703
Кіровоградська	950899	63999	219526	65497	6933,1	380,5	50373	12,0	114928
Луганська	2159818	58880	159689	39277	4909,4	298,2	21252	16,0	77760
Львівська	2525815	189077	5585729	200007	27908	1061,2	56592	7,0	407526
Миколаївська	1136210	81581	394507	78615	9999,7	496,2	55469	10,0	138208
Одеська	2381691	193923	2768547	219938	22846,7	1001,9	63153	6,6	339080
Полтавська	1407134	114656	1290480	109575	22629,9	580,6	61649	11,5	270826
Рівненська	1158974	73661	1789998	70651	6759,3	473,6	48184	10,2	126392
Сумська	1087851	79848	535587	74282	9587,4	485,1	55829	9,2	141079
Тернопільська	1049096	61731	1604802	60957	6167,4	410,8	43577	10,7	108452
Харківська	2684803	216227	4474514	259421	29176,8	1258,9	56421	5,5	473108
Херсонська	1042310	68064	429951	75566	5773,6	448,2	50195	10,5	104573
Хмельницька	1269557	86821	1300686	89882	8657,3	522,0	50640	8,8	148206
Черкаська	1213357	82600	874876	88896	10782,5	522,6	50600	9,8	170992
Чернівецька	905538	52108	1148882	61722	3435,5	382,9	42762	8,9	75141
Чернігівська	1012912	69247	674669	71864	8154,7	429,7	51213	11,0	128002
м. Київ	2942671	555666	14282648	524500	218328	1368,6	143676	6,6	1853565
Україна	42269802	3248730	53246972	3217183	601661	16360,9	58442	9,1	7088709

Таблиця Б.8 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів у 2019 році

Регіони (області)	Чисельність наявного населення, осіб	Доходи населення, млн. грн	Капітальні інвестиції в житлове будівництво, тис. грн	Витрати населення, млн грн	Витрати на оплату праці на підприємствах в регіоні, млн грн	Зайняте населення в регіоні, тис. осіб	Наявний дохід в розрахунку на 1 особу, грн	Рівень безробіття населення працездатного віку, %	Кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання, осіб
Вінницька	1552905	129061	1512015	126650	17871,5	662,1	65503	9,7	215757
Волинська	1033375	72185	1967669	74044	11206,3	381,0	53990	10,8	149354
Дніпропетровська	3191562	360385	830549	332979	79980,2	1419,6	89042	7,9	735743
Донецька	4148854	199322	277757	140509	39133,5	751,5	39843	14,0	314515
Житомирська	1214202	97301	593960	97423	12397,3	524,2	62571	10,0	162977
Закарпатська	1255296	78182	2984049	85945	9340,2	509,6	47852	9,4	118096
Запорізька	1696619	169384	217752	162883	30343,6	745,2	76062	9,9	305940
Івано-Франківська	1370674	98587	2134000	98120	9705	581,6	56514	7,6	146463
Київська	1774492	173511	9641931	229758	42281,7	772,5	76232	6,0	368636
Кіровоградська	939329	71713	206058	73683	9300,3	384,9	58461	11,3	128533
Луганська	2143873	66287	109915	49395	6161,7	308,3	24975	14,4	78156
Львівська	2517053	216876	5401491	227561	35383,7	1079,5	67353	6,7	437134
Миколаївська	1125479	92529	394220	90586	12908,9	500,2	64700	9,6	149104
Одеська	2378769	225458	2889610	244834	27353,5	1024,4	75288	6,1	346472
Полтавська	1393708	129647	1097985	127873	23459,8	592,8	72843	10,9	259037
Рівненська	1155131	82555	1496443	79948	9011,3	490,3	55917	8,8	136628
Сумська	1074833	89702	548117	84657	11724,7	491,8	65932	8,1	152616
Тернопільська	1042287	68282	1934600	68807	8294	418,8	50536	10,3	116972
Харківська	2667030	245934	4869161	287217	36788	1266,0	66547	5,2	488660
Херсонська	1032777	76449	367072	82867	7182,3	456,1	58129	9,8	108790
Хмельницька	1259704	97560	973134	103125	10931,7	537,1	58934	8,3	160163
Черкаська	1199244	92887	777340	102766	13833,5	532,3	59626	8,5	179959
Чернівецька	903003	58028	1401496	66874	4555,6	406,7	49142	7,8	79490
Чернігівська	998520	76808	743999	79399	10471,8	437,7	59972	10,6	141308
м. Київ	2959090	675427	14644581	638614	267360	1393,8	173677	6,2	1938334
Україна	42027809	3744060	58014904	3756517	746979,8	16668,0	69140	8,6	7418837

Таблиця Б.9 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів у 2020 році

Регіони (області)	Чисельність наявного населення, осіб	Доходи населення, млн. грн	Капітальні інвестиції в житлове будівництво, тис. грн	Витрати населення, млн грн	Витрати на оплату праці на підприємствах в регіоні, млн грн	Зайняте населення в регіоні, тис. осіб	Наявний дохід в розрахунку на 1 особу, грн	Рівень безробіття населення працездатного віку, %	Кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання, осіб
Вінницька	1537269	138552	1198610	136770	19828,2	636,3	70691	11,0	210533
Волинська	1029409	77720	1323046	77576	11743,3	365,1	56603	12,8	144405
Дніпропетровська	3159341	384511	689918	355885	87319	1373,4	92083	8,8	744766
Донецька	4116044	210207	204817	162263	41176,5	717,6	41662	15,4	304462
Житомирська	1201853	102465	355199	100681	14317,7	491,7	67187	11,3	165240
Закарпатська	1251960	84270	1057525	93153	9783,9	493,3	51073	11,0	116175
Запорізька	1676958	178172	191722	167533	32957	712,5	81949	11,1	308039
Івано-Франківська	1364603	106202	1023117	104782	11402,9	556,5	60276	9,0	149587
Київська	1784787	186594	5720328	248808	46111,2	757,3	79263	7,0	371941
Кіровоградська	926618	76911	108270	77656	10720,5	362,6	63472	13,2	128389
Луганська	2128617	71087	64379	52190	7765,7	290,4	26714	16,1	86577
Львівська	2504917	235055	3177049	240254	37525,4	1041,9	71150	7,7	423533
Миколаївська	1114128	99040	223722	95191	15149,5	480,2	68289	11,0	146869
Одеська	2372669	245164	2210101	257155	31365,9	994,6	80164	7,3	351855
Полтавська	1379253	138898	763326	135010	24901,7	567,0	77547	12,3	248798
Рівненська	1150708	88077	804579	89110	10024,5	470,6	58814	10,1	136306
Сумська	1060850	96629	470853	86631	13600	460,5	71117	9,9	150059
Тернопільська	1034629	74502	1262176	74553	9776,5	399,6	55570	11,9	118749
Харківська	2646148	263215	2542344	304360	40659,9	1210,0	73218	6,4	472991
Херсонська	1022310	83199	158036	85103	8702,9	435,1	63073	11,5	112031
Хмельницька	1249245	105067	478123	110937	12594,1	510,9	64824	10,4	159402
Черкаська	1185202	99767	450644	105475	15453,3	504,7	64254	9,8	175653
Чернівецька	899099	62695	736961	70975	5084,8	386,3	53875	10,1	80112
Чернігівська	983998	82929	378208	82711	11654,4	412,9	64933	12,3	136272
м. Київ	2964770	754263	9292676	674683	290339,2	1364,6	179302	7,3	1936795
Україна	41745385	4045191	34885729	3989445	819958	15995,6	73355	9,9	7379539

Таблиця Б.10 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіонів у 2021 році

Регіони (області)	Чисельність наявного населення, осіб	Доходи населення, млн. грн	Капітальні інвестиції в житлове будівництво, тис. грн	Витрати населення, млн грн	Витрати на оплату праці на підприємствах в регіоні, млн грн	Зайняте населення в регіоні, тис. осіб	Наявний дохід в розрахунку на 1 особу, грн	Рівень безробіття населення працездатного віку, %	Кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання, осіб
Вінницька	1519319	164892	1032288	147486	23043	623,6	86274	11,4	271730
Волинська	1024376	93685	1629916	94536	14023,3	361,3	70061	13,0	180513
Дніпропетровська	3119260	452155	767683	438827	99756,76	1351,9	113085	9,1	874261
Донецька	4079826	244546	240950	174219	47140,55	700,6	49217	15,9	351306
Житомирська	1187263	121614	344541	118550	17299,68	481,1	79328	11,6	210157
Закарпатська	1247302	97918	1001419	106995	11729,16	484,5	60386	11,5	160005
Запорізька	1652489	209254	137452	207710	37585,19	701,0	97924	11,4	368318
Івано-Франківська	1356466	125265	1519287	122676	13550,19	551,9	71944	9,2	198538
Київська	1791805	230917	9872886	311613	53665,82	745,9	98771	7,3	478070
Кіровоградська	911920	90666	112590	92715	12343,39	353,8	76623	13,7	159763
Луганська	2112121	83940	85865	58548	8845,389	280,6	32223	16,7	98125
Львівська	2487942	286669	3171595	290164	44899,23	1030,9	89441	7,9	543362
Миколаївська	1100107	119175	168626	114099	17101,27	467,4	85575	11,7	193453
Одеська	2359749	296187	3219560	317461	35937,31	982,4	96851	7,5	465858
Полтавська	1361906	167228	665646	160060	28459,93	550,8	95770	12,8	304351
Рівненська	1145120	105032	930434	98115	12441,71	463,6	70826	10,5	176209
Сумська	1044612	116265	423563	104009	16247,3	444,5	87410	10,5	186052
Тернопільська	1026138	90012	2211214	85961	11674,7	390,7	67467	12,3	155442
Харківська	2616398	321587	3718633	351762	47485,47	1184,6	92746	6,9	619745
Херсонська	1009153	99237	186110	102959	10281,31	424,8	76532	11,9	146127
Хмельницька	1236308	126311	1063367	118796	15448,51	499,1	78500	10,8	215633
Черкаська	1169505	121741	600779	124024	18158,25	489,3	79621	10,4	221579
Чернівецька	893511	74630	1217651	79845	6554,622	379,7	64130	10,5	119244
Чернігівська	968008	98820	332482	101720	13757,25	400,1	76777	12,9	172203
м. Київ	2957241	925773	13143470	933019	348126,4	1349,3	225321	7,5	2186015
Україна	41377845	4863519	47798007	4855869	965555,7	15693,4	90036	10,3	9056059

Таблиця Б.11 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів у 2017 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, тис. грн	Кількість суб'єктів господарювання в регіоні, одиниць	Обсяг викидів забруднюючих речовин, тис. тонн	Обсяг реалізованої продукції у промисловості, тис. грн
Вінницька	88844,2	68931	214,39	67273034,4
Волинська	19264,3	42157	40,49	32482036,1
Дніпропетровська	2628764,6	142141	789,99	475156692,9
Донецька	774639,1	60894	839,20	264651997,0
Житомирська	14626,5	49800	74,42	37940347,7
Закарпатська	13838,9	51972	50,31	22683915,7
Запорізька	817114,6	77621	261,09	184256513,8
Івано-Франківська	370373,0	49806	240,87	35545039,9
Київська	4088520,9	96026	162,04	123662064,2
Кіровоградська	14179,4	36447	54,79	28464086,2
Луганська	13452,4	21296	92,39	19097943,3
Львівська	241440,7	110948	199,79	112522416,6
Миколаївська	118060,9	54190	63,17	42918820,5
Одеська	95079,1	127773	133,81	73485511,5
Полтавська	199642,0	60654	157,87	146471362,4
Рівненська	39504,9	38111	46,73	27254186,5
Сумська	47128,9	39779	67,50	34701624,1
Тернопільська	32392,0	36013	45,36	20335350,2
Харківська	340746,0	153467	140,18	138913790,1
Херсонська	3209,3	45698	54,87	24614155,9
Хмельницька	35863,5	58318	76,69	31702506,0
Черкаська	22508,1	52754	113,43	64224795,8
Чернівецька	23759,6	43553	28,71	9250090,6
Чернігівська	47431,8	39230	79,87	39324908,7
м. Київ	935150,5	247480	202,70	760835717,4
Україна	11025535,2	1805059	4230,65	2817768907,5

Таблиця Б.12 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів у 2018 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, тис. грн	Кількість суб'єктів господарювання в регіоні, одиниць	Обсяг викидів забруднюючих речовин, тис. тонн	Обсяг реалізованої продукції у промисловості, тис. грн
Вінницька	80949,8	68649	163,19	76206115,1
Волинська	34835,3	39248	38,24	36937656,7
Дніпропетровська	2454713,2	140377	747,31	534150356,9
Донецька	1514236,1	62166	844,74	338666310,3
Житомирська	8230,5	49366	72,97	45174394,8
Закарпатська	45883,4	51245	49,49	26155101,1
Запорізька	1065343,5	74382	252,05	207064448,8
Івано-Франківська	293643,0	52595	260,91	52967638,0
Київська	1773634,6	101203	197,00	141429847,5
Кіровоградська	41376,4	36486	53,71	30613738,7
Луганська	29342,4	21849	63,39	17986963,8
Львівська	284509,7	115557	192,88	135277146,5
Миколаївська	137981,2	54882	59,26	47824497,3
Одеська	73647,4	131595	129,38	79926685,3
Полтавська	264100,3	61158	150,41	167952699,2
Рівненська	39099,1	39597	44,07	30636998,3
Сумська	22735,7	40415	68,67	43129104,4
Тернопільська	19435,5	36908	42,93	23719143,7
Харківська	273049,9	154004	138,52	157946783,4
Херсонська	15296,0	44379	55,09	27477841,4
Хмельницька	79353,8	61252	77,19	36594490,3
Черкаська	23088,0	54534	121,18	74521203,4
Чернівецька	21410,0	43571	26,54	10184840,9
Чернігівська	64275,5	39488	71,48	34291845,8
м. Київ	1414109,0	264766	200,60	871542782,5
Україна	10074279,3	1839672	4121,20	3248378634,1

Таблиця Б.13 - Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів у 2019 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, тис. грн	Кількість суб'єктів господарювання в регіоні, одиниць	Обсяг викидів забруднюючих речовин, тис. тонн	Обсяг реалізованої продукції у промисловості, тис. грн
Вінницька	59826,7	70239	157,76	83429769,3
Волинська	36064,8	41138	36,66	38811354,1
Дніпропетровська	2564144,0	148502	708,25	516110109,7
Донецька	2589085,9	65137	830,39	297232228,2
Житомирська	6864,9	51002	73,32	45108815,5
Закарпатська	14051,2	50609	41,83	26167186,0
Запорізька	1083530,8	76718	254,17	190179642,3
Івано-Франківська	248495,0	55031	242,02	52372547,1
Київська	6945708,4	109192	215,70	141132073,4
Кіровоградська	77255,4	38138	56,35	32544241,4
Луганська	17536,7	22556	54,42	19409756,5
Львівська	221270,4	124367	173,69	137949254,4
Миколаївська	124167,6	56309	60,84	49903752,5
Одеська	67439,5	137612	126,78	72282946,5
Полтавська	295281,4	64687	144,42	169854956,2
Рівненська	36207,1	41741	45,13	32592425,5
Сумська	23393,4	41675	69,18	42638318,4
Тернопільська	25348,8	37821	41,97	23540347,1
Харківська	472800,0	162796	206,72	159007487,0
Херсонська	7357,7	45996	60,61	29431204,9
Хмельницька	70875,9	63402	72,74	40236104,5
Черкаська	33085,9	56493	114,36	93602536,9
Чернівецька	30112,9	44782	24,11	11109663,0
Чернігівська	49732,4	41244	66,63	33221972,5
м. Київ	1156035,0	294514	230,27	892176546,2
Україна	16255671,8	1941701	4108,33	3230045239,1

Таблиця Б.14 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів у 2020 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, тис. грн	Кількість суб'єктів господарювання в регіоні, одиниць	Обсяг викидів забруднюючих речовин, тис. тонн	Обсяг реалізованої продукції у промисловості, тис. грн
Вінницька	182052,9	69980	129,64	87171241,0
Волинська	32643,1	41711	36,77	37381961,5
Дніпропетровська	5103870,8	153234	660,71	490524194,1
Донецька	3099240,9	65341	802,49	251956197,7
Житомирська	11871,3	51245	53,89	48054991,2
Закарпатська	24765,6	49924	36,63	27978803,2
Запорізька	902925,0	78138	226,90	182861826,6
Івано-Франківська	267585,4	55477	173,49	55590508,5
Київська	285410,3	111783	200,75	186075591,3
Кіровоградська	48486,4	38319	49,16	37975111,7
Луганська	43472,6	22424	50,61	18861239,9
Львівська	165137,4	128601	148,05	150211594,1
Миколаївська	331435,8	55869	54,25	52536752,7
Одеська	124768,3	138753	123,78	89664302,7
Полтавська	364417,7	66530	117,96	173214617,4
Рівненська	51226,9	43826	39,54	34935418,4
Сумська	85935,6	42326	58,73	45702419,5
Тернопільська	36200,6	38627	36,96	27315529,6
Харківська	706836,6	166857	182,12	168926973,6
Херсонська	11035,3	45244	56,42	31544755,5
Хмельницька	60990,4	63880	58,25	44609749,7
Черкаська	42892,4	56433	103,86	100406583,6
Чернівецька	79942,4	43077	20,97	11846404,9
Чернігівська	49454,9	41916	49,80	34002501,9
м. Київ	1127051,2	304137	203,60	1071317165,5
Україна	13239649,8	1973652	3675,33	3460666435,8

Таблиця Б.15 – Вихідні дані для обчислення часткових показників інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіонів у 2021 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища, тис. грн.**	Кількість суб'єктів господарювання в регіоні, одиниць	Обсяг викидів забруднюючих речовин, тис. тонн	Обсяг реалізованої продукції у промисловості, тис. грн
Вінницька	182052,9	68102	134,46	101103704,1
Волинська	32643,1	41089	36,42	57700914,7
Дніпропетровська	5103870,8	153260	671,06	765760569,8
Донецька	3099240,9	61751	795,43	407467805,6
Житомирська	11871,3	50419	58,66	59354138,5
Закарпатська	24765,6	47946	42,56	37253405,5
Запорізька	902925,0	76176	217,53	276211485,2
Івано-Франківська	267585,4	55196	210,30	79496004,8
Київська	285410,3	113452	197,16	229076411,6
Кіровоградська	48486,4	37186	51,73	48725819,2
Луганська	43472,6	21091	51,30	21145603,5
Львівська	165137,4	132740	159,00	192560789,7
Миколаївська	331435,8	54388	58,83	73138647,4
Одеська	124768,3	132857	130,42	119640633,2
Полтавська	364417,7	65364	130,13	235780323,3
Рівненська	51226,9	43519	42,39	45848771,1
Сумська	85935,6	41739	59,30	58199294,5
Тернопільська	36200,6	38225	39,44	39715754,3
Харківська	706836,6	167691	173,44	204906740,8
Херсонська	11035,3	42877	57,83	40449228,7
Хмельницька	60990,4	61907	63,95	57595808,0
Черкаська	42892,4	55154	104,22	158095024,2
Чернівецька	79942,4	40272	23,78	16542396,6
Чернігівська	49454,9	41305	52,52	65509277,8
м. Київ	1127051,2	312542	226,91	1525457692,9
Україна	13239649,8	1956248	3788,78	4916736245,0

** у зв'язку із відсутністю даних, для цілей оцінки використовуються дані 2020 року

Додаток В

Часткові показники для обчислення інтегральних індексів

Таблиця В.1 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2017 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн.грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами в регіоні, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,1273	1,2783	0,0482	0,0061	141,4628	0,0809	0,4650	0,0033	1,2615	0,8002	0,0513	0,0094	0,0020
Волинська	0,1356	1,2582	0,0444	0,0060	110,3020	0,0465	0,4538	0,0019	4,2642	2,3665	0,0258	0,0038	0,0016
Дніпропетровська	0,1369	1,5384	0,1155	0,0158	129,3633	0,0479	0,7027	0,0052	1,1225	0,9219	0,0394	0,0036	0,0006
Донецька	0,1041	1,6525	0,1523	0,0158	145,0900	0,0435	0,5933	0,0063	-0,7232	-0,5612	0,0337	0,0038	0,0003
Житомирська	0,1257	1,1896	0,0455	0,0057	138,5485	0,0870	0,5954	0,0033	4,8633	3,1075	0,0556	0,0066	0,0037
Закарпатська	0,1307	0,9716	0,0608	0,0079	120,6026	0,1129	0,2364	0,0051	-9,5820	-4,1146	0,0485	0,0081	0,0018
Запорізька	0,1220	1,0894	0,0977	0,0119	143,8418	0,0565	0,5205	0,0051	0,9564	0,7630	0,0450	0,0038	0,0026
Івано-Франківська	0,1521	1,2708	0,0874	0,0133	122,1476	0,1221	1,2746	0,0089	-11,7060	-5,8406	0,0609	0,0120	0,0034
Київська	0,2199	1,7837	0,0481	0,0106	103,2417	0,0837	0,9490	0,0037	3,3439	1,6435	0,0412	0,0019	0,0013
Кіровоградська	0,1382	0,9465	0,0133	0,0018	115,1936	0,0871	0,2348	0,0010	15,6229	10,9295	0,0609	0,0077	0,0048
Луганська	0,1100	0,9771	0,0647	0,0071	80,7773	0,0855	0,9209	0,0048	-0,1386	-0,0694	0,0428	0,0209	0,0005
Львівська	0,1636	1,3442	0,0635	0,0104	129,5654	0,0919	0,9656	0,0051	8,2360	4,2066	0,0469	0,0056	0,0065
Миколаївська	0,1613	1,0349	0,0248	0,0040	114,8794	0,0839	0,1458	0,0019	3,6584	2,6520	0,0609	0,0059	0,0054
Одеська	0,1493	0,9283	0,0850	0,0127	133,3020	0,0682	1,0446	0,0052	4,5737	2,5044	0,0373	0,0099	0,0040
Полтавська	0,1053	1,5563	0,0530	0,0056	103,8683	0,0611	0,4506	0,0030	1,5157	1,0848	0,0438	0,0052	0,0031
Рівненська	0,1256	1,1604	0,0521	0,0065	141,6896	0,1016	0,8333	0,0044	13,1055	6,6565	0,0516	0,0088	0,0033
Сумська	0,1230	1,2177	0,0705	0,0087	120,5550	0,0802	0,7278	0,0049	1,5067	0,9508	0,0506	0,0071	0,0050
Тернопільська	0,1756	1,5182	0,0131	0,0023	146,2829	0,1196	0,2457	0,0013	-1,3980	-0,6888	0,0589	0,0068	0,0094
Харківська	0,1034	0,8568	0,0451	0,0047	117,0181	0,0586	0,7328	0,0023	2,5475	1,3289	0,0306	0,0088	0,0020
Херсонська	0,1540	0,9081	0,0345	0,0053	160,3511	0,1125	0,8788	0,0033	1,9981	1,1104	0,0625	0,0064	0,0238
Хмельницька	0,1646	1,5099	0,0632	0,0104	115,0888	0,1173	1,4184	0,0062	6,7571	3,2775	0,0569	0,0090	0,0066
Черкаська	0,1115	0,9188	0,0272	0,0030	125,3204	0,0568	0,3592	0,0013	1,2779	0,8362	0,0372	0,0063	0,0021
Чернівецька	0,1047	0,7623	0,0180	0,0019	112,1141	0,1106	0,3592	0,0014	-7,8719	-2,8081	0,0394	0,0141	0,0013
Чернігівська	0,1299	1,2451	0,0632	0,0082	138,2175	0,0766	0,7433	0,0043	1,2200	0,8446	0,0531	0,0073	0,0038
м. Київ	0,1945	1,5975	0,1733	0,0337	127,9874	0,0433	2,4216	0,0073	1,4507	1,0054	0,0300	0,0025	0,0022

Таблиця В.2 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2018 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн./грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами і регіону, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,1581	1,8147	0,0318	0,0050	150,0881	0,1029	0,3924	0,0028	1,8983	1,4577	0,0790	0,0077	0,0027
Волинська	0,1437	1,4681	0,0334	0,0048	123,3616	0,0502	0,4032	0,0015	1,7572	1,0664	0,0305	0,0043	0,0020
Дніпропетровська	0,1632	2,0704	0,0790	0,0129	140,5050	0,0574	0,6169	0,0043	2,1043	1,7521	0,0478	0,0059	0,0016
Донецька	0,1404	2,7725	0,0974	0,0137	156,2311	0,0590	0,5421	0,0055	-10,7376	-8,8714	0,0487	0,0077	0,0005
Житомирська	0,1134	1,2646	0,0479	0,0054	113,2129	0,0805	0,6331	0,0032	2,4011	1,5042	0,0504	0,0078	0,0092
Закарпатська	0,1430	1,1676	0,0439	0,0063	133,3748	0,1255	0,1986	0,0041	22,1649	10,2532	0,0581	0,0108	0,0026
Запорізька	0,1070	1,0493	0,1038	0,0111	99,0699	0,0488	0,4835	0,0047	1,1151	0,8182	0,0358	0,0054	0,0039
Івано-Франківська	0,1198	1,1315	0,0785	0,0094	96,7645	0,0961	0,8465	0,0063	16,8891	9,3562	0,0533	0,0130	0,0031
Київська	0,2055	2,0302	0,0376	0,0077	118,0287	0,0830	0,8255	0,0029	3,8078	2,4561	0,0536	0,0032	0,0033
Кіровоградська	0,1115	0,8901	0,0200	0,0022	98,0959	0,0724	0,2754	0,0013	1,7369	1,3370	0,0558	0,0075	0,0033
Луганська	0,0914	0,9334	0,0570	0,0052	96,6815	0,0807	0,9048	0,0039	-2,0471	-1,2000	0,0473	0,0169	0,0012
Львівська	0,1636	1,5076	0,0458	0,0075	120,2838	0,0827	0,7011	0,0033	4,6051	2,3711	0,0426	0,0059	0,0126
Миколаївська	0,1264	0,8833	0,0323	0,0041	90,3489	0,0669	0,1543	0,0019	1,5950	1,1077	0,0465	0,0057	0,0100
Одеська	0,1373	0,9629	0,0759	0,0104	106,6732	0,0629	1,0821	0,0042	1,9940	1,2115	0,0382	0,0090	0,0051
Полтавська	0,1071	1,7007	0,0436	0,0047	117,5402	0,0634	0,4266	0,0025	1,7493	1,2311	0,0446	0,0053	0,0032
Рівненська	0,1272	1,3035	0,0412	0,0052	117,9735	0,1065	0,7245	0,0035	3,7813	1,7436	0,0491	0,0122	0,0091
Сумська	0,1132	1,3027	0,0608	0,0069	111,5559	0,0741	0,5876	0,0039	1,6887	1,1723	0,0514	0,0070	0,0064
Тернопільська	0,1705	1,6607	0,0170	0,0029	117,1230	0,1176	0,3154	0,0017	-201,3221	-121,3409	0,0709	0,0079	0,0076
Харківська	0,1010	0,9898	0,0394	0,0040	121,6386	0,0624	0,7257	0,0021	2,0731	1,1610	0,0350	0,0094	0,0021
Херсонська	0,1605	1,0773	0,0303	0,0049	120,2521	0,1207	0,9940	0,0031	2,1004	1,2728	0,0732	0,0094	0,0216
Хмельницька	0,1491	1,5173	0,0708	0,0106	107,3810	0,1068	1,2505	0,0063	1,8835	1,2225	0,0693	0,0098	0,0061
Черкаська	0,1191	1,2108	0,0206	0,0024	136,4210	0,0641	0,2908	0,0012	1,2088	0,9211	0,0489	0,0044	0,0031
Чернівецька	0,1097	0,9083	0,0132	0,0014	124,3474	0,1192	0,2453	0,0011	-620,1000	-221,3595	0,0426	0,0132	0,0037
Чернігівська	0,1271	1,4695	0,0550	0,0070	122,0402	0,0881	0,6539	0,0042	1,4147	1,0604	0,0661	0,0087	0,0037
м. Київ	0,2404	2,1889	0,1147	0,0276	147,2370	0,0519	2,2428	0,0055	1,4591	1,1164	0,0397	0,0022	0,0047

Таблиця В.3 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2019 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн./грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами і регіону, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,1218	1,5274	0,0605	0,0074	89,2117	0,0806	0,6538	0,0042	1,4989	1,0403	0,0560	0,0070	0,0070
Волинська	0,1674	2,0127	0,0330	0,0055	145,7811	0,0675	0,6020	0,0020	6,4579	2,7398	0,0286	0,0056	0,0056
Дніпропетровська	0,1715	2,1465	0,0952	0,0163	111,0510	0,0615	0,8058	0,0055	1,2405	0,9450	0,0468	0,0061	0,0061
Донецька	0,1493	2,9706	0,0983	0,0147	113,3995	0,0710	0,6493	0,0066	-9,1683	-7,4525	0,0577	0,0072	0,0072
Житомирська	0,0993	1,1589	0,0865	0,0086	96,8498	0,0746	1,0187	0,0053	2,0583	1,3714	0,0497	0,0075	0,0075
Закарпатська	0,1521	1,4606	0,0406	0,0062	124,3940	0,1494	0,2541	0,0045	6,5586	2,2721	0,0518	0,0121	0,0121
Запорізька	0,0959	0,9505	0,1215	0,0117	94,5633	0,0486	0,5869	0,0053	10,4574	8,3370	0,0387	0,0059	0,0059
Івано-Франківська	0,1074	1,0827	0,0550	0,0059	99,0611	0,0773	0,5620	0,0036	7,6231	3,5432	0,0359	0,0116	0,0116
Київська	0,2300	2,3863	0,0370	0,0085	123,5360	0,0963	0,9539	0,0032	1,3927	0,7324	0,0506	0,0043	0,0043
Кіровоградська	0,1067	0,8903	0,0213	0,0023	108,5330	0,0709	0,2352	0,0013	1,3362	1,0058	0,0534	0,0072	0,0072
Луганська	0,0833	0,8997	0,1232	0,0103	104,2929	0,0800	2,7066	0,0082	0,3837	0,2199	0,0458	0,0185	0,0185
Львівська	0,1449	1,5167	0,0722	0,0105	107,1252	0,0764	1,0187	0,0048	4,2678	2,2520	0,0403	0,0067	0,0067
Миколаївська	0,1358	1,0221	0,0382	0,0052	124,2603	0,0764	0,2229	0,0026	1,4565	1,0474	0,0549	0,0070	0,0070
Одеська	0,1069	0,8148	0,0887	0,0095	88,6173	0,0540	1,3507	0,0042	0,9843	0,6464	0,0354	0,0098	0,0098
Полтавська	0,1228	2,0111	0,0781	0,0096	123,4408	0,0776	0,8544	0,0055	1,2179	0,9868	0,0629	0,0056	0,0056
Рівненська	0,0999	1,1298	0,0562	0,0056	93,0991	0,0924	0,8585	0,0042	0,9926	0,4973	0,0463	0,0131	0,0131
Сумська	0,1020	1,2430	0,0790	0,0081	99,7974	0,0721	0,6917	0,0049	1,1580	0,7744	0,0482	0,0076	0,0076
Тернопільська	0,1612	1,8088	0,0274	0,0044	109,9737	0,1294	0,5808	0,0029	0,2222	0,1210	0,0705	0,0108	0,0108
Харківська	0,0924	0,9131	0,0475	0,0044	97,1267	0,0582	0,7672	0,0023	2,2233	1,0876	0,0284	0,0102	0,0102
Херсонська	0,1997	1,4532	0,0328	0,0066	139,7043	0,1651	1,5149	0,0045	2,2882	0,7686	0,0555	0,0104	0,0104
Хмельницька	0,1269	1,3395	0,0812	0,0103	93,4297	0,0958	1,3315	0,0064	1,2216	0,7386	0,0579	0,0088	0,0088
Черкаська	0,1100	1,1727	0,0226	0,0025	102,4761	0,0551	0,2976	0,0011	0,9939	0,6818	0,0378	0,0039	0,0039
Чернівецька	0,0983	0,9674	0,0171	0,0017	110,1113	0,1185	0,3269	0,0014	38,2879	11,2306	0,0348	0,0152	0,0152
Чернігівська	0,1121	1,3566	0,0683	0,0077	97,4274	0,0819	0,7396	0,0048	1,1484	0,8246	0,0588	0,0100	0,0100
м. Київ	0,2246	2,0935	0,1121	0,0252	106,4598	0,0578	1,9132	0,0055	0,8754	0,6090	0,0402	0,0022	0,0022

Таблиця В.4 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2020 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами в регіоні, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,1001	1,3792	0,0542	0,0054	86,4966	0,0676	0,5355	0,0031	-55,4937	-28,9214	0,0352	0,0037	0,0016
Волинська	0,1178	1,5085	0,0363	0,0043	72,0278	0,0511	0,5152	0,0017	-8,8021	-3,2435	0,0188	0,0043	0,0202
Дніпропетровська	0,1470	1,9010	0,0985	0,0145	87,5287	0,0533	0,7604	0,0048	2,8722	2,0083	0,0372	0,0043	0,0015
Донецька	0,1289	2,8077	0,0917	0,0118	86,9365	0,0706	0,6196	0,0060	-1,1504	-0,8353	0,0513	0,0060	0,0008
Житомирська	0,1015	1,3131	0,0747	0,0076	109,4875	0,0777	1,0168	0,0047	-15,1771	-6,5536	0,0336	0,0125	0,0044
Закарпатська	0,0819	0,7635	0,0803	0,0066	54,4570	0,0789	0,3023	0,0046	-19,1231	-8,3725	0,0346	0,0066	0,0004
Запорізька	0,0926	1,0083	0,1006	0,0093	104,1562	0,0511	0,5330	0,0046	-2,7516	-1,4287	0,0265	0,0040	0,0011
Івано-Франківська	0,0701	0,7802	0,1072	0,0075	68,1103	0,0501	0,8969	0,0045	-1,1776	-0,5156	0,0219	0,0064	0,0007
Київська	0,1351	1,6122	0,0668	0,0090	65,1348	0,0566	1,1128	0,0034	11,4839	4,6109	0,0227	0,0024	0,0045
Кіровоградська	0,0897	0,7887	0,0288	0,0026	86,5504	0,0554	0,2126	0,0014	-55,7982	-34,1428	0,0339	0,0038	0,0034
Луганська	0,0754	0,9563	0,1182	0,0089	97,0692	0,0712	2,9722	0,0070	-0,2925	-0,1366	0,0332	0,0130	0,0012
Львівська	0,1001	1,1306	0,0864	0,0087	76,1119	0,0536	0,8797	0,0040	-33,9043	-12,1168	0,0192	0,0039	0,0019
Миколаївська	0,0983	0,8278	0,0789	0,0078	75,7405	0,0562	0,3335	0,0039	-3,0107	-1,4595	0,0272	0,0046	0,0022
Одеська	0,0973	0,8418	0,0847	0,0082	101,6959	0,0476	1,3348	0,0035	-7,6147	-3,8836	0,0243	0,0050	0,0009
Полтавська	0,1335	2,2656	0,0706	0,0094	109,3526	0,0825	0,7666	0,0052	4,0746	2,1449	0,0434	0,0055	0,0020
Рівненська	0,0786	0,9385	0,0788	0,0062	83,9713	0,0692	0,9482	0,0044	-1,4503	-0,5769	0,0275	0,0057	0,0008
Сумська	0,0895	1,1811	0,0803	0,0072	93,0943	0,0607	0,5935	0,0041	-10,7657	-5,6388	0,0318	0,0042	0,0025
Тернопільська	0,1164	1,4210	0,0364	0,0042	79,2243	0,0862	0,5922	0,0026	-14,3581	-6,5393	0,0393	0,0058	0,0038
Харківська	0,0785	0,8053	0,0543	0,0043	88,5200	0,0461	0,7480	0,0020	183,5775	80,6365	0,0202	0,0074	0,0011
Херсонська	0,1051	0,8870	0,0610	0,0064	58,2061	0,0875	1,5641	0,0044	-8,7251	-2,8895	0,0290	0,0092	0,0019
Хмельницька	0,1102	1,3871	0,0830	0,0091	100,7870	0,0842	1,3284	0,0058	-8,0274	-3,7886	0,0398	0,0063	0,0022
Черкаська	0,0834	0,9777	0,0334	0,0028	79,7444	0,0422	0,3741	0,0012	-2,7137	-1,1780	0,0183	0,0025	0,0015
Чернівецька	0,0737	0,7894	0,0191	0,0014	81,0267	0,0840	0,3764	0,0011	-16,3603	-5,2560	0,0270	0,0068	0,0010
Чернігівська	0,0947	1,2723	0,0675	0,0064	91,0371	0,0695	0,6032	0,0039	4,0687	2,1151	0,0361	0,0068	0,0021
м. Київ	0,1607	1,6102	0,1400	0,0225	76,4539	0,0391	1,8365	0,0050	-2,8945	-1,7884	0,0242	0,0022	0,0025

Таблиця В.5 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2021 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами в регіоні, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,0975	1,6838	0,0517	0,0050	124,4135	0,0608	0,6681	0,0027	0,6726	0,3588	0,0324	0,0028	0,0035
Волинська	0,1266	1,8660	0,0380	0,0048	128,4676	0,0491	0,5347	0,0017	1,3306	0,5385	0,0199	0,0019	0,0007
Дніпропетровська	0,1348	2,5723	0,1272	0,0171	133,9292	0,0514	0,8204	0,0061	0,4582	0,3064	0,0343	0,0043	0,0007
Донецька	0,1146	3,5294	0,1001	0,0115	122,1063	0,0530	0,4618	0,0050	0,7096	0,5272	0,0394	0,0034	0,0004
Житомирська	0,1008	1,6341	0,0704	0,0071	123,8895	0,0753	1,0473	0,0043	1,1426	0,4970	0,0327	0,0071	0,0048
Закарпатська	0,1214	1,3975	0,0821	0,0100	180,7577	0,1063	0,4478	0,0064	1,7662	0,5694	0,0343	0,0044	0,0008
Запорізька	0,0919	1,3695	0,1167	0,0107	135,7812	0,0486	0,5180	0,0051	0,5063	0,2789	0,0268	0,0024	0,0005
Івано-Франківська	0,1026	1,5760	0,1155	0,0119	193,7835	0,0772	1,2175	0,0073	0,8668	0,3541	0,0315	0,0049	0,0030
Київська	0,1519	2,1858	0,0616	0,0094	135,1883	0,0607	1,0693	0,0033	0,9441	0,4404	0,0283	0,0021	0,0031
Кіровоградська	0,0872	1,0397	0,0274	0,0024	128,6466	0,0564	0,2325	0,0014	0,6024	0,2703	0,0253	0,0028	0,0047
Луганська	0,0862	1,3398	0,1903	0,0164	137,9675	0,0819	5,0954	0,0129	0,7322	0,3907	0,0437	0,0064	0,0011
Львівська	0,1063	1,4861	0,0802	0,0085	133,1718	0,0546	0,8607	0,0038	2,2337	1,0358	0,0253	0,0028	0,0020
Миколаївська	0,0977	1,0570	0,0904	0,0088	127,6794	0,0500	0,3174	0,0041	0,8083	0,3766	0,0233	0,0015	0,0023
Одеська	0,0889	1,0078	0,0651	0,0058	112,6502	0,0421	0,9265	0,0024	0,9192	0,4244	0,0194	0,0042	0,0008
Полтавська	0,1052	2,4920	0,0825	0,0087	111,4788	0,0675	0,7256	0,0050	0,6477	0,3920	0,0408	0,0046	0,0009
Рівненська	0,2416	3,4836	0,0247	0,0060	379,9490	0,1921	0,7525	0,0038	2,3768	0,4117	0,0333	0,0038	0,0008
Сумська	0,1003	1,7212	0,0594	0,0060	146,5882	0,0693	0,5912	0,0035	0,5936	0,2712	0,0316	0,0035	0,0037
Тернопільська	0,1308	2,0756	0,0329	0,0043	146,0942	0,0859	0,5160	0,0023	0,9038	0,3037	0,0289	0,0044	0,0063
Харківська	0,0771	0,9550	0,0579	0,0045	121,7255	0,0442	0,7929	0,0021	0,8181	0,3482	0,0188	0,0052	0,0017
Херсонська	0,1658	1,8713	0,0401	0,0066	203,0365	0,1291	1,4187	0,0043	1,0039	0,2251	0,0290	0,0065	0,0031
Хмельницька	0,1127	1,7557	0,0752	0,0085	127,2996	0,0813	1,1077	0,0050	0,5783	0,3029	0,0426	0,0040	0,0033
Черкаська	0,0938	1,3314	0,0401	0,0038	135,4708	0,0392	0,5574	0,0014	0,6459	0,3003	0,0182	0,0016	0,0019
Чернівецька	0,0786	1,0488	0,0163	0,0013	129,2243	0,0838	0,3381	0,0009	2,9417	0,8899	0,0254	0,0039	0,0004
Чернігівська	0,0907	1,6624	0,0653	0,0059	129,3650	0,0372	0,5646	0,0022	0,5203	0,2627	0,0188	0,0031	0,0005
м. Київ	0,1604	2,0485	0,1254	0,0201	125,5444	0,0371	1,6740	0,0045	0,8181	0,5086	0,0231	0,0019	0,0019
Україна	0,0975	1,6838	0,0517	0,0050	124,4135	0,0608	0,6681	0,0027	0,6726	0,3588	0,0324	0,0028	0,0035

Таблиця В.6 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2017 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	7418,5	357,7	0,1244	0,0138	821,5	1,0995	15354,7	11
Волинська	6773,0	300,9	0,1324	0,0313	1600,4	0,9893	18352,7	12,6
Дніпропетровська	13281,2	1534,1	0,1746	0,0048	366,5	1,0885	34489,6	8,8
Донецька	4090,0	622,8	0,1222	0,0019	64,7	1,3757	36500,1	15,1
Житомирська	6248,3	284,1	0,1101	0,0100	568,0	0,9826	15002,5	11,3
Закарпатська	4468,7	271,8	0,0994	0,0326	1464,6	0,9141	11882,5	10,8
Запорізька	9172,0	896,1	0,1294	0,0029	202,8	1,0586	27382,4	11
Івано-Франківська	7041,2	615,1	0,1321	0,0310	1654,0	1,0553	10621,8	9
Київська	19774,7	951,2	0,2929	0,0701	4734,9	0,7981	34816,1	6,7
Кіровоградська	7618,0	101,6	0,1343	0,0044	248,3	1,0241	68477,2	12,6
Луганська	1526,3	98,7	0,0675	0,0040	89,8	1,3905	88333,4	17,6
Львівська	9521,2	604,5	0,1583	0,0282	1697,8	0,9403	19694,5	7,7
Миколаївська	9756,3	241,9	0,1655	0,0056	331,9	1,0408	17258,9	10,6
Одеська	9350,8	794,5	0,1451	0,0153	987,0	0,8613	18915,7	7,4
Полтавська	11163,3	591,6	0,1709	0,0156	1017,9	1,0464	29171,0	12,2
Рівненська	5274,0	274,9	0,0991	0,0228	1215,9	1,0813	10938,1	12,6
Сумська	6319,0	445,3	0,1032	0,0070	430,4	1,1099	16060,4	9,6
Тернопільська	6773,0	88,5	0,1370	0,0294	1454,9	1,0596	10853,7	12,2
Харківська	7177,4	323,7	0,1101	0,0186	1214,1	0,8657	18010,8	6,3
Херсонська	7002,8	241,7	0,1288	0,0059	322,3	0,9170	10467,9	11,3
Хмельницька	8204,1	518,3	0,1428	0,0409	2348,7	1,0069	12851,6	9,2
Черкаська	6644,1	181,0	0,1174	0,0146	826,5	0,9530	16090,7	10,4
Чернівецька	3297,4	59,3	0,0687	0,0224	1074,7	0,8771	6920,9	9,5
Чернігівська	7159,6	452,5	0,1262	0,0088	499,7	0,9927	14518,0	11,7
м. Київ	46429,4	8048,0	0,3040	0,0266	4069,9	1,0717	127596,6	7,4

Таблиця В.7 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2018 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	11240,7	357,7	0,1540	0,0138	1004,1	1,0936	20863,3	10,2
Волинська	8377,9	280,0	0,1361	0,0348	2139,2	0,9762	23642,7	11,6
Дніпропетровська	18730,1	1480,1	0,1958	0,0036	340,0	1,1332	44803,1	8,2
Донецька	6449,5	628,0	0,1544	0,0020	84,2	1,4977	41970,0	14,4
Житомирська	7132,4	341,8	0,1031	0,0083	573,9	0,9782	19311,4	10,8
Закарпатська	5964,8	262,0	0,1084	0,0365	2006,1	0,9181	15157,6	10,3
Запорізька	9175,8	952,4	0,1066	0,0033	286,3	1,0375	34024,3	10,3
Івано-Франківська	6829,9	536,3	0,1074	0,0243	1542,4	1,0430	13321,1	8,3
Київська	23118,0	870,1	0,2703	0,0583	4987,3	0,8373	43998,8	6,4
Кіровоградська	7552,3	151,1	0,1122	0,0034	230,9	0,9771	18221,0	12,0
Луганська	1490,5	85,0	0,0547	0,0027	73,9	1,4991	16463,4	16,0
Львівська	11479,7	526,2	0,1534	0,0295	2211,5	0,9454	26298,5	7,0
Миколаївська	8888,5	286,9	0,1238	0,0048	347,2	1,0377	20152,6	10,0
Одеська	9987,8	758,0	0,1227	0,0143	1162,4	0,8817	22803,4	6,6
Полтавська	13244,4	577,8	0,1625	0,0113	917,1	1,0464	38976,7	11,5
Рівненська	6236,6	256,9	0,0981	0,0243	1544,5	1,0426	14272,2	10,2
Сумська	7124,0	433,2	0,0971	0,0067	492,3	1,0749	19763,8	9,2
Тернопільська	7983,1	136,0	0,1357	0,0260	1529,7	1,0127	15013,1	10,7
Харківська	8772,1	345,7	0,1089	0,0207	1666,6	0,8335	23176,4	5,5
Херсонська	8493,8	257,4	0,1301	0,0063	412,5	0,9007	12881,7	10,5
Хмельницька	8881,0	628,6	0,1299	0,0150	1024,5	0,9659	16584,9	8,8
Черкаська	9156,7	188,3	0,1345	0,0106	721,0	0,9292	20632,4	9,8
Чернівецька	4108,7	54,2	0,0714	0,0220	1268,7	0,8442	8972,3	8,9
Чернігівська	8856,9	487,4	0,1296	0,0097	666,1	0,9636	18977,7	11,0
м. Київ	68070,2	7810,8	0,3605	0,0257	4853,6	1,0594	159526,5	6,6

Таблиця В.8 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2019 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	10126,1	612,7	0,1218	0,0117	973,7	1,0190	26992,1	9,7
Волинська	12255,0	404,3	0,1754	0,0273	1904,1	0,9749	29412,9	10,8
Дніпропетровська	20977,5	1996,4	0,1858	0,0023	260,2	1,0823	56340,0	7,9
Донецька	7374,2	724,8	0,1535	0,0014	66,9	1,4186	52073,9	14,0
Житомирська	6973,2	603,3	0,0870	0,0061	489,2	0,9987	23649,9	10,0
Закарпатська	7432,7	301,6	0,1193	0,0382	2377,2	0,9097	18328,5	9,4
Запорізька	8768,4	1065,7	0,0878	0,0013	128,3	1,0399	40718,7	9,9
Івано-Франківська	6789,0	373,7	0,0944	0,0216	1556,9	1,0048	16686,7	7,6
Київська	28343,7	1047,3	0,2899	0,0556	5433,6	0,7552	54733,6	6,0
Кіровоградська	8297,7	177,0	0,1087	0,0029	219,4	0,9733	24162,9	11,3
Луганська	1566,1	193,0	0,0507	0,0017	51,3	1,3420	19986,1	14,4
Львівська	12340,4	891,2	0,1432	0,0249	2146,0	0,9530	32777,9	6,7
Миколаївська	11150,2	426,4	0,1356	0,0043	350,3	1,0214	25807,5	9,6
Одеська	8861,8	785,9	0,0935	0,0128	1214,8	0,9209	26702,0	6,1
Полтавська	16506,5	1288,8	0,1774	0,0085	787,8	1,0139	39574,6	10,9
Рівненська	5825,5	327,1	0,0815	0,0181	1295,5	1,0326	18379,2	8,8
Сумська	7195,7	568,5	0,0862	0,0061	510,0	1,0596	23840,4	8,1
Тернопільська	8836,6	242,0	0,1349	0,0283	1856,1	0,9924	19804,2	10,3
Харківська	8576,8	407,0	0,0930	0,0198	1825,7	0,8563	29058,5	5,2
Херсонська	11975,8	393,3	0,1618	0,0048	355,4	0,9226	15747,2	9,8
Хмельницька	8362,4	679,0	0,1080	0,0100	772,5	0,9460	20353,2	8,3
Черкаська	9493,9	214,3	0,1226	0,0084	648,2	0,9039	25988,2	8,5
Чернівецька	4536,9	77,4	0,0706	0,0242	1552,0	0,8677	11201,4	7,8
Чернігівська	8753,5	598,0	0,1138	0,0097	745,1	0,9674	23924,6	10,6
м. Київ	72065,3	8076,2	0,3157	0,0217	4949,0	1,0576	191820,9	6,2

Таблиця В.9 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2020 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	8847,8	479,9	0,0982	0,0087	779,7	1,0130	31161,7	11
Волинська	8861,0	321,7	0,1174	0,0170	1285,2	1,0019	32164,6	12,8
Дніпропетровська	18548,6	1827,2	0,1524	0,0018	218,4	1,0804	63578,7	8,8
Донецька	6462,0	592,3	0,1265	0,0010	49,8	1,2955	57380,9	15,4
Житомирська	7713,3	576,2	0,0905	0,0035	295,5	1,0177	29118,8	11,3
Закарпатська	4058,4	325,8	0,0603	0,0125	844,7	0,9046	19833,6	11
Запорізька	9239,9	929,1	0,0870	0,0011	114,3	1,0635	46255,4	11,1
Івано-Франківська	4644,6	497,9	0,0597	0,0096	749,8	1,0136	20490,4	9
Київська	18355,1	1226,9	0,1756	0,0307	3205,0	0,7500	60888,9	7
Кіровоградська	7280,2	209,4	0,0877	0,0014	116,8	0,9904	29565,6	13,2
Луганська	1531,1	181,0	0,0458	0,0009	30,2	1,3621	26741,4	16,1
Львівська	9438,0	815,8	0,1006	0,0135	1268,3	0,9784	36016,3	7,7
Миколаївська	8531,2	673,2	0,0960	0,0023	200,8	1,0404	31548,3	11
Одеська	9035,2	765,3	0,0874	0,0090	931,5	0,9534	31536,2	7,3
Полтавська	18239,5	1287,9	0,1811	0,0055	553,4	1,0288	43918,3	12,3
Рівненська	4910,5	386,8	0,0642	0,0091	699,2	0,9884	21301,5	10,1
Сумська	6787,1	545,1	0,0745	0,0049	443,8	1,1154	29533,1	9,9
Тернопільська	7052,6	256,5	0,0979	0,0169	1219,9	0,9993	24465,7	11,9
Харківська	7652,1	415,8	0,0769	0,0097	960,8	0,8648	33603,2	6,4
Херсонська	7042,0	429,4	0,0865	0,0019	154,6	0,9776	20002,1	11,5
Хмельницька	8498,7	705,5	0,1010	0,0046	382,7	0,9471	24650,8	10,4
Черкаська	7660,6	255,9	0,0910	0,0045	380,2	0,9459	30618,8	9,8
Чернівецька	3692,0	70,5	0,0529	0,0118	819,7	0,8833	13162,8	10,1
Чернігівська	8086,5	546,1	0,0960	0,0046	384,4	1,0026	28225,7	12,3
м. Київ	54991,2	7698,1	0,2162	0,0123	3134,4	1,1180	212765,1	7,3

Таблиця В.10 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2021 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	11138,0	575,8	0,1026	0,0063	679,4	1,1180	36951,6	11,4
Волинська	11439,5	434,6	0,1251	0,0174	1591,1	0,9910	38813,5	13
Дніпропетровська	25161,2	3199,3	0,1736	0,0017	246,1	1,0304	73790,0	9,1
Донецька	7960,5	796,6	0,1328	0,0010	59,1	1,4037	67286,0	15,9
Житомирська	9673,3	680,6	0,0944	0,0028	290,2	1,0258	35958,6	11,6
Закарпатська	7363,3	604,8	0,0938	0,0102	802,9	0,9152	24208,8	11,5
Запорізька	12731,9	1486,2	0,1005	0,0007	83,2	1,0074	53616,5	11,4
Івано-Франківська	9054,4	1045,9	0,0980	0,0121	1120,0	1,0211	24551,9	9,2
Київська	24716,8	1522,0	0,1918	0,0428	5510,0	0,7410	71947,7	7,3
Кіровоградська	9516,7	260,4	0,0957	0,0012	123,5	0,9779	34888,0	13,7
Луганська	2128,9	405,0	0,0536	0,0010	40,7	1,4337	31523,1	16,7
Львівська	12654,6	1014,5	0,1098	0,0111	1274,8	0,9880	43553,4	7,9
Миколаївська	11031,5	997,5	0,1018	0,0014	153,3	1,0445	36588,1	11,7
Одеська	10233,9	666,6	0,0815	0,0109	1364,4	0,9330	36581,1	7,5
Полтавська	20592,2	1699,3	0,1677	0,0040	488,8	1,0448	51670,2	12,8
Рівненська	18748,6	462,6	0,2044	0,0089	812,5	1,0705	26837,2	10,5
Сумська	10103,8	600,4	0,0908	0,0036	405,5	1,1178	36551,9	10,5
Тернопільська	10388,7	341,4	0,1184	0,0246	2154,9	1,0471	29881,5	12,3
Харківська	9420,5	545,9	0,0766	0,0116	1421,3	0,9142	40085,7	6,9
Херсонська	14484,2	580,3	0,1473	0,0019	184,4	0,9638	24202,7	11,9
Хмельницька	10932,1	822,6	0,1070	0,0084	860,1	1,0633	30952,7	10,8
Черкаська	10517,1	421,4	0,1010	0,0049	513,7	0,9816	37110,7	10,4
Чернівецька	4800,8	78,5	0,0575	0,0163	1362,8	0,9347	17262,6	10,5
Чернігівська	10633,9	693,9	0,1042	0,0034	343,5	0,9715	34384,5	12,9
м. Київ	69214,2	8678,4	0,2211	0,0142	4444,5	0,9922	258005,2	7,5

Таблиця В.11 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2017 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	56,1	1288,9	676956,9	0,0013	0,0005	414,4
Волинська	18,5	457,0	3743445,3	0,0006	0,0001	475,8
Дніпропетровська	813,7	18494,1	1133385,2	0,0055	0,0028	3327,6
Донецька	183,5	12721,1	473538,4	0,0029	0,0019	923,1
Житомирська	11,8	293,7	1192875,6	0,0004	0,0001	196,5
Закарпатська	11,0	266,3	989954,3	0,0006	0,0002	275,1
Запорізька	472,0	10527,0	1077029,4	0,0044	0,0027	3129,6
Івано-Франківська	268,6	7436,3	330108,4	0,0104	0,0039	1537,6
Київська	2343,8	42577,2	2542454,3	0,0331	0,0092	25231,6
Кіровоградська	14,8	389,0	1533933,2	0,0005	0,0002	258,8
Луганська	6,2	631,7	421518,6	0,0007	0,0003	145,6
Львівська	95,4	2176,2	1312904,5	0,0021	0,0008	1208,5
Миколаївська	103,0	2178,6	2107991,1	0,0028	0,0008	1868,9
Одеська	39,9	744,1	2444263,5	0,0013	0,0003	710,6
Полтавська	140,6	3291,5	1642562,9	0,0014	0,0007	1264,6
Рівненська	34,0	1036,6	1290359,5	0,0014	0,0005	845,4
Сумська	42,9	1184,8	1283900,7	0,0014	0,0005	698,2
Тернопільська	30,7	899,5	1318399,5	0,0016	0,0005	714,1
Харківська	126,3	2220,3	2355895,3	0,0025	0,0009	2430,8
Херсонська	3,1	70,2	1192345,5	0,0001	0,0000	58,5
Хмельницька	28,0	615,0	1167225,2	0,0011	0,0003	467,6
Черкаська	18,4	426,7	1264603,7	0,0004	0,0001	198,4
Чернівецька	26,2	545,5	942636,7	0,0026	0,0006	827,6
Чернігівська	46,2	1209,1	1201116,8	0,0012	0,0004	593,9
м. Київ	319,1	3778,7	15510485,4	0,0012	0,0003	4613,5

Таблиця В.12 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2018 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	51,6	1179,2	1226874,2	0,0011	0,0004	496,0
Волинська	33,6	887,6	4982863,8	0,0009	0,0002	911,0
Дніпропетровська	762,6	17486,6	1492798,3	0,0046	0,0022	3284,7
Донецька	362,0	24357,9	567148,5	0,0045	0,0032	1792,5
Житомирська	6,7	166,7	1776439,1	0,0002	0,0001	112,8
Закарпатська	36,5	895,4	1636995,6	0,0018	0,0006	927,1
Запорізька	621,4	14322,6	1391892,8	0,0051	0,0030	4226,7
Івано-Франківська	213,5	5583,1	449637,7	0,0055	0,0025	1125,5
Київська	1007,1	17525,5	2717624,6	0,0125	0,0033	9003,2
Кіровоградська	43,5	1134,0	2068007,5	0,0014	0,0004	770,4
Луганська	13,6	1343,0	743450,3	0,0016	0,0006	462,9
Львівська	112,6	2462,1	2100885,8	0,0021	0,0007	1475,1
Миколаївська	121,4	2514,1	2829527,7	0,0029	0,0008	2328,4
Одеська	30,9	559,7	3317542,8	0,0009	0,0002	569,2
Полтавська	187,7	4318,3	2128801,3	0,0016	0,0008	1755,9
Рівненська	33,7	987,4	1910658,4	0,0013	0,0005	887,2
Сумська	20,9	562,6	1758395,6	0,0005	0,0002	331,1
Тернопільська	18,5	526,6	1996669,7	0,0008	0,0002	452,7
Харківська	101,7	1773,0	3236054,3	0,0017	0,0006	1971,2
Херсонська	14,7	344,7	1585375,3	0,0006	0,0002	277,7
Хмельницька	62,5	1295,5	1640996,5	0,0022	0,0006	1028,0
Черкаська	19,0	423,4	1635132,2	0,0003	0,0001	190,5
Чернівецька	23,6	491,4	1740540,6	0,0021	0,0005	806,7
Чернігівська	63,5	1627,7	1649530,9	0,0019	0,0005	899,2
м. Київ	480,6	5341,0	20705696,0	0,0016	0,0003	7049,4

Таблиця В.13 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2019 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	38,5	851,8	1446672,3	0,0007	0,0003	379,2
Волинська	34,9	876,7	5638877,0	0,0009	0,0002	983,8
Дніпропетровська	803,4	17266,7	1645871,7	0,0050	0,0022	3620,4
Донецька	624,0	39748,3	549868,9	0,0087	0,0057	3117,9
Житомирська	5,7	134,6	1878123,6	0,0002	0,0000	93,6
Закарпатська	11,2	277,6	2032789,2	0,0005	0,0002	335,9
Запорізька	638,6	14123,6	1334022,6	0,0057	0,0032	4263,0
Івано-Франківська	181,3	4515,5	591462,9	0,0047	0,0017	1026,8
Київська	3914,2	63610,0	2673257,1	0,0492	0,0120	32200,8
Кіровоградська	82,2	2025,7	2194290,4	0,0024	0,0006	1371,0
Луганська	8,2	777,5	922151,4	0,0009	0,0003	322,2
Львівська	87,9	1779,2	2711224,9	0,0016	0,0005	1273,9
Миколаївська	110,3	2205,1	3015435,1	0,0025	0,0007	2040,9
Одеська	28,4	490,1	3531347,1	0,0009	0,0002	531,9
Полтавська	211,9	4564,8	2263525,6	0,0017	0,0009	2044,6
Рівненська	31,3	867,4	2006478,3	0,0011	0,0004	802,3
Сумська	21,8	561,3	1815751,0	0,0005	0,0002	338,2
Тернопільська	24,3	670,2	2096647,0	0,0011	0,0003	604,0
Харківська	177,3	2904,2	2305873,9	0,0030	0,0010	2287,2
Херсонська	7,1	160,0	1498126,2	0,0002	0,0001	121,4
Хмельницька	56,3	1117,9	1842475,5	0,0018	0,0005	974,4
Черкаська	27,6	585,7	2059098,1	0,0004	0,0001	289,3
Чернівецька	33,3	672,4	2141895,9	0,0027	0,0006	1249,0
Чернігівська	49,8	1205,8	1885176,7	0,0015	0,0004	746,4
м. Київ	390,7	3925,2	18957911,8	0,0013	0,0003	5020,3

Таблиця В.14 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2020 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	118,4	2601,5	1830354,8	0,0021	0,0008	1404,3
Волинська	31,7	782,6	5438205,8	0,0009	0,0002	887,8
Дніпропетровська	1615,5	33307,7	1801715,8	0,0104	0,0043	7724,8
Донецька	753,0	47431,8	505867,3	0,0123	0,0076	3862,0
Житомирська	9,9	231,7	2714353,1	0,0002	0,0001	220,3
Закарпатська	19,8	496,1	2412284,4	0,0009	0,0003	676,1
Запорізька	538,4	11555,5	1507335,9	0,0049	0,0026	3979,4
Івано-Франківська	196,1	4823,4	877579,8	0,0048	0,0018	1542,4
Київська	159,9	2553,3	3202888,1	0,0015	0,0004	1421,7
Кіровоградська	52,3	1265,3	2783253,9	0,0013	0,0004	986,3
Луганська	20,4	1938,7	1087106,5	0,0023	0,0008	859,0
Львівська	65,9	1284,1	3473728,4	0,0011	0,0003	1115,4
Миколаївська	297,5	5932,4	3510332,5	0,0063	0,0017	6109,4
Одеська	52,6	899,2	4164377,5	0,0014	0,0002	1008,0
Полтавська	264,2	5477,5	2895582,2	0,0021	0,0011	3089,3
Рівненська	44,5	1168,9	2583945,0	0,0015	0,0005	1295,6
Сумська	81,0	2030,3	2381761,6	0,0019	0,0006	1463,2
Тернопільська	35,0	937,2	2786825,6	0,0013	0,0004	979,5
Харківська	267,1	4236,2	2956721,2	0,0042	0,0013	3881,2
Херсонська	10,8	243,9	1772505,9	0,0003	0,0001	195,6
Хмельницька	48,8	954,8	2628024,3	0,0014	0,0004	1047,0
Черкаська	36,2	760,1	2372333,2	0,0004	0,0002	413,0
Чернівецька	88,9	1855,8	2774593,3	0,0067	0,0014	3812,2
Чернігівська	50,3	1179,9	2733814,8	0,0015	0,0004	993,1
м. Київ	380,1	3705,7	22343574,6	0,0011	0,0002	5535,6

Таблиця В.15 – Часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2021 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання а регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	119,8	2673,2	2426504,9	0,0018	0,0006	1354,0
Волинська	31,9	794,4	7386406,1	0,0006	0,0001	896,3
Дніпропетровська	1636,2	33302,0	2448596,3	0,0067	0,0031	7605,7
Донецька	759,7	50189,3	816240,0	0,0076	0,0048	3896,3
Житомирська	10,0	235,5	3227365,4	0,0002	0,0001	202,4
Закарпатська	19,9	516,5	2757995,1	0,0007	0,0002	581,9
Запорізька	546,4	11853,1	2226077,4	0,0033	0,0019	4150,8
Івано-Франківська	197,3	4847,9	925369,8	0,0034	0,0014	1272,4
Київська	159,3	2515,7	4151580,6	0,0012	0,0003	1447,6
Кіровоградська	53,2	1303,9	3360227,8	0,0010	0,0003	937,3
Луганська	20,6	2061,2	1295327,1	0,0021	0,0007	847,4
Львівська	66,4	1244,1	4223742,5	0,0009	0,0002	1038,6
Миколаївська	301,3	6093,9	4604511,5	0,0045	0,0012	5633,8
Одеська	52,9	939,1	5052785,6	0,0010	0,0002	956,7
Полтавська	267,6	5575,2	3543911,1	0,0015	0,0008	2800,4
Рівненська	44,7	1177,1	3311211,8	0,0011	0,0004	1208,5
Сумська	82,3	2058,9	3042783,8	0,0015	0,0005	1449,2
Тернопільська	35,3	947,0	3792412,2	0,0009	0,0002	917,9
Харківська	270,2	4215,1	3981984,3	0,0034	0,0010	4075,4
Херсонська	10,9	257,4	2348614,0	0,0003	0,0001	190,8
Хмельницька	49,3	985,2	3187356,5	0,0011	0,0003	953,7
Черкаська	36,7	777,7	3411110,4	0,0003	0,0001	411,6
Чернівецька	89,5	1985,1	3177716,9	0,0048	0,0011	3361,7
Чернігівська	51,1	1197,3	5813620,8	0,0008	0,0002	941,6
м. Київ	381,1	3606,1	25376131,0	0,0007	0,0002	4967,0

Додаток Д

Стандартизовані часткові показники для обчислення інтегральних індексів

Таблиця Д.1 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2017 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн./грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення власних коштів підприємств, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами в регіоні, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,579	0,717	0,278	0,182	0,882	0,663	0,192	0,377	0,081	0,073	0,821	0,451	0,085
Волинська	0,617	0,705	0,256	0,179	0,688	0,381	0,187	0,212	0,273	0,217	0,412	0,183	0,067
Дніпропетровська	0,622	0,862	0,666	0,469	0,807	0,393	0,290	0,591	0,072	0,084	0,629	0,174	0,024
Донецька	0,473	0,926	0,879	0,470	0,905	0,356	0,245	0,715	-0,046	-0,051	0,539	0,183	0,014
Житомирська	0,572	0,667	0,262	0,170	0,864	0,712	0,246	0,374	0,311	0,284	0,889	0,317	0,154
Закарпатська	0,594	0,545	0,351	0,236	0,752	0,925	0,098	0,573	-0,613	-0,376	0,775	0,386	0,077
Запорізька	0,555	0,611	0,564	0,353	0,897	0,463	0,215	0,575	0,061	0,070	0,720	0,182	0,107
Івано-Франківська	0,692	0,712	0,504	0,394	0,762	1,000	0,526	1,000	-0,749	-0,534	0,974	0,573	0,143
Київська	1,000	1,000	0,277	0,314	0,644	0,686	0,392	0,419	0,214	0,150	0,658	0,090	0,054
Кіровоградська	0,628	0,531	0,077	0,055	0,718	0,713	0,097	0,117	1,000	1,000	0,974	0,368	0,203
Луганська	0,500	0,548	0,373	0,211	0,504	0,700	0,380	0,539	-0,009	-0,006	0,685	1,000	0,023
Львівська	0,744	0,754	0,366	0,308	0,808	0,753	0,399	0,572	0,527	0,385	0,751	0,266	0,272
Миколаївська	0,733	0,580	0,143	0,119	0,716	0,688	0,060	0,213	0,234	0,243	0,973	0,282	0,226
Одеська	0,679	0,520	0,490	0,376	0,831	0,558	0,431	0,589	0,293	0,229	0,597	0,472	0,169
Полтавська	0,479	0,873	0,306	0,166	0,648	0,501	0,186	0,338	0,097	0,099	0,700	0,250	0,131
Рівненська	0,571	0,651	0,301	0,194	0,884	0,832	0,344	0,493	0,839	0,609	0,825	0,422	0,137
Сумська	0,559	0,683	0,407	0,257	0,752	0,657	0,301	0,551	0,096	0,087	0,809	0,341	0,208
Тернопільська	0,798	0,851	0,075	0,068	0,912	0,979	0,101	0,147	-0,089	-0,063	0,942	0,325	0,395
Харківська	0,470	0,480	0,260	0,138	0,730	0,480	0,303	0,255	0,163	0,122	0,489	0,421	0,084
Херсонська	0,700	0,509	0,199	0,158	1,000	0,922	0,363	0,372	0,128	0,102	1,000	0,305	1,000
Хмельницька	0,748	0,847	0,364	0,308	0,718	0,961	0,586	0,699	0,433	0,300	0,910	0,432	0,276
Черкаська	0,507	0,515	0,157	0,090	0,782	0,465	0,148	0,152	0,082	0,077	0,594	0,302	0,089
Чернівецька	0,476	0,427	0,104	0,056	0,699	0,906	0,148	0,153	-0,504	-0,257	0,631	0,672	0,056
Чернігівська	0,590	0,698	0,365	0,243	0,862	0,628	0,307	0,481	0,078	0,077	0,848	0,348	0,161
м. Київ	0,884	0,896	1,000	1,000	0,798	0,354	1,000	0,821	0,093	0,092	0,480	0,120	0,094

Таблиця Д.2 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2018 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами регіону, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,658	0,655	0,277	0,182	0,961	0,820	0,175	0,446	0,086	0,142	1,000	0,458	0,125
Волинська	0,598	0,530	0,291	0,174	0,790	0,400	0,180	0,242	0,079	0,104	0,386	0,254	0,091
Дніпропетровська	0,679	0,747	0,689	0,468	0,899	0,457	0,275	0,679	0,095	0,171	0,605	0,347	0,075
Донецька	0,584	1,000	0,849	0,496	1,000	0,470	0,242	0,872	-0,484	-0,865	0,617	0,455	0,023
Житомирська	0,472	0,456	0,418	0,197	0,725	0,641	0,282	0,514	0,108	0,147	0,638	0,459	0,429
Закарпатська	0,595	0,421	0,383	0,228	0,854	1,000	0,089	0,647	1,000	1,000	0,735	0,638	0,118
Запорізька	0,445	0,378	0,905	0,403	0,634	0,389	0,216	0,740	0,050	0,080	0,453	0,317	0,182
Івано-Франківська	0,498	0,408	0,684	0,341	0,619	0,766	0,377	1,000	0,762	0,913	0,674	0,770	0,143
Київська	0,855	0,732	0,328	0,280	0,755	0,662	0,368	0,455	0,172	0,240	0,678	0,191	0,151
Кіровоградська	0,464	0,321	0,174	0,081	0,628	0,577	0,123	0,206	0,078	0,130	0,706	0,442	0,151
Луганська	0,380	0,337	0,497	0,189	0,619	0,643	0,403	0,620	-0,092	-0,117	0,598	1,000	0,055
Львівська	0,681	0,544	0,399	0,272	0,770	0,659	0,313	0,522	0,208	0,231	0,539	0,347	0,586
Миколаївська	0,526	0,319	0,281	0,148	0,578	0,533	0,069	0,309	0,072	0,108	0,588	0,336	0,462
Одеська	0,571	0,347	0,661	0,378	0,683	0,501	0,482	0,669	0,090	0,118	0,484	0,530	0,235
Полтавська	0,445	0,613	0,380	0,169	0,752	0,505	0,190	0,404	0,079	0,120	0,564	0,315	0,147
Рівненська	0,529	0,470	0,359	0,190	0,755	0,849	0,323	0,562	0,171	0,170	0,622	0,721	0,420
Сумська	0,471	0,470	0,530	0,250	0,714	0,590	0,262	0,621	0,076	0,114	0,651	0,416	0,297
Тернопільська	0,709	0,599	0,148	0,105	0,750	0,937	0,141	0,265	-9,083	-11,834	0,897	0,466	0,351
Харківська	0,420	0,357	0,343	0,144	0,779	0,497	0,324	0,329	0,094	0,113	0,443	0,558	0,097
Херсонська	0,668	0,389	0,264	0,176	0,770	0,962	0,443	0,489	0,095	0,124	0,926	0,558	1,000
Хмельницька	0,620	0,547	0,617	0,382	0,687	0,851	0,558	1,002	0,085	0,119	0,877	0,581	0,281
Черкаська	0,495	0,437	0,179	0,089	0,873	0,511	0,130	0,183	0,055	0,090	0,618	0,260	0,143
Чернівецька	0,457	0,328	0,115	0,053	0,796	0,950	0,109	0,169	-27,977	-21,589	0,539	0,781	0,171
Чернігівська	0,529	0,530	0,480	0,253	0,781	0,702	0,292	0,666	0,064	0,103	0,836	0,514	0,173
м. Київ	1,000	0,790	1,000	1,000	0,942	0,414	1,000	0,880	0,066	0,109	0,503	0,128	0,219

Таблиця Д.3 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2019 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами і регіону, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,530	0,514	0,491	0,293	0,612	0,488	0,242	0,506	0,039	0,093	0,794	0,377	0,377
Волинська	0,728	0,678	0,268	0,219	1,000	0,409	0,222	0,245	0,169	0,244	0,406	0,303	0,303
Дніпропетровська	0,746	0,723	0,772	0,649	0,762	0,372	0,298	0,663	0,032	0,084	0,665	0,329	0,329
Донецька	0,649	1,000	0,798	0,583	0,778	0,430	0,240	0,799	-0,239	-0,664	0,819	0,390	0,390
Житомирська	0,432	0,390	0,702	0,341	0,664	0,452	0,376	0,645	0,054	0,122	0,706	0,403	0,403
Закарпатська	0,661	0,492	0,329	0,245	0,853	0,905	0,094	0,540	0,171	0,202	0,735	0,651	0,651
Запорізька	0,417	0,320	0,986	0,463	0,649	0,294	0,217	0,647	0,273	0,742	0,550	0,320	0,320
Івано-Франківська	0,467	0,364	0,447	0,235	0,680	0,468	0,208	0,434	0,199	0,315	0,510	0,624	0,624
Київська	1,000	0,803	0,300	0,338	0,847	0,583	0,352	0,391	0,036	0,065	0,719	0,234	0,234
Кіровоградська	0,464	0,300	0,173	0,090	0,744	0,429	0,087	0,163	0,035	0,090	0,757	0,390	0,390
Луганська	0,362	0,303	1,000	0,408	0,715	0,484	1,000	1,000	0,010	0,020	0,650	1,000	1,000
Львівська	0,630	0,511	0,586	0,416	0,735	0,463	0,376	0,578	0,111	0,201	0,572	0,362	0,362
Миколаївська	0,590	0,344	0,310	0,206	0,852	0,463	0,082	0,317	0,038	0,093	0,779	0,380	0,380
Одеська	0,465	0,274	0,720	0,377	0,608	0,327	0,499	0,507	0,026	0,058	0,503	0,528	0,528
Полтавська	0,534	0,677	0,634	0,381	0,847	0,470	0,316	0,667	0,032	0,088	0,892	0,300	0,300
Рівненська	0,434	0,380	0,456	0,223	0,639	0,560	0,317	0,506	0,026	0,044	0,657	0,705	0,705
Сумська	0,443	0,418	0,641	0,320	0,685	0,437	0,256	0,590	0,030	0,069	0,684	0,409	0,409
Тернопільська	0,701	0,609	0,222	0,175	0,754	0,784	0,215	0,348	0,006	0,011	1,000	0,585	0,585
Харківська	0,402	0,307	0,385	0,174	0,666	0,352	0,283	0,276	0,058	0,097	0,404	0,550	0,550
Херсонська	0,868	0,489	0,267	0,261	0,958	1,000	0,560	0,543	0,060	0,068	0,787	0,559	0,559
Хмельницька	0,552	0,451	0,659	0,409	0,641	0,580	0,492	0,774	0,032	0,066	0,822	0,476	0,476
Черкаська	0,478	0,395	0,183	0,099	0,703	0,334	0,110	0,132	0,026	0,061	0,536	0,212	0,212
Чернівецька	0,428	0,326	0,138	0,067	0,755	0,718	0,121	0,164	1,000	1,000	0,493	0,822	0,822
Чернігівська	0,487	0,457	0,554	0,304	0,668	0,496	0,273	0,577	0,030	0,073	0,835	0,540	0,540
м. Київ	0,976	0,705	0,910	1,000	0,730	0,350	0,707	0,664	0,023	0,054	0,571	0,118	0,118

Таблиця Д.4 – Стандартизовані часткові для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2020 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол /грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами в регіону, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,623	0,491	0,387	0,241	0,790	0,773	0,180	0,444	-0,302	-0,359	0,687	0,281	0,077
Волинська	0,733	0,537	0,259	0,190	0,658	0,584	0,173	0,237	-0,048	-0,040	0,367	0,328	1,000
Дніпропетровська	0,915	0,677	0,704	0,644	0,799	0,609	0,256	0,693	0,016	0,025	0,727	0,327	0,074
Донецька	0,802	1,000	0,655	0,525	0,794	0,807	0,208	0,858	-0,006	-0,010	1,000	0,463	0,041
Житомирська	0,631	0,468	0,534	0,337	1,000	0,889	0,342	0,676	-0,083	-0,081	0,655	0,958	0,218
Закарпатська	0,510	0,272	0,573	0,292	0,497	0,902	0,102	0,659	-0,104	-0,104	0,674	0,504	0,020
Запорізька	0,577	0,359	0,718	0,414	0,951	0,584	0,179	0,651	-0,015	-0,018	0,518	0,305	0,055
Івано-Франківська	0,436	0,278	0,766	0,334	0,622	0,573	0,302	0,637	-0,006	-0,006	0,428	0,490	0,034
Київська	0,841	0,574	0,477	0,402	0,595	0,647	0,374	0,486	0,063	0,057	0,443	0,183	0,225
Кіровоградська	0,558	0,281	0,205	0,115	0,791	0,634	0,072	0,203	-0,304	-0,423	0,662	0,290	0,166
Луганська	0,469	0,341	0,844	0,396	0,887	0,814	1,000	1,000	-0,002	-0,002	0,649	1,000	0,057
Львівська	0,623	0,403	0,617	0,385	0,695	0,613	0,296	0,568	-0,185	-0,150	0,374	0,300	0,092
Миколаївська	0,612	0,295	0,564	0,345	0,692	0,642	0,112	0,563	-0,016	-0,018	0,531	0,352	0,109
Одеська	0,606	0,300	0,605	0,367	0,929	0,544	0,449	0,503	-0,041	-0,048	0,474	0,380	0,046
Полтавська	0,831	0,807	0,504	0,419	0,999	0,944	0,258	0,743	0,022	0,027	0,848	0,423	0,101
Рівненська	0,489	0,334	0,563	0,275	0,767	0,791	0,319	0,622	-0,008	-0,007	0,537	0,438	0,039
Сумська	0,557	0,421	0,574	0,320	0,850	0,694	0,200	0,590	-0,059	-0,070	0,620	0,320	0,122
Тернопільська	0,725	0,506	0,260	0,188	0,724	0,986	0,199	0,368	-0,078	-0,081	0,766	0,445	0,189
Харківська	0,489	0,287	0,388	0,190	0,808	0,527	0,252	0,292	1,000	1,000	0,395	0,568	0,055
Херсонська	0,654	0,316	0,436	0,285	0,532	1,000	0,526	0,627	-0,048	-0,036	0,565	0,703	0,095
Хмельницька	0,686	0,494	0,593	0,407	0,921	0,963	0,447	0,822	-0,044	-0,047	0,776	0,483	0,111
Черкаська	0,519	0,348	0,239	0,124	0,728	0,483	0,126	0,176	-0,015	-0,015	0,358	0,193	0,075
Чернівецька	0,459	0,281	0,136	0,063	0,740	0,961	0,127	0,156	-0,089	-0,065	0,527	0,520	0,048
Чернігівська	0,589	0,453	0,482	0,284	0,831	0,794	0,203	0,564	0,022	0,026	0,704	0,524	0,105
м. Київ	0,623	0,491	0,387	0,241	0,790	0,773	0,180	0,444	-0,302	-0,359	0,687	0,281	0,077

Таблиця Д.5 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку регіону у 2021 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, грн/грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до кількості наявних підприємств в регіоні, млн. грн /одиницю	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу капітальних інвестицій в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до валового регіонального продукту, дол./ грн.	Темп росту капітальних інвестицій, %	Відношення обсягу капітальних інвестицій, здійснених в регіоні до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні до, грн. /грн	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до експорту товарів в регіоні, дол./дол	Відношення обсягу прямих іноземних інвестицій в регіоні до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, дол./грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до обсягу чистого прибутку підприємств регіону до, грн./грн	Відношення величини власних коштів підприємств регіону, спрямованих на капітальне інвестування до обсягу чистого прибутку, отриманого підприємствами в регіоні, грн./грн.	Відношення обсягу витрат підприємств на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції підприємствами в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу коштів, виділених місцевими бюджетами на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн	Відношення обсягу позикових коштів, спрямованих на капітальні інвестиції до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн /грн
Вінницька	0,404	0,477	0,272	0,251	0,327	0,316	0,131	0,208	0,229	0,346	0,742	0,402	0,547
Волинська	0,524	0,529	0,200	0,239	0,338	0,256	0,105	0,129	0,452	0,520	0,455	0,273	0,118
Дніпропетровська	0,558	0,729	0,668	0,852	0,352	0,267	0,161	0,472	0,156	0,296	0,786	0,606	0,111
Донецька	0,474	1,000	0,526	0,571	0,321	0,276	0,091	0,389	0,241	0,509	0,901	0,484	0,064
Житомирська	0,417	0,463	0,370	0,353	0,326	0,392	0,206	0,332	0,388	0,480	0,749	1,000	0,753
Закарпатська	0,503	0,396	0,432	0,496	0,476	0,553	0,088	0,499	0,600	0,550	0,784	0,621	0,131
Запорізька	0,380	0,388	0,614	0,534	0,357	0,253	0,102	0,394	0,172	0,269	0,612	0,340	0,078
Івано-Франківська	0,425	0,447	0,607	0,590	0,510	0,402	0,239	0,566	0,295	0,342	0,722	0,688	0,468
Київська	0,629	0,619	0,324	0,465	0,356	0,316	0,210	0,259	0,321	0,425	0,647	0,296	0,488
Кіровоградська	0,361	0,295	0,144	0,119	0,339	0,294	0,046	0,106	0,205	0,261	0,579	0,394	0,736
Луганська	0,357	0,380	1,000	0,816	0,363	0,426	1,000	1,000	0,249	0,377	1,000	0,902	0,181
Львівська	0,440	0,421	0,421	0,424	0,350	0,284	0,169	0,292	0,759	1,000	0,579	0,398	0,311
Миколаївська	0,405	0,299	0,475	0,440	0,336	0,260	0,062	0,315	0,275	0,364	0,533	0,208	0,356
Одеська	0,368	0,286	0,342	0,288	0,296	0,219	0,182	0,185	0,312	0,410	0,445	0,588	0,130
Полтавська	0,435	0,706	0,434	0,432	0,293	0,351	0,142	0,390	0,220	0,378	0,935	0,653	0,144
Рівненська	1,000	0,987	0,130	0,296	1,000	1,000	0,148	0,293	0,808	0,397	0,761	0,532	0,130
Сумська	0,415	0,488	0,312	0,296	0,386	0,361	0,116	0,270	0,202	0,262	0,724	0,499	0,578
Тернопільська	0,541	0,588	0,173	0,214	0,385	0,447	0,101	0,182	0,307	0,293	0,660	0,615	1,000
Харківська	0,319	0,271	0,305	0,222	0,320	0,230	0,156	0,161	0,278	0,336	0,430	0,730	0,266
Херсонська	0,686	0,530	0,211	0,330	0,534	0,672	0,278	0,335	0,341	0,217	0,663	0,922	0,486
Хмельницька	0,467	0,497	0,396	0,422	0,335	0,423	0,217	0,388	0,197	0,292	0,974	0,570	0,518
Черкаська	0,388	0,377	0,211	0,187	0,357	0,204	0,109	0,108	0,220	0,290	0,417	0,231	0,296
Чернівецька	0,325	0,297	0,086	0,064	0,340	0,436	0,066	0,072	1,000	0,859	0,580	0,550	0,063
Чернігівська	0,375	0,471	0,343	0,294	0,340	0,194	0,111	0,171	0,177	0,254	0,430	0,438	0,084
м. Київ	0,664	0,580	0,659	1,000	0,330	0,193	0,329	0,346	0,278	0,491	0,528	0,264	0,298
Україна	0,404	0,477	0,272	0,251	0,327	0,316	0,131	0,208	0,229	0,346	0,742	0,402	0,547

Таблиця Д.6 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2017 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	0,160	0,044	0,409	0,196	0,174	0,791	0,120	0,573
Волинська	0,146	0,037	0,435	0,446	0,338	0,711	0,144	0,500
Дніпропетровська	0,286	0,191	0,574	0,069	0,077	0,783	0,270	0,716
Донецька	0,088	0,077	0,402	0,028	0,014	0,989	0,286	0,417
Житомирська	0,135	0,035	0,362	0,143	0,120	0,707	0,118	0,558
Закарпатська	0,096	0,034	0,327	0,465	0,309	0,657	0,093	0,583
Запорізька	0,198	0,111	0,426	0,041	0,043	0,761	0,215	0,573
Івано-Франківська	0,152	0,076	0,435	0,443	0,349	0,759	0,083	0,700
Київська	0,426	0,118	0,964	1,000	1,000	0,574	0,273	0,940
Кіровоградська	0,164	0,013	0,442	0,062	0,052	0,737	0,537	0,500
Луганська	0,033	0,012	0,222	0,057	0,019	1,000	0,692	0,358
Львівська	0,205	0,075	0,521	0,403	0,359	0,676	0,154	0,818
Миколаївська	0,210	0,030	0,544	0,080	0,070	0,749	0,135	0,594
Одеська	0,201	0,099	0,477	0,218	0,208	0,619	0,148	0,851
Полтавська	0,240	0,074	0,562	0,222	0,215	0,753	0,229	0,516
Рівненська	0,114	0,034	0,326	0,326	0,257	0,778	0,086	0,500
Сумська	0,136	0,055	0,340	0,100	0,091	0,798	0,126	0,656
Тернопільська	0,146	0,011	0,451	0,420	0,307	0,762	0,085	0,516
Харківська	0,155	0,040	0,362	0,266	0,256	0,623	0,141	1,000
Херсонська	0,151	0,030	0,424	0,085	0,068	0,659	0,082	0,558
Хмельницька	0,177	0,064	0,470	0,583	0,496	0,724	0,101	0,685
Черкаська	0,143	0,022	0,386	0,208	0,175	0,685	0,126	0,606
Чернівецька	0,071	0,007	0,226	0,319	0,227	0,631	0,054	0,663
Чернігівська	0,154	0,056	0,415	0,126	0,106	0,714	0,114	0,538
м. Київ	1,000	1,000	1,000	0,380	0,860	0,771	1,000	0,851

Таблиця Д.7 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2018 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	0,165	0,046	0,427	0,236	0,201	0,729	0,131	0,539
Волинська	0,123	0,036	0,378	0,596	0,429	0,651	0,148	0,474
Дніпропетровська	0,275	0,189	0,543	0,061	0,068	0,756	0,281	0,671
Донецька	0,095	0,080	0,428	0,035	0,017	0,999	0,263	0,382
Житомирська	0,105	0,044	0,286	0,142	0,115	0,653	0,121	0,509
Закарпатська	0,088	0,034	0,301	0,625	0,402	0,612	0,095	0,534
Запорізька	0,135	0,122	0,296	0,057	0,057	0,692	0,213	0,534
Івано-Франківська	0,100	0,069	0,298	0,416	0,309	0,696	0,084	0,663
Київська	0,340	0,111	0,750	1,000	1,000	0,559	0,276	0,859
Кіровоградська	0,111	0,019	0,311	0,059	0,046	0,652	0,114	0,458
Луганська	0,022	0,011	0,152	0,047	0,015	1,000	0,103	0,344
Львівська	0,169	0,067	0,425	0,507	0,443	0,631	0,165	0,786
Миколаївська	0,131	0,037	0,343	0,083	0,070	0,692	0,126	0,550
Одеська	0,147	0,097	0,340	0,245	0,233	0,588	0,143	0,833
Полтавська	0,195	0,074	0,451	0,193	0,184	0,698	0,244	0,478
Рівненська	0,092	0,033	0,272	0,417	0,310	0,695	0,089	0,539
Сумська	0,105	0,055	0,269	0,115	0,099	0,717	0,124	0,598
Тернопільська	0,117	0,017	0,376	0,446	0,307	0,676	0,094	0,514
Харківська	0,129	0,044	0,302	0,355	0,334	0,556	0,145	1,000
Херсонська	0,125	0,033	0,361	0,108	0,083	0,601	0,081	0,524
Хмельницька	0,130	0,080	0,360	0,257	0,205	0,644	0,104	0,625
Черкаська	0,135	0,024	0,373	0,182	0,145	0,620	0,129	0,561
Чернівецька	0,060	0,007	0,198	0,378	0,254	0,563	0,056	0,618
Чернігівська	0,130	0,062	0,359	0,167	0,134	0,643	0,119	0,500
м. Київ	1,000	1,000	1,000	0,441	0,973	0,707	1,000	0,833

Таблиця Д.8 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2019 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	0,141	0,076	0,386	0,211	0,179	0,718	0,141	0,536
Волинська	0,170	0,050	0,556	0,491	0,350	0,687	0,153	0,481
Дніпропетровська	0,291	0,247	0,588	0,041	0,048	0,763	0,294	0,658
Донецька	0,102	0,090	0,486	0,025	0,012	1,000	0,271	0,371
Житомирська	0,097	0,075	0,276	0,110	0,090	0,704	0,123	0,520
Закарпатська	0,103	0,037	0,378	0,687	0,437	0,641	0,096	0,553
Запорізька	0,122	0,132	0,278	0,023	0,024	0,733	0,212	0,525
Івано-Франківська	0,094	0,046	0,299	0,390	0,287	0,708	0,087	0,684
Київська	0,393	0,130	0,918	1,000	1,000	0,532	0,285	0,867
Кіровоградська	0,115	0,022	0,344	0,052	0,040	0,686	0,126	0,460
Луганська	0,022	0,024	0,160	0,030	0,009	0,946	0,104	0,361
Львівська	0,171	0,110	0,454	0,448	0,395	0,672	0,171	0,776
Миколаївська	0,155	0,053	0,430	0,077	0,064	0,720	0,135	0,542
Одеська	0,123	0,097	0,296	0,231	0,224	0,649	0,139	0,852
Полтавська	0,229	0,160	0,562	0,152	0,145	0,715	0,206	0,477
Рівненська	0,081	0,041	0,258	0,326	0,238	0,728	0,096	0,591
Сумська	0,100	0,070	0,273	0,110	0,094	0,747	0,124	0,642
Тернопільська	0,123	0,030	0,427	0,510	0,342	0,700	0,103	0,505
Харківська	0,119	0,050	0,295	0,356	0,336	0,604	0,151	1,000
Херсонська	0,166	0,049	0,512	0,086	0,065	0,650	0,082	0,531
Хмельницька	0,116	0,084	0,342	0,179	0,142	0,667	0,106	0,627
Черкаська	0,132	0,027	0,388	0,151	0,119	0,637	0,135	0,612
Чернівецька	0,063	0,010	0,224	0,435	0,286	0,612	0,058	0,667
Чернігівська	0,121	0,074	0,360	0,174	0,137	0,682	0,125	0,491
м. Київ	1,000	1,000	1,000	0,390	0,911	0,746	1,000	0,839

Таблиця Д.9 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2020 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	0,161	0,062	0,454	0,282	0,243	0,744	0,146	0,582
Волинська	0,161	0,042	0,543	0,555	0,401	0,736	0,151	0,500
Дніпропетровська	0,337	0,237	0,705	0,059	0,068	0,793	0,299	0,727
Донецька	0,118	0,077	0,585	0,032	0,016	0,951	0,270	0,416
Житомирська	0,140	0,075	0,419	0,113	0,092	0,747	0,137	0,566
Закарпатська	0,074	0,042	0,279	0,409	0,264	0,664	0,093	0,582
Запорізька	0,168	0,121	0,402	0,035	0,036	0,781	0,217	0,577
Івано-Франківська	0,084	0,065	0,276	0,314	0,234	0,744	0,096	0,711
Київська	0,334	0,159	0,812	1,000	1,000	0,551	0,286	0,914
Кіровоградська	0,132	0,027	0,406	0,046	0,036	0,727	0,139	0,485
Луганська	0,028	0,024	0,212	0,030	0,009	1,000	0,126	0,398
Львівська	0,172	0,106	0,465	0,441	0,396	0,718	0,169	0,831
Миколаївська	0,155	0,087	0,444	0,074	0,063	0,764	0,148	0,582
Одеська	0,164	0,099	0,405	0,294	0,291	0,700	0,148	0,877
Полтавська	0,332	0,167	0,838	0,179	0,173	0,755	0,206	0,520
Рівненська	0,089	0,050	0,297	0,298	0,218	0,726	0,100	0,634
Сумська	0,123	0,071	0,345	0,159	0,138	0,819	0,139	0,646
Тернопільська	0,128	0,033	0,453	0,553	0,381	0,734	0,115	0,538
Харківська	0,139	0,054	0,356	0,315	0,300	0,635	0,158	1,000
Херсонська	0,128	0,056	0,400	0,062	0,048	0,718	0,094	0,557
Хмельницька	0,155	0,092	0,467	0,148	0,119	0,695	0,116	0,615
Черкаська	0,139	0,033	0,421	0,147	0,119	0,694	0,144	0,653
Чернівецька	0,067	0,009	0,245	0,383	0,256	0,649	0,062	0,634
Чернігівська	0,147	0,071	0,444	0,149	0,120	0,736	0,133	0,520
м. Київ	1,000	1,000	1,000	0,402	0,978	0,821	1,000	0,877

Таблиця Д.10 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку регіону у 2021 році

Регіони (області)	Обсяг капітальних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, грн/особу	Обсяг прямих іноземних інвестицій в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення, дол./особу	Відношення обсягу капітальних інвестицій в регіоні до розміру наявних доходів населення в регіоні, грн./грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій в житлове будівництво до розміру доходів населення в регіоні, грн /грн	Обсяг капітальних інвестицій в житлове будівництво в регіоні в розрахунку на 1 особу наявного населення	Відношення доходів населення до витрат населення, грн./грн	Витрати на оплату праці на підприємствах регіону в розрахунку на одну особу зайнятого населення в регіоні, грн/осіб	Рівень безробіття населення працездатного віку, %
Вінницька	0,161	0,066	0,464	0,146	0,123	0,780	0,143	0,605
Волинська	0,165	0,050	0,566	0,407	0,289	0,691	0,150	0,531
Дніпропетровська	0,364	0,369	0,785	0,040	0,045	0,719	0,286	0,758
Донецька	0,115	0,092	0,601	0,023	0,011	0,979	0,261	0,434
Житомирська	0,140	0,078	0,427	0,066	0,053	0,716	0,139	0,595
Закарпатська	0,106	0,070	0,424	0,239	0,146	0,638	0,094	0,600
Запорізька	0,184	0,171	0,455	0,015	0,015	0,703	0,208	0,605
Івано-Франківська	0,131	0,121	0,443	0,284	0,203	0,712	0,095	0,750
Київська	0,357	0,175	0,867	1,000	1,000	0,517	0,279	0,945
Кіровоградська	0,137	0,030	0,433	0,029	0,022	0,682	0,135	0,504
Луганська	0,031	0,047	0,242	0,024	0,007	1,000	0,122	0,413
Львівська	0,183	0,117	0,497	0,259	0,231	0,689	0,169	0,873
Миколаївська	0,159	0,115	0,461	0,033	0,028	0,729	0,142	0,590
Одеська	0,148	0,077	0,369	0,254	0,248	0,651	0,142	0,920
Полтавська	0,298	0,196	0,759	0,093	0,089	0,729	0,200	0,539
Рівненська	0,271	0,053	0,925	0,207	0,147	0,747	0,104	0,657
Сумська	0,146	0,069	0,411	0,085	0,074	0,780	0,142	0,657
Тернопільська	0,150	0,039	0,536	0,575	0,391	0,730	0,116	0,561
Харківська	0,136	0,063	0,347	0,270	0,258	0,638	0,155	1,000
Херсонська	0,209	0,067	0,666	0,044	0,033	0,672	0,094	0,580
Хмельницька	0,158	0,095	0,484	0,197	0,156	0,742	0,120	0,639
Черкаська	0,152	0,049	0,457	0,115	0,093	0,685	0,144	0,663
Чернівецька	0,069	0,009	0,260	0,382	0,247	0,652	0,067	0,657
Чернігівська	0,154	0,080	0,471	0,079	0,062	0,678	0,133	0,535
м. Київ	1,000	1,000	1,000	0,332	0,807	0,692	1,000	0,920

Таблиця Д.11 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2017 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	0,024	0,030	0,044	0,040	0,057	0,016
Волинська	0,008	0,011	0,241	0,018	0,013	0,019
Дніпропетровська	0,347	0,434	0,073	0,167	0,304	0,132
Донецька	0,078	0,299	0,031	0,089	0,204	0,037
Житомирська	0,005	0,007	0,077	0,012	0,015	0,008
Закарпатська	0,005	0,006	0,064	0,018	0,022	0,011
Запорізька	0,201	0,247	0,069	0,134	0,293	0,124
Івано-Франківська	0,115	0,175	0,021	0,315	0,423	0,061
Київська	1,000	1,000	0,164	1,000	1,000	1,000
Кіровоградська	0,006	0,009	0,099	0,015	0,016	0,010
Луганська	0,003	0,015	0,027	0,021	0,033	0,006
Львівська	0,041	0,051	0,085	0,065	0,087	0,048
Миколаївська	0,044	0,051	0,136	0,083	0,088	0,074
Одеська	0,017	0,017	0,158	0,039	0,029	0,028
Полтавська	0,060	0,077	0,106	0,041	0,078	0,050
Рівненська	0,015	0,024	0,083	0,044	0,059	0,034
Сумська	0,018	0,028	0,083	0,041	0,051	0,028
Тернопільська	0,013	0,021	0,085	0,048	0,049	0,028
Харківська	0,054	0,052	0,152	0,074	0,096	0,096
Херсонська	0,001	0,002	0,077	0,004	0,005	0,002
Хмельницька	0,012	0,014	0,075	0,034	0,037	0,019
Черкаська	0,008	0,010	0,082	0,011	0,015	0,008
Чернівецька	0,011	0,013	0,061	0,078	0,065	0,033
Чернігівська	0,020	0,028	0,077	0,036	0,048	0,024
м. Київ	0,136	0,089	1,000	0,037	0,032	0,183

Таблиця Д.12 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2018 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	0,051	0,048	0,059	0,085	0,122	0,055
Волинська	0,033	0,036	0,241	0,075	0,055	0,101
Дніпропетровська	0,757	0,718	0,072	0,366	0,664	0,365
Донецька	0,359	1,000	0,027	0,357	0,954	0,199
Житомирська	0,007	0,007	0,086	0,015	0,019	0,013
Закарпатська	0,036	0,037	0,079	0,140	0,171	0,103
Запорізька	0,617	0,588	0,067	0,410	0,917	0,469
Івано-Франківська	0,212	0,229	0,022	0,442	0,756	0,125
Київська	1,000	0,719	0,131	1,000	1,000	1,000
Кіровоградська	0,043	0,047	0,100	0,108	0,112	0,086
Луганська	0,013	0,055	0,036	0,130	0,188	0,051
Львівська	0,112	0,101	0,101	0,168	0,212	0,164
Миколаївська	0,121	0,103	0,137	0,230	0,248	0,259
Одеська	0,031	0,023	0,160	0,073	0,052	0,063
Полтавська	0,186	0,177	0,103	0,125	0,249	0,195
Рівненська	0,033	0,041	0,092	0,102	0,140	0,099
Сумська	0,021	0,023	0,085	0,042	0,057	0,037
Тернопільська	0,018	0,022	0,096	0,065	0,068	0,050
Харківська	0,101	0,073	0,156	0,138	0,184	0,219
Херсонська	0,015	0,014	0,077	0,044	0,053	0,031
Хмельницька	0,062	0,053	0,079	0,173	0,189	0,114
Черкаська	0,019	0,017	0,079	0,025	0,035	0,021
Чернівецька	0,023	0,020	0,084	0,168	0,140	0,090
Чернігівська	0,063	0,067	0,080	0,149	0,165	0,100
м. Київ	0,477	0,219	1,000	0,129	0,103	0,783

Таблиця Д.13 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2019 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	0,010	0,013	0,076	0,015	0,022	0,012
Волинська	0,009	0,014	0,297	0,019	0,014	0,031
Дніпропетровська	0,205	0,271	0,087	0,101	0,183	0,112
Донецька	0,159	0,625	0,029	0,177	0,471	0,097
Житомирська	0,001	0,002	0,099	0,003	0,004	0,003
Закарпатська	0,003	0,004	0,107	0,011	0,014	0,010
Запорізька	0,163	0,222	0,070	0,116	0,265	0,132
Івано-Франківська	0,046	0,071	0,031	0,096	0,144	0,032
Київська	1,000	1,000	0,141	1,000	1,000	1,000
Кіровоградська	0,021	0,032	0,116	0,048	0,052	0,043
Луганська	0,002	0,012	0,049	0,018	0,029	0,010
Львівська	0,022	0,028	0,143	0,033	0,039	0,040
Миколаївська	0,028	0,035	0,159	0,051	0,056	0,063
Одеська	0,007	0,008	0,186	0,019	0,013	0,017
Полтавська	0,054	0,072	0,119	0,035	0,075	0,063
Рівненська	0,008	0,014	0,106	0,023	0,033	0,025
Сумська	0,006	0,009	0,096	0,011	0,015	0,011
Тернопільська	0,006	0,011	0,111	0,022	0,024	0,019
Харківська	0,045	0,046	0,122	0,060	0,082	0,071
Херсонська	0,002	0,003	0,079	0,005	0,007	0,004
Хмельницька	0,014	0,018	0,097	0,036	0,044	0,030
Черкаська	0,007	0,009	0,109	0,007	0,012	0,009
Чернівецька	0,009	0,011	0,113	0,055	0,048	0,039
Чернігівська	0,013	0,019	0,099	0,030	0,033	0,023
м. Київ	0,100	0,062	1,000	0,026	0,022	0,156

Таблиця Д.14 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2020 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	0,073	0,055	0,082	0,170	0,100	0,182
Волинська	0,020	0,016	0,243	0,071	0,021	0,115
Дніпропетровська	1,000	0,702	0,081	0,846	0,562	1,000
Донецька	0,466	1,000	0,023	1,000	1,000	0,500
Житомирська	0,006	0,005	0,121	0,020	0,011	0,029
Закарпатська	0,012	0,010	0,108	0,072	0,037	0,088
Запорізька	0,333	0,244	0,067	0,401	0,346	0,515
Івано-Франківська	0,121	0,102	0,039	0,391	0,230	0,200
Київська	0,099	0,054	0,143	0,125	0,058	0,184
Кіровоградська	0,032	0,027	0,125	0,104	0,046	0,128
Луганська	0,013	0,041	0,049	0,187	0,103	0,111
Львівська	0,041	0,027	0,155	0,089	0,042	0,144
Миколаївська	0,184	0,125	0,157	0,513	0,228	0,791
Одеська	0,033	0,019	0,186	0,113	0,032	0,130
Полтавська	0,164	0,115	0,130	0,171	0,140	0,400
Рівненська	0,028	0,025	0,116	0,119	0,066	0,168
Сумська	0,050	0,043	0,107	0,153	0,080	0,189
Тернопільська	0,022	0,020	0,125	0,108	0,046	0,127
Харківська	0,165	0,089	0,132	0,340	0,172	0,502
Херсонська	0,007	0,005	0,079	0,028	0,014	0,025
Хмельницька	0,030	0,020	0,118	0,111	0,052	0,136
Черкаська	0,022	0,016	0,106	0,035	0,023	0,053
Чернівецька	0,055	0,039	0,124	0,549	0,180	0,494
Чернігівська	0,031	0,025	0,122	0,118	0,048	0,129
м. Київ	0,235	0,078	1,000	0,086	0,032	0,717

Таблиця Д.15 – Стандартизовані часткові показники для обчислення групового інтегрального індексу інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку регіону у 2021 році

Регіони (області)	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до чисельності наявного населення, грн / особу.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до кількості суб'єктів господарювання в регіоні, грн / одиницю.	Відношення обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції у промисловості, грн / грн	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу реалізованої продукції усіма суб'єктами господарювання в регіоні, грн / грн.	Відношення обсягу капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища до обсягу викидів забруднюючих речовин, грн./тонну
Вінницька	0,073	0,053	0,096	0,237	0,117	0,178
Волинська	0,019	0,016	0,291	0,074	0,025	0,118
Дніпропетровська	1,000	0,664	0,096	0,876	0,651	1,000
Донецька	0,464	1,000	0,032	1,000	1,000	0,512
Житомирська	0,006	0,005	0,127	0,026	0,013	0,027
Закарпатська	0,012	0,010	0,109	0,087	0,044	0,077
Запорізька	0,334	0,236	0,088	0,430	0,391	0,546
Івано-Франківська	0,121	0,097	0,036	0,443	0,288	0,167
Київська	0,097	0,050	0,164	0,164	0,073	0,190
Кіровоградська	0,032	0,026	0,132	0,131	0,058	0,123
Луганська	0,013	0,041	0,051	0,270	0,137	0,111
Львівська	0,041	0,025	0,166	0,113	0,052	0,137
Миколаївська	0,184	0,121	0,181	0,596	0,256	0,741
Одеська	0,032	0,019	0,199	0,137	0,040	0,126
Полтавська	0,164	0,111	0,140	0,203	0,166	0,368
Рівненська	0,027	0,023	0,130	0,147	0,076	0,159
Сумська	0,050	0,041	0,120	0,194	0,100	0,191
Тернопільська	0,022	0,019	0,149	0,120	0,051	0,121
Харківська	0,165	0,084	0,157	0,454	0,214	0,536
Херсонська	0,007	0,005	0,093	0,036	0,017	0,025
Хмельницька	0,030	0,020	0,126	0,139	0,063	0,125
Черкаська	0,022	0,015	0,134	0,036	0,025	0,054
Чернівецька	0,055	0,040	0,125	0,635	0,222	0,442
Чернігівська	0,031	0,024	0,229	0,099	0,034	0,124
м. Київ	0,233	0,072	1,000	0,097	0,041	0,653

Таблиця Д.16 – Аналіз суми прямих іноземних інвестицій в Україну (приріст за інструментами участі та капіталі та борговими інструментами) за регіонами у довоєнний період, млн дол. США

Регіони України	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Середньорічний абсолютний приріст за 2017-2021рр.
Вінницька	12,5	64,4	31,0	-90,7	121,3	27,7
Волинська	53,3	29,7	-41,3	50,3	49,4	28,3
Дніпропетровська	798,4	1195,4	544,9	-617,5	1640,8	712,4
Донецька	52,2	310,8	-846,9	-297,0	304,0	-95,4
Житомирська	-0,4	74,6	170,6	3,2	116,0	72,8
Закарпатська	-10,4	51,7	43,4	33,8	50,8	33,9
Запорізька	255,5	237,3	-44,2	-102,9	522,7	173,7
Івано-Франківська	59,2	21,6	-46,2	-199,6	335,2	34,0
Київська	116,5	276,7	401,0	-87,6	348,9	211,1
Кіровоградська	-0,7	12,6	32,1	10,6	89,8	28,9
Луганська	-339,2	-92,9	316,0	-383,3	-2,3	-100,3
Львівська	156,5	97,7	317,1	-56,8	121,6	127,2
Миколаївська	-22,7	41,5	172,8	272,9	193,2	131,5
Одеська	64,7	-66,8	139,9	119,6	51,6	61,8
Полтавська	283,7	238,2	490,0	573,0	720,0	461,0
Рівненська	-26,1	28,7	175,5	-122,8	134,0	37,9
Сумська	-13,0	-27,1	77,7	-59,5	-97,3	-23,8
Тернопільська	21,6	-42,2	-43,6	24,3	7,2	-6,6
Харківська	97,5	138,6	64,6	123,5	149,5	114,8
Херсонська	8,4	42,5	183,9	21,5	145,6	80,4
Хмельницька	86,2	-71,1	43,5	70,1	210,9	67,9
Черкаська	17,8	47,8	152,6	-99,8	238,5	71,4
Чернівецька	-31,0	1,2	15,3	7,1	6,3	-0,2
Чернігівська	230,6	100,1	94,9	122,8	169,4	143,6
м. Київ	1803,5	1949,8	3630,1	568,8	1545,4	1899,5
Нерозподілено за регіонами	52,4	71,7	-57,1	80,1	147,2	58,9
Україна	3726,9	4732,2	6017,4	-36,0	7319,9	4352,1

Таблиця Д.17 – Оцінка рівня інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку після повномасштабного вторгнення

Група регіонів	Регіони	Середньорічний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку до повномасштабного вторгнення у 2017-2021рр.	Коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення залежно від прямих і непрямих втрат регіонів після повномасштабного вторгнення	Скоригований інтегральний індекс інвестиційного забезпечення економічної складової сталого розвитку з урахуванням втрат регіонів після повномасштабного вторгнення
Регіони в зоні активних бойових дій	Дніпропетровська	0,534	13,5	0,039
	Донецька	0,423	42,3	0,010
	Запорізька	0,390	61,2	0,006
	Луганська	0,599	135,2	0,004
	Харківська	0,401	44,5	0,009
	Херсонська	0,413	29,7	0,014
Прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні та київський регіони	Київська	0,426	6,5	0,066
	Миколаївська	0,392	25,5	0,015
	Одеська	0,389	14,7	0,027
	Полтавська	0,479	7,3	0,066
	Сумська	0,430	26,0	0,017
	Чернігівська	0,482	29,6	0,016
	м. Київ	0,513	9,6	0,053
Інші регіони	Вінницька	0,441	11,4	0,039
	Волинська	0,392	8,9	0,044
	Житомирська	0,410	9,2	0,045
	Закарпатська	0,377	2,6	0,143
	Івано-Франківська	0,419	16,3	0,026
	Кіровоградська	0,439	11,4	0,038
	Львівська	0,384	5,2	0,073
	Рівненська	0,419	4,9	0,085
	Тернопільська	0,417	8,5	0,049
	Хмельницька	0,414	9,8	0,042
	Черкаська	0,384	12,2	0,031
	Чернівецька	0,337	4,9	0,069

* умовне групування регіонів за кольором залежно від значень індексів оцінки рівня інвестиційного забезпечення:

 - високий рівень:

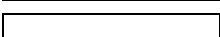
 - середній рівень:

 - низький рівень:

Таблиця Д.18 – Оцінка рівня інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку після повномасштабного вторгнення

Група регіонів	Регіони	Середньорічний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку до повномасштабного вторгнення у 2017-2021рр.	Коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення залежно від прямих і непрямих втрат регіонів після повномасштабного вторгнення	Скоригований інтегральний індекс інвестиційного забезпечення соціальної складової сталого розвитку з урахуванням втрат регіонів після повномасштабного вторгнення
Регіони в зоні активних бойових дій	Дніпропетровська	0,358	13,5	0,026
	Донецька	0,266	42,3	0,006
	Запорізька	0,259	61,2	0,004
	Луганська	0,203	135,2	0,001
	Харківська	0,334	44,5	0,007
	Херсонська	0,242	29,7	0,008
Прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні та київський регіони	Київська	0,604	6,5	0,093
	Миколаївська	0,257	25,5	0,010
	Одеська	0,324	14,7	0,022
	Полтавська	0,333	7,3	0,046
	Сумська	0,261	26,0	0,010
	Чернігівська	0,258	29,6	0,009
	м. Київ	0,851	9,6	0,089
Інші регіони	Вінницька	0,294	11,4	0,026
	Волинська	0,344	8,9	0,039
	Житомирська	0,247	9,2	0,027
	Закарпатська	0,304	2,6	0,116
	Івано-Франківська	0,316	16,3	0,019
	Кіровоградська	0,232	11,4	0,020
	Львівська	0,378	5,2	0,072
	Рівненська	0,297	4,9	0,060
	Тернопільська	0,331	8,5	0,039
	Хмельницька	0,305	9,8	0,031
	Черкаська	0,267	12,2	0,022
	Чернівецька	0,263	4,9	0,054

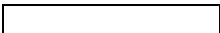
* умовне групування регіонів за кольором залежно від значень індексів оцінки рівня інвестиційного забезпечення:

	- високий рівень:
	- середній рівень:
	- низький рівень:

Таблиця Д.19 – Оцінка рівня інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку після повномасштабного вторгнення

Група регіонів	Регіони	Середньорічний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку до повномасштабного вторгнення у 2017-2021рр.	Коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення залежно від прямих і непрямих втрат регіонів після повномасштабного вторгнення	Скоригований інтегральний індекс інвестиційного забезпечення екологічної складової сталого розвитку з урахуванням втрат регіонів після повномасштабного вторгнення
Регіони в зоні активних бойових дій	Дніпропетровська	0,254	13,5	0,007
	Донецька	0,180	42,3	0,006
	Запорізька	0,184	61,2	0,003
	Луганська	0,063	135,2	0,000
	Харківська	0,202	44,5	0,005
	Херсонська	0,154	29,7	0,005
Прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні та київський регіони	Київська	0,362	6,5	0,056
	Миколаївська	0,275	25,5	0,011
	Одеська	0,167	14,7	0,011
	Полтавська	0,182	7,3	0,025
	Сумська	0,165	26,0	0,006
	Чернігівська	0,176	29,6	0,006
	м. Київ	0,509	9,6	0,053
Інші регіони	Вінницька	0,095	11,4	0,008
	Волинська	0,272	8,9	0,031
	Житомирська	0,173	9,2	0,019
	Закарпатська	0,193	2,6	0,073
	Івано-Франківська	0,080	16,3	0,005
	Кіровоградська	0,211	11,4	0,018
	Львівська	0,122	5,2	0,023
	Рівненська	0,181	4,9	0,037
	Тернопільська	0,206	8,5	0,024
	Хмельницька	0,183	9,8	0,019
	Черкаська	0,106	12,2	0,009
	Чернівецька	0,277	4,9	0,056

* умовне групування регіонів за кольором залежно від значень індексів оцінки рівня інвестиційного забезпечення:

	- високий рівень:
	- середній рівень:
	- низький рівень:

Таблиця Д.20 – Оцінка рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку після повномасштабного вторгнення

Група регіонів	Регіони	Середньорічний інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку до повномасштабного вторгнення у 2017-2021рр.	Коефіцієнт коригування рівня інвестиційного забезпечення залежно від прямих і непрямих втрат регіонів після повномасштабного вторгнення	Скоригований інтегральний індекс інвестиційного забезпечення сталого розвитку з урахуванням втрат регіонів після повномасштабного вторгнення
Регіони в зоні активних бойових дій	Дніпропетровська	0,382	13,5	0,020
	Донецька	0,290	42,3	0,008
	Запорізька	0,278	61,2	0,005
	Луганська	0,288	135,2	0,002
	Харківська	0,312	44,5	0,007
	Херсонська	0,270	29,7	0,009
Прифронтові, прикордонні до країни-агресора, прибережні та київський регіони	Київська	0,464	6,5	0,072
	Миколаївська	0,308	25,5	0,012
	Одеська	0,293	14,7	0,020
	Полтавська	0,331	7,3	0,046
	Сумська	0,285	26,0	0,011
	Чернігівська м. Київ	0,305 0,624	29,6 9,6	0,010 0,065
Інші регіони	Вінницька	0,276	11,4	0,024
	Волинська	0,336	8,9	0,038
	Житомирська	0,277	9,2	0,030
	Закарпатська	0,291	2,6	0,111
	Івано-Франківська	0,272	16,3	0,017
	Кіровоградська	0,294	11,4	0,026
	Львівська	0,295	5,2	0,056
	Рівненська	0,299	4,9	0,061
	Тернопільська	0,318	8,5	0,037
	Хмельницька	0,301	9,8	0,031
	Черкаська	0,252	12,2	0,021
	Чернівецька	0,292	4,9	0,060

* умовне групування регіонів за кольором залежно від значень індексів оцінки рівня інвестиційного забезпечення:

	- високий рівень:
	- середній рівень:
	- низький рівень:

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Вахович І., **Лакас В.**, Серветник Р. Інвестиційна привабливість регіонів держави у довоєнний період через призму фінансової безпеки. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2022. Том 3(45). С. 29–40. (Здобувачкою розкрито базові характеристики інвестиційної привабливості економіки регіонів України).

2. Вахович І.М., Галушак О.І., **Лакас В.В.** Диверсифікація фінансово-інвестиційного забезпечення модернізації нафтогазової промисловості України: пріоритети, механізми, виклики воєнного часу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. №23. С. 47–52. (Здобувачкою виявлено інституційні передумови диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення модернізації структуроутворюючих ланок національного господарства).

3. Матрунчик Д.М., **Лакас В.В.** Регіональні особливості іноземного досвіду інвестиційного забезпечення інноваційних трансформацій: специфіка фінансування науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності. *Бізнес Інформ*. 2023. №12. С. 58–64. (Здобувачка виокремила прикметні риси інвестиційного забезпечення інноваційних трансформацій в іноземній практиці інвестиційної діяльності).

4. Лакас В.В. Методичні підходи до оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 61. [Електронний ресурс]. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3844/3764>.

5. Вахович І.М., Погуляйко Ю.М., **Лакас В.В.** Стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України: напрями, чинники та інструменти. *Ефективна економіка*. 2014. №8. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4431/4466>. (Здобувачка

сформувала авторський підхід до побудови сучасної моделі стимулювання диверсифікації джерел та методів інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України).

6. Лакас В.В. Сталий розвиток в сучасних умовах: сутнісно-змістовна характеристика та теоретико-методологічні засади. *Агросвіт*. 2024. №16. С. 184–190.

7. Лакас В.В. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіону: інституційний та децентралізаційний вимір. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №16. С. 226–231.

8. Лакас В. Вплив глобальних цілей сталого розвитку на формування інституційного забезпечення інвестиційної регіональної та національної політики. *Сталий розвиток економіки*. 2024. №2(49). С. 146-152. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-23>

Опубліковані праці апробаційного характеру

9. Вахович І.М., **Лакас В.В.**, Серветник Р.В., Хойна А.О. Фінансова складова інвестиційної привабливості регіонів України у воєнний період. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*. Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 15 груд. 2022 р., Луцьк. ЛНТУ, 2022. С. 86–89. *(Здобувачка виокремила фінансову складову інвестиційної привабливості регіонів України у воєнний період).*

10. **Лакас В.В.**, Вахович І.М. Формування інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України. *Актуальні питання розвитку галузей науки*. Матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Чернігів, 1 грудня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 27–29. URL: <https://archive.mcmd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/01.12.2023/47>. *(Здобувачкою розкрито зміст інституційного підґрунтя інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіональних господарських комплексів).*

11. **Лакас В.В.,** Вахович І.М. Механізми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття*. Матеріали VI Міжнародної наукової конференції, м. Черкаси, 8 грудня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2023. С. 22–23. URL:<https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/08.12.2023/48>. (Здобувачка сформуvala механізми інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у період повоєнного відновлення національної економіки).

12. Лакас В.В. Теоретичне підґрунтя сталого розвитку регіональних господарських комплексів. *Актуальні питання економіки, обліку та права в сучасних умовах*. Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Житомир, 30 грудня 2023 р. Житомир. ЦФЕНД, 2023. С. 18. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/12/30-2023.html>.

13. **Лакас В.В.,** Вахович І.М. Сталий розвиток регіонів України: ключові теоретико-методологічні підходи. *Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики*. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. м.Кривий Ріг. 19 січня, 2024 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця. ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 35–36. (Здобувачкою проаналізовано ключові теоретико-методологічні підходи до забезпечення сталого розвитку регіонів України).

14. **Лакас В.В.,** Тихонов О.В. Інвестиційне забезпечення переходу до «зеленої» економіки в контексті євроінтеграції. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., Частина 2*. Луцьк, 6 груд. 2024 р., Луцьк: Надстир'я, 2024. С. 401-402 (Здобувачкою розроблено інструменти інвестиційного забезпечення переходу до «зеленої» економіки).

Додаток К

ДОВІДКИ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

**ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ**

майдан Київський, 9, м. Луцьк, 43027, тел. (0332) 778 217, факс (0332) 778 153, e-mail: post@volodm.gov.ua,
код ЄДРПОУ 13366926

№ _____

на _____

від _____

На вимогу

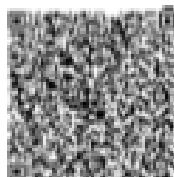
Довідка

**про впровадження результатів дисертаційної роботи Лакас Вероніки
Владиславівни «Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів
України у повоєнний період»**

Дослідження інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України, у тому числі Волині, є ключовим інструментом для відновлення регіону, посилення його економічної ролі на національному та міжнародному рівнях, а також забезпечення високої якості життя населення в умовах післявоєнного періоду.

Тому дослідження Лакас В.В. є актуальним та критично важливим. Для Волині з огляду на її стратегічне розташування, соціально-економічний потенціал та значні виклики, спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, аргументами на користь дослідження є такі. Волинь має потенціал для залучення інвестицій у промисловість, аграрний сектор, логістику та туризм. Як регіон, що межує з країнами ЄС, Волинь є важливим транспортним коридором для міжнародної торгівлі. Інвестиції у модернізацію інфраструктури, розвиток логістичних хабів і митних комплексів сприятимуть зміцненню її ролі в глобальних ланцюгах постачання. Інвестиції в освіту, медицину, соціальну інфраструктуру сприятимуть підвищенню якості життя та скороченню міграції населення з регіону. Розробка науково обґрунтованих рекомендацій дозволить Волині сформуванню стратегію залучення інвестицій, що сприятиме диверсифікації економіки, зменшенню залежності від окремих галузей і створенню нових робочих місць.

У діяльності Волинської обласної військової адміністрації взято до уваги розробки автора щодо врахування інституційних засад імплементації Глобальних цілей сталого розвитку в регіональній економічній політиці, зокрема, у частині моніторингу за допомогою інструментів та процедур, що використовуються для визначення ефективності та результативності виконання програм реалізації цілей сталого розвитку з відповідним корегуванням індикаторів.

ВСТУПНИК ГОЛОВИ

Сертифікат 1FAA9288358EC003040000006C482E0D518FC90

Підписувач Трохименко Олександр Васильович

Дійсний з 01.02.2024 10:29:13 по 01.02.2025 10:29:13

ВОЛИНЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

№ 10637/53/2-24 від 27.12.2024

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА

майдан Київський, 9, м. Луцьк, 43027, тел. (0332) 778 300
 e-mail: post@volynrada.gov.ua, web: https://volynrada.gov.ua, код згідно з СДРПОУ 00022444

30.07.2024 № 420/51/2-24 на № _____ від _____

Довідка

про впровадження результатів дисертаційної роботи Лакас Вероніки Владиславівни «Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період»

Поглиблення децентралізації влади і завершення процесу укрупнення територіальних громад, а також природно-ресурсна, інфраструктурна і виробничо-технічна неоднорідність територіальних утворень та згубні наслідки російської збройної агресії вимагають розроблення сучасного інструментарію інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України в поствоєнний період. Саме досягненню означеної мети і присвячена дисертаційна робота Лакас В.В., що засвідчує її актуальність.

Заслуговують на увагу результати досліджень, які присвячені обґрунтуванню пріоритетів інвестиційного забезпечення сталого розвитку для трьох груп регіонів: 1) регіони в зоні активних бойових дій (фронтові); 2) регіони, які дотичні до активних бойових дій (прифронтові); 3) регіони, які знаходяться в умовному «тилу».

У діяльності Волинської обласної ради при реалізації Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року використано результати дисертаційної роботи Лакас В.В., які стосуються проведення SWOT-аналізу та розроблення етапів стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України та диференціації інвестиційних стратегій для окремих регіонів, виходячи з рівня інвестиційного забезпечення сталого розвитку, а також диверсифікації методів та інструментів стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України.

Перший заступник голови

Юрій ПОЛЩУК

УКРАЇНА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

вул. Львівська, 75, м. Луцьк, 43018, тел.: +38(0332)74-61-03

e-mail: rector@lntu.edu.ua, web: www.lntu.edu.ua

код ЄДРПОУ 05477296

Заявка № 1257/01-14

на № _____ від _____

Довідка

про впровадження результатів дисертаційної роботи Лакас Вероніки Владиславівни «Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України у повоєнний період» у навчальний процес

Прискорене подолання наслідків російської збройної агресії, зокрема відновлення об'єктів житлової, соціальної, комунальної, природоохоронної та виробничої інфраструктури, потребують розроблення стратегічних напрямів інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів України у поствоєнний період. У дисертаційній роботі Лакас В.В. розроблено інституційне підґрунтя та методологічний інструментарій стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів, які відзначаються підвищеним рівнем теоретичної та прикладної цінності та можуть бути використані у навчальному процесі.

У навчальному процесі Луцького національного технічного університету при підготовці лекційного матеріалу та тематики практичних занять з дисциплін «Регіональна економіка» та «Економіка природокористування» для ОП «Економіка», «Економіка сталого розвитку» для ОП «Підприємництво та бізнес-адміністрування» використовуються авторські розробки Лакас В.В., зокрема, методика проведення інтегральної оцінки інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіонів, інструментарій стратегування інвестиційного забезпечення сталого розвитку регіону, методичні підходи до здійснення SWOT-аналізу інвестиційних можливостей адміністративних областей України, методичне забезпечення диференціації стратегічних цілей сталого розвитку регіонів в розрізі економічної, соціальної та екологічної складових.

Перший проректор

Надія КОВАЛЬЧУК

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

вул. Львівська, 75, м. Луцьк, 43018, тел.: +38(0332)74-61-03
 e-mail: rector@lntu.edu.ua, web: www.lntu.edu.ua
 код ЄДРПОУ 05477296

10 Вересня 2024 р. № 1748/01-14

на № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційної роботи
Лакас Вероніки Владиславівни на тему: «Інвестиційне забезпечення
сталого розвитку регіонів України в повоєнний період» подану
на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051
«Економіка»

Дисертаційна робота Лакас В.В. на тему «Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України в повоєнний період» є актуальною та виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Луцького національного технічного університету. Зокрема ряд пропозицій, викладених у дисертації враховані в рамках реалізації теми «Детермінанти сталого інноваційно орієнтованого розвитку економіки регіону» (номер державної реєстрації 0121U108271), де автором здійснено обґрунтування концептуальних засад переходу на модель сталого інноваційно орієнтованого розвитку регіону, а в рамках реалізації теми «Сталий розвиток та екологізація економіки як концептуальні засади функціонування світової системи в умовах глобальних трансформацій» (номер державної реєстрації 0122U000923) автором удосконалено теоретико-методичні засади дослідження концепції сталого розвитку в сучасних умовах, розроблено систему стимулювання інвестиційного забезпечення сталого розвитку прикордонних з ЄС регіонів України, що базується на основі інтегрованого підходу, містить елементи стратегічного управління, що спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату і є фундаментальною основою для формування стратегій та програм сталого розвитку.

Проректор з НІР та досліджень

Олена ЛЮТАК

Олена Лютак
 0501085442